

ชาวไทยมุสลิมจากภาคใต้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงภาคอื่นๆ ของไทยด้วย เพราะอยู่ใกล้ประเทศไทย อย่างไรก็ตาม อัตราส่วนความสนใจของชาวไทยภาคใต้มากกว่า ทั้งนี้เพราะมีวัฒนธรรมและภาษาที่คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะ International Islamic University ซึ่งปัจจุบันมีนักศึกษาไทยจำนวน 21 คน เป็นนักศึกษาที่มาจาก 3 จังหวัดภาคใต้ทั้งนั้น มหาวิทยาลัยนี้ตั้งอยู่ที่เมืองปัตตะลิงจายา รัฐเซลังงอ ห่างจากตัวเมืองกัวลาลัมเปอร์ประมาณ 15 กิโลเมตร เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้การศึกษาด้านศาสนาอิสลาม แต่ก็มีวิชาการทางโลกด้านศิลปศาสตร์ด้วยและกำหนดให้นักศึกษาดำเนินชีวิตตามหลักการของอิสลาม

ปากีสถาน ปากีสถานเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ชาวไทยมุสลิมนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนทั้งการศาสนา และวิชาสามัญ (ทางโลก) มหาวิทยาลัยที่มีนักศึกษาไทยอยู่มากได้แก่ มหาวิทยาลัย การาจิม มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในทางศาสนา คือ มหาวิทยาลัยอิสลามนานาชาติ (International Islamic University) ซึ่งให้การอุดหนุนทางด้านทุนการศึกษาแก่นักศึกษา อาจารย์ส่วนใหญ่มาจากอียิปต์ แต่ก็มีอาจารย์ชาวปากีสถานด้วย บรรยายของมหาวิทยาลัยเป็นบรรยายแบบอิสลามมีมัสญิดใหญ่ชื่อ มัสญิดไฟซอล (Faizal) อันเป็นชื่อของกษัตริย์ชาอูดีอาระเบีย เพราะได้รับเงินสำหรับก่อสร้างจากรัฐบาลชาอูดีอาระเบียในสมัยกษัตริย์คอลิด ซึ่งเป็นพระเชษฐาของ กษัตริย์ฟาอิด ผู้เป็นกษัตริย์องค์ปัจจุบันของประเทศชาอูดีอาระเบีย มหาวิทยาลัย International Islamic University ตั้งอยู่ที่เมืองอิสลามาบัด (Islamabad) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของปากีสถาน ส่วนศูนย์การศึกษาที่นักศึกษาไทยมุสลิมไปศึกษาศาสนา ได้แก่ สถานศึกษาในเมืองละฮอร์ ส่วนที่อื่นๆ ก็มีอยู่ประปรายวิชาที่ทำการศึกษาก็คล้ายคลึงกับวิชาที่สอนในมหาวิทยาลัยอัล-อซฮัรของอียิปต์นั่นเอง เพราะสถาบันที่สอนวิชาการทางศาสนาเกือบทุกแห่งของสถาบันในโลกอิสลามมักมีวิชาการที่คล้ายคลึงกัน

อินเดีย แม้จะไม่ได้เป็นประเทศมุสลิม แต่มุสลิมก็เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากที่สุด และมีสถาบันอิสลามจำนวนมากที่สอนทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญ ที่มีชื่อเสียงและเปิดโอกาสให้ชนทุกศาสนาเข้าเรียนได้คือ มหาวิทยาลัยมุสลิมแห่งเมืองอะลีฆัร (ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY) ซึ่งมีวิชาการทางด้านสามัญเกือบทุกแขนง แต่ก็มีวิชาการด้านศาสนาด้วย เช่น วิชาการออกเสียงคัมภีร์ อัล-กุรอาน (Quranic Phonetic) ศาสนวิทยา (Theology) ทั้งของนิกายซุนนี และชีอะฮ์ ภาษาอาหรับ (Arabic) ภาษาอูรดู (Urdu) ภาษาตุรกี (Turkish) ภาษาเปอร์เซีย (Farsi) อิสลามศึกษา (Islamic Studies) เป็นมหาวิทยาลัยที่อยู่ในรัฐอุตตรประเทศ ที่มีชาวไทยพุทธ และไทยมุสลิมไปศึกษามาช้านานแล้ว ส่วนสถาบันการศึกษาด้านศาสนา โดยเฉพาะซึ่งมีชื่อเสียงคือ สถาบันนัควะตุลอุละมาอ์ ตั้งอยู่ที่เมืองลัคเนา อันเป็นเมืองหลวงของรัฐอุตตรประเทศ นอกจากนั้นสถาบันการสอนศาสนาอื่นๆ ที่รู้จักกันดีก็มีอยู่ที่เมืองเดห์ลี เมืองสะหารานปูร์ (Saharanpur) ฯลฯ สถาบัน เช่น นัควะตุลอุละมาอ์นั้น นอกจากจะสอนวิชาการทางด้านศาสนาอิสลามแล้วยังรวมไปถึงการฝึกการท่องจำ อัล-กุรอาน (ฮาฟิซ) อีกด้วย ส่วนประเทศอื่นๆ ที่มีมุสลิมไปศึกษาอยู่ประปรายได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย และบังกลาเทศ

โดยสรุป รองศาสตราจารย์ ดร. จรัญ มะลูลีม กล่าวในหนังสือ “ไทยกับโลกมุสลิม ศึกษาเฉพาะกรณีชาวไทยมุสลิม” (2539) ว่าชาวมุสลิมส่งบุตรหลานไปตะวันออกกลาง เอเชียใต้ และเอเชีย

ตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อศึกษาศาสนาเพราะเป็นที่นิยมกัน และมีสถานศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา เพราะมีระยะทางไม่ไกลและค่าใช้จ่ายถูก และมีวิชาการศาสนาที่คล้ายคลึงกัน เหนือกว่าเหตุผลอื่นก็คือ คนส่วนใหญ่ที่ไปศึกษาต้องการความนับถือจากชาวมุสลิมด้วยกันมากกว่าการเป็นข้าราชการหากพวกเขาสามารถจบมาได้ก็จะมีผู้ให้ความนับถือ อีกประการหนึ่งในการไปศึกษาศาสนาอิสลามก็เพราะมีความสะดวกสบายในประเทศที่ไปศึกษาเนื่องจากเป็นชาวมุสลิมด้วยกัน องค์กรประกอบ เหล่านี้เป็นสิ่งผลักดันให้มีผู้ไปศึกษาในประเทศมุสลิมต่างๆ ดังกล่าวมาแล้ว

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบประเทศมุสลิมที่มุสลิมไทยต้องการส่งบุตรหลานไปเรียน²⁴

ประเทศ	เหตุผล
ก. กลุ่มอดีตคนงาน อียิปต์	มีมหาวิทยาลัยดี และมีหลายสาขาวิชา เป็นประเทศที่มีการศึกษาดีที่สุดในบรรดาประเทศมุสลิม
ข. กลุ่มอดีตนักศึกษาจากประเทศมุสลิม	
ซาอุดีอาระเบีย	เป็นประเทศที่ประสูติของท่านศาสดา น่าจะมีตำราวิชาการมากเหมาะ สำหรับการศึกษา
ปากีสถาน	มีวิชาการดี ค่าใช้จ่ายถูก อยู่ใกล้เมืองไทย สิ่งแวดล้อมเป็นแบบอิสลามดี
ลิเบีย	เพราะผู้นำเป็นผู้รักการศึกษา ไม่มีระดับศักดิ์ศรี มีการปรับปรุง การศึกษาให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา
อินเดีย	วิชาการดี ค่าใช้จ่ายไม่มาก อยู่ใกล้เมืองไทย สิ่งแวดล้อมเป็นแบบ อิสลาม (ในถิ่นมุสลิม)
อียิปต์	ค่าครองชีพถูก ภูมิอากาศดี มีสวัสดิการดี
อิหร่าน	ชาวอิหร่านอยู่ในกรอบแห่งศาสนาดี จึงไม่ทำชั่ว
ค. กลุ่มผู้นำศาสนา	
	กลุ่มนี้ไม่มีใครตอบคำถามข้อนี้
ง. กลุ่มผู้นำองค์กร	
ซาอุดีอาระเบีย	มีมหาวิทยาลัยดี คือ มหาวิทยาลัย มะดีนะฮ์ เป็นแหล่งกำเนิดของ ศาสนาอิสลาม
อียิปต์	มีมหาวิทยาลัยดี คือ มหาวิทยาลัย อัล-อัซฮัร

²⁴ จรัญ มะลูลีม ,กิตติมา อมรทัต และพรพิมล ศรีไธข, *ไทยกับโลกมุสลิม ศึกษาเฉพาะกรณีชาวไทยมุสลิม*, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาฯ , 2539, หน้า 123.

จ. กลุ่มสื่อสารมวลชน	
ปากีสถาน	เพราะจะทำให้บุตรหลานได้เห็นการต่อสู้หลายรูปแบบ และจะทำให้มีความอดทน
มาเลเซีย	เพราะน่าจะเป็นแบบอย่างในการไปสู่แนวทางอิสลามอย่างค่อยเป็นค่อยไป
อิหร่าน	การปฏิบัติตามแนวทางของศาสนาอิสลาม (ไม่เกี่ยวข้องกับนิกายชีอะฮ์) น่าจะเป็นแบบอย่างให้คนรุ่นใหม่ได้
ประเทศ	เหตุผล
อินเดีย	เช่นเดียวกับปากีสถาน
ฉ. กลุ่มเอกชนทั่วไป	
ซาอุดีอาระเบีย	เป็นประเทศมุสลิมที่เก่าแก่สมควรศึกษา เป็นแหล่งศูนย์รวมของมุสลิมเป็นดินแดนที่อิสลามกำเนิด มีนักปราชญ์ทางศาสนา เป็นแหล่งวิชาการด้านศาสนา มีสวัสดิการดี มีสถานที่ทางประวัติศาสตร์
ซีเรีย	เป็นประเทศมุสลิมที่เก่าแก่ เป็นแหล่งวิชาการด้านศาสนา เป็นดินแดนต้นกำเนิดของศาสนาอิสลามต้องการเรียนภาษาอาหรับ
ปากีสถาน	มีความใกล้เคียงกับประเทศไทย จึงสามารถนำความรู้มาใช้ในเมืองไทยได้ ค่าใช้จ่ายถูก มีมาตรฐานการศึกษาดี สังคมดี สภาพการเมืองดี มีวิชาการด้านศาสนาดี
มาเลเซีย	อยู่ใกล้ ไปมาสะดวก มีขนบธรรมเนียมเหมือนไทย พื้นฐานความเป็นอยู่คล้ายกับไทย มาตรฐานการศึกษาดีพอใช้ มีความศรัทธาในศาสนาดี ต่อสู้เพื่อศาสนาดี ช่วยเหลือมุสลิมด้วยกันดีพอควร
ลิเบีย	มีศรัทธาในศาสนาดี ต่อสู้เพื่อศาสนาดี ช่วยเหลือมุสลิมด้วยกันดีพอควร
แอลจีเรีย	เป็นประเทศที่ผู้คนมีแนวคิดที่จะปฏิบัติแบบอิสลามมาก ฉะนั้นความจริงจังในการให้การศึกษา แนวคิด และบรรยากาศจึงอยู่ในระดับสูง
อินเดีย	อยากให้ลูกหลานได้เรียนรู้ในการต่อสู้ ถ้าเขาชอบต่อสู้ สมบุกสมบันอยากให้ได้ประสบการณ์ในชีวิตโดยเฉพาะในด้านความทุกข์ยากของผู้คน
อียิปต์	เป็นประเทศที่ก้าวหน้าทางวิศวกรรมและเทคโนโลยีมาก่อน ได้รับการรับรองจาก ก.พ. มีศรัทธาในศาสนาดี ต่อสู้เพื่อศาสนาดี ช่วยเหลือมุสลิมพอควร เป็นแหล่งศูนย์รวมศาสนาและวัฒนธรรมอิสลาม
อิรัก	นำส่งไปเรียนด้านการทหาร ขอบผู้นำประเทศ

อิหร่าน	มีศรัทธาในศาสนาดี ต่อสู้เพื่อศาสนาดี ช่วยเหลือมุสลิมพอดควร นำ ส่งไปเรียนด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม และการปฏิบัติ
ประเทศมุสลิมอื่นๆ	หากต้องการความรู้และประสบการณ์ที่เป็นแบบอิสลามก็ต้องเรียนรู้ จากประเทศมุสลิม

บทที่ 4

ผลการวิจัยภาคสนาม

ความนำ

เนื่องด้วยงานวิจัยนี้มุ่งแสวงหาข้อเสนอแนะให้แก่รัฐบาลไทยในการวางแผนนโยบายการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยกับประเทศมุสลิมด้านทรัพยากรมนุษย์ ในความหมายการพัฒนาการศึกษาของมุสลิมในประเทศไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและมุสลิมเอง งานวิจัยภาคสนามจึงต้องการหาความรู้ความเข้าใจ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการไปศึกษาต่อของมุสลิมไทยในต่างประเทศของโลกมุสลิม ซึ่งรวมถึงสถานะของมุสลิมผู้ผ่านการศึกษาในตลาดแรงงาน คือที่ทำงานของทรัพยากรบุคคลในกลุ่มนี้ด้วย ประเด็นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยความรู้ด้านต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลบุคคลและองค์กรที่นักเรียนนอกสังกัด
2. การใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม
3. ทศนคติจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องฝ่ายไทยในด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม
4. การตอบสนองความต้องการในตลาดแรงงานไทยต่อผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศมุสลิม
5. ความต้องการพัฒนาศักยภาพในตลาดแรงงานไทยของผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศมุสลิม

วิธีวิจัยภาคสนาม

การวิจัยนี้ กำหนดเอาผู้สำเร็จการศึกษาจากโลกมุสลิม ซึ่งหมายถึงสถาบันการศึกษามุสลิมในประเทศมุสลิมและในประเทศที่มุสลิมเป็นชนกลุ่มน้อย เช่น บุคคลกลุ่มเป้าหมายหลัก กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ หน่วยงานที่บุคคลกลุ่มเป้าหมายหลักสังกัด และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดูแลทุนการศึกษา

วิธีการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์และการประชุมเชิงปฏิบัติการกับกลุ่มเป้าหมายหลัก ใช้แบบสัมภาษณ์กับหน่วยงานที่กลุ่มเป้าหมายหลักสังกัด และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดูแลทุนการศึกษา

การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายหลัก พิจารณามุสลิมให้กระจายในหลายแหล่งการศึกษา และเลือกบุคคลผู้ให้ข้อมูลที่สามารถให้ความร่วมมือได้ การคัดเลือกดังกล่าว เป็นไปในลักษณะจำแนกกลุ่ม แล้วใช้วิธี Occasional Random Sampling เก็บข้อมูล ส่วนกลุ่มเป้าหมายรองนั้น เจาะจงเลือกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายหลัก ไม่ว่าในฐานะที่ทำงาน หรือผู้ดูแลทุนการศึกษา นับเป็นการเลือกตัวอย่างแบบ Purposive Random Sampling

ข้อจำกัดในการวิจัยภาคสนาม

ข้อจำกัดหลักการวิจัยภาคสนามประการหนึ่ง ได้แก่ การขาดฐานสถิติข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศต่างๆ รวมทั้งการสังกัดในองค์กร หรือสถาบันของกลุ่มเป้าหมายหลัก อีกประการหนึ่งได้แก่ ความลำบากในการได้รับข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย อันเนื่องจากปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เกิดการเชื่อมโยงกับบุคคลกลุ่มเป้าหมาย โดยไม่มีการจำแนกชี้ชัดได้ ก่อให้เกิดความวิตกกังวลถึงภัยที่อาจเกิดขึ้นต่อตนเองจากการให้ข้อมูล ข้อจำกัดเหล่านี้อาจมีผลให้ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายไม่สมบูรณ์ และไม่สามารถเป็นความรู้แทนความจริงทั้งหมดได้ แม้จะมีความน่าเชื่อถือสูงก็ตาม

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม

- ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบุคคล เช่น การศึกษา อาชีพ รายได้ วิเคราะห์โดยหาค่ามัธยเลขคณิต (ค่า \bar{X}) และค่าร้อยละ
- ศักยภาพและทัศนคติ ใช้วิธีประเมินค่า(Rating Scale) ระดับ 1-5 และค่ามัธยเลขคณิต (ค่า \bar{X})
- ข้อมูลในด้านข้อคิดเห็น ใช้วิธีจำแนกหมวดหมู่ และสรุปประเด็นต่างๆ

วิธีนำเสนอข้อมูลภาคสนาม

ข้อมูลภาคสนามจำแนกเสนอตามกรอบวัตถุประสงค์ ค่าวิเคราะห์ทางสถิติ ในรูปตาราง กราฟวงกลม กราฟแท่ง กราฟเรดาร์ กับข้อสรุป และข้อมูลโดยตรงจากการสัมภาษณ์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่จะโยงไปสู่การวิเคราะห์และสังเคราะห์กับข้อมูลภาคเอกสาร

การนำเสนอข้อมูลมีลักษณะดังนี้

1. สาระและข้อสังเกตสำคัญที่สะท้อนจากข้อมูลตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อที่เห็นว่ามี นัยสำคัญสำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
2. รายละเอียดของข้อมูลตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อ
3. ภาพผนวกเสนอข้อมูลที่ได้จาก การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสัมภาษณ์เชิงลึก

ขอบเขตข้อมูลภาคสนาม

ข้อมูลภาคสนามโดยรวมประมวลเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ที่	ประเด็นข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย	เนื้อหา
1	ข้อมูลบุคคลและข้อมูลองค์กร	1. จำนวนนักเรียนนอก กลุ่มเป้าหมาย 2. จำนวนประเทศที่กลุ่มเป้าหมายไปศึกษา 3. ภูมิสำเนา 4. สถานภาพครอบครัว 5. เพศ 6. จำนวนบุตร 7. การศึกษาสายสามัญและสายศาสนา 8. อาชีพ 9.รายได้อาชีพเสริมเมื่อเทียบกับอาชีพหลัก 10. ความถนัดทางภาษา 11.จำนวนและชนิดขององค์กร 12. สัดส่วนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กร
2	การใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม	1. ประเทศที่นักเรียนไปศึกษา 2. แหล่งทุนการศึกษา 3.ลักษณะของทุนและวิธีการได้รับทุน 4. ค่าใช้จ่ายระหว่างที่ศึกษา 5. การจัดลำดับทุน 6. ข้อเสนอแนะของนักเรียนนอกต่อรัฐบาล
3	ทัศนคติจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องฝ่ายไทยในด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม	1. การสัมภาษณ์หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่างประเทศ 2. ยุทธศาสตร์ของ สมช.ในการบริหารจัดการด้านการศึกษา
4	การตอบสนองความต้องการในตลาดแรงงานไทยต่อผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศมุสลิม	1. ความคาดหวังและประสบการณ์จริงของผู้ประกอบการที่มีต่อคุณสมบัติของนักเรียนนอก 2. การเปรียบเทียบความคาดหวังและประสบการณ์จริง ที่มีต่อคุณสมบัติของนักเรียนนอกขององค์กรธุรกิจแต่ละประเภท 3. ความพึงพอใจที่ผู้ประกอบการมีต่อนักเรียนนอกแยกตามรายประเทศที่จบการศึกษา 4. การสัมภาษณ์ความต้องการในตลาดแรงงานด้านการรักษาพยาบาล
5	ความต้องการพัฒนาศักยภาพในตลาดแรงงานไทยของผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศมุสลิม	1. รายละเอียดศักยภาพที่นักเรียนนอกต้องการพัฒนา 2.ผลการจัดเสวนาเรื่อง นโยบายที่รัฐบาลควรมีในการเสริมสร้างความร่วมมือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างไทยกับประเทศมุสลิม

ตารางที่ 6 ขอบเขตข้อมูลภาคสนามของโครงการ

(1) ข้อมูลบุคคล

1.1 สาระและข้อสังเกตที่สำคัญ

นักเรียนนอกที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการวิจัยมีจำนวน 174 คน ครอบคลุมแหล่งการศึกษาในโลกมุสลิม 18 ประเทศ มีภูมิสำเนากระจายกลุ่มพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ภาคใต้ตอนบนและภาคกลาง นักเรียนนอกที่มีมากที่สุดได้แก่ ผู้มีภูมิสำเนาอยู่ในจังหวัดปัตตานี (ร้อยละ 26.4) รองลงมาได้แก่ กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 17.8) เป็นเพศชาย ร้อยละ 87 เพศหญิง ร้อยละ 13 นักเรียนนอกเหล่านี้

โครงการ การเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม

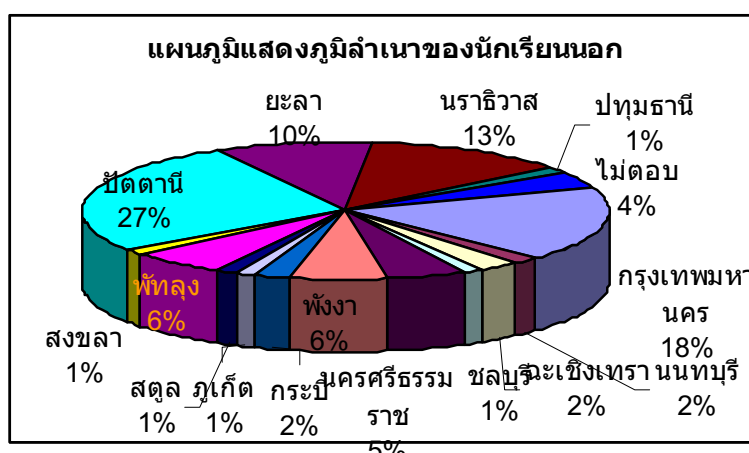
ศูนย์มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

แทบทั้งหมด คือ ร้อยละ 98 อยู่ในวัยทำงานและเป็นผู้ใหญ่ (อายุ 31-50 ปี) ซึ่งส่วนใหญ่สมรสแล้ว (ร้อยละ 82) และมีบุตรร้อยละ 71 นักเรียนนอกทั้งหมดมีการศึกษาสายสามัญ และการศึกษาศาสนา การศึกษาศาสามัญ ส่วนใหญ่มีวุฒิมัธยมศึกษา (ร้อยละ 63.9) และมีจำนวนไม่น้อย มีวุฒิในระดับอุดมศึกษา ปริญญาตรี ถึง ปริญญาโท (ร้อยละ 26.6) การศึกษาศาสนาส่วนใหญ่ มีวุฒิ ปริญญาตรีทางวิชาอิสลามศึกษาต่างๆ (ร้อยละ 83) ในด้านภาษาที่ถนัด โดยเฉลี่ยนักเรียนนอกมีความถนัดภาษาอื่นที่นอกจากภาษาไทย อย่างน้อย 2 ภาษา ได้แก่ ภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ ภาษามาเลย์ ภาษาฮินดี และภาษาอินโดนีเซีย ในด้านอาชีพของนักเรียนนอก มีอาชีพหลักเป็นครู หรือ อาจารย์โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาเอกชนมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68) และส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.5) ประกอบอาชีพเสริม ทั้งนี้ นักเรียนนอกส่วนน้อยเท่านั้นที่มีรายได้จากอาชีพหลักพอๆกับรายจ่าย (ร้อยละ 14) ประมาณครึ่งหนึ่งมีรายได้จากอาชีพหลักพอๆกับรายจ่าย (ร้อยละ 51) และพบว่า มีจำนวนถึงร้อยละ 35 ที่มีรายได้จากอาชีพหลักน้อยกว่ารายจ่าย ส่วนรายได้เมื่อเทียบระหว่างอาชีพหลักกับอาชีพเสริม ประมาณครึ่งหนึ่ง มีรายได้จากอาชีพเสริมน้อยกว่ารายได้ของอาชีพหลัก (ร้อยละ 53) มีรายได้พอๆกัน ร้อยละ 18 และอีกส่วนหนึ่ง มีรายได้จากอาชีพเสริมมากกว่า (ร้อยละ 11)

1.2 รายละเอียดข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนนอกที่จบการศึกษาจากประเทศมุสลิม และสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศ จำนวน 174 คน จาก จำนวน 17 ประเทศ จากการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม สามารถจำแนกข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนนอกได้ดังนี้

1.2.1 ภูมิลำเนาของนักเรียนนอกที่ตอบแบบสอบถาม

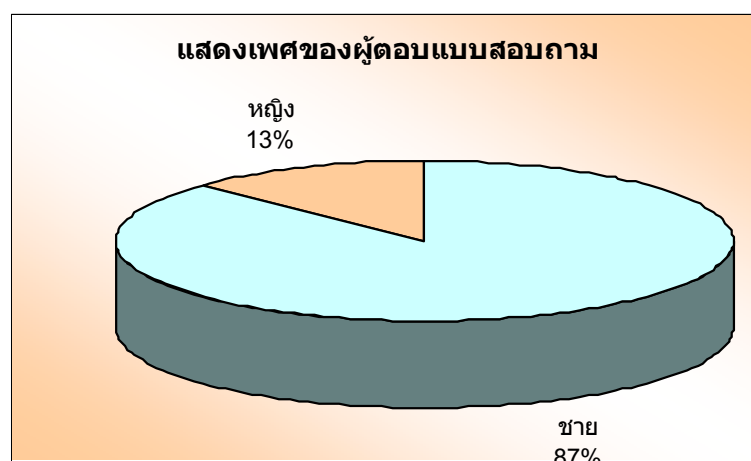

แผนภูมิที่ 6 ภูมิลำเนาของนักเรียนนอกที่ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จาก

จังหวัดปัตตานี	46 ราย	คิดเป็น ร้อยละ 27
จังหวัดกรุงเทพฯ	31 ราย	คิดเป็น ร้อยละ 18
จังหวัดนราธิวาส	22 ราย	คิดเป็น ร้อยละ 13
จังหวัดยะลา	17 ราย	คิดเป็น ร้อยละ 10
จังหวัดพังงาและพัทลุง	จังหวัดละ 10,11 ราย	คิดเป็น ร้อยละ 6
จังหวัดนครศรีธรรมราช	9 ราย	คิดเป็นร้อยละ 5
จังหวัดที่มีผู้ตอบแบบสอบถามน้อยกว่า 5 คน มี 8 จังหวัด ได้แก่ นนทบุรี จะเชิงเตรา		
ชลบุรี ปทุมธานี กระบี่ ภูเก็ต สตูล และสงขลา		

1.2.2 เพศ

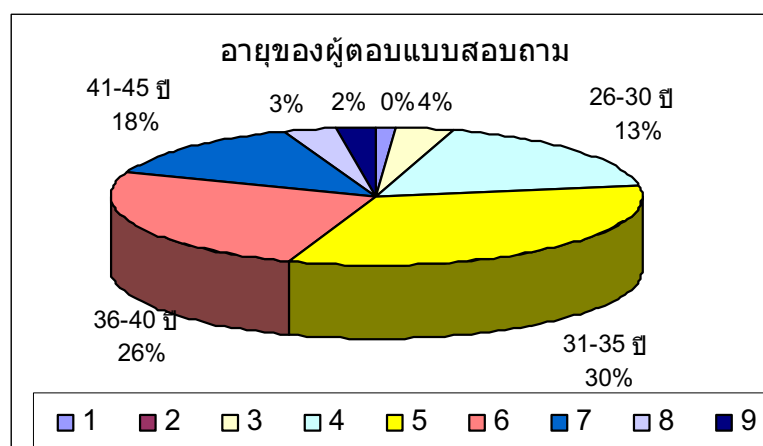
แผนภูมิที่ 7 เพศของนักเรียนนอกที่ตอบแบบสอบถาม

จากผู้ตอบเรื่องเพศ จำนวน 110 คน พบว่า

เป็นเพศชาย 82 คน คิดเป็นร้อยละ 87

เป็นเพศหญิง 12 คน คิดเป็นร้อยละ 13

1.2.3 อายุ

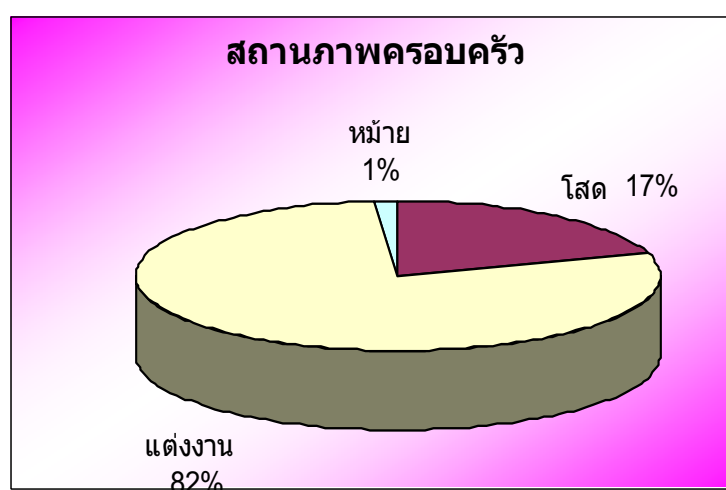

แผนภูมิที่ 8 อายุของนักเรียนนอกที่ตอบแบบสอบถาม

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

อายุ 31-35 ปี	สัดส่วนร้อยละ 30
อายุ 36-40 ปี	สัดส่วนร้อยละ 26
อายุ 41-45 ปี	สัดส่วนร้อยละ 18
อายุ 26-30 ปี	สัดส่วนร้อยละ 13
อายุ 20-25 ปี	สัดส่วนร้อยละ 4
อายุ 46-50 ปี	สัดส่วนร้อยละ 3
อายุ 51 ปี ขึ้นไป	สัดส่วนร้อยละ 2

1.2.4 สถานภาพครอบครัว

แผนภูมิที่ 9 สถานภาพครอบครัวของนักเรียนนอกที่ตอบแบบสอบถาม

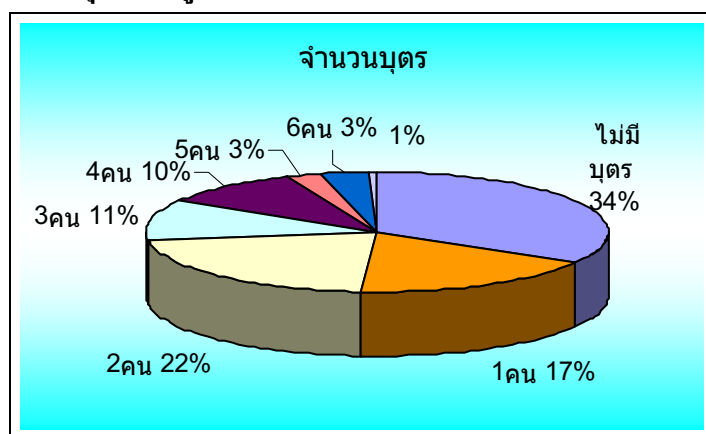
สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

สมรส คิดเป็นร้อยละ 82

โสด คิดเป็นร้อยละ 17

หม้าย คิดเป็นร้อยละ 1

1.2.5 จำนวนบุตรของผู้ตอบแบบสอบถาม

แผนภูมิที่ 10 จำนวนบุตรของนักเรียนนอกที่ตอบแบบสอบถาม

ไม่มีบุตร ร้อยละ 34

มีบุตร 2 คน ร้อยละ 22

มีบุตร 1 คน ร้อยละ 17

มีบุตร 3 คน ร้อยละ 11

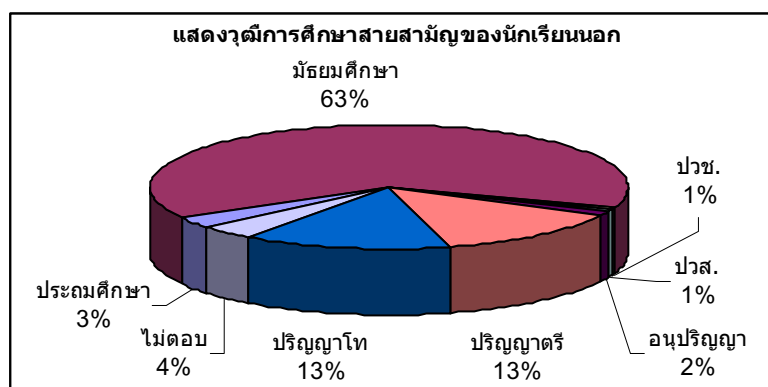
มีบุตร 4 คน ร้อยละ 10

มีบุตร 5 คน ร้อยละ 3

มีบุตร 6 คน ร้อยละ 3

มีบุตร 7 คน ร้อยละ 1

1.2.6 การศึกษาสายสามัญของนักเรียนนอก

แผนภูมิที่ 11 การศึกษาสายสามัญของนักเรียนนอกที่ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาสายสามัญ

มัธยมศึกษา 117 ราย คิดเป็นร้อยละ 63

ปริญญาตรี 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 13

ปริญญาโท 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 14

ประถมศึกษา 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 3

อนุปริญญา 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 2

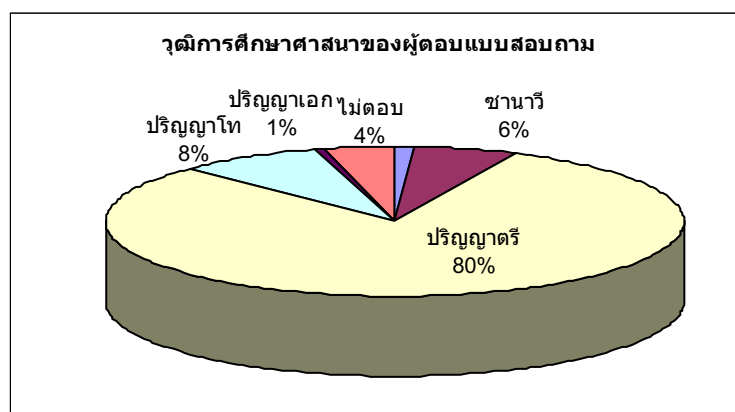
ปวช และ ปวส. อีกกลุ่มละ 1 คน

การศึกษาสายสามัญของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่จบระดับมัธยมศึกษา และศึกษาต่อในระดับชานาวิภายในประเทศ ก่อนเดินทางไปศึกษาต่อด้านศาสนาในต่างประเทศ

สำหรับผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน ที่จบการศึกษาก่อนที่ไปศึกษาต่อต่างประเทศ อีก 20 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสายสามัญ หลังจากจบปริญญาตรีด้านศาสนาจากต่างประเทศแล้ว

สำหรับผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 12 คน จะเทียบวุฒิการศึกษาปริญญาตรีด้านศาสนาจากต่างประเทศ มาศึกษาต่อระดับปริญญาโทภายในประเทศ อีก 8 คนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทต่างประเทศ จาก อินเดียและมาเลเซีย

1.2.7 การศึกษาสายศาสนาของผู้ตอบแบบสอบถาม

แผนภูมิที่ 12 การศึกษาสายศาสนาของนักเรียนนอกที่ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาศาสนาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

จบปริญญาตรี ด้านศาสนา จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 83 ในสาขา นิติศาสตร์ อุษาคเนย์ ดิน ภาษาศาสตร์ อิสลามศึกษา ศิลปศาสตร์ ศาสนาศาสตร์ อัลหะดีษ คะอ์วะห์ ชารีอะห์ ศาสนศาสตร์ ครุศาสตร์ ปรัชญา

จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ในสาขา กฎหมายอิสลาม อุซูลุดดีน ชะรีอะห์ ศาสนาเปรียบเทียบ ศาสนศาสตร์อิสลาม ภาษาอาหรับ อารยธรรมอิสลาม อัลหะดีษ ศึกษาศาสตร์ จากประเทศ ปากีสถาน 5 คน จากอินเดีย อียิปต์ 2 คน จากมาเลเซีย อิหร่านและอิรักประเทศละ 1 คน

จบการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน คณะสังคมศาสตร์ สาขาอิสลามศึกษา จาก ประเทศมาเลเซีย

1.2.8 ภาษาที่นักเรียนนอกมีความถนัด

	ไทย	อาหรับ	อังกฤษ	อูรดู	มาเลย์	อินโดฯ
มีความถนัดอันดับ 1	46	6	1	1	49	1
มีความถนัดอันดับ 2	42	35	4	1	14	0
มีความถนัดอันดับ 3	4	46	25	1	11	0
มีความถนัดอันดับ 4	1	8	25	5	2	1
มีความถนัดอันดับ 5	0	0	0	0	0	0
รวม	93	95	55	8	76	2

ตารางที่ 7 ความถนัดด้านภาษาต่างๆของนักเรียนนอก

จากการตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้จบการศึกษา พบว่าแต่ละคนมีความถนัดด้าน การใช้ภาษาโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3 ภาษา ภาษาที่นักเรียนนอกมีความถนัดได้แก่ ไทย อาหรับ อังกฤษ อูรดู มาเลเซีย อินโดนีเซีย

- ภาษาที่นักเรียนนอกมีความถนัดในการใช้ เป็นอันดับที่ 1 ได้แก่
ภาษามาเลเซีย 49 คน ภาษาไทย 46 คน ภาษาอาหรับ 6 คน ภาษาอังกฤษ อูรดู อินโดนีเซีย ภาษาละ 1 คน
- ภาษาที่นักเรียนนอกมีความถนัดในการใช้ เป็นอันดับที่ 2 ได้แก่
ภาษาไทย 42 คน ภาษาอาหรับ 35 คน ภาษามาเลเซีย 14 คน ภาษาอังกฤษ 4 คน
- ภาษาที่นักเรียนนอกมีความถนัดในการใช้ เป็นอันดับที่ 3 ได้แก่
ภาษาอาหรับ 46 คน ภาษาอังกฤษ 25 คน ภาษามาเลเซีย 11 คน ภาษาไทย 4 คน
- ภาษาที่นักเรียนนอกมีความถนัดในการใช้ เป็นอันดับที่ 4 ได้แก่
ภาษาอังกฤษ 25 คน ภาษาอาหรับ 8 คน ภาษาอูรดู 5 คน

ความถนัดในการใช้ภาษาเมื่อพิจารณาโดยรวมใน 4 อันดับแรก พบว่า มีความถนัดในการใช้ภาษา อาหรับร้อยละ 29.41 มีความถนัดในการใช้ภาษาไทยร้อยละ 28.48 มีความถนัดในการใช้ภาษา มาเลเซีย ร้อยละ 22.91 และ มีความถนัดในการใช้ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 17.03

นักเรียนนอกมีความถนัดในการใช้ภาษาอาหรับมากที่สุด รองลงมา คือ ภาษาไทย ภาษามาเลเซียและ ภาษาอังกฤษ

1.2.8 อาชีพหลักของนักเรียนนอก

แผนภูมิที่ 13 อาชีพหลักของนักเรียนนอกที่ตอบแบบสอบถาม

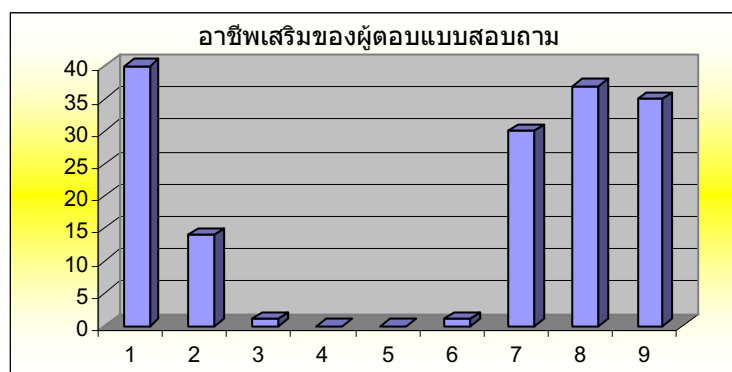

1. ไม่ตอบ
2. ครู/อาจารย์ โรงเรียน/สถาบันการศึกษาเอกชนมุสลิม
3. ครู/อาจารย์ โรงเรียน/สถาบันการศึกษาสามัญเอกชน
4. ข้าราชการ
5. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
6. พนักงานบริษัท/สถานประกอบการเอกชน
7. ทำการเกษตร
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว
9. อื่นๆ

จากแผนภูมิ พบว่า นักเรียนนอกมีอาชีพหลัก เป็นครู/อาจารย์ โรงเรียน/สถาบันการศึกษาเอกชนมุสลิม มากที่สุด จำนวน 112 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 68 รองลงมา คืออาชีพ อื่นๆ จำนวน 17 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 10 (เช่น รับสอนพิเศษ เป็นวิทยากรอบรม ศาสนา เป็นพนักงานขายตรง เป็นเจ้าหน้าที่มูลนิธิต่างๆ ฯลฯ) และ เป็นครู/อาจารย์ โรงเรียน/สถาบันการศึกษาสามัญเอกชน จำนวน 15 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 9 ส่วนที่เหลือจะรับราชการ ทำเกษตร ประกอบธุรกิจส่วนตัว อาชีพละ 3-7 คน เท่านั้น

1.2.9 อาชีพเสริมผู้ตอบแบบสอบถาม

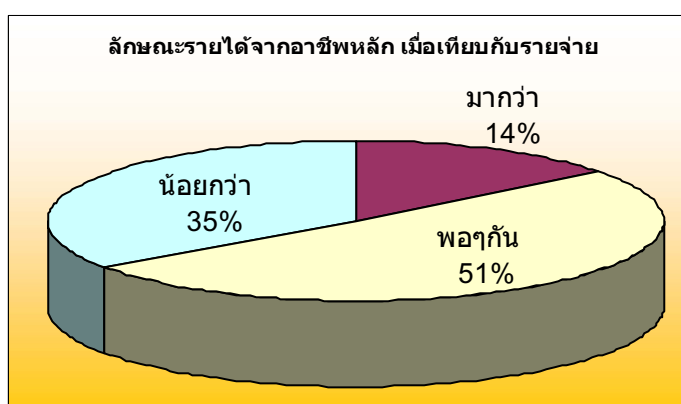
แผนภูมิที่ 14 อาชีพเสริมของนักเรียนนอกที่ตอบแบบสอบถาม

1. ไม่มี
2. ครู/อาจารย์ โรงเรียน/สถาบันการศึกษาเอกชนมุสลิม
3. ครู/อาจารย์ โรงเรียน/สถาบันการศึกษาสามัญเอกชน
4. ข้าราชการ
5. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
6. พนักงานบริษัท/สถานประกอบการเอกชน
7. ทำการเกษตร
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว
9. อื่นๆ

จากแผนภูมิ พบว่า ไม่มีอาชีพเสริม จำนวน 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.5 ประกอบธุรกิจส่วนตัว(เช่น ค้าขาย เปิดร้านโทรศัพท์ ร้านสะดวกซื้อ เพาะปลูก ฯลฯ) จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 23 ประกอบอาชีพอื่นๆ(ได้แก่ สอนพิเศษ พนักงานขายตรง แปลเอกสาร)จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 22 ประกอบทำการเกษตร จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 18

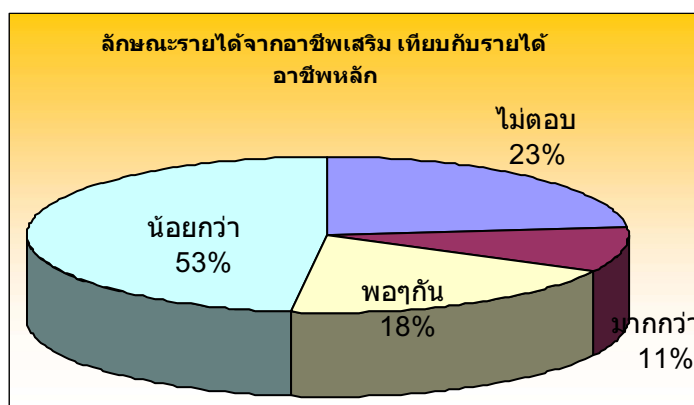
1.2.11. รายได้จากอาชีพหลัก เทียบกับรายจ่ายของนักเรียนนอก

แผนภูมิที่ 15 รายได้จากอาชีพหลัก เทียบกับรายจ่ายของนักเรียนนอกที่ตอบแบบสอบถาม

รายได้จากอาชีพหลักเมื่อเทียบกับรายจ่าย ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า
มีรายได้จากอาชีพหลักมากกว่ารายจ่าย จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14
มีรายได้จากอาชีพหลักพอๆกับรายจ่าย จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 51
มีรายได้จากอาชีพหลักน้อยกว่ารายจ่าย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 35

1.2.12 รายได้จากอาชีพเสริม เมื่อเทียบกับรายได้อาชีพหลัก

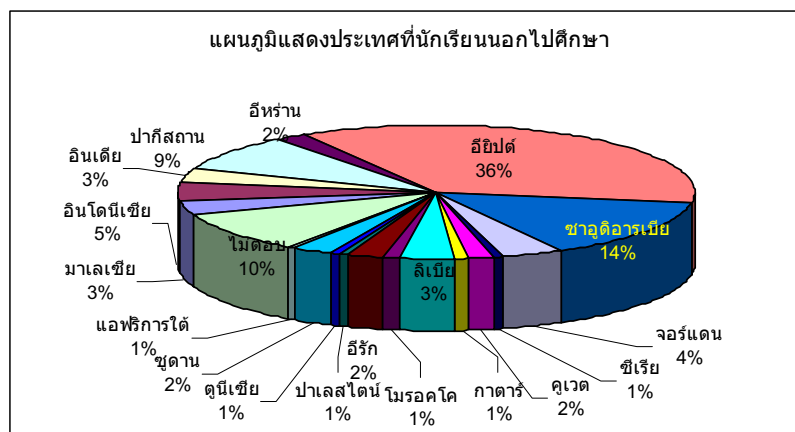
แผนภูมิที่ 16 รายได้จากอาชีพเสริม เทียบกับรายได้อาชีพหลัก
ของนักเรียนนอกที่ตอบแบบสอบถาม

รายได้จากอาชีพเสริมเมื่อเทียบกับรายได้จากอาชีพหลัก ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า
ไม่ตอบ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 23
มีรายได้จากอาชีพเสริมมากกว่า รายได้จากอาชีพหลัก จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11
มีรายได้จากอาชีพเสริมพอๆกับ รายได้จากอาชีพหลัก จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 18
มีรายได้จากอาชีพเสริมน้อยกว่า รายได้จากอาชีพหลัก จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 53

(2) การใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาทางการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม

2.1 สารและข้อสังเกตที่สำคัญ

ประเทศที่นักเรียนนอกไปศึกษา ที่ได้รับการระบุจากกลุ่มเป้าหมาย มี 18 ประเทศ ดังนี้

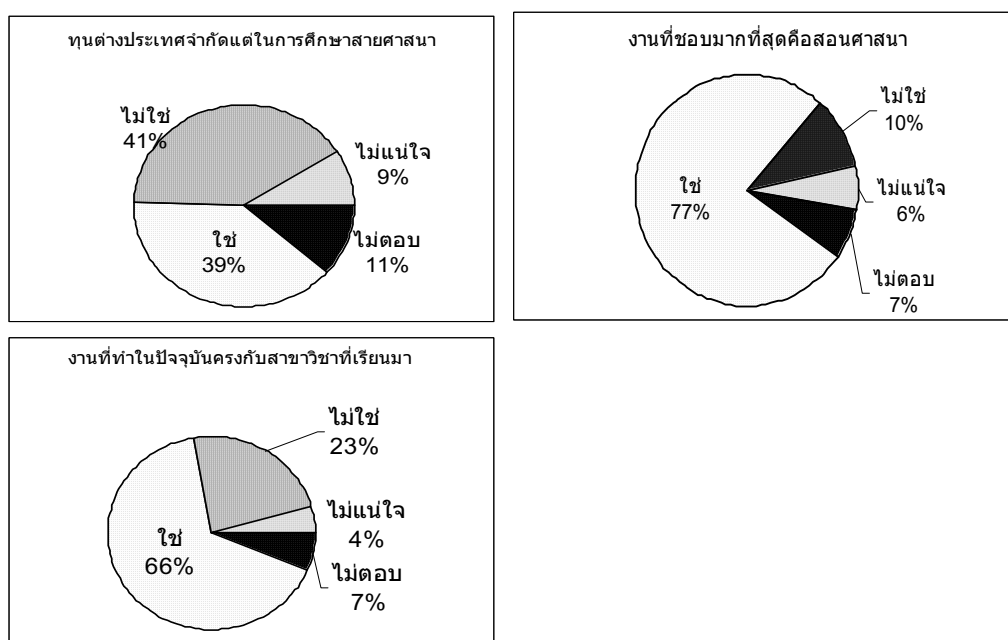

แผนภูมิที่ 17 ประเทศที่นักเรียนนอกไปศึกษา

ในการไปศึกษาต่างประเทศ ที่ใช้ไปมีหลายลักษณะและหลายแหล่งทุน ความแตกต่างของลักษณะทุนขึ้นอยู่กับแหล่งทุน ลักษณะทุนมีทั้งที่เป็นตัวเงิน ให้เรียนฟรี ให้ที่พักฟรี ให้อาหารฟรี และให้ค่าเดินทางระหว่างประเทศ แหล่งทุนมีทั้งทุนขององค์กรสาธารณกุศลในประเทศไทย ทุนขององค์กรองค์กรสาธารณกุศลในต่างประเทศ ทุนจากรัฐบาลไทย ทุนจากสถาบันการศึกษาเดิมของผู้ศึกษาในประเทศไทย ทุนจากสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศไทย ทุนร่วมระหว่างองค์กรต่างประเทศกับองค์กรในประเทศไทย ทุนที่บุคคลผู้มีจิตศรัทธามอบให้ และทุนจากครอบครัว ในบรรดาแหล่งทุนเหล่านี้ ทุนที่นักเรียนนอกได้รับมาก เป็นทุนของสถาบันที่ไปศึกษา (ร้อยละ 26) รองลงมาตามลำดับ คือ ทุนรัฐบาลที่นักเรียนนอกไปศึกษา (ร้อยละ 21) ทุนที่ผู้มีจิตศรัทธามอบให้ (ร้อยละ 18) ทุนจากครอบครัว (ร้อยละ 10.1) ซึ่งเท่ากับทุนจากองค์กรสาธารณกุศลในต่างประเทศ (ร้อยละ 10.1) ลักษณะทุนที่ได้จากสถาบันที่ไปศึกษา ส่วนใหญ่เกือบครึ่งหนึ่งเป็นการให้ฟรีในเรื่องต่างๆที่กล่าวมา (ร้อยละ 43.5) รองลงมาเป็นการให้เป็นตัวเงิน (ร้อยละ 9.87) และให้ค่าเดินทางระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่ไปศึกษา (ร้อยละ 6.73) ส่วนทุนที่ได้จากแหล่งอื่นมักได้รับเป็นตัวเงินและค่าเดินทางระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่ไปศึกษา ทุนที่นักเรียนนอกได้รับมีมากกว่า 1 แหล่ง แหล่งทุนที่สำคัญของนักเรียนนอกเป็นทุนจากครอบครัว รัฐบาลที่ไปศึกษา สถาบันที่ไปศึกษาและผู้มีจิตศรัทธา ทุนหลักที่นักเรียนนอกได้รับขณะศึกษาในต่างประเทศ เป็นทุนของรัฐบาลต่างประเทศที่ไปศึกษา (กาตาร์ คูเวต ซาอุดีอาระเบีย ตูนิเซีย โมร็อกโก ลิเบีย อินโดนีเซีย อิหร่าน อิรัก) พอๆกับที่ใช้ทุนส่วนตัว (จอร์แดน ซีเรีย ซูดาน ปากีสถาน มาเลเซีย แอฟริกาใต้ อินเดีย อียิปต์)

อนึ่งในการได้มาซึ่งทุน ทุนจากรัฐบาลที่ไปศึกษาและทุนของสถาบันที่ไปศึกษา ส่วนมากจะมีการสอบแข่งขัน(ร้อยละ 36 และ 34 ตามลำดับ) รองลงมา เจ้าของทุนในองค์กรในประเทศไทยเป็นผู้คัดเลือก (ร้อยละ 18 และ 20 ตามลำดับ) และเจ้าของทุนกับองค์กรในประเทศไทยร่วมกันคัดเลือก (ร้อยละ 6 และ 10 ตามลำดับ) ทุนขององค์กรสาธารณกุศลในต่างประเทศ ส่วนมากเจ้าของทุนจะจง มอบให้โดยตรง

นอกจากนั้น ทุนต่างประเทศที่ให้โดยจำกัดเฉพาะแต่การศึกษาศาสนา(ร้อยละ 39) มีได้มากกว่าที่มีได้จำกัดเฉพาะแต่การศึกษาศาสนา(ร้อยละ 41) อย่างไรก็ตาม นักเรียนนอกนิยมไปเรียนศาสนามากกว่าวิชาอย่างอื่น ซึ่งเห็นได้จากที่นักเรียนนอกส่วนใหญ่ตอบว่า งานที่ชอบมากที่สุด คือ สอนศาสนา(ร้อยละ 77) และงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา (ร้อยละ 66)

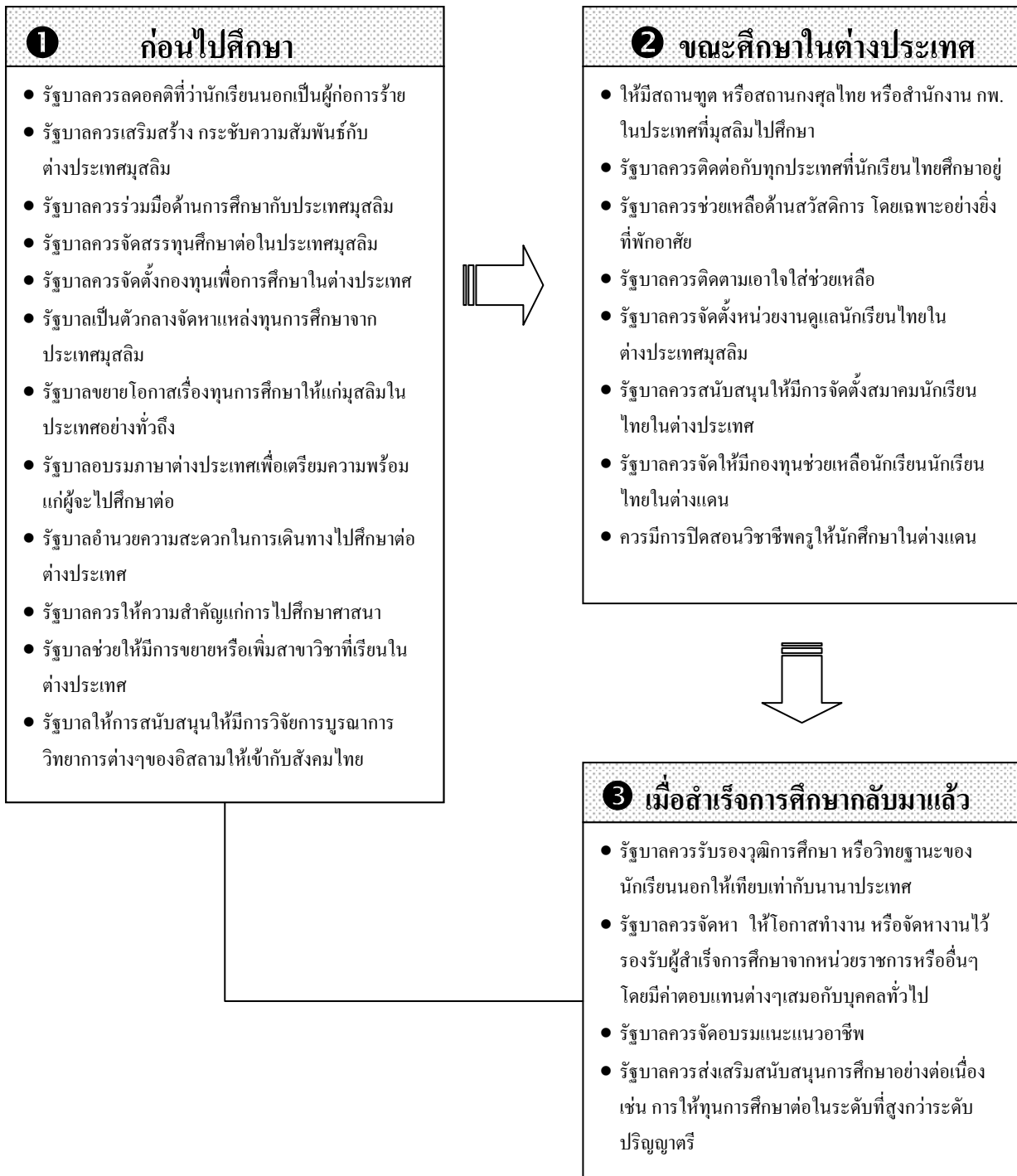
แผนภูมิที่ 18 สาขาวิชาที่ได้รับทุนและลักษณะงานของนักเรียนนอก

ประเด็นแหล่งทุนที่มีน้อย มีหลายแหล่ง มีค่าเพียงร้อยละ 2 – 4 เท่านั้น ได้แก่ ทุนจากองค์กรสาธารณกุศลในประเทศไทย (ร้อยละ 2.2) ทุนจากสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศไทย (ร้อยละ 2.6) ทุนจากสถาบันการศึกษาเดิมของผู้ศึกษาในประเทศไทย (ร้อยละ 2.9) และทุนจากรัฐบาลไทย (ร้อยละ 3.7) ทั้งนี้ สถานะการดังกล่าวของทุนจากรัฐบาล จากข้อมูลแบบสัมภาษณ์ สอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในต่างประเทศ จากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งทุนจากรัฐบาลไทยให้ มักจำกัดไว้เพื่อการศึกษาต่อของข้าราชการสถาบันอุดมศึกษาและให้แก่ผู้ที่จะเป็นบุคลากรเฉพาะกิจ เช่น ผู้ที่จะมาพัฒนาเรื่องผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาล เป็นต้น นอกจากนั้นเป็นทุนรัฐบาลที่เปิดกว้างให้แก่ผู้ที่ผ่านการแข่งขันโดยไม่ได้เจาะจงศาสนา ซึ่งจุดอ่อนด้านคุณภาพการศึกษาสายสามัญมีส่วนเป็นอุปสรรคต่อการเอาชนะในการแข่งขันของนักเรียนมุสลิม

**สาระและข้อสังเกตสำคัญจากข้อเสนอแนะของนักเรียนนอกต่อรัฐบาลในการส่งเสริมการศึกษาต่อใน
ประเทศมุสลิมจากคำถามเปิด**

จากคำถามเปิดถึงข้อเสนอแนะของนักเรียนนอกต่อรัฐบาลในการส่งเสริมการศึกษาต่อในประเทศมุสลิม และสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศของนักเรียนไทย คำตอบที่ได้รับซึ่งมีประเด็นที่ซ้ำกันและแตกต่างกันรวมแล้วได้ 406 ประเด็น โดยภาพรวมประเด็นทั้งหมด อาจจำแนกได้ว่าครอบคลุมกระบวนการไปศึกษาต่อ 3 ช่อง คือ (1) ก่อนไปศึกษา (2) ขณะศึกษาในต่างประเทศ และ (3) เมื่อสำเร็จการศึกษากลับมาเมืองไทย ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นรูปแผนภาพ พร้อมพรรณนาข้อเสนอแนะจากนักเรียนนอกที่เด่นบางประการ ดังนี้

แผนภูมิที่ 19 ข้อเสนอแนะของนักเรียนนอกต่อรัฐบาล

รายละเอียดข้อเสนอแนะของนักเรียนนอกต่อรัฐบาลในการส่งเสริมการศึกษาต่อในประเทศมุสลิม หรือสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศจากคำถามเปิด

ตารางที่ 8 แสดงรายละเอียดข้อเสนอแนะของนักเรียนนอกต่อรัฐบาล

คนที่	ข้อเสนอแนะ
1	1.ควรเปลี่ยนมุมมองกับบุคคลที่จบการศึกษาจากประเทศอาหรับไปในทางบวกมากกว่านี้ 2.บุคลากรส่วนใหญ่มีความสามารถทางภาษาอาหรับ กำลังรอใช้ความสามารถที่มีอยู่เพื่อช่วยรัฐบาลและประเทศ 3.ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิมยังอยู่ในขอบเขตจำกัด ควรพยายามเพิ่มความสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะในด้านต่างๆ เรามีศักยภาพในการเกษตรและวัตถุดิบ ส่วนประเทศอาหรับมีศักยภาพในทางพลังงานซึ่งเราจำเป็นต้องใช้ ถ้าไม่เราไม่มองในจุดนี้เพื่อลดราคาพลังงานน้ำมันที่ต้องไปเปรียบเทียบกับตลาดทางสิงคโปร์
2	1.อำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาที่สนใจไปเรียนต่อในต่างประเทศให้มากกว่าที่เป็นอยู่ 2. ในการสอบชิงทุนในแต่ละประเทศ ทางกระทรวงควรแจ้งข้อมูล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้มากกว่าปัจจุบัน
3	1.ควรสนับสนุนเรื่องเงินทุน เพราะถึงแม้นักเรียนจะได้ทุนจากสถาบันการศึกษาจากต่างประเทศก็ไม่เพียงพอ ต้องเป็นภาระกับทางบ้านที่ต้องส่งเงินให้ 2.เมื่อนักเรียนจบกลับมาแล้ว รัฐควรมีงานรองรับ 3.รัฐควรสนับสนุนเงินทุนในการศึกษาต่อระดับ โท - เอก
4	1.ให้มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนที่อยู่ในตะวันออกกลาง 2.ให้ดูแลคุ้มครองนักเรียนบ้างในบางกรณี 3.หางาน ส่งเสริม เมื่อนักเรียนจบมาจากตะวันออกกลาง 4.เอาใจใส่ต่อนักเรียนและความสะดวกสบายในการเดินทาง
5	1.สนับสนุนสถาบันนิวเดอวีวิชาการศาสนาและภาษาอาหรับ 2.สนับสนุนให้มีการทำวิจัยการบูรณาการวิทยาการต่างๆของอิสลามให้เข้ากับสังคมไทย 3.ปลูกสร้างที่พักให้นักศึกษาไทยในต่างประเทศ 4.สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสมาคมนักศึกษาไทยในต่างประเทศ
6	1.ให้รัฐบาลขอทุนจากประเทศมุสลิมเพิ่มจากที่มีอยู่ 2.ให้ขยายหรือเพิ่มสาขาวิชาที่ให้นักต่างชาติดูเรียน 3.ให้ความร่วมมือในการทำงานเผยแพร่ของผู้ที่จบการศึกษา ไม่ใช่คิดว่าพวกเขาเป็นผู้ก่อความไม่สงบ
7	1.รัฐควรให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง 2.รัฐควรมีหน่วยงานประสานงานโดยตรง 3.ควรมีการรับรองวิทยฐานะทุกมหาวิทยาลัย 4.รัฐควรสนับสนุนความสัมพันธ์เชิงวิชาการหรืองานวิจัยทางวิชาการร่วมกัน
8	1.เทียบวุฒิการศึกษาด้านศาสนากับการศึกษามัธยมให้สอดคล้องกัน 2.จัดอบรมพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ 3.สนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตอย่างสมบูรณ์
9	1.จัดหาทุนให้เพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา 2.หางานรองรับผู้ที่สำเร็จการศึกษา 3.ส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นกว่าปัจจุบัน
10	1.เปลี่ยนมุมมองที่ว่าการศึกษาแบบอิสลามในต่างประเทศเป็นการก่อการร้าย 2.อยากให้มีการสนับสนุนอย่างชัดเจน มีใบแคลมป์ปาก 3.การเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาลกับประเทศที่จะศึกษา เพื่อความสะดวกและความสัมพันธ์ในหลายๆด้าน 4.สนับสนุนทุนการศึกษานักเรียนศาสนา 5.มีการรับรองวุฒิการศึกษา เทียบเท่ากับทั่วไป
11	1.ให้รัฐบาลมีหน่วยงานรับผิดชอบติดต่อประสานงานกับกลุ่มประเทศมุสลิมเพื่อขอทุนการศึกษาให้นักศึกษาไทย 2.ให้รัฐบาลจัดทุนการศึกษาย่างครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศไทย 3.ให้รัฐบาลดูแลสนับสนุนนักศึกษาไทยในต่างประเทศ เช่น ที่พักอาศัย การจัดกิจกรรม สวัสดิการต่างๆ 4.ให้รัฐบาลตรวจสอบและรับรองวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศให้เท่าเทียมกับในประเทศเพื่อรองรับการพัฒนาในระดับต่อไป
12	การเทียบปริญญาศาสนา
13	1.เทียบวุฒิการศึกษาให้ผู้สำเร็จการศึกษาเหมือนผู้สำเร็จจากยุโรป 2.รัฐควรมีทุนการศึกษาเหมือนนักเรียนกลุ่มยุโรป 3.หยุดการมองนักเรียนมุสลิมเป็นผู้ก่อการร้ายได้แล้ว 4.ควรมีการเปิดสอนวิชาชีพครูให้นักศึกษาในต่างแดน 5.ควรแจ้งข่าวสารให้กับนักเรียนไทยผ่านสถานทูตทุกเรื่อง
14	1.เป็นตัวกลางในการขอทุนจากต่างประเทศ 2.ปรับเปลี่ยนทัศนคติด้านลบเกี่ยวกับผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศว่าเป็นพวกกลัวหลังนิยมความรุนแรง
15	1.รัฐต้องเข้ามาจัดสรรเรื่องทุนการศึกษาโดยตรง 2.รัฐต้องจัดสรรทุนการศึกษาย่างเป็นธรรม 3.รัฐควรหาความร่วมมือจากนานาประเทศเพิ่มมากขึ้น
16	1.สมควรมีกองทุนจากรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในต่างแดน 2.อยากให้รัฐบาลจัดหาหน่วยงานหรือองค์กรที่ตรงหรือใกล้เคียงกับสาขาที่จบมา 3.สถานทูตในต่างแดนกับรัฐบาลไทยควรประสานงานกันให้มากกว่านี้ 4.อย่าโก่งกินประเทศชาติให้มากเกินไป
17	1.ให้โอกาสในการทำงานแก่ผู้จบต่างประเทศมากกว่านี้ 2.ให้ทุนแก่มุสลิมที่จะเรียนต่อต่างประเทศโดยปราศจาก "ริบา" หรือเงินที่ผ่านจากกระบวนการสละกันแบ่ง
18	1.เรื่องทุนการศึกษา 2.ควรติดต่อกับต่างประเทศโดยตรง 3.ให้สถานทูตไทยในต่างประเทศเอาใจใส่จริงใจในการหาทุน
19	1.ให้รัฐบาลจัดหาแหล่งทุนให้มากกว่านี้ 2.แต่ละทุนที่หามาได้นั้น จำนวนของเงินควรปรับขึ้นด้วย
20	1. ให้การส่งเสริม ติดตาม ดูแลนักศึกษาในต่างประเทศให้ทั่วถึง 2.ให้การรับรองวุฒิการศึกษา เมื่อจบการศึกษา 3.ให้การรับรองวุฒินักศึกษาแพทย์ ทันตแพทย์เหมือนจบในประเทศ

คนที่	ข้อเสนอแนะ
21	1.ขอความเป็นธรรมกับนักศึกษาที่ได้เรียนมา ไม่ว่าจะเรียนด้านใดก็ตาม
22	1.รณรงค์และกระตุ้นเพื่อให้จบการศึกษาโดยได้รับปริญญาเพื่อกลับมาพัฒนาบ้านเมือง 2.ให้ความสะดวกสบายในการขอวีซ่าเพื่อเรียนในต่างประเทศ 3.อย่าอคติกับนักศึกษาที่เรียนเมืองนอก
23	1.อยากให้รัฐบาลช่วยรองรับ จัดหางานให้นักศึกษาที่จบจากต่างประเทศ 2.อยากให้รัฐบาลตั้งสำนักงาน กพ.ในประเทศที่มีนักศึกษาไทยเรียนเป็นจำนวนมาก เช่น ปากีสถาน
24	ให้รัฐบาลสนับสนุนทุกอย่าง เหมือนศึกษาต่อในประเทศอื่นๆ
25	1.การที่นักศึกษานิยมไปศึกษาต่างประเทศเพราะการที่เราศึกษากับอาจารย์ภายในประเทศไทยยังไม่มีคุณภาพพอที่จะเปรียบเทียบความรู้ที่ได้อย่างแท้จริง เพราะได้เรียนรู้อย่างจริงจังในแต่ละสาขา น่าจะส่งเสริมอาจารย์จากนอกมาสอนในมหาวิทยาลัยในประเทศไทยด้วย 2.มหาวิทยาลัยประเทศไทยราคาแพงเกินไป เสียเฉพาะคนมีเงิน โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพแล้ว จะสร้างบัณฑิตคุณภาพยากมาก(โดยเฉพาะ 3 จังหวัดภาคใต้) 3.รัฐบาลควรจ้ะรับประกันคุณภาพคนจบจากนอก เช่น เทียบวุฒิให้ เพื่อเขาจะได้งานทำที่สมบุรณ์แบบ 4.มหาวิทยาลัยในประเทศมีน้อย ตัวเล็กน้อย ไม่ได้ตามต้องการของผู้ที่จะศึกษาสาขานั้น 5.ควรให้ออกาสกับคนที่จบนอกบ้าง เพราะมีวุฒิแถมมองภาพลบเขาก็ก็น่าทำงานได้ เพราะคนที่ไปเรียนรู้ด้านศาสนาเป็นสาขาๆไปมันมีมาก ไม่ใช่ไปเรียนด้านอื่น 6.ที่เทียบวุฒิแล้วก็ตอนที่เกิดปัญหา คนจบมาเป็นพันก็ต้องทำงานต่างประเทศ เพราะสวัสดิการดีกว่า รัฐบาลค่อนข้างจะใจแคบไปสักนิด น่าจะรักษาคนไทยให้พัฒนาประเทศตนเองบ้าง
26	1. อยากให้รัฐบาลติดต่อทุกประเทศที่มีนักเรียนไทยอยู่ 2.จัดทุนการศึกษาต่างประเทศ(ทุกประเทศที่มีนักเรียนไทย) 3. จัดสถานที่ เมื่อจบกลับมา
27	อยากให้คนที่เรียนจบจากต่างประเทศเข้าร่วมกับรัฐบาลและอยู่ในเมืองไทย
28	1.ขอรัฐบาลส่งเสริมให้เรียนฟรี โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนกับนักเรียน
29	1.ควรจัดให้มีการศึกษาต่างประเทศโดยผ่านหน่วยงานของรัฐ 2.ควรให้ความสำคัญกับนักศึกษาต่างประเทศให้มากขึ้น 3.ควรประเมินคุณค่านักศึกษาต่างประเทศให้ถูกต้อง 4.ควรลดอคตินักศึกษาในประเทศมุสลิม 5.ควรพิจารณาให้การรับรองวุฒิของนักศึกษาในประเทศมุสลิมตามความเป็นจริง
30	1.สนับสนุนงบประมาณให้ทุนการศึกษา 2.จัดเทียบวุฒิของการศึกษาต่างประเทศ 3.มีองค์กรของรัฐในต่างประเทศที่เป็นของไทยดูแล
31	1.อยากให้รัฐบาลให้ความสนใจมากกว่าให้ความอคติต่อนักศึกษา 2.เปิดโอกาสให้นักศึกษาต่างประเทศเข้าทำงานทุกด้านของรัฐบาล 3. อยากให้ส่งเสริมนักเรียนไทยศึกษาด้านสาขาอื่นนอกจากศาสนา
32	1.ให้มีสถาบันที่รองรับสำหรับนักศึกษาที่จบต่างประเทศทำงาน 2.โดยเฉพาะ 4 จว.ภาคใต้ ทุกหน่วยงานให้มีนักวิชาการศาสนาอิสลามด้วย 3.ทงงานของรัฐ ให้มีล่ามที่พูดภาษาไทยและภาษามลายูเก่ง
33	1.ให้การส่งเสริมผู้ที่จะศึกษาต่อต่างประเทศมากกว่าเดิม 2.ให้การดูแลนักเรียนไทยที่เรียนต่างประเทศ(ตะวันออกกลาง) 3.ให้มีตลาดรองรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศมุสลิม
34	1.อยากให้มีทุนของรัฐบาลไทยแก่ผู้ที่ศึกษาอยู่ในประเทศมุสลิมด้วย 2.หลังจบการศึกษากลับมาประเทศไทยแล้ว ให้มีสถาบันรองรับในการทำงาน
35	1.ให้ กพ.ได้ไปตรวจดูหลักสูตรการเรียนการสอนของแต่ละประเทศ 2.อยากให้รัฐบาลเปิดรับความคิดเห็นและอย่ามีอคติต่อนักศึกษาไทยที่เรียนในประเทศที่รัฐบาลไม่ทราบ 3.อยากให้รัฐบาลอย่าเหมารวมว่านักศึกษาทุกคนที่เรียนต่างประเทศ ไปฝึก/เรียนก่อนการร้ายดังที่อเมริกาตราประเทศต่างๆ ทางรัฐบาลไม่ได้ตรวจสอบ แต่ด่วนสรุปไปว่าประเทศนั้นประเทศนี้มีการเรียนการสอนการก่อการร้าย
36	1.รับบาลควรติดต่อกับสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศ 2.รัฐต้องให้การสนับสนุนเงินทุนและอำนวยความสะดวก 3.รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับนักศึกษาที่จบจากประเทศมุสลิมเหมือนกับนักศึกษาที่จบในประเทศ 4.รัฐบาลต้องจัดหางานให้กับเขา
37	1.รัฐควรให้การสนับสนุนหาทุนการศึกษาเพิ่ม 2.เพิ่มโอกาสให้กับผู้สำเร็จการศึกษาให้มากขึ้นในการพัฒนา 3.สร้างความสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศโลกอาหรับให้มากยิ่งขึ้น โดยให้นักศึกษาเหล่านี้เป็นตัวประสาน 4.ไม่ควรมองในทัศนคติที่ไม่ดี
38	1.ควรสนับสนุนทุนการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศนั้นๆ 2.ควรจัดให้กลับประเทศไทยทุก 2 ปี 3.ควรเปิดโอกาสให้ผู้จบระดับชานาวิ(ศาสนาอย่างเดียว)สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม
39	1.ขอให้รัฐจัดหางานเมื่อจบการศึกษาแล้ว 2.บรรจุเป็นข้าราชการเหมือนกับนักศึกษาในประเทศ 3.ให้สวัสดิการเหมือนข้าราชการ
40	1.รัฐบาลยังร่วมมือนักน้อย ในการสนับสนุนการศึกษาในต่างประเทศและในประเทศ 2.ให้วุฒิเท่าเทียมกับระดับศึกษา 3.ขอทุนการศึกษาเพิ่มเติมจากรัฐบาลเพื่อไปศึกษาต่อ 4.ให้ส่งเสริมด้านความสะดวกอนุมัติ ขอความอนุเคราะห์ให้จัดที่พักเพื่อนักศึกษา 5.โรงพยาบาลเพื่อนักมุสลิมที่ศึกษาในต่างประเทศเพื่อความสะดวก
41	1.ขอให้รัฐบาลส่งเสริมการศึกษาต่อในประเทศมุสลิมอย่างทั่วถึง ทั้งในด้านศาสนาและสามัญ 2.ให้รัฐบาลส่งเสริมการอบรมภาษาต่างประเทศก่อนศึกษาต่อนอกประเทศ 3.ได้รักษาฟรีในโรงพยาบาลต่างประเทศที่นักศึกษาเรียนอยู่ 4.ช่วยค่าเดินทางนักศึกษาไทยไปต่างประเทศ ไป-กลับ พร้อมส่งเสริมค่าเล่าเรียนเป็นรายเดือน/คนละ 5.ให้นักศึกษาต่างประเทศที่เรียนวิชาการเรียนการสอนแล้วได้รับสิทธิ หรือใบอนุญาตวุฒิครูเทียบเท่ากับผู้ที่ศึกษาวุฒิครูในประเทศไทยด้วย
42	1.ให้เงินเดือนเท่ากับข้าราชการครูพร้อมกันมีขึ้น 2.ให้บรรจุเป็นข้าราชการประจำ 3.ให้มีสวัสดิการต่างๆเท่าราชการ เพื่อมิให้เกิดการล่าถอยหรือให้ได้สิทธิเท่าเทียมกัน 4.ให้มีทัศนศึกษาดูงานทั้งในและนอกประเทศอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 5.ให้ทุนการศึกษาแก่บุตรทุกคนในระดับปริญญาตรี
43	1.ให้เสนอรัฐบาลไทยทราบด้วย ความต้องการของนักศึกษามุสลิม
44	1.จัดหาทุนให้นักเรียน 2.จัดหางานที่เหมาะสมกับนักศึกษาที่จบสายศาสนา
45	1.จัดหาทุนให้นักศึกษาและทุนการศึกษาต่อ 2.จัดหางานที่เหมาะสมให้กับนักศึกษาเมื่อจบการศึกษา 3.ส่งเสริมให้มีการศึกษาตลอดไป

คนที่	ข้อเสนอแนะ
46	1.ให้มีหอพักนักศึกษาในต่างประเทศเหมือนกับมาเลเซีย 2.รองรับผู้ที่จบการศึกษาโดยเฉพาะทางด้านภาษา 3.จริงจังจริงจัง แต่อย่าเอาใจ
47	1.ให้รัฐจัดหาแหล่งทุนแก่นักศึกษาที่เรียนด้านศาสนา 2.มีการเทียบวุฒิให้เหมือนนักศึกษาที่จบภายในประเทศ 3.ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนอิสลามศึกษา
48	1.จัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ยังไม่มีทุน 2.จัดอบรมเพื่อชี้แนะแนวทางในการประกอบอาชีพเมื่อกลับมาเมืองไทย 3.เมื่อนักศึกษาเรียนจบกลับมาแล้วอย่ามองว่าเป็นส่วนเกินของสังคม 4.สนับสนุนนักศึกษาที่เรียนจบให้มีงานทำอย่างสมฐานะ 5.พยายามมองนักศึกษาต่างประเทศในแง่บวกให้มาก
49	1.อยากให้มีการดูแลและยกระดับของพวกที่ได้จบมาแล้ว 2.มีการรับรองการทำงาน
50	1.ให้รัฐบาลสนับสนุนทุนให้กับนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ต่างประเทศ 2.ให้รัฐบาลเทียบวุฒิการศึกษา จากต่างประเทศเทียบเท่ากับนานาชาติ
51	1.ให้รัฐบาลออกกฎระเบียบเพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาต่อที่ต่างประเทศ 2.ให้รัฐบาลช่วยหาทุนให้กับนักศึกษามบางประเทศที่ไม่มีทุนเรียน 3.ส่งเสริมและสนับสนุนนักศึกษาโดยผ่านสถานทูตของแต่ละประเทศ 4.จัดสัมมนานักศึกษาต่างประเทศและตั้งองค์กรที่สามารถรองรับนักศึกษาได้ 5.หางานรองรับและเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนนอก
52	1.You should take scholarship 2.You support in IT and computer programs 3.You should have interchangeable attitude for Muslim
53	1.ให้ทุนการศึกษาเพื่อเรียนต่างประเทศ 2. จัดหาทุนไว้เมื่อจบการเรียน
54	1.ควรมีทุนการศึกษาที่ครอบคลุมค่าเล่าเรียน ที่พัก อาหาร อุปกรณ์การเรียน และค่าเดินทาง 2.ควรให้นักศึกษาต่างประเทศได้มีโอกาสหรือขยายการทำงานได้หลายรูปแบบ สามารถเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐได้
55	1.ควรให้ทุนแก่นักศึกษาเหมือนประเทศมาเลเซีย 2.ควรจัดหาทุนให้กับนักศึกษาที่จบจากต่างประเทศด้วย 3.ควรเทียบวุฒิต่างประเทศให้ชัดเจน เหมือนกับที่จบในประเทศอื่น 4.ไม่ควรระแวงเรื่องความมั่นคงของนักศึกษาที่จบจากต่างประเทศ 5.รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับนักศึกษาที่จบจากต่างประเทศด้วย
56	1.จัดหาทุนให้นักศึกษา 2.จัดหาทุนหลังจบการศึกษา 3. เทียบวุฒิการศึกษา
57	1.อยากให้นักศึกษาที่จบมามีงานทำที่หลากหลายซึ่งเป็นงานเสริมจากงานด้านการสอน 2.ในการสอบชิงทุนแต่ละครั้งโปรดให้ความยุติธรรมในการสอบด้วย โดยเฉพาะการใช้เส้นสาย 3.อยากให้แจ้งดำเนินการในการสอบชิงทุนของนักเรียนสามจังหวัดชายแดนใต้อย่างเร่งด่วน มิใช่สงเรื่องมาวันนี้และให้สอบในวันพรุ่งนี้
58	1.อยากให้รัฐบาลเปิดโอกาสและสนับสนุนนักศึกษาที่ศึกษาต่อในประเทศมุสลิมเพื่อให้นักศึกษาเหล่านี้นำสิ่งดีกลับมาสู่ประเทศเรา
59	1.รัฐบาลควรส่งเสริมโดยเฉพาะในเรื่องทุนการศึกษา 2. สร้างหน่วยงานเพื่อรองรับนักศึกษาที่จบจากต่างประเทศ 3.รัฐบาลควรศึกษาถึงคุณประโยชน์ให้ถึงที่สุดของนักศึกษาเหล่านี้
60	1.ควรหาทุนให้นักเรียนไทยที่จบจากสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศ 2.จัดสรรทุนการศึกษา(ฮาลาล)เพื่อศึกษาต่อต่างประเทศ 3. ไม่ปิดกั้นถ้าหากจะมีสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศจะมาเปิดศูนย์การเรียนในประเทศไทย 4.เปิดศูนย์การศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับอิสลามในระดับนานาชาติทางภาคใต้ของไทย
61	1.รัฐบาลจัดสรรเงินวิทยฐานะแก่นักศึกษาต่างประเทศ 2. จัดตั้งองค์กรเพื่อรวบรวมนักศึกษาไทยในต่างประเทศ
62	1.ให้รัฐบาลไทยช่วยติดต่อกับประเทศมุสลิมโดยเฉพาะกลุ่มประเทศอาหรับเกี่ยวกับการศึกษาให้มีความชัดเจนเพื่อจะได้รู้ว่าแต่ละประเทศมีโควตาให้เรากี่คน และจะได้เตรียมนักเรียนส่งไปให้มาก
63	1.รัฐบาลควรสนับสนุนการศึกษาไม่ว่าจะสายสามัญสายศาสนา 2.รัฐบาลควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาด้านศาสนาเข้ารับราชการหรือช่วยงานในตำแหน่งที่เหมาะสม 3.รัฐบาลควรส่งเสริมคนดีมีคุณธรรมเพื่อจรรโลงสังคมไทยและแก้ปัญหาวิกฤติชาติ
64	1.ให้รัฐบาลจัดทุนการศึกษาให้กับผู้ที่ต้องการศึกษาต่างประเทศด้วย
65	1.ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างประเทศมุสลิม 2.ควรจัดให้มีการสอนบรรจุเข้าในหน่วยงานของรัฐ
66	1.รัฐบาลไทยต้องให้ทุนการศึกษาและสนับสนุนการเรียนศาสนาและสามัญในกลุ่มประเทศมุสลิม 2.รัฐบาลต้องรับรองวิทยฐานะ
67	1.ให้รัฐบาลเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่จบจากประเทศมุสลิมเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐได้โดยเปิดให้มีการสอบแข่งขัน 2.รัฐบาลไทยควรเอาใจใส่ดูแลนักเรียนในประเทศมุสลิมให้ทั่วถึงโดยปราศจากข้อสงสัยต่างๆ 3.นักเรียนไทยที่เรียนในประเทศมุสลิมก็มีความรักประเทศชาติไม่ต่างจากคนไทย หรือคนในเครื่องแบบและยิ่งไปกว่านั้น รักเรียนไทยในต่างแดนไม่เคยโกงหรือคอร์รัปชั่นเงินของแผ่นดินเลยสักบาทเดียว 4.เปิดโอกาสให้นักเรียนไทยที่จบจากประเทศนั้นเป็นตัวแทนในหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการค้าขายระหว่างประเทศ
68	1.อยากให้รัฐบาลให้ที่พักกับนักศึกษาไทย 2.อยากให้รัฐรับรองคุณวุฒิของนักศึกษาที่จบนอก 3.ให้บรรจุครูสอนศาสนาในโรงเรียน 4.ให้เบิกได้เหมือนกับข้าราชการ
69	1.ให้รัฐบาลส่งเสริมให้ทุนการศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนาเพิ่มมากขึ้น 2. ให้รัฐบาลรับรองวุฒิการศึกษาต่างประเทศเท่ากับในประเทศ 3. ให้รัฐบาลให้การรับรองนักเรียนที่จบจากนอกให้มากขึ้น ไม่ใช่แค่ครูอิสลามศึกษา
70	1. รัฐบาลควรมีทุนการศึกษาในประเทศมุสลิมโดยไม่มีข้อสงสัย 2. รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับรัฐบาลของประเทศมุสลิม 3. ควรจัดให้มีการศึกษาระดับสามัญเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนที่จบจากประเทศมุสลิม
71	1. ประเทศไทยต้องประสานติดต่อขอรับทุน โควตา จากประเทศมุสลิม เพื่อส่งนักเรียนไทยมุสลิมไปเรียนต่างประเทศ ทั้งศาสนาและสามัญให้มากยิ่งขึ้น 2. ถ้าเป็นไปได้ปีละ 1,000 ทุนทั่วประเทศ 3. ต้องพิสูจน์และอย่าหลงเชื่อสหรัฐฯ ว่านักเรียนทุนเป็นผู้ก่อการร้าย 4. ประเทศไทยต้องเจรจาต่อรองกับประเทศมุสลิมให้มาตั้งมหาวิทยาลัยอิสลามในประเทศไทย พร้อมทั้งเงินทุน บุคลากร ด้วย 5. ประเทศไทยต้องรับรองวุฒิการศึกษาผู้สำเร็จจากประเทศมุสลิมอย่างเที่ยงธรรม 6. เมื่อนักเรียนจบ ปริญญาตรีจากต่างประเทศแล้วประเทศไทยต้องให้โอกาสโดย สนับสนุนเงินทุนเรียนต่อ ป.โทต่อไป 7. รัฐบาลต้องตั้งงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากรมุสลิม เรื่องการต่อโท เอกในประเทศไว้ปีละ 1,000 ทุนทั่วประเทศ 8. ถ้ารัฐบาลไม่ลงทุน ประเทศชาติก็จะล้าหลังไม่พัฒนา 9. ถ้ารัฐบาลต้องการพัฒนาประเทศ รัฐต้องพัฒนาคน พัฒนาการศึกษา ทุนการศึกษาแบบให้เปล่าหรือใช้คืนแบบไม่มีดอกเบี้ย / ผ่าคนอกประเทศไทย ด้วย จากคนรักประเทศไทย

คนที่	ข้อเสนอแนะ
72	1. ประเทศไทยต้องประสานติดต่อขอรับทุน โควดา จากประเทศมุสลิม เพื่อส่งนักเรียนไทยมุสลิมไปเรียนต่างประเทศ ทั้งศาสนาและสามัญให้มากยิ่งขึ้น 2. ถ้าเป็นไปได้ปีละ 1,000 ทุนทั่วประเทศ 3. ต้องพิสูจน์และอย่าหลงเชื่อสหรัฐฯ ว่านักเรียนทุนเป็นผู้ก่อการร้าย 4. ประเทศไทยต้องมีการเจรจากับกลุ่มประเทศมุสลิมให้มาเปิดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย พร้อมเงินทุน บุคลากร และความพร้อมในด้านอื่นๆ 6. ประเทศไทยต้องรับรองวุฒิการศึกษาจากประเทศมุสลิมอย่างเท่าเทียมกันมากกว่านี้ 7. ยามองนักเรียนจากประเทศมุสลิมด้วยความอคติ โปรดมองกันใหม่อย่างมนุษย์ที่ใจมีคุณธรรมบ้าง
73	1. อยากให้รัฐบาลส่งเสริมให้เด็กมุสลิมได้เรียนสูงๆในต่างประเทศ 2. อยากให้มีทุนการศึกษาจากประเทศไทย เป็นจำนวนมาก 3. เพื่อจะช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ด้อยโอกาส แต่มีความสามารถที่จะสร้างเยาวชนไทยให้เจริญก้าวหน้าได้ 4. รัฐบาลไทยใจถึงเปิดกว้างทำให้มีผลต่อเศรษฐกิจไทยในอนาคตอีกด้วย
74	1.อำนวยความสะดวกในเรื่องการขอวีซ่าในประเทศมุสลิม 2.ขอให้รัฐบาลตีค่าของนักศึกษาที่จบจากประเทศมุสลิมเท่าเทียมกัน 3. ขอให้สถานทูตในประเทศมุสลิมดูแลเอาใจใส่นักศึกษาให้มากกว่านี้
75	1.อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน 2.สนับสนุนด้านเงินทุน 3.ตั้งหน่วยงานดูแลนักเรียนไทยในต่างประเทศ 4.ให้ความสำคัญกับการศึกษาศาสนาเหมือนกับการศึกษาสาขาอื่น 5.มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษานักศึกษาอิสลาม
76	1.รัฐบาลต้องให้การสนับสนุนต่อการศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ 2.มีทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษาไทยที่ไปศึกษาต่อในต่างประเทศ 3.ให้การสนับสนุนโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามและสถาบันมุสลิมต่างๆให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่
77	1.ควรเปิดโรงเรียนสอนศาสนาและสามัญควบคู่กันให้มากกว่านี้ 2.รัฐบาลควรสนับสนุนโรงเรียนสอนศาสนาให้เป็นโรงเรียนของรัฐ 3. ควรอนุมัติเงินเดือนของอาจารย์ที่สอนศาสนาให้มากกว่านี้
78	1.ขอให้รัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษาของนักศึกษามุสลิมให้มากกว่านี้ 2.ส่งเสริมให้มีการมอบทุนการศึกษาให้กับนักศึกษามุสลิมที่ไปศึกษาในต่างประเทศ 3.รัฐบาลควรทำความเข้าใจกับผู้ไปศึกษาจากประเทศมุสลิมและเสริมทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษามากขึ้น 4.รัฐบาลควรส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการศึกษากับประเทศมุสลิมให้มากกว่านี้ 5.รัฐบาลควรส่งเสริมบทบาทหน้าที่ให้กับนักศึกษามุสลิมที่สำเร็จการศึกษาและให้ความสำคัญในการประกอบอาชีพของพวกเขาด้วย
79	1.หางานมารองรับให้กับนักเรียนที่จบจากต่างประเทศ(ประเทศมุสลิม) 2.อย่ามองว่านักเรียนที่จบมาเป็นกลุ่มหัวรุนแรง 3.ส่งเสริมอาชีพอิสระให้กับนักเรียน
80	1.ขอให้รัฐบาลดูแลนักเรียนโดยทั่วถึงกัน 2.ขอให้รัฐมีทุนการศึกษาเพื่อที่จะส่งเสริมเด็กยากจนให้มีค่าเล่าเรียน
81	1.ส่งเสริมในการศึกษาศาสนาและทุนการศึกษา 2.จัดหางานรองรับ 3.สร้างทัศนคติที่ดี 4'ให้รัฐบาลแนะแนวและโฆษณาถึงประเทศและสถาบันที่เสนอทุน
82	1.อยากให้รัฐบาลสร้างหอพักให้นักเรียนไทยในต่างประเทศเหมือนกับมาเลเซีย อินโดนีเซียกระทำ 2.อยากให้รัฐบาลรับรองวุฒิการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับ 3.จบมาแล้วอยากได้งานรองรับที่มีความมั่นคงกว่านี้ 4.รัฐบาลควรสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียนมุสลิมเหมือนรัฐบาลมาเลเซีย อินโดนีเซีย บรูไนให้การสนับสนุนแก่นักเรียนของเขา
83	1.เทียบวุฒิการศึกษา หรือ โอนวิชาที่ใกล้เคียงกันได้
84	1.ให้การช่วยเหลือด้านต่างๆโดยผ่านสถานทูตไทย 2.ให้การประชาสัมพันธ์ต่อองค์กรอื่นๆให้มาก 3.ให้รับรองวุฒิหรือปริญญาบัตรโดยการรับสมัครนักวิชาการที่จบมา
85	1.ขอให้รัฐบาลสนใจคนในชาติโดยเฉพาะมุสลิมมากกว่าเดิมนะครับ 2.อยากให้มีการเยี่ยสถาบันสอนศาสนาบ่อยๆเพื่อรับรู้ปัญหาต่างๆ 3.อยากให้มีการจัดหางานรองรับนักศึกษาและมีมหาวิทยาลัยอิสลามในเมืองไทย 4.อยากให้มีการสนใจใฝ่ใถ่มากขึ้น ในเรื่องคุณธรรม เพราะมันกำลังเสื่อมลงไป ในสังคมบ้านเรา 5.ผมต้องการให้มีแบบสอบถามบ่อยๆ และเมื่อพวกคุณรับรู้ปัญหาแล้ว ก็จงช่วยเหลือตามความสามารถของพวกคุณ
86	1.ควรให้ความสำคัญกับวุฒิที่ถูกรับรอง 2.ควรให้ความสำคัญสัมพันธ์ทางการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาและวัฒนธรรม
87	1.ให้มีการสนับสนุนมากกว่านี้ 2.มีการร่วมมือระหว่างประเทศในวิชาการศาสนาให้มากขึ้น
88	1.อยากให้รัฐบาลอำนวยความสะดวกในการเดินทาง 2.อยากให้มีสถานทูตลิเบียในไทย
89	1.รัฐบาลควรให้การสนับสนุนมากกว่าในปัจจุบัน 2.ควรรับรองมาตรฐานการศึกษา 3.รัฐบาลควรนำเอาประโยชน์จากผู้ไปศึกษาต่อหรือจบจากประเทศเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ให้มากกว่าปัจจุบัน
90	1.อย่ามองว่าการไปศึกษาต่อเป็นการไปฝึกการก่อการร้าย 2.อยากให้รัฐบาลมีทุนของรัฐบาลให้นักศึกษา
91	1. ขอให้มีการทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนไทยที่ต้องการไปเรียนต่อในประเทศมุสลิม 2.สร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษาที่เรียนจบมาแล้วเขาจะต้องมีงานทำและเป็นที่ยอมรับของสังคม 3. ให้ความสำคัญสนับสนุนนักเรียนที่ต้องการไปเรียนต่อในประเทศมุสลิมประเทศเหล่านั้นมีอะไรดีๆที่บางประเทศไม่มี 4. ขอให้ใจเด็ดคติที่ดีต่อนักศึกษาที่ไปเรียนในประเทศมุสลิม
92	1. ต้องสนับสนุนเด็กมุสลิมไทยไปศึกษาต่อต่างประเทศ 2. ต้องยกระดับเด็กที่จบการศึกษาต่างประเทศ 3. ต้องมองในแง่ดีกับเด็กที่จบการศึกษาประเทศ 4. รัฐต้องจัดกองทุนเพื่อสนับสนุนเด็กมุสลิมไทยไปศึกษาศาสนาอิสลามต่างประเทศ 5. รัฐต้องมีความผูกพันและเข้าใจกับประเทศมุสลิมหลายๆ
93	1. ต้องมองในแง่ดีกับนักศึกษานอก 2. ต้องสนับสนุนเด็กมุสลิมไทยไปศึกษาต่อต่างประเทศ 3. จัดเตรียมที่รองรับนักศึกษาที่เรียนจบ 4. ต้องยกระดับนักศึกษานอก 5. รัฐต้องจัดกองทุนเพื่อสนับสนุนนักศึกษามุสลิม 6. รัฐต้องมีความผูกพันและเข้าใจกับประเทศมุสลิมให้มากกว่านี้ 7. ต้องเปิดโอกาสและความสามารถให้แก่ศึกษานอกให้มากยิ่งขึ้น 8. ให้รัฐบาลไทยจัดหาที่อยู่ให้กับนักศึกษาไทยเหมือนกับรัฐบาลมาเลเซียและอื่นๆ 9. ลดค่าเดินทางหรือพิเศษ(สำหรับเครื่องบิน)
94	1.รัฐควรส่งเสริมด้านทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาต่างประเทศ 2.รัฐควรส่งเสริมให้นักศึกษาไปศึกษาในต่างประเทศให้มาก 3.รัฐควรส่งเสริมและดูแลนักศึกษาต่างประเทศที่กลับมาเพื่อให้งานทำ 4.ควรมองว่านักศึกษาต่างประเทศเป็นปัญญาชนที่ให้แก่ช่วยชาติได้ 5. ควรดูแลความสงบสุขและรับทราบแก้ปัญหาความทุกข์ยากของนักศึกษาต่างประเทศที่กำลังศึกษาและกลับมาจากเมืองนอกเพื่อมีงานและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในอนาคตและไม่มองข้ามและไม่สร้างเป็นศัตรูกับนักศึกษาต่างประเทศมุสลิม
95	1.อยากให้รัฐบาลรับรู้ความเป็นอยู่ของนศ.ไทยในต่างประเทศ 2.อยากให้รัฐบาลจัดหาทุนให้กับนศ.ที่เรียนอยู่ในต่างประเทศ

คนที่	ข้อเสนอแนะ
96	1.อยากให้รัฐบาลไทยช่วยสนับสนุนทุนในการศึกษาในสาขาวิชาที่ไม่ใช่ศาสนาด้วย
97	1.ให้รัฐบาลหาแนวทางป้องกันปัญหา 2.อยากให้รัฐบาลอำนวยความสะดวกจัดตั้งสมาคมนักศึกษาของประเทศต่างๆอย่างถูกต้อง 3.ให้รัฐบาลจัดคงคลังหรือสถานทูตเพื่อดูแลนักศึกษาที่เรียนต่างประเทศ 4.ให้รัฐบาลอำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักศึกษาที่จะไปเรียนตะวันออกกลางและมีการประชุมกันกับรัฐบาลเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน 5.เมื่อจบแล้วให้รัฐจัดหางานให้ตรงกับสาขาที่เรียนด้วย 6.รัฐบาลไม่ควรมีอคติกับนักศึกษาที่เรียนต่างประเทศ
98	1.ให้รัฐบาลสนับสนุนการศึกษาในประเทศมุสลิมมากๆ 2.ให้รัฐจัดที่พักสำหรับนักศึกษา
99	1.ขอให้รัฐบาลสนับสนุนการศึกษาต่อในประเทศมุสลิม 2. ขอให้รัฐบาลช่วยปรับวุฒิหรือเทียบวุฒิให้เท่าเทียมกับในประเทศไทย
100	1.ขอให้รัฐบาลช่วยสนับสนุนทุนให้เพิ่มมากขึ้น 2.ขอให้รัฐบาลปรับเงินเดือนสำหรับนักศึกษาประเทศมุสลิมให้เหมือนกับนักศึกษาในประเทศ 3.ให้รัฐบาลดูแลเอาใจใส่นักศึกษาที่จบจากประเทศมุสลิมให้เหมือนกับนักศึกษาทั่วไป
101	1.ขอให้เอาใจใส่กับการศึกษาในประเทศมุสลิม 2.ขอให้รัฐบาลไทยจัดทุนการศึกษาด้วยเหมือนกับการศึกษาสามัญ
102	1.ขยายโอกาสให้ผู้ที่มีความสามารถทางการศึกษาได้ไปเรียนต่อต่างประเทศ 2.ขอให้รัฐบาลให้ทุนสนับสนุนเพื่อเรียนต่อต่างประเทศแก่ผู้ที่มีโอกาส 3.ขอให้ทางรัฐบาลให้ความสำคัญแก่ผู้ที่จบจากต่างประเทศเหมือนกับคนที่จบในประเทศ(เพราะเขานั่นก็คือนักศึกษาเหมือนกัน)
103	1.อยากให้รัฐบาลมีทุนเพื่อการศึกษาต่อต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศมุสลิม 2.อยากให้รัฐบาลมีที่พักเฉพาะนักศึกษาและสมาคมที่คิดว่าที่เป็น 3.อยากให้รัฐบาลมีความเสมอภาคในการบรรจุเพื่อเป็นข้าราชการของรัฐ
104	1.อยากให้รัฐบาลตีค่าวุฒิการศึกษาของสถาบันการศึกษามุสลิมเหมือนกับสถาบันการศึกษาของยุโรป 2.อยากให้รัฐบาลส่งเสริมและให้ทุนการศึกษาสำหรับมุสลิมที่ต้องการศึกษาในด้านศาสนา
105	1.ให้ทุนการศึกษา 2.ให้ได้รับบรรจุเป็นข้าราชการ
106	1.ควรมีทุนเยอะๆ 2.ควรติดตามจัดเตรียมที่ทำงานหรือรองรับพวกเขา กลับมาจากต่างประเทศ
107	1.การให้ความร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลไทยกับประเทศมุสลิมควรมีมากขึ้น 2.การลดซึ่งอคติหรือเพิ่มสนับสนุนการศึกษาให้นักเรียนไทยมุสลิมเพิ่มขึ้น 3.เพิ่มทุนการศึกษาในสาขาวิชาที่หลากหลายและเข้าถึงระดับรากหญ้าอย่างแท้จริง 4.รัฐบาลไทยควรรับรองวุฒิและเทียบวุฒิต่อจรรยาบัตรเงินเดือนที่ชัดเจน
108	1.ขอให้รัฐบาลไทยส่งเสริมการศึกษาให้ทั่วถึง
109	1.ให้รัฐบาลส่งเสริมแหล่งทุนในการศึกษาต่อในประเทศอาหรับ
110	1..ให้มีการรับรองวุฒิการศึกษา 2.ให้มีการช่วยเหลือสวัสดิการความสะดวกในเรื่องต่างๆ 3.ให้ทุนของรัฐบาลไปศึกษาต่อในสาขาต่างๆ 4.ให้โอกาสในการเข้าทำงานของหน่วยงานรัฐบาลมากขึ้น 5.ให้การอบรมเพิ่มเติมในวิชาความรู้ที่เกี่ยวข้อง
111	1.ให้รัฐบาลส่งเสริมแหล่งทุนในการศึกษาต่อในประเทศอาหรับ 2.ให้เห็นความสำคัญกับอาหรับที่มากในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ปัจจุบันอาหรับมาเที่ยวเมืองไทยมากขึ้น
112	1.เปิดโอกาสให้นักศึกษานอกเข้าทำงานทุกหน่วยงานของรัฐ
113	1.รัฐบาลควนสนับสนุนทั้งในเรื่องทุนการศึกษาและติดต่อสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มประเทศมุสลิมเพื่อให้นักศึกษาไทย-มุสลิม สามารถเข้าศึกษาต่อให้ครอบคลุมในทุกสาขาวิชาเพราะจะเป็นการติดต่อประเทศไทยทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง
114	1.ให้รัฐบาลติดต่อกับประเทศมุสลิมในการส่งนักศึกษา 2.ให้รัฐมีทุนเรียนฟรีแต่มุสลิมทั่วประเทศ
115	1.อยากให้รัฐบาลส่งเสริมการเรียนศาสนาในต่างประเทศ 2.อยากให้รัฐบาลให้แหล่งทุนมากๆ 3.อยากให้รัฐบาลเทียบวุฒิการศึกษาสูงขึ้น
116	1.อยากให้รัฐบาลส่งเสริมการศึกษาต่อในประเทศมุสลิมและสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศของนักเรียนไทยด้วย2.เปิดโอกาสหรือให้ความสะดวกแก่นักศึกษาที่จะไปเรียนต่อการศึกษาต่างประเทศ 3.ให้ทุนการศึกษาหรือช่วยเหลือต่างๆต่อนักศึกษา 4.จัดเตรียมแหล่งต่างๆเพื่อรองรับนักศึกษาที่จบมา
117	1.จัดเตรียมแหล่งทำงานเพื่อรองรับนักศึกษาที่จบมา 2.ให้วุฒิการศึกษาสูงเทียบกับวุฒิสามัญด้วย 3.เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่จะเรียนต่างประเทศ
118	1.เปิดวิสัยทัศน์และมีมีทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มประเทศมุสลิม 2.เปิดโอกาสทางการศึกษาโดยการประสานความร่วมมือกับ ศธ.ของประเทศนั้น 3.ให้ความดูแลเอาใจใส่ ชีวิตความเป็นอยู่ของนักศึกษาไทยในประเทศมุสลิม 4.ให้ความสะดวกในการเดินทาง เข้าออก 5.ลดอคติต่อนักศึกษาและประเทศมุสลิม ด้านดีของประเทศมุสลิมมีมากกว่าด้านไม่ดี ดังบริโภคลือ ควรเข้าถึงชมรม สมาคมนักศึกษาอย่างจริงจัง
119	1.อยากให้รัฐบาลไทยให้ความสนใจ และให้การส่งเสริมสนับสนุนมากขึ้น 2.ให้รัฐบาลไทยให้การยอมรับ และรับรองวิทยฐานะการศึกษาในประเทศมุสลิม
120	1.เลิกมองมุสลิมเป็นผู้ก่อการร้าย 2.เปิดหูเปิดตา มองดูโลกอาหรับเพราะเป็นแหล่งการค้า 3.นักเรียนมุสลิมถูกรอบมเรื่องคุณธรรมและความถูกต้อง 4.คนมีศาสนาไม่ใช่คนไม่ดีและไม่ขี้โกง 5.ทำไมไม่ให้โอกาสคนดีเข้ามาทำงานในสถานที่ราชการ
121	1.อยากให้มีสถานทูตไทยลิเบีย 2.อยากให้รัฐบาลไทยมีทัศนคติที่ดีในธรรมชาติของนักศึกษา 3.อยากให้รัฐบาลไทยช่วยเหลือทางด้านกิจกรรมของนักศึกษา
122	1.จัดการศึกษาเสริมด้านสามัญที่สะดวกและเพียงพอ 2.รองรับวุฒิการศึกษาต่อในไทยโดยสะดวก 3.รองรับอาชีพ ส่งเสริมอาชีพแก่นักศึกษา
123	1.มีการรองรับอาชีพให้แก่นักศึกษา 2.รองรับวุฒิการศึกษาเพื่อศึกษาต่อในประเทศไทยโดยสะดวก
124	1.ส่งเสริมในเรื่องทุนการศึกษา 2.เปิดโอกาสให้ไปทำงานในสถาบันอื่นๆบ้าง
125	1.เพิ่มสถาบันที่จะรับรองนักศึกษาไทยจากต่างประเทศ 2.เพิ่มอัตราทุน(โดยติดต่อสัมพันธ์ทางการทูตอย่างดี)

คนที่	ข้อเสนอแนะ
126	1. เลิกมองนักศึกษาที่เรียนต่อสายศาสนาในต่างประเทศว่าเป็นผู้ก่อการร้าย 2. มอบทุนช่วยเหลือผู้ขาดโอกาส 3. ช่วยเรื่องการเดินเอกสารให้้ง่ายกว่าที่เป็นอยู่
127	1. ควรส่งเสริมให้มุสลิมสามารถเรียนหรือศึกษาในระดับสูงโดยการจัดทุนเฉพาะ
128	1. ควรจัดสรรงบประมาณหรือทุนการศึกษา 2. ช่วยประสานระหว่างรัฐบาลด้วยกันในด้านอำนวยความสะดวกและสวัสดิการต่างๆ 3. ช่วยจัดหางานโดยเฉพาะประเทศมุสลิม
129	1. ให้สนับสนุนนักศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิการ 2. ให้ใกล้ชิดกับองค์กรของรัฐมีส่วนเกี่ยวข้อง(กงสุล)
130	1. ขอให้รัฐบาลเปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนต่อในต่างประเทศมากกว่านี้ 2. ขอให้รัฐบาลช่วยส่งเสริมและเพิ่มทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาไทยในต่างประเทศ 3. ช่วยดูแลและให้ความสะดวกต่อนักศึกษาไทยในต่างประเทศ
131	1. ลบการมีอคติในการมองภาพรวมของประเทศในโลกอิสลาม 2. หาข้อมูลการศึกษาในประเทศที่มีนักศึกษาไทยเรียนอยู่ 3. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเหล่านั้น 4. จัดหาทุนของรัฐบาลให้นักศึกษาที่อยากจะต่อในประเทศโลกอิสลามเหมือนที่รัฐบาลได้ให้ทุนการศึกษาต่อนักศึกษาที่เรียนยุโรปอเมริกา
132	1. ให้มีทุนของรัฐบาลที่ส่งนักศึกษาไปศึกษาต่อในประเทศมุสลิม 2. ให้มีการติดต่อกับสถาบันต่างๆในโลกมุสลิมเพื่อขอทุนให้นักศึกษา 3. ให้ความสะดวกในการดำเนินการต่างๆเพื่อการศึกษาต่อ 4. ให้การดูแลและติดตามช่วยเหลือนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่
133	1. รัฐบาลควรเปิดกว้างและสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาต่างๆมีสิทธิ์ในการที่จะส่งนักศึกษาเข้าสอบชิงทุน เนื่องจากในขณะนี้ยังมีบางสถาบันไม่มีสิทธิ์ดังกล่าว ซึ่งอาจจะมองได้ว่าเป็นการปิดกั้นโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนไทย 2. รัฐบาลควรมีการติดตามดูแลเอาใจใส่นักเรียนที่ศึกษาต่อในต่างประเทศเพื่อให้เขาได้รู้สึกทางรัฐบาลไทยไม่ได้ทอดทิ้งเขาและเมื่อเขามีปัญหา เขาสามารถติดต่อกับทางรัฐบาลได้ทันที 3. สำหรับนักศึกษาที่จบการศึกษาจากประเทศมุสลิม รัฐบาลควรมีการขยายโอกาสทางการงาน เนื่องจากขณะนี้นักศึกษาส่วนใหญ่จบกลับมาแล้ว ไม่มีหน่วยงานใดๆ ที่รองรับการทำงานได้อย่างชัดเจนและแน่นอน

2.2 รายละเอียดของการไปศึกษาของนักเรียนนอกแยกตามประเทศ

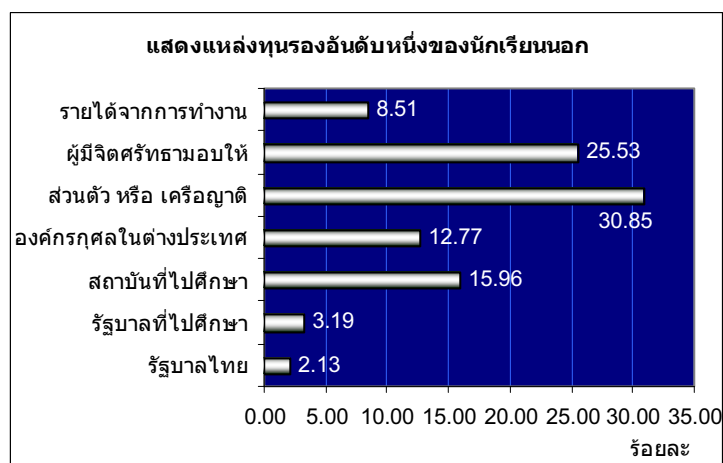
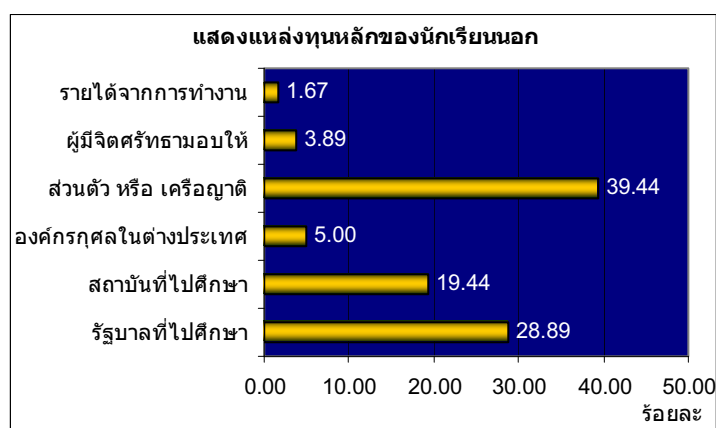
ประเทศที่นักเรียนนอกไปศึกษา	N	%
1 มาเลเซีย	6	3.45
2 อินโดนีเซีย	8	4.60
3 อินเดีย	6	3.45
4 ปากีสถาน	15	8.62
5 อิหร่าน	3	1.72
6 อียิปต์	63	36.21
7 ซาอุดีอาระเบีย	25	14.37
8 จอร์แดน	7	4.02
9 ซีเรีย	1	0.57
10 คูเวต	3	1.72
11 กาตาร์	1	0.57
12 ลิเบีย	6	3.45
13 โมร็อกโก	2	1.15
14 อิรัก	4	2.30
15 ปาเลสไตน์	1	0.57
16 ตุรกี	1	0.57
17 ซูดาน	4	2.30
18 แอฟริกาใต้	1	0.57
19 ไม่ตอบ	17	9.77
รวม	174	100.00

ตารางที่ 9 ประเทศที่นักเรียนนอกไปศึกษา

ประเทศที่ผู้ตอบแบบสอบถามสำเร็จการศึกษา มีดังนี้

ไม่ตอบ	จำนวน 17 คน	คิดเป็นร้อยละ 9.77
สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์	จำนวน 63 คน	คิดเป็นร้อยละ 36.21
ซาอุดีอาระเบีย	จำนวน 25 คน	คิดเป็นร้อยละ 14.37
ปากีสถาน	จำนวน 15 คน	คิดเป็นร้อยละ 8.62
อินโดนีเซีย	จำนวน 8 คน	คิดเป็นร้อยละ 4.6
จอร์แดน	จำนวน 7 คน	คิดเป็นร้อยละ 4.02
มาเลเซีย อินเดีย ลิเบีย	ประเทศละ 6 คน	คิดเป็นร้อยละ 3.45
อิรัก ชูแดน	ประเทศละ 4 คน	คิดเป็นร้อยละ 2.3
อิหร่าน คูเวต	ประเทศละ 3 คน	คิดเป็นร้อยละ 1.72
ซีเรีย กาตาร์ ปาเลสไตน์ โมร็อกโก ตูนิเซีย	ประเทศละ 1 คน	คิดเป็นร้อยละ 0.57

2.3 แหล่งทุนการศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับ ขณะศึกษาในต่างประเทศ

แผนภูมิที่ 20 แหล่งทุนหลักและแหล่งทุนรองที่นักเรียนนอกได้รับขณะศึกษาต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม

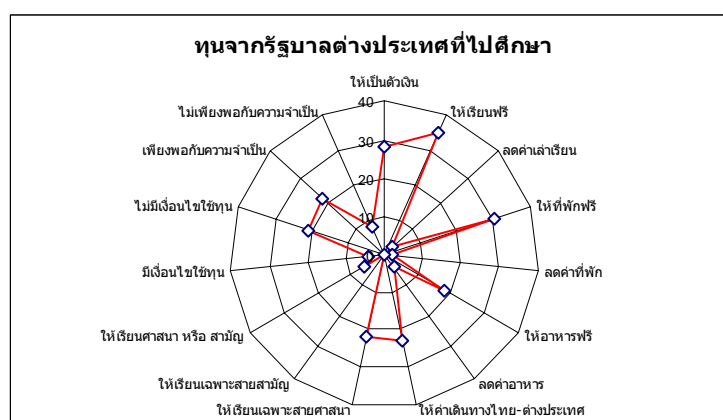
แหล่งทุนที่นักเรียนนอกได้รับเป็นทุนหลัก (อันดับที่หนึ่ง 1) ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในต่างประเทศ ได้แก่ ทุนส่วนตัว ครอบครัว เครือญาติ ร้อยละ 39.44 ทุนจากรัฐบาลที่ไปศึกษา ร้อยละ 28.89 ทุนจากสถาบันที่ไปศึกษา ร้อยละ 19.44 ทุนจากองค์กรสาธารณกุศลในต่างประเทศ ร้อยละ 5 ทุนจากผู้มีจิตศรัทธามอบให้ ร้อยละ 3.89 และหารายได้จากการทำงานขณะศึกษา ร้อยละ 1.67

แหล่งทุนที่นักเรียนนอกได้รับเป็นอันดับที่สอง ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในต่างประเทศ ได้แก่ ทุนส่วนตัว ครอบครัว เครือญาติ ร้อยละ 30.85 ทุนจากผู้มีจิตศรัทธามอบให้ ร้อยละ 25.53 ทุนจากสถาบันที่ไปศึกษา ร้อยละ 15.96 ทุนจากองค์กรสาธารณกุศลในต่างประเทศ ร้อยละ 12.77 หารายได้จากการทำงานขณะศึกษา ร้อยละ 8.51 และทุนจากรัฐบาลไทย ร้อยละ 2.13

ถ้าพิจารณาจากทุนหลักพบว่า ทุนการศึกษาที่ได้รับจากต่างประเทศที่ไปศึกษา (จากรัฐบาลที่ไปศึกษา จากสถาบันที่ไปศึกษาและจากองค์กรสาธารณกุศลในประเทศที่ไปศึกษา) รวมร้อยละ 53.33 ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มทุนการศึกษาที่ใหญ่ที่สุด รองลงมาคือทุนจากครอบครัวและเครือญาติของนักเรียนนอกเอง ส่วนทุนของรัฐบาลไทยที่ให้กับนักเรียนนอกกลุ่มนี้มีเพียงร้อยละ 2.13 เท่านั้นและนักเรียนนอกใช้เป็นทุนเสริมในอันดับที่สอง

2.4 ลักษณะทุนการศึกษาที่นักเรียนนอกได้รับ

1) ทุนจากรัฐบาลต่างประเทศที่ไปศึกษา

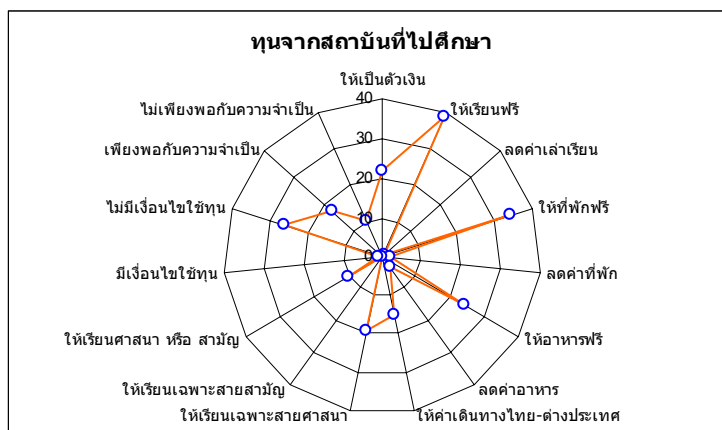
แผนภูมิที่ 21 ลักษณะของทุนที่ได้รับจากรัฐบาลต่างประเทศที่ไปศึกษา

วิเคราะห์ลักษณะทุนจากรัฐบาลต่างประเทศที่ไปผู้ตอบแบบสอบถามได้รับขณะศึกษาในต่างประเทศ พบว่า

ให้เป็นตัวแทน	ร้อยละ 12.39
ให้เรียนฟรี	ร้อยละ 15.49
ให้ที่พักฟรี	ร้อยละ 13.27

ให้อาหารฟรี	ร้อยละ 7.96
ให้ค่าเดินทางระหว่างประเทศ	ร้อยละ 10.18
ให้เรียนเฉพาะสายศาสนา	ร้อยละ 9.73
ไม่มีเงื่อนไขต้องใช้ทุน	ร้อยละ 9.29
เพียงพอกับความจำเป็น	ร้อยละ 9.73

2) ทุนจากสถาบันที่ไปศึกษา

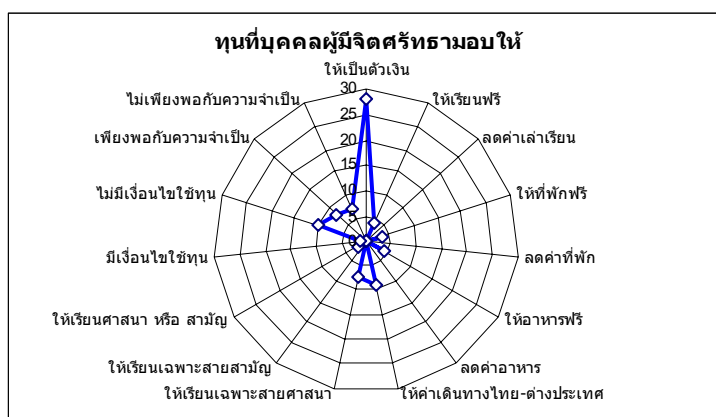

แผนภูมิที่ 22 ลักษณะทุนจากสถาบันที่ไปศึกษาในต่างประเทศ

วิเคราะห์ลักษณะทุนจากสถาบันที่ไปศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามได้รับขณะที่ไปศึกษาในต่างประเทศ พบว่า

ให้เป็นตัวเงิน	ร้อยละ 9.87
ให้เรียนฟรี	ร้อยละ 17.5
ให้ที่พักฟรี	ร้อยละ 15.2
ให้อาหารฟรี	ร้อยละ 10.8
ให้ค่าเดินทางระหว่างประเทศ	ร้อยละ 6.73
ให้เรียนเฉพาะสายศาสนา	ร้อยละ 8.52
ไม่มีเงื่อนไขต้องใช้ทุน	ร้อยละ 11.7
เพียงพอกับความจำเป็น	ร้อยละ 7.62
ไม่เพียงพอกับความจำเป็น	ร้อยละ 4.48

3) ทุนผู้มีจิตศรัทธา

แผนภูมิที่ 23 ลักษณะทุนที่ผู้มีจิตศรัทธาให้แก่แก่นักเรียนนอก

วิเคราะห์ลักษณะทุนจากผู้มีจิตศรัทธามอบให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามขณะที่ไปศึกษาในต่างประเทศ พบว่า

ให้เป็นตัวเงิน	ร้อยละ 33.7
ให้ค่าเดินทางระหว่างประเทศ	ร้อยละ 10.8
ให้เรียนเฉพาะสายศาสนา	ร้อยละ 8.43
ไม่มีเงื่อนไขต้องใช้ทุน	ร้อยละ 12
เพียงพอกับความจำเป็น	ร้อยละ 9.64
ไม่เพียงพอกับความจำเป็น	ร้อยละ 8.43

4) ทุนขององค์กรสาธารณกุศลในต่างประเทศ

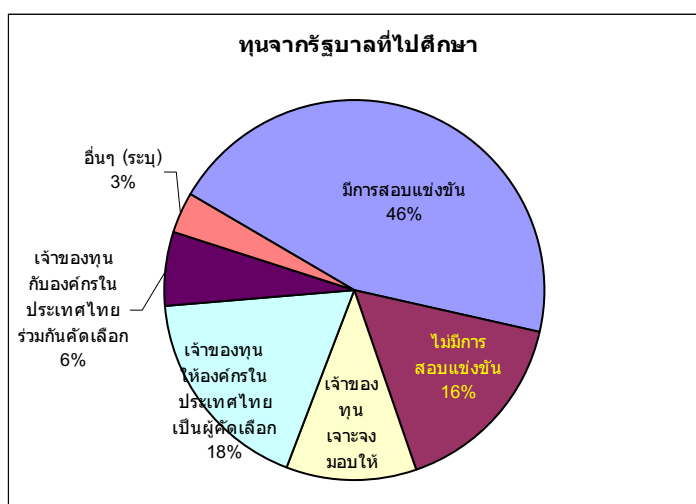

แผนภูมิที่ 24 ลักษณะทุนจากองค์กรสาธารณกุศลให้แก่แก่นักเรียนนอก

วิเคราะห์ลักษณะทุนขององค์กรการกุศลในต่างประเทศที่มอบให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถาม
ขณะที่ไปศึกษาในต่างประเทศ พบว่า

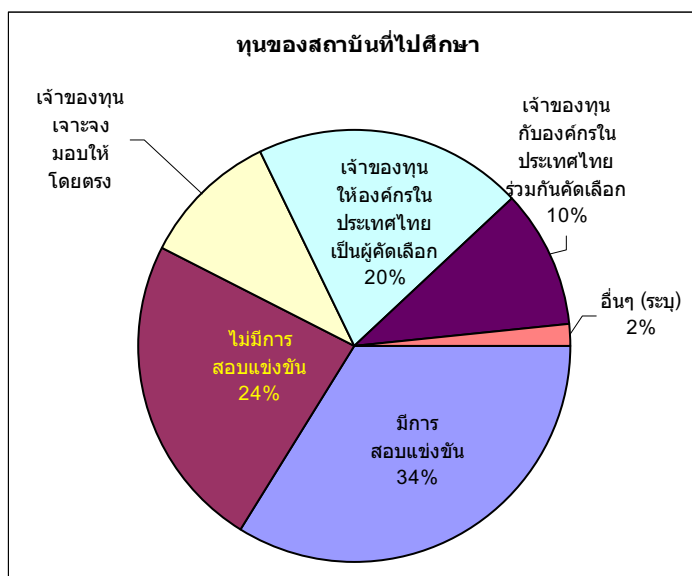
ให้เป็นตัวเงิน	ร้อยละ 32.69
ให้ค่าเดินทางระหว่างประเทศ	ร้อยละ 9.62
ไม่มีเงื่อนไขต้องใช้ทุน	ร้อยละ 9.62
เพียงพอกับความจำเป็น	ร้อยละ 9.62
ไม่เพียงพอกับความจำเป็น	ร้อยละ 11.54

2.5 วิธีการได้รับทุนการศึกษา

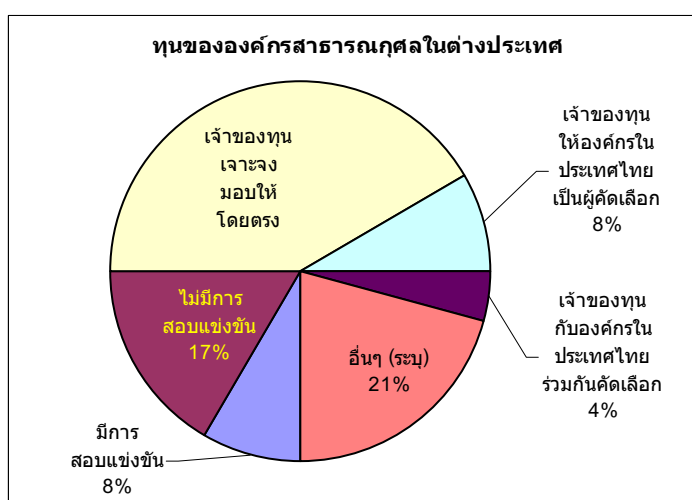
แผนภูมิที่ 25 วิธีการได้รับทุนจากรัฐบาลต่างประเทศที่นักเรียนนอกไปศึกษา

ทุนจากรัฐบาลที่ไปศึกษา มีการสอบแข่งขัน ร้อยละ 46 ไม่มีการสอบแข่งขัน ร้อยละ 16
เจ้าของทุนให้องค์กรในประเทศไทยเป็นผู้คัดเลือก ร้อยละ 18 เจ้าของทุนกับองค์กรในประเทศไทยร่วมกันคัดเลือก ร้อยละ 6
เจ้าของทุนเจาะจงมอบให้ ร้อยละ 11

แผนภูมิที่ 26 วิธีการได้รับทุนจากสถาบันการศึกษาต่างประเทศที่นักเรียนนอกไปศึกษา

ทุนของสถาบันที่ไปศึกษา มีการสอบแข่งขัน ร้อยละ 34 ไม่มีการสอบแข่งขัน ร้อยละ 24 เจ้าของทุนให้องค์กรในประเทศไทยเป็นผู้คัดเลือก ร้อยละ 20 เจ้าของทุนจะจงบอบให้ ร้อยละ 10 เจ้าของทุนกับองค์กรในประเทศไทยร่วมกันคัดเลือก ร้อยละ 10

แผนภูมิที่ 27 วิธีการได้รับทุนจากองค์กรสาธารณกุศลต่างประเทศที่นักเรียนนอกไปศึกษา

ทุนขององค์กรสาธารณกุศลในต่างประเทศ เจ้าของทุนจะจงบอบให้ ร้อยละ 42 ไม่มีการสอบแข่งขัน ร้อยละ 17 มีการสอบแข่งขัน ร้อยละ 8 เจ้าของทุนให้องค์กรในประเทศไทยเป็นผู้คัดเลือก ร้อยละ 8 เจ้าของทุนกับองค์กรในประเทศไทยร่วมกันคัดเลือก ร้อยละ 4

2.6 ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนักเรียนต่อปี จำแนกตามรายประเทศ

ตารางที่ 10 ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนักเรียนนอกแยกตามประเทศ

ที่	ประเทศ	ค่าใช้จ่าย บาท/ปี
1	กาตาร์	0
2	คูเวต	0
3	จอร์แดน	100,444
4	ซาอุดีอาระเบีย	43,300
5	ซีเรีย	180,000
6	ซูดาน	68,250
7	ตูนิเซีย	61,500
8	ปากีสถาน	43,850
9	ปาเลสไตน์	50,000
10	มาเลเซีย	111,333
11	โมร็อกโก	82,800
12	ลิเบีย	118,000
13	อินเดีย	47,400
14	อินโดนีเซีย	80,000
15	อียิปต์	66,600
16	อิรัก	56,800
17	อิหร่าน	48,000

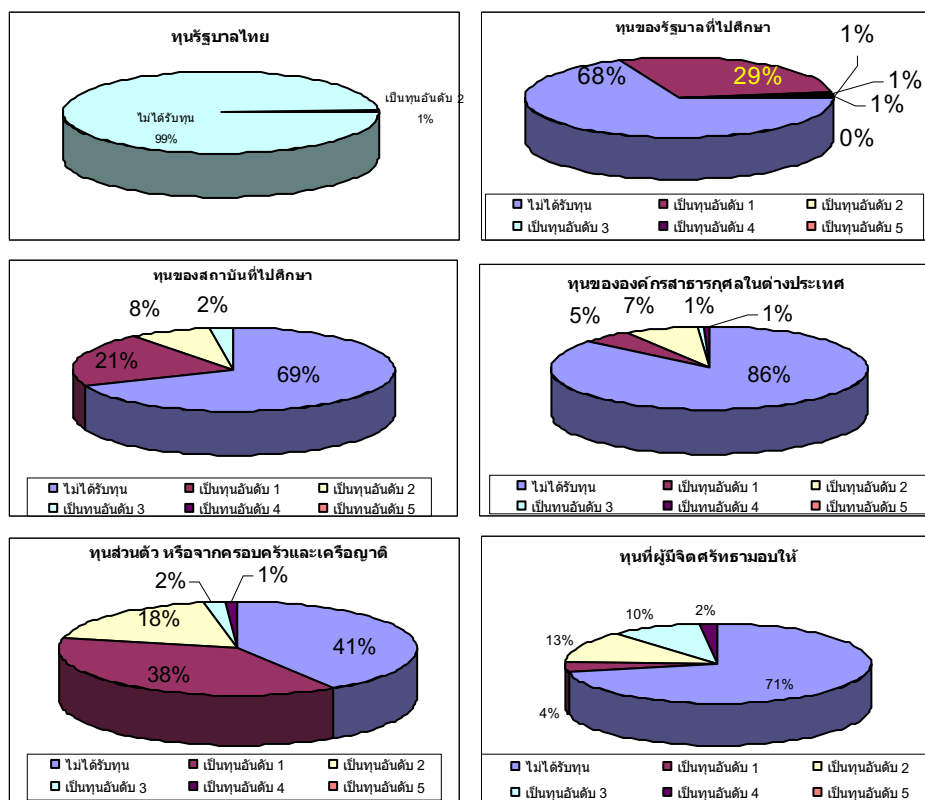
ประเทศที่กลุ่มเป้าหมายตอบ มีค่าใช้จ่ายต่อปีสูงที่สุด เรียงตามลำดับ คือ ซีเรีย(180,000 บาท) ลิเบีย (118,000 บาท) มาเลเซีย (111,333 บาท) จอร์แดน (100,444 บาท) ส่วนค่าใช้จ่ายต่ำที่สุดเรียงตามลำดับ คือ ซาอุดีอาระเบีย (43,300 บาท) ปากีสถาน (43,850 บาท) อินเดีย (47,400 บาท) และอิหร่าน (48,000 บาท)

ปัญหาที่พบจากการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ กลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามมีความหลากหลายในด้านการแสดงค่าใช้จ่ายในการศึกษา และลักษณะการได้รับทุน ดังนี้

- บางประเทศให้ทุนการศึกษาฟรีทั้งหมด รวมถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศระหว่างที่กำลังศึกษา จึงไม่มีค่าใช้จ่ายส่วนตัว หรือมีน้อย เช่น ประเทศคูเวต กาตาร์
- บางประเทศให้ทุนเป็นค่าใช้จ่ายทั้งหมด ยกเว้นการเดินทางระหว่างประเทศ ที่นักเรียนนอกต้องจ่ายเอง ค่าใช้จ่ายส่วนตัวจึงมีบ้าง แต่ก็ไม่มากนัก เช่น ประเทศซาอุดีอาระเบีย
- บางประเทศให้ทุนการศึกษาเพียงบางเรื่อง เช่น เรียนฟรี ที่พักฟรี เป็นต้น ส่วนค่าใช้จ่ายที่เกินจากนี้จะต้องใช้ทุนส่วนตัวและครอบครัว เช่น อียิปต์ ซูดาน ตูนิเซีย
- บางประเทศไม่มีทุนการศึกษาให้นักเรียนนอก ค่าใช้จ่ายที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจึงสะท้อนให้เห็นค่าใช้จ่ายจริงและเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนนอกเองทั้งหมด เช่น ประเทศซีเรีย จอร์แดน มาเลเซีย

ทั้งนี้พบว่า การได้มาของข้อมูลในด้านทุนการศึกษา ก่อนข้างจะเข้าถึงข้อมูลจริงได้ไม่มากนัก อาจเนื่องจากแหล่งทุนบางประเทศจะจงให้เป็นการเฉพาะแก่สถาบันที่ร้องขอและมักจะสงวนแหล่งทุนเป็นความลับอยู่จำนวนไม่น้อย อีกประการหนึ่ง คือ การที่นักเรียนนอกใช้ทุนส่วนตัวไปศึกษาเองที่มีการใช้ชีวิตอย่างประหยัด อดออม และไม่สามารถประมาณการค่าใช้จ่ายที่ชัดเจนได้

2.7 ลำดับการใช้ทุนการศึกษาของนักเรียนนอก

แผนภูมิที่ 28 เปรียบเทียบแหล่งทุนต่างๆที่นักเรียนนอกได้รับ

จากนักเรียนนอก 174 คน ผลจากการสำรวจพบว่า

- นักเรียนนอกไม่ได้รับทุน จากแหล่งทุนต่อไปนี้

รัฐบาลไทย 172 คน ทุนรัฐบาลที่ไปศึกษา 115 คน ทุนของสถาบันที่ไปศึกษา 120 คน ทุนขององค์กรสาธารณกุศลของประเทศไทย 174 คน ทุนขององค์กรสาธารณกุศลในต่างประเทศ 150 คน ทุนของสถาบันการศึกษาเดิมของผู้ศึกษาในประเทศไทย 174 คน ทุนของสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศไทย 174 คน ทุนร่วมระหว่างองค์กรต่างประเทศกับองค์กรในประเทศไทย 173 คน ทุนส่วนตัว หรือทุนจากครอบครัวเครือญาติ 75 ทุนที่บุคคลผู้มีจิตศรัทธามอบให้ 125 คน รายได้จากการทำงานขณะศึกษาในต่างประเทศ 153 คน

- นักเรียนนอกได้รับทุนหลักอันดับที่ 1 จากแหล่งทุนต่อไปนี้

ทุนส่วนตัว หรือทุนจากครอบครัว เครือญาติ 67 คน ทุนรัฐบาลที่ไปศึกษา 52 คน ทุนของสถาบันที่ไปศึกษา 33 คน ทุนขององค์กรสาธารณกุศลในต่างประเทศ 8 คน ทุนที่บุคคลผู้มีจิตศรัทธามอบให้ 6 คน รายได้จากการทำงานขณะศึกษาในต่างประเทศ 3 คน ทุนร่วมระหว่างองค์กรต่างประเทศกับองค์กรในประเทศไทย 1 คน

- นักเรียนนอกได้รับทุนหลักอันดับที่ 2 จากแหล่งทุนต่อไปนี้

ทุนส่วนตัว หรือทุนจากครอบครัว เครือญาติ 27 คน ทุนที่บุคคลผู้มีจิตศรัทธามอบให้ 23 คน ทุนของสถาบันที่ไปศึกษา 14 คน ทุนขององค์กรสาธารณกุศลในต่างประเทศ 11 คน รายได้จากการทำงานขณะศึกษาในต่างประเทศ 8 คน ทุนรัฐบาลที่ไปศึกษา 3 คน

(3) ทศนคติจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องฝ่ายไทยในด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม

3.1 สารและข้อสังเกตที่สำคัญ

ทศนคติจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องฝ่ายไทยในด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม ได้จากกรณีศึกษาข้าราชการที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานรัฐ 5 หน่วยงาน คือ 1) สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2) กลุ่มการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 3) สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ 4) กองตะวันออกกลาง กระทรวงการต่างประเทศ และ 5) โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ได้ข้อพิจารณาที่อาจจำแนกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. การมีศักยภาพในเชิงความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิมในระดับรัฐบาล รัฐบาลไทยมีศักยภาพทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ เจตคติรัฐบาลเอง และเจตคติมุ่งร่วมมือกับประเทศมุสลิม ศักยภาพได้แสดงออกจากการพยายามร่วมมือทางด้านการศึกษากับประเทศมุสลิม การได้รับการตอบสนอง และความพยายามของประเทศมุสลิมที่จะเปิดความร่วมมือช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่ต่างประเทศรวมทั้งประเทศไทยในรูปของการแลกเปลี่ยนบุคลากร การวิจัย การให้ทุนการศึกษาทั้งในระดับอาชีวศึกษา (มาเลเซีย อินโดนีเซีย) และโลกมุสลิมส่วนอื่น (ปากีสถาน อียิปต์ ตุรกี อิหร่าน) นอกจากนั้นภาครัฐมีความประสงค์ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการไปศึกษาต่างประเทศของมุสลิมของภาคเอกชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา อันเป็นทางที่ไปสู่การประสานสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลประเทศมุสลิม

2. อย่างไรก็ตาม การแปลงศักยภาพให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ยังมีอุปสรรคอยู่หลายด้าน ได้แก่

2.1 ความหวั่นไหวเกรงผลกระทบในเรื่องความมั่นคงของภาครัฐเป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือกับประเทศมุสลิม

- 2.2 การขาดความคุ้นเคยกับประเทศในโลกมุสลิมส่วนใหญ่ ประเทศที่มีความร่วมมือทางการศึกษากับประเทศไทยในระดับหนึ่งนั้น มีอยู่เป็นเพียงส่วนน้อยของประเทศในโลกมุสลิมเท่านั้น
- 2.3 การมีพื้นฐานวิชาความรู้และเจตคติของมุสลิมยังจำกัดในเรื่องวิชาที่เรียกว่า “ด้านศาสนา” เท่านั้น ไม่เปิดกว้างไปสู่สาขาอื่นๆ
- 2.4 ความด้อยคุณภาพทางการศึกษาในเชิงการแข่งขันของนักเรียนมุสลิม โครงการส่งเสริมการศึกษาที่รัฐบาลไทยและรัฐบาลประเทศมุสลิมจัดสรรทุนให้ และจำนวนไม่น้อยมีลักษณะเป็นทุนเปิด ซึ่งทุนประเภทนี้ไม่ได้จำกัดแต่เฉพาะสาขาอิสลามศึกษาและแก่มุสลิมเท่านั้น แต่เป็นวิชาทางด้าน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมศาสตร์ให้แก่บุคคลทั่วไป ที่ต้องอาศัยความสามารถทางวิชาสามัญที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาษาอังกฤษสูง ซึ่งนักเรียนมุสลิมมักจะอ่อนในวิชาเหล่านี้ จะมีผู้ผ่านการแข่งขันได้เพียงส่วนน้อย

3.2 รายละเอียดทัศนคติจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องฝ่ายไทยในด้านการศึกษาระหว่าง

ประเทศไทยกับประเทศมุสลิม

สาระส่วนนี้ได้จากการสัมภาษณ์ลึกซึ้งข้าราชการระดับสูงจาก 5 หน่วยงานราชการที่กล่าวมา ซึ่งคำสัมภาษณ์จากคณะวิจัย มีทั้งลักษณะคำถามและการแสดงความคิดเห็น ในการนำเสนอผลการสัมภาษณ์ คำถามและความคิดเห็นจากคณะผู้สัมภาษณ์ จะใช้คำว่า “ถาม” ส่วนคำตอบจากข้าราชการผู้ให้สัมภาษณ์ใช้คำว่า “ตอบ” อนึ่งการสัมภาษณ์นี้ได้กระทำขึ้นในเดือน กันยายน 2550

3.2.1 สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ถาม : จะเรียนถาม ผอ. ในประเด็นแรกก็คือในเรื่องที่เกี่ยวกับทุน มีทุนที่อาจจะเป็นในลักษณะความร่วมมือระหว่างรัฐบาลประเทศเรากับประเทศเขาประเทศมุสลิมในเรื่องของทุนการศึกษาอย่างเช่น ประเทศในตะวันออกกลางหรือประเทศในภูมิภาคเราอย่างเช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ในระดับอุดมศึกษา

ตอบ : จริงๆแล้วของเราดูแลโดยทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นมุสลิมหรือไม่ เรียนให้ทราบนิดนึงหน่วยงานของเราจะดูแลความร่วมมือเรื่องทุนเรื่องอะไรเฉพาะทุนของรัฐบาลต่างประเทศ ถ้าเป็นทุนของรัฐบาลไทยจะเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ดูแลอยู่ เรื่องโครงการพัฒนาอาจารย์ ที่ได้เงินงบประมาณจากรัฐบาลไทย

ถาม : ของเราจะดูแลทุนที่เป็นของรัฐบาลต่างประเทศใช่ไหมคะ

ตอบ : ใช่ค่ะ อะไรที่เกี่ยวกับต่างประเทศ ก็จะมีงบประมาณของเราอยู่เหมือนกันแต่เป็นระยะสั้นคือลักษณะของเราทำความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาไทยกับต่างประเทศ ที่เป็นประเทศมุสลิมด้วย ลักษณะทุนของเรามีทุนแลกเปลี่ยน อาจารย์-นักศึกษาระหว่างประเทศในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง อย่าง พม่า ลาว กัมพูชา และกียูนาบคือ จีนทางใต้ อันนี้เราให้สองทางแต่ว่าเป็นในระยะสั้น สำหรับนักศึกษาที่ไปเรียน 1 ภาคการศึกษาหรือนักศึกษาต่างประเทศจากประเทศพวกนี้เข้า

มาเรียนในมหาวิทยาลัยไทย สำหรับอาจารย์ก็จะไปสอนหรือทำงานวิจัยร่วมหรือไปร่วมพัฒนาหลักสูตรแต่ไม่ใช่เป็นการฝึกอบรม แล้วก็มีทุนอีกอย่างหนึ่งที่เป็นทุนแลกเปลี่ยนก็คือ ทุนแลกเปลี่ยนอาจารย์นักศึกษา แต่เป็นของสถาบันการศึกษาไทยไปที่ต่างประเทศ ตรงนี้เราเรียกว่า UMAP คือ ประเทศในเอเชียและแปซิฟิก ซึ่งตอนหลังรวมทุกประเทศที่เป็นประเทศมุสลิมและไม่เป็นประเทศมุสลิมและขยายออกไปถึงอินเดีย แต่ว่าเนื่องจากว่าประเทศไทย สถาบันการศึกษาไทย มีความสัมพันธ์กับประเทศมุสลิมไม่ค่อยเยอะ โดยเฉพาะกับตะวันออกกลางจะไม่ค่อยเยอะ แต่ปัจจุบันเริ่มมีกับประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ใกล้เคียงมากขึ้น ตอนนี้เรามี MOU ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการของไทยกับกระทรวงศึกษาธิการมาเลเซียเริ่มมีการทำกิจกรรมร่วมกัน เนื่องจากว่าเราเห็นว่ามาเลเซียเป็นเพื่อนบ้านเรา แล้วก็การศึกษาของมุสลิมมาเลเซียเขาค่อนข้างที่จะเป็นสายกลาง ซึ่งการศึกษาของเขาจะศึกษาควบคู่ นอกจากทางด้านวิชาชีพอื่นๆแล้ว เขายังสอดแทรกวิถีแบบมุสลิมด้วย เขาก็จะเรียนควบคู่กันไปอย่างสมมุติว่าวิชาชีพพยาบาลเขาก็จะสอดแทรกวิถีแบบมุสลิมของเขา หรือกฎหมายอิสลามเขาก็ต้องเรียนกฎหมายสากลควบคู่กันไป เพราะฉะนั้นลักษณะของเขาค่อนข้างกลาง และก็จะไม่มีปัญหาเรื่องการมิงงานทำ ปัญหาเรื่องความรุนแรง ซึ่งเราจะเริ่มด้วยการมีอิสลามศึกษากับภาษา จะมีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันเพื่อที่จะใช้ในทางภาคใต้ การพัฒนาหลักสูตรเราก็จะส่งผู้เชี่ยวชาญไปดู อาจมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญเข้ามาช่วยตามหลักสูตร อันนี้คือแผนที่ 1 แผนที่สอง คือเรื่องของการพัฒนาอาจารย์ อาจจะส่งอาจารย์ไปเรียนปริญญาโท ปริญญาเอก เพื่อเพิ่มบุคลากรทางสาขาอิสลามศึกษาและภาษา และก็จะมีการของทุนแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษา เราก็จะแบ่งทุนที่มีอยู่แบ่งให้กับนักศึกษาไทยทางด้านนี้ไปแลกเปลี่ยนซึ่งอาจจะไม่ใช่อิสลามศึกษา อาจจะเป็นอย่างอื่น

ถาม : อันนี้จะเฉพาะทางภาคใต้หรือเป่านักศึกษาหรือว่าในส่วนของอาจารย์จะโฟกัสเฉพาะทางภาคใต้หรือเปิด

ตอบ : ก็เปิดปกติทั่วไป เราอาจจะแบ่งส่วนหนึ่งไว้ให้กับทางภาคใต้ส่วนหนึ่งที่จะเตรียมไว้ภายใต้ความร่วมมือกับมาเลเซีย

ถาม : อันนี้คิดว่าการจัดโครงการ MOU จะมีผลในอีกนานไหมคะ

ตอบ : ปีหน้าก็เริ่มได้เลยเพราะเงินเรามีอยู่แล้ว

ถาม : แล้วเริ่มจะมีแผนกับ มาเลเซีย อินโดนีเซียหรืออย่าไรไหมคะ

ตอบ : จะเริ่ม MOU กับมาเลเซีย ตอนนี้เนื่องจากมาจากมาเลเซียกระทรวงศึกษาของเขา มาเลเซียเขามีสองกระทรวงเมื่อก่อนเหมือนสมัยทบวง เขาแยกเป็นกระทรวงอุดมกับกระทรวงศึกษา เขามีสองกระทรวง ตอนนี้ที่เราทำครั้งแรกคือกระทรวงศึกษาธิการของไทยทำ MOU กับกระทรวงศึกษาธิการของมาเลเซีย ซึ่งต่อไปจะทำความร่วมมือกับทบวงมหาวิทยาลัยมาเลเซีย เพื่อขยายกิจกรรมในสาขาวิชาอื่นๆนอกเหนือจากอิสลามศึกษาและภาษา ที่เราสนใจร่วมกัน กระทรวงอุดมเนี่ยเดี๋ยวเขาจะมาทำ MOU กันระหว่างเราเพื่อขยายกิจกรรมมากกว่านั้น แล้วจริงๆตอนนั้นพอดีกระทรวงอุดมเนี่ยเขามา visit และก็มาพบกับรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาและก็มีคณะตามมา และก็มื่อธิการมหาวิทยาลัยของมาเลเซียก็เป็นมหาวิทยาลัยที่อยู่ใกล้ๆกับประเทศไทย นั่งรถครึ่งชั่วโมงก็ถึงแล้ว จริงๆแล้วก็น่าจะเข้ามาร่วมมือกันได้แล้วก็มหาวิทยาลัยก็มีหลากหลาย การแลกเปลี่ยนการศึกษาก็ทำได้ง่าย

ถาม : อย่างก่อนหน้านี้เคยทราบว่าย่างมหาวิทยาลัยของอีอีพี อัลฮัจญ์รก็มีความร่วมมือในระดับมหาวิทยาลัย อันนี้เป็นของระดับมหาวิทยาลัยทำกันเองหรือว่าเป็นภาพใหญ่ของ สกอ.

ตอบ : คืออย่างนี้ในสมัยของท่านรัฐมนตรี อารีย์ วงศ์อารยะ เป็นรัฐมนตรีช่วย คณะของเราที่ไปเยือนอยู่ ซึ่งเราจะเริ่มคิดว่าเราน่าจะให้เขามาช่วยพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน เนื่องจากว่าที่อัลฮัจญ์รมีนักเรียนไทยตั้งสองพันคน เรียนอยู่ เราน่าจะเปิดรองรับที่นี่ เด็กก็ไม่ต้องไปเรียนที่โน่น ก็คิดว่าจะมีการพัฒนาและก็จะเจรจา และก็จะทางอธิบามสูงสุดของเขาก็ได้มาเยือน และก็ตกลงกัน เพื่องถามอาจารย์ประเสริฐ คนที่ท่านเลขาตั้งเป็นที่ปรึกษาและก็จะช่วยไปดูเรื่องภาคใต้ ก็เรียนถาม

ท่านเขาก็เริ่มที่จะมีกิจกรรมแล้วเพราะจริงๆแล้วเขาตั้งใจที่จะให้มาช่วยมหาลัยนาราชวราชนครินทร์ ก็ได้ดำเนินการไปสักปีสองปีแล้ว

ถาม : ในส่วนที่ท่านพอ. บอกว่าความร่วมมือในส่วนประเทศตะวันออกกลางดูแล้วก็ยังไม่ค่อยเยอะเมื่อเทียบกับมาเลเซียที่จะเยอะกว่าหรือประเทศเพื่อนบ้านเรา นอกเหนือจากอิปต์มีบ้างไหมคะประเทศอื่นในตะวันออกกลางที่มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เช่นอย่าง จอร์แดน มีบ้างไหมคะ

ตอบ : เท่าที่รู้จริงๆแล้วในตะวันออกกลางเขามีทุนให้กับนักศึกษาไทยเยอะแต่ที่มาผ่านทางหน่วยงานของเรามีประเทศคูเวต คือทุนที่ให้ไปเรียนปริญญาโท ปริญญาตรี ก็ปีละหลายทุนเหมือนกัน ส่วนของมหาวิทยาลัยไทยกับมหาวิทยาลัยในตะวันออกกลางยังไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กันสักเท่าไร แต่ว่าจะมีนักเรียนไทยไปเรียนอยู่พอสมควร

ถาม : ส่วนใหญ่เท่าที่ฟังคุณเรียนไทยที่ไปเรียนจะไปในลักษณะที่เป็นส่วนตัวทั้งนั้นเลย ส่วนใหญ่ก็จะไม่ผ่านทางสถาบันอย่างที่เคยไปคุยกับภพ.

ตอบ : จะเรียนให้ทราบว่าที่ทางตะวันออกกลางคือมันเป็นอย่างนี้จะต้องยอมรับว่าในภาคใต้เราจะมีโรงเรียนสอนศาสนา เนื่องจากว่าจบโรงเรียนพวกนี้มาแล้วเขาไม่ได้เรียนสามัญควบไปเพราะฉะนั้นเมื่อเวลาเขาจบไประยะหนึ่งแล้วเขาจะเข้าอาชีพก็ไม่ได้ เข้ามหาวิทยาลัยไทยก็ไม่ได้ เส้นทางเดียวคือเขาต้องไปเรียนในตะวันออกกลางซึ่งสามารถรองรับได้มากกว่า ซึ่งต่างจากประเทศมาเลเซีย ซึ่งเรียนแบบคู่ขนานจึงไม่ค่อยมีปัญหาเหมือนประเทศไทย ส่วนใหญ่เลือกที่จะไปตะวันออกกลางเนื่องจาก 1 ทางประเทศตะวันออกกลางมีทุนให้ 2 ถ้าหากไม่มีทุนส่วนใหญ่ก็จะเรียนทางด้านอิสลามศึกษาและกฎหมายอิสลาม เขาจะเรียนอยู่สองอย่าง ถามว่าทำไมคุณเรียนอยู่สองอย่าง ทำไมไม่เรียนอย่างอื่นบ้างเขาก็บอกว่าสองอย่างนี้ เปิดสอนฟรี ของมหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร แต่ถ้าเรียนสาขาอื่นต้องเสียดังคั่นนอกจากเสียดังคั่นแล้ว ถามว่าทำไมไม่เรียนที่มหาลัยโคโร โครโด่งมากเลย เขาเป็นมหาลัยที่มีชื่อเสียง อัลอัซฮัรเก่าเป็นพันๆปีแต่เขาจะเหมือนรามคำแหง มหาลัยเปิด คุณจะได้เรียนที่ก็ได้ จบก็จบไม่จบก็ไม่จบ เรียนไปเรื่อยๆ แต่มหาลัยโคโรจะเป็นมหาลัยดังสอบเข้ายาก ค่าเล่าเรียนแพง

ถาม : คือพื้นฐานของเด็กพวกนี้ขาดการเรียนแบบคู่ขนานในสายปกติเพราะเท่าที่ถามกระทรวงการต่างประเทศเขาก็บอกเขาเปิดโอกาสเยอะที่จะให้เด็กเข้ามาทำงาน แต่เด็กไม่ผ่านการสอบภาษาอังกฤษส่วนกลาง ส่วนใหญ่จบจากโรงเรียนปอเนาะตรงนี้ก็ป็นข้อจำกัดของเขา ในขณะที่กระทรวงการต่างประเทศก็บอกว่าการที่จะลดระดับตรงนี้นั้นก็ไม่ได้เพราะมันเป็นมาตรฐานสากล

ตอบ : แต่รู้สึกหลังๆเขาก็ลดความรู้ภาษาอังกฤษลงเนื่องจากว่าเขามีภาษาอื่น ค่อยเพิ่มทีหลัง ในเมื่อต้องเรียนกลับมาคุณคิดว่ามาแล้วเขาต้องเป็นครูสอนศาสนาหรือไม่อีกทีก็เปิดโรงเรียนเป็นเจ้าของมันจะไปทำอะไร คือมันไม่สามารถรองรับได้หมด ทำงานอย่างอื่นก็ทำไม่ได้ แล้วเขาก็ไม่มีปัญหาในเรื่องของการเทียบวุฒิ แต่ส่วนใหญ่ที่จบมามากจะจบออกมาเหมือนกัน อย่างเช่น อิสลามศึกษา ศาสนาศึกษา ซึ่งเมื่อจบมาแล้วส่วนใหญ่ก็ต้องการทำงานในส่วนที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ดังนั้นจึงกลายเป็นปัญหาในเรื่องของตำแหน่งงาน

ถาม : บางทีก็อย่างหนึ่งเหมือนกับว่าเขาเรียนศาสนาเขาอยากทำงานในด้านนั้น คือ พอได้คู่กับทางธุรกิจของโรงพยาบาลที่เขาต้องการล่ามเขาบอกเขามีบางส่วนจบศาสนาไปทำล่ามก็ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นมีมุมมองที่ไม่ดีมาก คนที่เคร่งครัดเขาก็จะไม่มองธุรกิจอื่นเลย อย่างที่พอ. บอกเขาก็จะเปิดโรงเรียนหรือว่าในเรื่องศาสนาไปเลย เราจะสามารถขยายในเรื่องของความร่วมมือทางด้านทุนกับประเทศอื่นๆได้หรือเปล่า

ตอบ : จริงๆแล้วนโยบายแล้วเขามีนโยบายมานานพอสมควรแล้วว่าเขาก็จะให้ทุนไปเรียนสาขาวิชาอื่นๆ แต่ก็มีปัญหาอยู่ที่ว่า มีปัญหาทางด้านมาตรฐานการศึกษาของนักเรียนเหล่านั้น โดยเฉพาะในแถบทางใต้คือพื้นฐานเขาอ่อนมาก แม้แต่เรียนในมหาวิทยาลัยในไทย มันต้องไปพัฒนาที่รากตรงนั้น ถ้าสมมุติมีทุนทางด้านสาขาอื่นๆ อย่างเช่น ทุนเรียน

วิศวะ ที่มหาวิทยาลัยโคโร นักเรียนเหล่านั้นก็ไม่สามารถที่จะไปได้ มันต้องแก้ในตรงนั้นเรื่องปัญหาในเรื่องของการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือต้องเรียนทั้งศาสนาและเรียนสายสามัญที่มีคุณภาพ คือเนื่องจากพื้นฐานสามัญเขาอ่อน

ถาม : ต้นตอจริงๆคือเรื่องระบบตั้งแต่พื้นฐานตั้งแต่เด็กไม่ทราบว่ามีนโยบายหรือแผนตรงนี้จะจะมีการปรับไหมคะ ที่ จะปรับพื้นที่ในเรื่องของระดับประถมศึกษา

ตอบ : พอดีหน่วยเราเป็นหน่วยอุดมศึกษา คิดว่าเขาทำอยู่ เขาทราบอยู่เมื่อสองสามวันนี่เห็นไหมคะว่า มีการเปิดโรงเรียนปอเนาะที่เรียนแบบคูซุลนาน จริงๆเราควรจะทำตั้งนาน

ถาม : เพราะว่าที่อื่นเขาจะแข่งทั้งสองอย่าง

ตอบ : นั่นเป็นความเก่งความฉลาดของมาเลเซีย

ถาม : จริงๆอย่างมาเลเซีย เคยทำรายงานวิจัยให้กับสภาการศึกษาที่คือเอาประเทศมุสลิมมาเป็นต้นแบบนานมากแล้ว คิดว่าน่าจะมีการปรับ เพราะคุณแล้วมีหลายประเทศมากที่มีการเรียนการสอนอิสลามอันนี้ก็จะยังคิดตามอยู่ว่ามีของเรากการปรับเปลี่ยนอะไรบ้าง อย่างเรียนแบบคูซุลนาน

ตอบ : เป็นทุนของเราที่สมมุติว่าเราจะจัดระเบียบทุน เราก็จะกำหนดว่าเป็นทุนไปเรียนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก สาขา เราจะบอกว่าเพื่อพัฒนา สาขาพยาบาล จริงๆแล้วเราน่าจะจัดเองเพราะสาขานี้เราเก่งอยู่แล้ว เพียงแต่สอดคล้องกับวิถีแบบมุสลิม อันนี้เราอาจจะร่วมมือกับมาเลเซียให้เขามาแนะนำในแบบวิถีมุสลิม

ถาม : ที่พอมีทุนจากคูเวต โอมาน ปีนี้มีเยอะไหมคะ

ตอบ : ไม่มากนักก็ยังเป็นทุนที่เปิดเผยยังมีไม่มาก

ถาม : เด็กส่วนใหญ่ที่มาสอบมีทั้งพุทธและมุสลิมหรือว่ามีเฉพาะมุสลิม

ตอบ : เด็กส่วนใหญ่ที่มาสอบจะเป็นมุสลิม ซึ่งทุนจากประเทศเหล่านี้ยังคงมีต่อเนื่องทุกปี

ถาม : เรียกว่าเป็นทุนแบบทางการไหมคะ ผอ. ที่ผ่านออกมาคือรับรู้โดยช่องทางไหมคะ

ตอบ : อาจจะผ่านทางกระทรวง อย่างทุนของคูเวตก็ผ่านกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการก็ได้

ถาม : แล้วยังมีอย่างต่อเนื่องไหมคะ ผอ.

ตอบ : บางครั้งโควต้าของทุนกับนักเรียนที่ส่งไปไม่เพียงพอเนื่องจากมีปัญหาตรงมาตรฐานที่ตั้งไว้ค่อนข้างสูง อย่างเช่น การสอบสัมภาษณ์นั้นจะมีการสอบเป็นภาษาอาหรับ บางปีมีที่ได้รับทุน แต่ก็ไม่ครบตามจำนวนโควต้า

ถาม : แล้วส่วนใหญ่เด็กที่มาสอบเป็นเด็กกรุงเทพฯไหมคะหรือว่าเป็นเด็กต่างจังหวัด

ตอบ : นักเรียนที่มาสอบมีทั้งจากภาคใต้และในส่วนของกรุงเทพฯ รวมถึงจังหวัดอื่นๆที่เป็นมุสลิม แต่เด็กกรุงเทพฯ เนี่ยจะเก่งจริงๆ แล้วการให้โอกาสความเท่าเทียมกับเด็กทางใต้ก็อยากจะทำ แต่บางครั้งมันอ่อนจริงๆ แต่ถ้ามันอ่อน ค่อยกว่าเล็กน้อยเราก็ใช้โอกาสของเด็กทางภาคใต้

ถาม : เด็กพวกนี้เมื่อจบกันมาแล้วต้องใช้ทุนในแง่ที่ว่าต้องไปทำงาน

ตอบ : เด็กที่จบการศึกษามาแล้วไม่จำเป็นที่จะต้องทำงานใช้ทุนเนื่องจากไม่มีเงื่อนไขใดๆ แต่เราไม่รู้่ว่าส่วนใหญ่เขา จบมาแล้วกลับมาทำอะไร สอนหนังสือบ้าง เปิดโรงเรียนบ้าง

ถาม : ข้อถามย้อนนิดนึงว่าวิธีการประกาศให้ทุน ประกาศยังไฉะ

ตอบ : วิธีประกาศให้ทุนส่วนใหญ่ก็จะเวียนไปตามโรงเรียน มหาวิทยาลัย ทางกระทรวงก็จะประกาศเวียนไปตามที่ ต่างๆ อย่างของเราที่ประกาศให้ มอ. หาดใหญ่ ก็ประกาศต่อให้ที่ปัตตานี เป็นทุนเปิด

ถาม : ให้ลองดูว่าผู้ที่รับทุนที่ไปประเทศมุสลิมเนี่ยคนที่มาสมัครเป็นมุสลิมก็จะได้เปรียบในหลายๆอย่าง

ตอบ : พุทธเขาไม่ค่อยมาหรอก แต่ก็เหมือนกันอย่างตุรกีเขาให้ทุน สาขาอื่นนะจะไม่ใช่ว่าศาสนา ก็มีทั้งพุทธ มุสลิมมา สอบ

ถาม : ในแง่ที่ว่าถ้าดูแล้วว่าหน่วยงานอันนี้ จริงๆต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักแต่ถ้าเผื่อไว้ว่าจะต้องติดต่อกับประเทศในตะวันออกกลางจำเป็นไหมต้องมีบุคลากรที่ใช้ภาษาอาหรับได้

ตอบ : เราเคยมีแต่เขาไปเรียนรัสเซีย

ถาม : มีความจำเป็นมากน้อยแค่ไหนคนที่หน่วยงานจะรับคนที่มีความรู้ด้านภาษาอื่นๆ

ตอบ : จริงๆแล้วถ้ามีมันก็สะดวก แต่ว่าเดี๋ยวนี้โลกภาษาอังกฤษ ตอนนี้อะไรติดต่อกับประเทศญี่ปุ่น จีน ก็ใช้ภาษาอังกฤษ ถ้ามีความจำเป็นจริงๆก็ใช้ล่าม ข้อสำคัญอย่างกระทรวงพาณิชย์เขาใช้ทักษะอย่างอื่นด้วยไม่ใช่ภาษาอย่างเดียว เขาต้องใช้เศรษฐศาสตร์

ถาม : เพราะฉะนั้นถ้าดูแล้วในแง่ความจำเป็นของภาครัฐถ้าจะรับผู้ที่จบการศึกษาในประเทศมุสลิมที่มีความรู้ทางภาษา ดูแล้วถ้าเกิดไม่ใช้อย่างสม่ำเสมอแทบจะไม่จำเป็นเลยน่าจ้าง เป็น part time

ตอบ : กระทรวงการต่างประเทศ เขาจะต้องใช้มากกว่าเนื่องจากมีความจำเป็นที่จะต้องติดต่อกับประเทศในตะวันออกกลางอย่างต่อเนื่อง มีการวิเคราะห์ข่าวกันเป็นประจำมันต้องใช้เยอะกว่า แต่ในส่วนของเราก็คงไม่จำเป็นเท่าไร แต่ว่าถ้ามีที่รู้ก็ดี แต่ต้องรู้จริงๆ

ถาม : จะย้อนไปที่ตุรกีกันหนึ่งเห็นบอกว่าไม่จำเป็นต้องเรียนทางด้านศาสนาอันนี้เรากำหนดให้เขาหรือว่าเขาเลือกเอง

ตอบ : ทุนจากตุรกีนั้นเขาจะเป็นคนกำหนดในเรื่องของสาขาวิชาที่จะเรียน อย่างเช่น ด้านสถาปัตย์ วิศวกรรม เขาจะบอกว่าเขาจะให้ในสาขาอะไรบ้างแต่มีปัญหาตรงที่ว่า คนที่จะไปจะต้องไปเรียนภาษาตุรกี ที่ประเทศตุรกีก่อน ก่อนที่จะเข้าไปเรียนในสาขาวิชาเลือก มันก็ลำบากหน่อย

ถาม : ถ้ามองดูเป็นข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ในส่วนที่รัฐบาลไทยคิดว่าน่าจะดำเนินการอย่างไรในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิมในอนาคตเพื่อรองรับกับการรับเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผอ.คิดว่าควรจะมีนโยบายเชิงรุกอย่างไรหรือเปล่าต่อประเทศมุสลิม เหมือนกับว่าส่งผลให้ปัญหาทางได้ลดน้อยลงและให้เด็กที่จบมาเข้าสู่ตลาดแรงงานไม่ให้ถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดี

ตอบ : นโยบายจริงๆเนี่ยตอนนี้ก็เปิดมากขึ้น ตอนนี้ก็เริ่มเปิดมากขึ้นเริ่มไปในประเทศเอเชียตะวันออกกลางและเอเชียใต้ เริ่มจากศรีลังกา อินเดีย ปากีสถาน มีการส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับประเทศเหล่านี้มากขึ้น ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยมีความร่วมมือกับประเทศพวกนี้มากขึ้นเราต้องยอมรับว่าเรารู้จักกันน้อย ถ้าไม่พูดถึงในแง่ที่เขาให้ทุนผ่านทางด้านที่ไม่เป็นทางการเรายังรู้จักเขาน้อย ในการร่วมมือทางวิชาการ การศึกษามันโดยตรงที่สร้างความเข้าใจร่วมกัน คือมันไม่มีอะไรที่มันเสียมันเป็นการสร้างความเข้าใจในระดับประชาชนกับประชาชนและมันขยายกว้างขวาง การที่เรามีความร่วมมือทางการศึกษา มันทำให้เราสามารถเรียนรู้องค์ความรู้ต่างๆ โลกเราเดี๋ยวนี้มันก็เป็นโลกที่แคบ มันจะเริ่มตั้งแต่ชีวิต วัฒนธรรม เพื่อที่จะทำความรู้จักกับประเทศในแถบนั้นมากขึ้น

ถาม : อย่างนี้เป็นไปได้ไหมว่าการผลักดัน MOU แต่ละประเทศจะเป็นภาระใหญ่ที่ทำให้ความร่วมมืออาจจะในระดับมหาวิทยาลัยหรือว่าการศึกษาอื่นมันจะล่อตามกันไปด้วย

ตอบ : คือ MOU จะมี 2 ระดับ คือในระดับมหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยเขาทำกันได้ส่วนหนึ่งถ้าเป็นในระดับประเทศ ในระดับกระทรวงซึ่งจะแบ่งเป็นหลายด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม อย่างกระทรวงศึกษาของเราที่ทำกับกระทรวงการศึกษาของอินเดีย เมื่อทางกระทรวงทำความรู้จักกันแล้ว ต่อไปทางมหาวิทยาลัยเขาก็ทำต่อกันได้ ในการทำความร่วมมือทางด้านการศึกษานั้นเป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากว่าเป็นการทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน อิหร่านมีการเข้ามาสร้างความร่วมมือทางการศึกษากับประเทศไทยแล้ว ปากีสถานเป็นอีกประเทศหนึ่งที่เข้ามาสร้างความร่วมมือทางการศึกษาแต่ยังไม่ถึงขั้นทำ MOU แต่ก็มีนักเรียนจากประเทศเหล่านี้ ในการทำความร่วมมือทางสาขาอิสลาม จำเป็นต้องตรวจสอบดูก่อนว่า ไม่ใช่ประเทศที่มีความรุนแรง ต้องเลือกประเทศอย่างดูเวดที่ค่อนข้างจะเปิดหน่อย

ประเทศในตะวันออกกลางค่อนข้างจะมีมาตรฐานในการศึกษาที่ดีนะ การปรับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นเป็นเรื่องของ
สภฏ ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบดูแลในเรื่องนี้ ในการทำความร่วมมือบางครั้งก็ขึ้นอยู่กับความดูแลเอาใจใส่ของมหาวิทยาลัย
วิทยาลัยเช่นกัน

3.2.2. กลุ่มการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

ตอบ : จริงๆแล้วเราส่งนักเรียนไปเรียนนักเรียนทุนที่ส่งไปเรียนก็แค่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน
ซาอุดีอาระเบีย อียิปต์ แต่ที่ไปเรียนส่วนมากจะครบสาขาวิชาทาง มุสลิมศึกษากับนักเรียนทุนกระทรวงการต่างประเทศที่
ไปเรียนที่อียิปต์

ถาม : อันนี้เป็นโควตาที่ กพ กำหนดไว้ให้หรือว่าเป็นไปตามการร้องขอของกระทรวง

ตอบ : อันนี้ซึ่งเป็นการร้องขอของทางหน่วยงานราชการครับ เราก็จัดให้เช่นมุสลิมศึกษาเนี่ย เราก็เข้าไปไม่ส่งไป
ประเทศมุสลิม เราส่งไปยังประเทศที่ สมมุติว่าไปอังกฤษก็จะมี ที่SOAS เราก็ส่งไปที่นั่นแล้วก็ มาตอนหลังที่เราเข้าไป
เกี่ยวพันมากขึ้นหน่อย คือ ตอนหลังที่มันมีปัญหาเนี่ยทางสภาความมั่นคงเขาก็ขอร้องให้เราเข้าไปแก้ปัญหาที่นักเรียน
มุสลิม มันเริ่มจากสภาก่อน ตอนนั้นที่ยังมีสภาอยู่ ทางวุฒิสภา ศาลมุสลิม มีคุณดำรง พุฒตาลก็มาเชิญเราเข้าไปพวกเนี่ย
เขาเดินทางไปประเทศมุสลิมแล้วก็ไปพบว่ามันักเรียนไทยมุสลิมมากมายเลย

ในอียิปต์มีนักเรียนไทยประมาณเกือบ 6,000 คน รวมทั้งในซูดาน ซาอุดีอาระเบีย จอร์แดน ลิเบีย อินโดนีเซีย ที่อาจะห้
ยังมีเลยพอหลังจากนั้นแล้วเราถึงปรึกษากันว่าเราไม่รู้เรื่องเลยเขาไปอยู่นักเรียนเหล่านี้เข้าไปอยู่ เข้าไปเรียนอะไร กันคือ
พวกนี้จะได้ทุนจากประเทศที่พวกเขาไปเรียนมอผ่านทาง เช่นว่า ดร. คนหนึ่งเขาจบมาทาง ประเทศซาอุดีอาระเบียก็จะ
ให้ทุนโดยผ่านบุคคลไม่ผ่านทางสถาบันแล้วบุคคลก็ไปจัดการกันเองในจังหวัดภาคใต้ ไม่ได้ผ่านทางสถาบันนั่นคือส่วน
หนึ่งคือ ทุน อีกส่วนหนึ่งก็คือ นักเรียนที่จบจาก 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1. พ่อแม่ไม่ต้องการให้มาศึกษาต่อในกรุงเทพฯ
2. พ่อแม่คิดว่าไปเรียนทางประเทศโน้นกลับมาจะถือปฏิบัติเคร่งครัดได้มากกว่าที่จะจบจากที่นี่
3. ค่าใช้จ่ายถูกกว่าที่จะส่งมาเรียนในกรุงเทพฯ

แต่ในขณะที่เดียวกันต้องเรียนภาษาอาหรับ แต่พวกนี้ภาษาอาหรับไม่เก่ง พอไม่เก่งเสร็จ สาขาวิชาในประเทศอียิปต์เท่าที่
ผมทราบมันก็มีสาขาๆ มีแพทย มีอะไรต่อมีอะไรเยอะแยะดั่งนั้นร้อยละ90 จึงไม่สามารถเข้าเรียนในคณะใดๆของมหา
ลัยนั้นๆได้ รวมทั้งมีปัญหาในเรื่องของมาตรฐานการศึกษา เนื่องจากแต่ก่อนกระทรวงศึกษาธิการเราปล่อยปะละเลยใน
เรื่องนี้ เขาจะขอให้มีการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนสามัญ ก็ไม่ให้เขาสอน เขาก็ต้องไปแยกตั้ง โรงเรียนของเขาเอง
พอตั้งโรงเรียนของเขาเองกระทรวงศึกษาก็เอาเงินไปให้เขาดั่งอีก นักเรียนพอเรียนก็ครูก็ไม่มี ครูก็คือพวกที่ไปเรียนแล้ว
กลับมา กลับมาสอน คราวนี้เมื่อสักสัปดาห์ที่แล้วผมไปประชุมอุสตาซที่ปัตตานี ผมเลยได้ความเห็นอีกอย่างหนึ่งว่า ส่วน
ใหญ่ผู้ที่จบมาจากประเทศมุสลิมเมื่อกลับมาแล้วอยากที่จะมาเป็นผู้นำทางศาสนาหรือผู้นำชุมชน แต่ถ้าเรามองในมุมกลับ
มันก็ไม่น่าจะเป็นไปได้ ผู้นำชุมชนก็ต้องไปอยู่ประจำตามสุเหร่าต่างๆซึ่งทั่วประเทศมีประมาณ 6,000 พันแห่ง คนเดิมเขา
ก็ยังอยู่คนใหม่จะเข้าไปอยู่ตรงไหนจะไปเป็นผู้นำทางศาสนาไม่ได้คราวนี้ ณ ขณะนี้ทางกระทรวงศึกษาทราบถึงปัญหา
แล้วก็พยายามหาทางแก้ ทุกวันนี้ก็คือ กชน. ก็เขาไปเปิดให้มีการสอบที่อียิปต์

ในส่วนทาง กพ. มีการรับรองวุฒิการศึกษาของผู้ที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศมุสลิม อย่างเช่น
วุฒิมุสลิมศึกษา ศาสนาวิทยา กพ.รับรองทั้งหมด แต่คราวนี้ผมก็มองอีกว่า ผมก็ไปเสนอให้อุสตาซฟัง มันอีกทางหนึ่งที
เป็นไปได้อีกคือ ในขณะที่เขาต้องการคนที่เขาใจเขามาดูแล เราอาจทำได้โดยวิธีที่ให้สอบปลัดอำเภอ เช่นว่า สมมุติว่า สี่
จังหวัดชายแดนภาคใต้มี หกสิบอำเภอ มีปลัดอำเภอที่เป็นมุสลิมจบศาสนาวิทยามา อาจกำหนดให้อำเภอละสองคน สเปก

ของตำแหน่งเนี่ยเราได้รับรัฐศาสตร์ การบริหาร การปกครอง กฎหมาย เราก็แก้สเปกใหม่ว่า เฉพาะในสี่จังหวัดนี้ให้รับผู้ที่จบปริญญาตรีสาขาเหล่านี้ สอบแล้วเข้ามาเป็นปลัดอำเภอก่อนที่จะทำงานเอามาอบรมด้าน บริหาร การปกครองก็ได้หรือไม่ก็ให้เขาลงทะเบียนเรียนรามที่ไหนก็ได้ โดยอ้างว่าเพื่ออนาคตของเขา คราวนี้เขาก็ได้อยู่ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งอันนี้ กพ.บอกมันทำได้ เพียงแต่ให้ สอบด. หรือกระทรวงมหาดไทยทำเรื่องขอ กพ.มา เราก็สามารถยกเว้นคุณสมบัติได้ และในการประชุมวันนั้นเขาก็ขอ ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีความเป็นไปได้ไหมถ้า กพ.จะจัดทุนเพิ่มเติมให้เขาซึ่งผมกำลังหารือกับผู้ใหญ่ว่าจะได้ไหม แต่ทุนเด็กเล็กจะถูกตัดลงคือ เราจะให้ทุนเด็กเล็กไปเรียนต่างประเทศเป็นทุนรัฐบาล แต่ในขณะเดียวกันเมื่อก่อนมีนักเรียนทุนอำเภอส่วนหนึ่ง ซึ่งนักเรียนทุนอำเภอส่วนนี้ทำให้เห็นเลยว่าถ้าให้เขาได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศเขาจะเห็นโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น

ถาม : คือตอนนี้กพ.มีการจัดสรรเงินทุนให้กับนักศึกษามุสลิมไปเรียนในต่างประเทศ

ตอบ : ในขณะนี้ยังไม่มีครับทาง กพ. ยังไม่มีนโยบายให้ทุนแก่นักเรียนไทยมุสลิมมีแต่ทุนอำเภอที่ทาง กพ.เป็นผู้ดูแลแต่ของเราหมายถึงว่ามุสลิมก็สามารถเข้ามาสอบได้หมดแต่คราวนี้ที่เขาขอคือเขาเป็นเฉพาะ แต่สำหรับปีหน้ามีการพิจารณาในเรื่องทุนที่ขอเฉพาะมุสลิม

ถาม : ที่นี้กฎเกณฑ์มาตรฐานที่จะให้ทุนแก่นักศึกษามุสลิมผ่านทางอำเภอมันมีรายละเอียดอย่างไรบ้างครับ

ตอบ : ปกติการสอบทั้งอำเภอมาสอบแข่งขันกัน แต่ในส่วนอำเภอในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นมีจำนวนนักศึกษามุสลิมที่สอบได้จำนวนที่เยอะกว่าอำเภออื่นๆ ผมมีนักเรียนมุสลิมรุ่นละหลายสิบคนที่มาจากสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ร้อยละ 90 เป็นมุสลิมแล้วก็ไม่เห็นมีใครไปเลือกเรียนศาสนวิทยาเลยสักคนเดียว ซึ่งจำนวนหนึ่งมีการขอไปเรียนอย่างต่างประเทศญี่ปุ่น ไปเรียนทางด้านการโรงแรม เรียนบริหารธุรกิจที่ประเทศจีน ส่วนที่ไปเรียนประเทศมุสลิมจะมีที่ประเทศมาเลเซีย และอิหร่าน

ถาม : คือผมเข้าใจแล้วว่าคือทุนที่ผ่านอำเภอให้สำหรับนักศึกษาที่อยู่ชายแดนภาคใต้อาจจะไม่ใช่มุสลิมก็ได้ แต่ว่าภาคใต้เนี่ยมีมุสลิมอยู่มากคนที่ได้ทุนส่วนใหญ่ก็เลยเป็นมุสลิมแต่ไม่ได้ไปประเทศมุสลิมไม่ได้ไปเรียนอิสลามศึกษา

ตอบ : ไปประเทศมุสลิมเราให้ประเทศมาเลเซียครับ ก็มีอยู่ประมาณสิบกว่าคน ทุนอำเภอได้แค่ประเทศมาเลเซียกับอิหร่าน

ถาม : เด็กจะร้องขอมาเองใช่ไหมคะว่าจะไปประเทศไหน

ตอบ : ใช่ครับเรามีประเทศให้เขาหมดให้เขาเลือกเอาเอง 17 ประเทศและเขาก็เลือกวิชาของเขาเอง

ถาม : มหาวิทยาลัยก็ต้องเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐบาล

ตอบ : ใช่ครับ

ถาม : ย้อนไปนิดนึงตรงที่ผอ. บอกว่า จะมี มาเลเซีย อินโดนีเซีย บรูไน ซาอุดีอาระเบีย อิหร่านพวกนี้เป็นทุนรัฐบาลใช่ไหมคะที่จัดสรรให้ ที่นี้สาขาวิชาเราระบุด้วยไหมคะ

ตอบ : ถ้าเป็นทุนรัฐบาลระบุ

ถาม : อยากให้ทางผอ. ขยายความตรงที่ว่าในประเทศทั้งหมดที่เราส่งเป็นทุนรัฐบาลไปมีสาขาอะไรบ้างแล้วที่เราประเมินจากความจำเป็นอะไรบ้างถึงต้องไปเน้นทางด้านสาขานั้น สาขานี้

ตอบ : ข้อที่1 เลยนะครับถ้าเป็นทุนรัฐบาลที่ไปเรียนในประเทศมุสลิมส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนภาษาอาหรับรวมทั้งสาขาอื่นๆ ไปเรียน ในประเทศอย่าง อินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน

ถาม : อย่างที่บอกเนี่ยประเทศละทุนหรือเปล่าคะ

ตอบ : ไม่ครับ แล้วแต่ผมไม่แน่ใจ

ถาม : อันนี้เรา support ร้อยเปอร์เซ็นต์หรือว่าทางโน้น

ตอบ : ร้อยเปอร์เซ็นต์

ถาม : ทูนกฟ.ที่บอกเนี่ยมีทั้งที่เป็นทุนของราชการและทุนของเด็กด้วยใช่ไหมคะ

ตอบ : ด้วยครับในส่วนของคุณ กฟ. มีทั้งที่ทุนนักเรียนและทุนราชการ(ทุนพัฒนาข้าราชการ)

ถาม : ในส่วนของสาขาวิชาอย่างที่ผอ. บอกไปเรียนภาษาอาหรับ ศาสนา ด้านเกษตร ทางแพทย์เนี่ยมีไหมคะ

ตอบ : ยังไม่มีครับ คือการที่เราจะส่งไปประเทศไหนเนี่ย ประเทศนั้นต้องมีความเด่นในเรื่องนั้นๆ

ถาม : อย่างบางทีจะรู้สึกว่าการที่ประเทศมุสลิมเขาต้องการหมอที่จบจากประเทศมุสลิมไม่จำเป็นใช่ไหมคะ

ตอบ : คือ ทุกวันนี้อย่างบำรุงราษฎร์เขาใช้คนที่รู้ภาษาอาหรับไปเป็นคนแปล เขาใช้คนที่จบภาษาอาหรับไปเป็นคนแปล

ถาม : แล้วในแง่ของที่เรารู้แล้วว่าอย่างกฟ.จะมีที่ทุน เรามีการประเมิน การที่เข้ามาร่วมประเมินดูว่าปีนี้เราจะให้ที่ทุนแก่ประเทศไหนประเทศนี้ หน่วยงานที่เข้ามาหรือว่าเป็นกฟ.อย่างเดียว

ตอบ : มี กคพ. (คณะกรรมการพิจารณา) คือ สิ่งแรกเราจะให้ส่วนราชการส่งคำขอเข้ามา ต้องการทุนไปศึกษาสาขาวิชาอะไรที่ประเทศไหน เสร็จแล้วก็มารวบรวม ดูแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์ แล้วเจ้าหน้าที่ก็จะวิเคราะห์แผนกำลังพลออกมาแล้วก็จับพวกนี้เข้าไปใส่แล้วนำมาให้กฟ.ดูว่าเหมาะสมหรือไม่ ถ้ากฟ.ดูว่าเหมาะสมเราก็ประกาศออกมา แล้วก็ต้องดูงบประมาณด้วยว่างบประมาณมีแค่ไหน

ถาม : ในเรื่องของกฎเกณฑ์การจัดสรรทุนมีความพิเศษหรือว่าต่างจากปะเทศในกลุ่มอื่นไหมคะกรณีไปประเทศมุสลิม

ตอบ : ไม่มีครับ ใช้เกณฑ์เดียวกันกับไปเรียนประเทศอื่นๆ

ถาม : เราต้องใช้เหมือนกับว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญพิเศษ อาจจะเป็นเรื่องศาสนา

ตอบ : ไม่ครับ เราใช้อาจารย์มหาลัย ส่วนมากจะเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยไปเรียนอิสลามศึกษา เรียนfood science เพื่อกลับมาทำอาหารฮาลาล

ถาม : ตั้งแต่มีการให้ทุนจนถึงปัจจุบันจริงๆอาจจะมองดูว่าสิ่งที่ตั้งไว้กับเป้าที่เด็กจบมาเป็นไปตามเป้าที่ตั้งไว้หรือไม่อย่างไร โดยเฉพาะเด็กที่ไปเรียนตามประเทศมุสลิม

ตอบ : ถ้าโดยภาพรวมแล้วผมว่ากว่า 90 % จบการศึกษาหมดและกลับมาทำงานหมด ที่ไม่จบก็มีอยู่นิดเดียวส่วนใหญ่กลับมาจะต้องเข้ารับราชการเนื่องจากเป็นสัญญาของทุนถ้าไม่ทำตามก็จะโดนปรับสามเท่า

ถาม : ที่ผ่านมามีแบบกลับมาแล้วไม่ได้ทำงานใช้ทุน

ตอบ : มีครับ ก็ต้องจ่ายเงินชดใช้ ถูกฟ้อง มีน้อยมากปีนึงประมาณ 1%

ถาม : แล้วถ้าในกรณีที่มุสลิมที่สอบแข่งขันไปประเทศอื่นๆ

ตอบ : คือเราไม่มีตัวเลข คือจำนวนทุนเราในประวัติเราไม่ลงเรื่องศาสนาแต่ต้องมี

ถาม : การดูแลนักเรียนทุน ตอนนี้เราตั้งสมมติฐานโดยส่วนตัวว่าหลังจากสิ้นเหตุการณ์ 911 หรือเหตุการณ์ทางภาคใต้ การให้ความสำคัญในเรื่องนี้รัฐบาลไทยมองว่าในเมื่อมีความสำคัญการขยายทุนหรือการลดทุนมันมีมากขึ้นหรือเปล่านั้น ประเด็นปัญหานี้มีมากทำให้รัฐบาลกลัวเลยลดทุนลงหรือเพิ่มขึ้น

ตอบ : ในส่วนของทุนก็จะมีเพิ่มขึ้นทุกปี

ถาม : แล้วในจุดไฟก็สะท้อนวันออกกลางมากกว่ามาเลเซียหรืออินโดนีเซียหรือเปล่าคะ

ตอบ : ตอบไม่ได้ครับ อันนี้แล้วแต่คือที่เห็นยอดว่าเป็นมาเลเซีย 56 คน ถ้าไปดูลีกๆแล้วคืออาจารย์ที่อยู่แถวนั้นหมดเลย อาจารย์ที่อยู่สงขลา อาจารย์ที่ราชภัฏ แถวนั้นทั้งนั้นเลย เพราะ 1. ทุนการศึกษาบางอย่างโดยเฉพาะถ้าเป็นข้าราชการลาศึกษาบางครั้งตัวข้าราชการจะได้ทุนบางส่วน คราวนี้ถ้าจะมองว่าให้เขาไปเรียนประเทศที่ไกลกว่านี้เขาไม่มีเงินพอ

เช่น ราชภัฏอย่างนี้เขาจะให้ทุนเป็นปีครับ ปีหนึ่ง หนึ่งแสนบาท หกแสนบาท ไปเรียนอเมริกาไม่พอหรือครับ เขาก็เรียนมาเลย เพราะมาเลยก็มีมหาวิทยาลัยเยอะ

ถาม : จริงๆแล้วเนี่ยตอนนี้ที่เรากังวลคือเรื่องวุฒิ แต่จริงแล้วก็คือปรับไม่มีปัญหาแล้ว

ตอบ : ครับไม่มีปัญหาแล้วตอนนี้

ถาม : เรื่องวุฒิมันมีปัญหามานานก็เลยจะมาเรียนถามว่า ที่ผอ. พูดมาก็น่าสนใจตรงที่ว่าตอนนี้เราปรับวุฒิให้เรียบร้อยแล้วกับนักศึกษา ที่เรียนในอียิปต์ ในซาอุดีอาระเบีย ซึ่งแต่ก่อนผมเข้าใจว่าพวกที่จบมาด้านศาสนาอย่างนี้เราไม่ได้เทียบให้

ตอบ : ผมจะย้อนไปนิดนึงคือพวกที่ไปเรียนพวกนี้สมัยก่อนเขาไม่ได้ดูแลจบปริญญาตรี ก่อนที่เขาปริญญาตรีเรียนจบอะไรปรากฏว่าพวกนี้ไปเรียนโรงเรียนสอนศาสนาซึ่งกระทรวงศึกษาธิการไม่รับรองวุฒิการศึกษาที่จบจากโรงเรียนปอเนาะ เพราะหลักสูตรบางที่เรียนไม่ครบ เรียนแค่ 10 ปี แล้วก็ไปต่อปริญญาตรีแล้วก็กลับมา ทำให้มันเกิดปัญหาตรงนี้ถ้าจะรับรองเขาต้องสอนตามโปรแกรมฉัน โปรแกรมฉันมี 20 วิชา เธอต้องเรียนทั้ง 20 ไม่ได้ เราต้องเข้าใจที่ในโรงเรียนเราสอนพระพุทธศาสนา มุสลิมก็ให้เขาเรียนศาสนาอิสลามไป แต่กระทรวงศึกษาไปตั้งสมมุติฐานว่า ทุกคนต้องเรียนตามกันหมด

ถาม : อย่างในช่วงที่ผ่านมาที่เราไม่ได้เทียบวุฒิอย่างที่ ผอ. บอกทีนี้เมื่อเทียบกับประเทศอื่นเขา หมายถึงว่าคงมีลักษณะคล้ายๆกัน ถ้าในกรณีของประเทศอื่นเจออย่างนี้เขาคงต้องปรับเหมือนกัน การศึกษาภาคบังคับไม่ครบเขาก็คงให้ต่อลำบาก

ตอบ : ผมว่าประเทศอื่นคงไม่มีปัญหาเหมือนกับเราในยุโรปก็คงไม่มี มีเฉพาะเรา เพราะว่าเรามีคนเชื้อสายมุสลิมอยู่เยอะ อย่างอเมริกาจะเป็นมุสลิมหรือว่าอะไรก็ต้องเรียนตามหลักสูตรของกระทรวงเขา ของเราก่อนข้างเป็นเขตที่มีความอ่อนไหวสูง อย่างในอเมริกา ในยุโรปมันก็มีแต่มันไม่เยอะขนาดนี้ อย่างที่นักเรียนทุนของผมไปเรียนที่ฝรั่งเศส เขาก็มีปัญหาไปไม่ยอมเรียนหนังสือวันศุกร์ เขาบอกเขาจะต้องไปละหมาด ทางสำนักงานก็ทำหนังสือมาถามผมว่าจะทำยังไง คนอื่นเขาก็ยอมเรียนมีอยู่คนเดียวเพราะว่าต้องไปละหมาด ถ้าคนที่จัดตารางจะต้องตกรักด้วยไปปูเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล ผมก็ประสานกับทางโรงเรียนจับมันเรียนวันเสาร์เดียวทางโน้นบอกค่าใช้จ่ายมันสูง ผมบอกไม่เกินสองอาทิตย์ แล้วจริงๆมันโดนอาทิตย์เดียวก็เจ็ดไปเลย มันเรียนอยู่คนเดียววันเสาร์ สุดท้ายเขาก็ต้องยอม ด้วยความที่เคร่งมากจะไปว่าก็ไม่ได้เขาเคร่งเขา ก็เดินหาสุเหร่าก็ไปเจอแห่งหนึ่งไม่ถึงอาทิตย์ตำรวจฝรั่งเศสทำหนังสือมาถามไฉนใคร เพราะว่ามัสยิดแห่งนั้นเป็นที่ที่ตำรวจจับตามอง ถูกเหมารวมไปด้วย ตอนหลังก็เรียกมาบอกให้ไปที่อื่นก็จบ ผมก็ไม่เข้าใจทำไมเด็กมุสลิมที่ไปฝรั่งเศสสู้กับพวกคน ทำไมเขาจะต้องผิอยู่คนเดียว คนอื่นเขาก็ไม่เป็นไร อาจจะเป็นเพราะทางอำเภอเขาสอนมาอย่างนั้น ผมคิดว่าทำให้ทุนแก่นักเรียนมุสลิมไปเรียนในที่ต่างไม่ใช่ทำให้เขาไม่เคร่งเพียงแต่ให้เขาเห็นโลกทัศน์ที่อื่น

ถาม : เรื่องมาตรฐานเทียบวุฒิผมมีข้อสงสัยอยู่อย่างหนึ่งทำไมตอนหลังเรายังรับ หมายถึงมันต้องเกณฑ์หรือเปล่า เอาละคนที่ไปเรียนศาสนาแล้วจะต้องเรียน กศน. ด้วยถ้าไม่เรียนภาคบังคับมา เราจึงจะรับตรงนั้นหรือเปล่า

ตอบ : ขนาดนี้เขาแก้อย่างนี้ครับรุ่นเก่าคือ เวลาเราประกาศรับรองคุณวุฒิเรารับรองเนี่ยพวกที่จบก่อนหน้านี้เราไม่รับ เราเริ่มรับตั้งแต่วันที่เราประกาศพวกที่ย้อนหลังเขาก็ต้องไปเรียน กศน. เพื่อปรับ แต่รุ่นใหม่เรารับหมด

ถาม : นักศึกษาที่เรียนที่ไม่ได้ผ่านกพ. ซึ่งมีหลายพันคนตรงนี้ทางกพ.เองหรือว่าหน่วยงานทางส่วนอื่นๆ อาจจะถ้าส่วนหนึ่งมาจากทางใต้ใช้วิธีการที่เอาคนพวกนี้ไปทำเหมือนกับสอบปลัดอำเภออะไรอย่างนี้ ถ้าเราย้อนไปดูจุดเริ่มต้นก็คือว่าถ้าเราขยายทุนให้มากขึ้น พวกนี้จะมาผ่านของเราไหมคะ

ตอบ : ไม่ผ่าน ผมว่าเขาไม่มาหรอก คืออะไรที่เป็นของรัฐเขาอยากมาแต่มันมีบางส่วนที่เขาไม่ให้มา เช่นว่าทุนอำเภอตอนแรก มีปัญหาตรงที่ว่าเงินที่นำมาเป็นทุนของอำเภอนั้นเป็นเงินที่มาจากห่วยซึ่งมีอุสตาซบางคนยกขึ้นมากล่าวว่า ถือ

ว่าเป็นเงินที่มาจากภาระหนี้รับไม่ได้ ซึ่งตอนหลังหันมาใช้เงินงบประมาณแล้ว แต่ถามว่าเงินงบประมาณมาจากไหน ส่วนหนึ่งก็มาจากเหล่า บุหรี

ถาม : ถ้ารัฐขยายทุนเพิ่มเพื่อรองรับกับในส่วนที่ไม่ผ่านระบบมันก็ไม่อาจช่วยอะไรได้มาก

ตอบ : ขณะนี้สิ่งที่เราอยากจะได้ก็คือ หาที่เป็นแหล่งรวมการให้ทุนเรายังทำไม่ได้เลย ในขณะที่มีการจัดหาศูนย์กลางในการดูแลทุนที่ได้จากประเทศต่างๆ ซึ่งมีการเสนอให้กระทรวงต่างประเทศกับกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานดูแลเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับทุน เพราะว่าเขาจะให้เป็นการประชาสัมพันธ์แก่ประเทศมุสลิมต่างๆการให้ทุนขอให้ผ่านกระทรวงการต่างประเทศรับรู้ คือเราต้องยอมรับความจริงอย่างหนึ่งว่าคนที่ไปเรียนทั้งหมด ส่วนหนึ่งก็ไม่ได้ไปเรียนทางด้านวิชาการ ส่วนหนึ่งถูกชักจูงไปทางที่ไม่ดี อย่างที่อาจะเห็นในเรื่องของการก่อการร้าย ในตอนแรกก็ไปเรียนด้านวิชาการแต่พออยู่ไปหรือว่าหลังจากที่เรียนจบแล้วก็ถูกชักจูง ทุนที่ได้มีทั้งทุนของมหาวิทยาลัย ทุนรัฐบาลของประเทศนั้นซึ่งไม่สามารถที่จะตรวจสอบได้ ทุนที่จัดการผ่านบุคคลจัดการเองทำให้เราก็เลยรู้ว่าจำนวนเด็กที่ได้รับทุนมีจำนวนเท่าไร วิธีการอีกอย่างหนึ่งของกระทรวงการต่างประเทศใช้ในหาข้อมูลจำนวนนักเรียนทุนคือ จัดสรรงบประมาณในการให้นักเรียนมุสลิมมาทำกิจกรรมกัน ให้เขามาแล้วเราได้รู้เขาอยู่ที่ไหน เป็นอย่างไร ตอนนี่ก็เริ่มมีสมาคมของนักเรียนทุนเกิดขึ้นมาตามลำดับ อย่างเช่น สมาคมนักเรียนเกาอี้ยิปต์เพื่อให้เขามาร่วมตัวกัน พอรวมตัวกันแล้วก็สามารถที่จะควบคุมได้ง่ายขึ้น เราพยายามแก้ไข

ถาม : ท่านคิดว่ามีข้อเสนอแนะหรือว่าเป็นนโยบายเชิงรุกที่เราควรจะไปคุยกับรัฐบาลของประเทศนั้นๆ

ตอบ : กระทรวงการต่างประเทศกำลังทำอยู่ครับ คือจะไปพูดเลยว่าต่อไปนี่ถ้าจะให้ทุนขอให้ผ่านกระทรวงแล้วการสรรหาคัดเลือกก็แล้วแต่ว่าเขาจะทำเองหรือว่าอย่างไร แต่บอกให้เราทราบว่าปีนี้ให้เท่าไร ให้กับใคร ไปเรียนอะไร เมื่อไรจบ

ถาม : เพราะว่าสิ่งที่เราคิดมักจะคิดโดยที่ไม่ได้ดูข้อมูลว่ารัฐมีข้อจำกัดในเรื่องทุนประเทศพวกนี้ เด็กก็เลยรู้สึกว่าจะต้องไปเองโดยไม่โดยไม่ผ่าน เพราะฉะนั้นพอฟังเลยรู้สึกว่ายังไงเด็กก็ไม่ต้องการผ่าน

ตอบ : คือทุนของรัฐมันต้องมองผ่านภาพรวมของประเทศเพื่อการพัฒนาประเทศไม่ใช่ว่านักเรียนเรามีประมาณสี่ห้าพันคน แล้วเราจะไปช่วยนักเรียนที่อียิปต์ เขาก็ขอมานะแต่ไม่ได้ขอเป็นทุน ผมก็ว่ามันอาจจะเป็นไปได้ แต่ก็ไม่รู้ว่าจะดีหรือเปล่า คือ เขาบอกว่านักเรียนที่ไปอยู่ที่อียิปต์ถูกเขาเปรียบเรื่องที่พัก เขาก็อยากให้รัฐบาลไทยไปสร้างที่พัก ชื่อที่ปลูกหอ ไม่ได้ให้อยู่ฟรีต้องจ่ายตังค์ สิ่งทีกระทรวงการต่างประเทศได้ก็คือว่าอย่างน้อยเรารู้เด็กอยู่รวมกันตรงนี้ แต่ในขณะที่เดียวกันกระทรวงต่างประเทศเขาก็มองในอีกมุมหนึ่งว่าในแง่ความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน ทำไมไม่สร้างที่อเมริกาบ้าง อังกฤษบ้าง ทำไมต้องไปสร้างที่อียิปต์ แต่เขาก็ต้องไปวิเคราะห์ของเขาเองว่าความคุ้ม ถ้าในแง่ธุรกิจผมว่าคุ้ม สิ่งที่เราได้คือ เราสามารถควบคุมเด็กได้ แต่ปัญหามันก็คือ นักเรียนไทยในไคโรมีถึงสี่พันคน

ถาม : อย่างที่ท่าน ผอ. บอกขณะนี้เรากำลังประสานงานกับองค์กรต่างๆหรือมหาวิทยาลัยในโลกมุสลิมหรือผู้นำศาสนา เพื่อที่จะมาอยู่ในศูนย์กลางของเราตรงนี้เรามีนโยบายชัดเจนหรือเปล่า มีบทบาทในเชิงรุกมากน้อยแค่ไหน

ตอบ : มีครับกระทรวงการต่างประเทศกำลังทำ กระทรวงการต่างประเทศมีหน้าที่ไปเจรจากับรัฐบาลประเทศต่างๆว่าให้สามารถทราบถึงจำนวนของ นักเรียนที่ไป รายชื่อของนักเรียนที่ไป ไปเรียนทางด้านสาขาวิชาใด เพื่อที่จะทำบัญชีควบคุม

ถาม : อย่างนี้ในส่วนของ กพ. ณ ตอนนี่ก็จะรู้ยอดในส่วนของ กพ. และหน่วยงานต่างๆที่มี ในอนาคตข้างหน้ากระทรวงต่างประเทศน่าจะเป็นส่วนที่จัดทำฐานข้อมูลที่จะรวมคล้ายๆกับว่ายอดจำนวน informal และ ก็แบบ formal ด้วย ย้อนกลับไปในส่วนของ กพ. นักศึกษาเป็นคนเลือกเองในเรื่องของมหาวิทยาลัยและสาขาวิชาหรือเปล่านั้น

ตอบ : ถ้าทุนของรัฐบาลจะกำหนดสาขาวิชา แต่ในส่วนของมหาวิทยาลัยนั้นนักเรียนเป็นคนเลือก

ถาม : แล้วในอนาคตข้างนี้ นอกจากมีกระทรวงการต่างประเทศทำเรื่องฐานข้อมูลแล้ว ความเป็นไปได้ไหมว่าในส่วน ของทุนรัฐบาลจะเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศเรากับประเทศมุสลิม

ตอบ : มันต้องแล้วแต่ขึ้นอยู่กับสาขาวิชา แต่เท่าที่ผ่านมายังไม่เคยมี มีแต่ความร่วมมือทางด้านวิชาการของ มหาวิทยาลัย

ถาม : ถ้าสมมุติว่ามหาวิทยาลัยมีการส่งอาจารย์ไปเรียน ข้อมูลส่วนนี้จะต้องผ่านทาง กพ. หรือเปล่าคะ

ตอบ : ผ่านครับ ข้อมูลส่วนนี้จะต้องผ่านทาง กพ. ข้อมูลจะต้องมีอยู่ที่ผม ข้าราชการลาศึกษาจะต้องผ่านครับ เรา ก็คุมอยู่แต่เราคุมขอดเฉยๆ แต่มันก็มีอะไรแปลกๆเยอะ อย่างปีนี้ผมทราบมาว่ามหาวิทยาลัยในซาอุดีอาระเบีย ให้ทุนใน หลักสูตรอินเตอร์แก่นักเรียนไทยปีละหลายสิบล้านซึ่งจะเริ่มในปีนี้ แต่ให้ผ่านกระทรวงการต่างประเทศอเมริกาไม่ระบุว่า ต้องเป็นมุสลิม รายละเอียดยังไม่แน่ใจนะ

ถาม : ถ้ายังงั้นจะรบกวนให้ท่านลองช่วยสรุปนิดนึงว่าถ้าดูแล้วการให้ทุนนักศึกษาไทยไปเรียนในประเทศมุสลิม ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของขั้นตอนการคัดเลือก การกำกับดูแล จนกระทั่งการบรรลุเป้าหมายโดยสรุปมีปัญหาหรืออุปสรรคไหม

ตอบ : สำหรับอุปสรรคในการให้ทุนแก่นักเรียนไปเรียนในประเทศมุสลิมนั้น หากเป็นทุนของรัฐบาลเอง ไม่มี ปัญหาหรืออุปสรรคใดๆเลยและผมก็ไม่เคยได้ยินว่านักเรียนที่ไปเรียนในประเทศมุสลิมนั้นเรียนไม่จบหรือกลับมาแล้ว ไม่ขอใช้ทุน เนื่องจากส่วนใหญ่จะไปเรียนในอเมริกากับอังกฤษและส่วนใหญ่ที่ได้รับทุนก็จะเป็นข้าราชการอยู่แล้วคือ การให้ทุนจะมีด้วยกันสองแบบคือ การให้ทุนไปเรียนในประเทศมุสลิม เรียนอาหรับหรืออิสลามศึกษา เรียน food science เรียน ฮาลาล กับอีกทุนหนึ่งคือ ผู้ที่ได้รับทุนรัฐบาลไปศึกษาในประเทศอื่นส่วนหนึ่งก็จะเป็นมุสลิม ไปเรียน computer science เรียนวิศวะ ในประเทศอังกฤษ อเมริกา แล้วกลับมารับราชการ เป็นอาจารย์

ถาม : แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ กพ. ที่มีสำหรับมุสลิม

ตอบ : ในขณะนี้ยังไม่มีครับ ว่าเฉพาะเจาะจงว่าต้องเป็นมุสลิมหรือไม่ แต่จะเน้นเพื่อราชการอย่างเดียวซึ่งไม่ เฉพาะเจาะจงในเรื่องของศาสนา อย่างเช่น หากมีการให้ทุน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคมศาสตร์ หรือ วิทยาศาสตร์ เมื่อสำเร็จ การศึกษาแล้วทาง กพ. มีหน้าที่จัดหาที่ทำงานที่เหมาะสมให้กับนักเรียนที่จบมา คือทุนจะมีอยู่ 2 ประเภท คือ ทุนที่ กำหนดว่าต้องไปเรียนสาขานั้นๆ ผู้ที่รับทุนก็จะมี สองประเภทคือ บุคคลภายนอก กับข้าราชการ กับทุนที่เปิดเป็น ทุนกลางยังไม่มีสังกัดว่าจบแล้วจะต้องไปทำงานที่ไหน แล้วสำหรับเด็กเล็กเราจะกำหนดว่าสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เขาไปเรียนอะไรก็ได้ กลับมาแล้วเราต้องไปหางานให้เขาทำ เช่น จบกฎหมายอิสลามมา อาจจะไปเป็นอาจารย์ก็ได้หรือ อะไรก็ได้

ถาม : อย่างนี้ที่ผ่านมาในลักษณะที่ว่าไม่ได้ระบุหน่วยงานหรือว่าให้เรียนอะไรก็ได้แล้วเราต้องหางานให้เขาที่ผ่านมามี ปัญหาในเรื่องของตำแหน่งไม่ตรงหรืออะไรยังงั้นบ้างไหมคะ

ตอบ : เมื่อจัดให้ลงตำแหน่งนี้แต่ไม่พอใจหรือมีปัญหา ก็สามารถที่จะขอเปลี่ยนโยกย้าย ได้ ส่งเขาเข้าไปบางคนก็มี ความสุขดี บางคนก็บอกส่งมาทำอะไรไม่ได้เรื่อง หลังจากที่เขาทำงานมาสักระยะก็ขอโอนย้ายได้ ซึ่งขนาดนี้มันก็เกิด ปัญหา ไม่ใช่เฉพาะว่าเรื่องศาสนาอิสลาม ทุกสาขากลับมาไม่เจอที่เราสูญเสียเด็กมากที่สุด ที่ไปทำแบบประเมินมา ข้อที่ 1 เงินเดือนไม่พอใช้ 2 นายโง่ 3 เพื่อนร่วมงานไม่เอาไหน ในบางส่วนถามว่าจริงไหมก็จริง

ถาม : อย่างตอนนี้มีมาตรการหรือว่ามีการประเมินคนที่จบมาว่าเขาทำงานได้เต็มประสิทธิภาพหรือเปล่า

ตอบ : มีครับ ในส่วนเรื่องของการประเมินบุคคลที่ทำงานขอใช้ทุนนั้นมีการประเมินอย่างเป็นประจำปกติอยู่แล้ว มีการติดตามผลการทำงานของนักเรียนทุนกับหน่วยงานที่ไปทำงานอยู่ตลอด แต่มันก็มีปัญหาอย่างเช่นที่ว่า เจอนายโง่ เขาก็ขอโอนย้าย คือต้องมองทั้งสองมุมตัวนักเรียนเองมีปัญหาและตัวราชการมีปัญหาเองด้วย เรามีมาตรการในการ

ติดตามดูแลนักเรียนที่จบออกมา คือ หน้าที่ของเรา เริ่มตั้งแต่วางแผน กำลังพล ได้นักเรียนมาจัดการศึกษา และส่งเข้ารับราชการติดตามผล การติดตามบ้างครั้งมันไม่ค่อยต่อเนื่อง

ถาม : อย่างการที่ไม่ได้ติดตามอย่างต่อเนื่องผลตอบรับจากทางหน่วยงานเป็นอย่างไรบ้าง

ตอบ : เขาก็ให้คำตอบมา แต่ทีนี้คำตอบที่ได้เราถามทั้งสองฝั่งทั้งนักเรียนและก็ส่วนราชการ บางครั้งมันก็มีนักเรียนพูดอย่างหนึ่ง หน่วยงานพูดอีกอย่างหนึ่ง แต่ก็น้อย

ถาม : คำถามสุดท้ายถ้าท่านมองในแง่ที่ว่ารัฐบาลไทยควรมีแนวทางยังไงต่อความร่วมมือกับประเทศมุสลิม ในการส่งเสริมความร่วมมือกับโลกมุสลิม

ตอบ : มันก็เหมือนกับมหาวิทยาลัยโดยทั่วไปในประเทศต่างๆเราต้องมองก่อนว่าในประเทศนั้นมีสาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของประเทศเราหรือไม่ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีความร่วมมือในระดับมหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยเท่านั้น อย่าง ด้านการเกษตรที่มีความร่วมมือกับประเทศอินโดนีเซียแต่ยังไม่ถึงขั้นทำ MOU เป็นไปได้ ควรจะส่งเสริมในการแลกเปลี่ยนบุคลากรอย่างเช่น ดึงครูที่สอนภาษาอาหรับจากประเทศมุสลิมต่าง ๆ มาสอนนักเรียนไทยมุสลิมอย่างที่ผมบอกคือลงไปศึกษาในโรงเรียนเขาเลยว่าความต้องการเขาคืออะไร

ถาม : อย่างนี้หน่วยงานที่คุณดูแลจะเป็น

ตอบ : กระทรวงศึกษาธิการ แล้วถามว่าครูแลกเปลี่ยนมีไหม มีครับ แต่เขาเข้ามาทางมาเลยเขาถือพาสปอร์ตอะไรมาก็ไม่รู้เป็นท่องเที่ยวเข้ามา

ถาม : อย่างนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ

ตอบ : หน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการต่างประเทศ สภาความมั่นคง สภาความมั่นคงเข้าดูแลตัวเลขของจำนวนคนที่เข้ามาเพื่อรักษาความมั่นคง ไม่ใช่ไปจับผิดเขา

ถาม : สมมุติว่าเวลาที่เปิดสอบข้อสอบเป็นในลักษณะไหนเป็นภาษาอะไร

ตอบ : ส่วนมากจะรับทุนจะมีสองส่วน ถ้าเป็นทุนของ กพ. จะสอบเป็นภาษาอังกฤษแต่ ถ้าเป็นของทบวงมหาวิทยาลัยจะใช้วิธีการคัดเลือกจากอาจารย์ ส่วนใหญ่ทุนของ กพ.จะไปเรียนทางด้านมุสลิมสอบเป็นภาษาอังกฤษ

ถาม : ถ้าเกิดสอบได้แล้วต้องเรียนพื้นฐานภาษาอังกฤษก่อนหรือเปล่าก่อนไป

ตอบ : แล้วแต่ครับถ้าภาษายังไม่ดีก็ต้องไปเรียนเพิ่มสักสามสี่เดือนแต่ส่วนใหญ่ทุนของ กพ.จะไปเรียนทางด้านมุสลิมศึกษาไม่ได้เรียนภาษาอาหรับ และส่วนใหญ่จะไปเรียนทางประเทศอังกฤษ เยอรมัน การปูพื้นฐานทางภาษาอังกฤษนั้นต้องไปเรียนที่มหาวิทยาลัยที่เลือกไปศึกษา

3.2.3 ลำนำความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

ถาม : อยากให้คุณเพ็ญศรีเล่าให้ฟังสักนิดนึงว่าตอนนี้ทุนที่ทางนี้ดูแลเป็นทุนจากประเทศมุสลิมให้มาหรือว่าทางเรากำหนด

ตอบ : ถ้าประเทศมุสลิมตอนนี้แค่ประเทศอียิปต์แห่งเดียว

ถาม : ตอนนี้มีอยู่ที่เดียวหรือคะ

ตอบ : ตอนนี้มีอยู่ที่เดียว

ถาม : เป็นในลักษณะที่เราให้ทุนนักศึกษาไปหรือว่าเป็นโครงการร่วมระหว่างรัฐบาล

ตอบ : เป็นลักษณะที่ว่าสถานทูตอียิปต์เขาจะจัดหลักสูตรประจำปีของเขาและเขาก็จะแจ้งเวียนไปทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยโดยทางเราได้รับข้อมูลดังกล่าวผ่านจากสถานทูตอียิปต์ เขามีหนังสือแจ้งมา ซึ่งส่วนมากจะเป็นหลักสูตรทางด้านการเกษตรและกีประมง

ถาม : มีเรื่องศาสนาหรือเปล่าคะ

ตอบ : ไม่มีหลักสูตรทางด้านศาสนา เป็นหลักสูตรทั่วไป

ถาม : อย่างนี้บุคลากรที่จะมารับทุนนี้ก็ไม่จำเป็นต้องเป็นมุสลิม

ตอบ : ไม่จำเป็นต้องมุสลิม เป็นข้าราชการ หรือบุคคลทั่วไป อาจจะเป็นมุสลิมก็ได้ แต่เท่าที่ผ่านมาไม่มีมุสลิม ที่ผ่านเรานะ ปีหนึ่งเขาจะให้แค่ 10 ทุน แต่ว่าเราก็ไม่รู้ว่านอกเหนือจากนี้มีการให้มุสลิมกันเองโดยไม่ผ่านเรา ข้อมูลอันนี้เราไม่รู้

ถาม : ส่วนใหญ่ที่ได้จะเป็นข้าราชการหรือเปล่าคะ

ตอบ : ส่วนใหญ่ที่ได้รับทุนนี้ก็จะไปเป็นข้าราชการเป็นคนทำงานแล้ว

ถาม : นี่ก็ไม่ได้สังกัดกระทรวงไหน กรมไหน

ตอบ : ไม่สังกัด กระทรวง และกรมเราจะดูว่าทางด้านการเกษตรก็จะเวียนไปตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานจะแจ้งไปยังส่วนที่เกี่ยวข้องกระทรวงเกษตร หรือไม่สำนักงานอาชีวศึกษา

ถาม : อันนี้เป็นระดับ

ตอบ : ทุนนี้เป็นแค่ระดับการฝึกอบรมไม่ใช่ระดับปริญญาตรี แค่ระยะสั้นๆ

ถาม : เห็นบอกว่ามีภาควิชาเกี่ยวกับเกษตรและประมงเขามูลักษณะพวกนี้มากหรือคะ

ถาม : เกษตรกับประมงมีมานานหรือยังคะ

ตอบ : เหมือนกันทุกปีในระยะ 5-6 ปี ที่ผ่านมาสาขาของทุนก็จะเป็นทางด้านการประมงและเกษตรกรรม ยังไม่เปลี่ยนแปลง

ถาม : แล้วทางเขามีมาทางเราไหมคะ

ตอบ : อันนี้ไม่แน่ใจต้องเช็คอีกส่วนหนึ่ง ตรงนี้จะทำแต่เรื่องคนไทยไปต่างประเทศมันน่าจะไม่ต้องไปอีก

ถาม : ลักษณะของเกณฑ์ในการคัดเลือก

ตอบ : เกณฑ์ในการคัดเลือกของเราก็คือ คือ ให้เขากรอกประวัติว่าหน้าที่ในการทำงานตรงหรือไม่และก็ให้เขาทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษเพราะหลักสูตรพวกนี้จะเรียนเป็นภาษาอังกฤษเราจัดสอบเอง คะแนนผ่านเนี่ยถ้าเป็นประเทศในแถบเอเชียก็จะเอาแค่ 50 % ใครผ่านเราก็จะเสนอชื่อไปไม่เกินสองราย ไม่มีสัมภาษณ์

ถาม : พื้นฐานต้องเป็นภาษาอังกฤษ ไม่จำเป็นต้องเป็นภาษาอาหรับ

ตอบ : ไม่ค่ะ เพราะหลักสูตรที่เขาจัดมันเป็นภาษาอังกฤษ

ถาม : ในแง่ของการไปศึกษาหกเดือนหรือเปล่าคะ

โครงการ การเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม

ศูนย์มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ตอบ : ใช้ระยะเวลาประมาณ 1-2 เดือน สูงสุดแค่ 3 เดือน

ถาม : กลับมาประสิทธิภาพการทำงานเป็นอย่างไรบ้าง

ตอบ : ก็เราก็จะมีรายงานให้เขาทำส่ง เขาก็ส่งบ้าง เห็นว่า อาจจะเป็นประโยชน์กับเขาบ้างในแง่ที่เขาทำงานเกี่ยวกับการเกษตรและประมงอะไรอย่างนี้ ว่าประเทศอียิปต์เขาพัฒนาไปถึงไหนแล้ว ก็อาจจะมีต่างชาติอื่นๆเขามาร่วมคอस्ट์นี้ด้วย

ถาม : อย่างนี้ถ้าดูในสาขาวิชาแล้วในช่วงที่ผ่านมาจะต้องเป็นกระทรวงเกษตรตลอดเลยไหมคะ

ตอบ : ส่วนใหญ่จะเป็นกระทรวงเกษตร สถาบันที่เกี่ยวกับทางด้านอาชีพะ ส่วนใหญ่จะเน้นไปทางเกษตร ถามเขา เขาก็ไม่เคยเปลี่ยน เขาก็ยังงี้ก็ทำอยู่อย่างนั้น

ถาม : นอกจากทุนอันนี้ยังมีทุนอื่นๆของประเทศอียิปต์ด้วย

ตอบ : อันนี้เราไม่ทราบคะ ไม่มีข้อมูล

ถาม : อย่างเวลาสอบ สอบเฉพาะคนกลุ่มนี้หรือว่าสอบรวมกับอย่างอื่น

ตอบ : ไม่ค่ะ สอบกันเฉพาะกลุ่มนี้เลย

ถาม : มีเยอะไหมคะในแต่ละปี

ตอบ : ก็มีนะ มีผู้สมัครสมัครมา แต่ว่าโอกาสก็ได้บ้างไม่ได้บ้าง เขาจะพิจารณาใบสมัครของแต่ละคน

ถาม : ต้องเป็นปีละ2 คนหรือเปล่าคะที่ได้

ตอบ : ปีละ10 เราอาจจะได้แค่2 แต่ปีนึงเขาจะให้ทั้งหมดสิบทุน แต่ว่าในสิบนี้เขาจะแบ่งเป็นสาขาการเกษตร การประมงอะไรอย่างนี้

ถาม : มีไหมคะที่บางปีคะแนนไม่ถึงแล้วไม่ได้ส่งเลย

ตอบ : ก็มีเหมือนกัน ถ้าเกิดปีนั้นเขาสอบได้แค่ 30 จาก 50 เราก็มาส่งแต่ถ้าอยู่ใน 40 เรายังส่งเพราะถือว่าอยู่ในเกณฑ์ผ่าน

ถาม : บางปีนอกจากข้าราชการแล้วมีบุคคลทั่วไปหรือเปล่า

ตอบ : ส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการ เพราะทุนที่เราทำเราก็ให้เอกชนเหมือนกันแต่เราจะเน้นการพัฒนาภาครัฐมากกว่า

ถาม : สมมุติคนที่ไปอยู่ที่โน้นการเป็นอยู่เราดูแลหรือยังงี้

ตอบ : คือ เขาก็เขียนมาว่าเขาอยู่ได้ อยู่เป็นหอทางสถาบันก็จัดหาให้เองทั้งหมด ไม่มีปัญหาเรื่องที่พักใดๆ

ถาม : ตอนแรกคิดว่ามีข้าราชการที่เป็นมุสลิมไป แต่ว่าตอบไม่ได้ใช้ไหมคะว่ามีมุสลิมเท่าไร

ตอบ : ใช่ค่ะ เพราะมันเป็นหลักสูตรนานาชาติ

ถาม : อุปสรรคในการจัดสรรทุนที่เกี่ยวข้องกับเรามีไหมคะเท่าที่พบ

ตอบ : ก็มีบ้างครั้ง เราอยากให้มีผู้สมัครทุกหลักสูตรไป แต่บางครั้งเกิดกรณีที่ว่าหน่วยงานเสนอคนมา บางปีคนนั้นความรู้ภาษาอังกฤษไม่ถึง ส่งไปไม่ได้ ปีนั้นก็จะว่าง

ถาม : คุณเพ็ญศรี ไชยเฉลิมวงศ์ มีข้อเสนอแนะว่า อย่างอันนี้ดูว่าสาขามันยังน้อยไปหรือว่ามันจำกัดในเรื่องนี้มากไปหรือเปล่า

ตอบ : คือเราว่าอาจจะหารือกับสถานทูตได้ แต่เคยมีมาแล้วเขาก็บอกว่า ณ ขณะนี้ประเทศเขายังจัดแค่หลักสูตรอย่างนี้ เขาก็ยังไม่เปิดกว้าง เขาก็จะแจ้งมาเฉพาะหลักสูตรพวกนี้เอง

ถาม : เท่าที่ดูแล้วมันเป็นทุนตามความต้องการของเขาเพราะเขาเป็นคนจัดงบประมาณของเขาเอง มีลักษณะของทุนร่วมไหมคะ

ตอบ : ไม่มีเลย ทุนร่วมมันจะเป็นในลักษณะของ เราออกค่าใช้จ่ายด้วย มันจะไม่ได้อยู่ที่กองที่ทำ มันจะอยู่ในส่วนอื่นของ สพร. ซึ่งก็มีทุนร่วมของญี่ปุ่นแต่ในส่วนของประเทศตะวันตกออกกลางไม่มี ก็ยากจะมีความร่วมมือแต่ก็ยังหาหรือกันอยู่ ตรงนี้ไม่มีข้อมูล ให้ไปแล้วผัด

ถาม : เพิ่งเริ่ม 5-6 ปี ก็มีย่างต่อเนื่องใช่ไหมคะ ก่อนหน้านี้คือไม่มีเลย

ตอบ : คิดว่าน่าจะนานพอสมควรแล้วสำหรับหลักสูตรพวกนี้ แต่ว่าไม่มีตัวเลขแน่นอนว่ามาเมื่อไร แต่ว่าย้อนขึ้นไปห้าหกปี

ถาม : นอกเหนือจากอียิปต์มีไหมคะคุณ เพ็ญศรี

ตอบ : ก็มีอิสราเอลแต่ว่าไม่ใช่ประเทศมุสลิม เขาก็มีทุนให้ผ่านทางเรามาเหมือนกัน

ถาม : ประเทศในแถบทางใต้ๆของเราอย่าง มาเลเซีย อินโด

ตอบ : มาเลเซีย ก็มีมีทุน

ถาม : มาเลเซีย ลักษณะเหมือนของอียิปต์หรือเปล่าคะ

ตอบ : หลากหลายแล้วแต่

ถาม : มีในเชิงวิทยาศาสตร์หรือเปล่าคะ

ตอบ : ทางด้านภาษาอังกฤษก็มี ทางด้านการเกษตร

ถาม : ศาสนามีไหมคะ

ตอบ : ทางด้านศาสนาเนี่ย ไม่มี หลักสูตรการบริหารงานทั่วไปที่เขาจัด

ถาม : หลักเกณฑ์การคัดเลือกล่ะคะ ใช้เหมือนกันหรือเปล่า

ตอบ : หลักเกณฑ์ก็เหมือนกันถ้าผ่านเกณฑ์ 50 ก็ผ่านคะ

ถาม : แล้วอินโดล่ะคะ

ตอบ : อินโด ก็มีแต่เขาจะร่วมกับญี่ปุ่น ทางด้านการเกษตรก็มีแต่มีไม่มาก

ถาม : แล้วทางอินเดีย ปากีสถาน มีบ้างไหมคะ

ตอบ : อินเดีย กับ ปากีสถานก็มี แต่ไม่มากส่วนใหญ่เขาจะให้ในเรื่องเกี่ยวกับรถไฟ

การซ่อมบำรุงอะไรยังไง ห้าหกหลักสูตรเท่านั้นเอง อินเดียก็เยอะ ก็มีแจ้งหลักสูตรเข้ามาเยอะ เรื่องเกี่ยวกับ พวก ไอที เกี่ยวกับเรื่องภาษาอังกฤษก็มี แต่ว่าเขาไม่ได้เจาะจงให้มุสลิมนะ เปิดกว้างใครก็ได้

ตอบ : จริงๆแล้วงานตรงนี้เขาให้ยุบกรมวิเทศไปเลยนะ เราให้คนกรมวิเทศไปเข้า

ระบบกระทรวงการต่างประเทศไปเลย แต่กระทรวงการต่างประเทศก็มีมาตรฐานของเขาในเรื่องมาตรฐานการทูต ความเป็นทูตเขาถือว่าเขาต้องเนียบ การคัดเลือกเขาก็ต้องเข้ม แต่ของเราเมื่อก่อนเป็นกรมวิเทศทำความเข้าใจร่วมมือคนละแบบ แต่ว่าเขาจะมีรองอธิบดีที่เป็นลูกหม้อไว้

ถาม : อย่างนี้ก็ขึ้นทางกระทรวงก็ไม่ได้

ตอบ : ดิ่งไปแค่คนเดียวตอนนี้ก็ไปเป็นทูต ที่บราซิล มีดิ่งไปเป็นนางงานแต่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่การทูต ยังคงเป็นเจ้าหน้าที่วิเทศอยู่

ถาม : ในตอนท้ายจะมีการประชุมอีกอาจจะเรียนเชิญอีกที

3.2.4 กองตะวันออกเฉียงกลาง กระทรวงการต่างประเทศ

ตอบ : การร่วมกันสร้างความเป็นหุ้นส่วน

ถาม : ภายใต้โครงการนี้ ก็ไม่ใช่เน้นไปที่เฉพาะเอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนประเทศที่เป็นกลุ่มมุสลิมจะไปถามที่เอเชียตะวันออก และจะส่งproposal อย่างเต็มให้ผอ.คู่อีกที

ตอบ : คือผมมองว่าศึกษาแหล่งที่มี ลักษณะ ศาสนคดี ซึ่งข้อสามเหมือนที่เราทำอยู่

ถาม : โดยจะแยกออกเป็นสองส่วน จากการไปถามผู้สำเร็จการศึกษาที่ใช้ทุนของตัวเอง หรือรัฐบาลหรือหน่วยงานอื่นในส่วนของคุณฉัตรและดร.ศราวุฒ และนี่จะสัมพันธ์หน่วยงานราชการ

ตอบ : คือจริงแล้ว ในภาพรวมจะให้ความสนใจ สมมุติว่าในการที่เราจะให้ความสนใจ พวกพี่น้อง มุสลิม นักเรียน คือสมมุติว่าเราให้ความสนใจ พวกพี่น้องมุสลิม นักเรียน นักศึกษา มันก็ฟังจะเร็วนี้เอง คือถ้ามันไม่มีวิกฤตการณ์ภายในของเรา พวกเขาก็อยู่กันโดยไม่มีปัญหาอะไร

ตอบ : ในเรื่องของการพัฒนาบุคลากรของกระทรวงต่างประเทศ ทางเราได้รับการจัดสรรทุนมา ในกรอบใหญ่มันมีส่วนหนึ่ง อย่างเช่น เมื่อเข้ารับราชการแล้ว สอบผ่าน ในสนามใหญ่ก็ต้องมีการแข่งขันต่างๆ ไป โดยใช้ความรู้เป็นภาษาต่างประเทศ แล้วแต่เราจะเลือกได้ พี่น้องมุสลิมที่จบมา เวลาสอบแข่งขันเขาจะเสียเปรียบด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งหลายคนที่เรา บุคลากรของเราสอบสนามเล็ก คือเราเปิดโอกาสให้คนที่จบตะวันออกกลางเข้ามาแข่งขันกัน หลักเกณฑ์อาจจะหย่อนให้เล็กน้อยไม่ถึงขีดแบบสนามใหญ่ เพราะทราบดี ว่ามีสองสามรุ่นแล้ว และพอสองสามรุ่น คือว่าสมมุติถ้าเข้ามาได้ เราที่เปิดโอกาสให้เขาไปเรียนภาษาอังกฤษ ส่งเสริมให้ข้าราชการท่านนั้น เพราะเป็นนโยบายของผู้บัญชาการ

ตอบ : โดยที่ผ่านมาเรามีสองสามรุ่นแล้ว เราเริ่มมีการพัฒนาบุคลากร สมมุติถ้าเขาเข้ามาได้ ให้เขาไปเรียนภาษาอังกฤษ เราเปิดโอกาสให้เขาไปเรียนที่ทุนกันเยอะ ส่งเสริมเขาซึ่งขึ้นอยู่กับข้าราชการท่านนั้น เพราะเป็นนโยบายของผู้บัญชาการ ที่จะให้ผู้บัญชาการสำนักงานบุคคลไปเรียนเพิ่มพูนวิชาความรู้ แต่อันนี้เป็นปลายเหตุ เหมือนกับเหล่านักเรียนไทยในต่างประเทศ ประมาณ สี่ถึงห้าพัน บางประเทศที่ทราบกันดี อย่างเช่น ไคโร ก็ประมาณ 2500 คน รองลงมาก็เป็นพวกมาเลเซีย อินโดนีเซียและซูดาน เยเมน บางคนที่เป็นชาวซีเรียก็ไปกันเอง คือถ้าไปหาคนพวกนี้ พวกเขาจะกลัว พวกเขาไม่ไว้ใจภาครัฐ เหมือนกับโครงการของเรา ข้อ3-4 ประเด็นเรื่องตอบสนองความต้องการแรงงาน พัฒนาศักยภาพ เหมือนกับว่าคิดตรงกันทุกคน ทุกภาคส่วนจะมีนโยบายต่อนักศึกษาไทยมุสลิมในต่างประเทศอย่างไร ซึ่งทางเราจะอธิบายว่าเรามีทุนอย่างไรเพื่อพัฒนา โดยเฉพาะพวกนักศึกษาไทยมุสลิม

ตอบ : คือจริงๆแล้วส่วนทุนของกระทรวงแบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ จะให้ทุนกับเด็กที่จบมัธยม เพื่อไปเรียนปริญญาตรีโท ที่ต่างประเทศ ส่วนที่สองคือไปหาคนที่เรียนอยู่ที่นั่นอยู่แล้วและให้ทุน เพื่อเรียนปริญญาโท เอก ต่อ ส่วนที่สามเป็นทุนที่พัฒนาข้าราชการ ซึ่งคัดเลือกจากข้าราชการที่นี่ แล้วส่งไปเรียนปริญญาโท ซึ่งในช่วงแรกๆทุนที่เกี่ยวกับตะวันออกกลางไม่ค่อยมี เพิ่งจะมีในช่วงหลังๆประมาณ ปี49 แต่ในช่วงปี 40 มีประมาณสองสามทุน มีเฉพาะในตะวันออกกลาง ในประเทศมุสลิมอย่างมาเลเซีย อินโดนีเซียไม่ค่อยมี เป็นทุนที่ให้เฉพาะกับพวกบุคลากรในกระทรวงที่ไปเรียนต่างประเทศ แต่ว่าถ้าเป็นทุนสำหรับบุคคลทั่วไปคือเป็นทุนอันที่หนึ่งที่เป็นของมัธยม ที่ให้ไปเรียนต่อระดับปริญญาตรีโท คือเป็นทุนที่เรียนตะวันออกกลางศึกษา อย่างเช่นตอนนี้มีเรียนตรีอยู่ที่อียิปต์ เรียนเกี่ยวกับ Middle east และส่งไปเรียนปริญญาโทที่อังกฤษเพื่ออยากให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น เพื่อจะได้มีมุมมองจากประเทศทั้งสาม

ถาม : ทุนของกพ. เป็นทุนส่วนกลางคือ ไม่ได้ระบุว่าจะอยู่กระทรวงไหน คือว่าจบมาแล้วเหมาะกับที่ไหนและโควตาของเขาเองเหมาะกับที่ไหน พอในช่วงเหตุการณ์ 11 กันยา เราจะทำให้ความสำคัญกับสิ่งนี้ แต่ถ้าเขาจะมาที่ตะวันออกกลาง เห็น

ได้ว่าทางกระทรวงจะมีทุนในช่วงปี 49-50 จะเห็นได้ว่าเริ่มมีมาประมาณสองปี แต่ว่าทุนกระทรวงก็มีช่วงหยุดในปี 46-48 ไม่มี คือมันเป็นโครงการที่ต้องขออนุมัติกรม. และก็เพิ่งได้ในช่วงปี 49 คืออาจจะเป็นเพราะฐานะเงินงบประมาณของประเทศ

ตอบ : ส่วนอื่นที่เป็นของต่างประเทศที่ให้มา เป็นของสมช. ซึ่งได้จัดทำยุทธศาสตร์ของนักศึกษาไทยที่ต่างประเทศ ส่วนทางทุนที่มาจากอียิปต์ประมาณ 60-80 ทุน ได้ให้คณะกรรมการกลางอิสลามเป็นคนคัดเลือก ซึ่งทุนนี้เป็นทุนรัฐบาลอียิปต์ และทางเราก็อพยายามผลักดันให้มีการหาจำนวนทุนเพิ่มขึ้น ซึ่งในภาครัฐจะเห็นว่า อาจจะให้ชุมชนท้องถิ่นคัดเลือกจัดการกันเอง เพื่อที่จะทำให้มีการรู้ระบบที่จะกระจายการจัดการกันเอง ส่วนในประเทศอื่นๆอย่างเช่นคูเวต UAE ก็เข้ามาในกระทรวงต่างประเทศ เห็นว่าไม่มีอะไรปิดบัง ในลักษณะที่มีการเงินทุน และมีการแจ้งให้กระทรวงศึกษาธิการ จากนั้นก็มีการประชุมสัมมนาเด็ก แต่ว่าทุนพวกนี้ยังน้อยอยู่ 3-5 ทุน ถ้าเป็นยูเออีก็ประมาณ 10 ทุน ก็มีการไปคุยกับนักเรียนทุนพวกนี้ที่เป็นนักเรียนทุนของยูเออี ซึ่งพวกเขาจะมีฐานะมากกว่านักเรียนทุนของอียิปต์ ส่วนในกราฟของคูเวต ซึ่งถ้าใครได้ทุนก็ถือว่าเป็นคนที่มีฐานะดี ซึ่งในทั้งหมดในรูปแบบของทุนที่จะบุคลากรที่ต้องการศึกษาวิจัย อาจจะเป็นจุดเริ่มต้นตอนนั้นก็เพราะว่าที่ผ่านมามีกระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่ดูแล ซึ่งในเรื่องของต่างประเทศกระทรวงศึกษาธิการไม่ค่อยมีฐานะหรือมีนโยบายอะไรมากมายนัก แต่พอเราเริ่มมีข้างใน เริ่มในพื้นที่ที่มีปัญหาและพอถึงในจุดจุดนี้ การที่จะสอบแข่งขันกับคนอื่น ๆ โอกาสมันก็น้อย พอโอกาสน้อยและบวกกับความเชื่อของพ่อแม่ที่น้องในสามจังหวัดภาคใต้ที่ไปไคโร ปากีสถาน ซึ่งตรงจุดนี้เป็นลักษณะที่ความเชื่อ วิถีชีวิตพื้นบ้านในเรื่อง ศาสนาก็เป็นอย่างนั้น

ตอบ : ซึ่งใน ณ วันนี้ เราจะช่วยพวก เขาอย่างไร ในการที่จะไปเรียนที่ต่างประเทศและอยู่ที่นั่นอย่างไม่มีปัญหา อย่างอียิปต์คนที่ได้รับทุน พ่อแม่ก็ต้องหาเงิน และต้องไปอยู่ที่หอพักที่ไม่ดี ในส่วนของอินโดนีเซีย มาเลเซีย รัฐบาลของเขาจะดูแลดีกว่า และในจริงๆแล้ว กระทรวงการต่างประเทศไม่น่าที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษา ซึ่งทำให้เป็นภาระของเราที่จะต้องดูแลเรื่องพวกนี้ด้วย ซึ่งในโครงการสนับสนุนภารกิจในปีหน้า เตรียมนักศึกษาในพื้นที่ พ่ออยู่ในช่วงปี 3-4 ก็มีการฝึกวิชาชีพ ซึ่งในเรื่องของภาษาก็มีความถนัด และพอจบการศึกษากลับมา ก็ควรที่จะมีช่องทาง ซึ่งทางกระทรวงต่างประเทศก็จะจัดให้มีการเทียบวุฒิ ซึ่งส่วนใหญ่ในทางอียิปต์ไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไร เพราะมีสมาคมนักเรียนไทย อียิปต์มีความรู้พอสมควรและมีมาอย่างยาวนาน แต่ในบางที่อาจจะมีปัญหา อย่างเช่นในซูดาน ลิเบีย เพราะไม่ค่อยมีข้อมูลและเข้าถึงยาก ส่วนปากีสถานที่ได้เรียนแพทย์มา ทางกระทรวงก็มีการสอบภาษาอังกฤษ ซึ่งการศึกษาของปากีสถานมีความคล้ายคลึงกับประเทศอังกฤษ แต่พวกนักศึกษาไม่ค่อยกล้ามาสอบ ซึ่งถ้าสอบผ่านก็สามารถที่จะมีใบประกอบโรคศิลป์ ซึ่งทางเราไม่ทราบถึงการเรียนการสอนของที่นั่น ซึ่งถ้าทางเรารู้ก็สามารถที่จะชอบในการประกอบอาชีพได้ แต่พอมาดูกลุ่มนักเรียนที่ไปอียิปต์ 75% ไปเรียนศาสนา มุสลิมศึกษา กฎหมาย วิถีชีวิต ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่พอสมควร ซึ่งพอเข้าระบบการศึกษาตะวันตก ใครที่มีความรู้มาก มีทางเลือกและสิทธิที่จะเลือกมากกว่า ซึ่งทางกระทรวงจะช่วยถ้าเห็นว่ามีความหลากหลาย ก็จะช่วยให้สังคมมีการพัฒนา แต่ถ้ามีปัญหา จะมีวิธีการแก้ไขอย่างไร ให้มีความยืดหยุ่น

ตอบ : คือว่าพวกคนเหล่านี้จะเน้นในเรื่องทางด้านภาษาอาหรับด้านเดียว ส่วนเรื่องมาตรฐานสากลเช่นเรื่องภาษาอังกฤษก็จะไม่มี ซึ่งจะมีข้อสังเกตที่ว่า ถ้าเป็นไทย พุทธ ถ้าสอบเอ็นทรานซ์ไม่ติดก็ไปเรียนวิทยาลัยครู โดยจะเห็นว่าระบบการศึกษาของไทยจะมีช่องโหว่อยู่ตรงนี้ คือคนที่เรียนทางด้านครูบาอาจารย์ฐานะทางสังคมก็จะมีปัญหา ในการน้อยเนื้อต่ำใจ ส่วนคนที่มียศ ก็ไปเรียนทางด้านแพทย์ วิศวกร กันหมด

ตอบ : ซึ่งในกรณีของภาคใต้คือ ถ้าไม่เรียนสายอาชีพขึ้นมา ถ้าจะเข้าระบบใหญ่ที่เป็นระบบเกี่ยวกับตะวันตก ซึ่งทางกระทรวงก็จะมีการช่วยเหลือ แต่ว่าในนโยบายของไทยอย่าเรียนศาสนา ซึ่งมันก็ทำไม่ได้ คือถ้าจะเรียนก็ต้องเรียนสายอาชีพ ซึ่งทางกระทรวงศึกษาธิการก็เป็นคู่ขนาน ซึ่งก็ไม่ทราบว่าทางท้องถิ่นต้องการหรือเปล่า ซึ่งในส่วนนี้เป็นปัญหาใหญ่ ซึ่งทางพ่อแม่ต้องมีการขยาย ทักษะคิด เป็นประเด็นใหญ่ที่จะต้องมีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมต่อไป ซึ่งทาง

กระทรวงก็จะแก้ไขปัญหา ในแง่ที่ว่าต้องแก้ไขในช่วงที่อายุยังน้อยๆให้พวกเขามีทางเลือก อย่างเช่น ทำไมเราไม่สร้างมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพดี โดยคนไทยไม่ต้องไปเรียนถึงต่างประเทศ สร้างโมเดลสำหรับมุสลิมของคนพื้นที่ โดยผนวกวิทยาการใหม่ๆเข้าไปด้วยกัน ซึ่งในขณะเดียวกันในพื้นที่ก็ต้องสร้างงานรองรับซึ่งพวกเขาจบออกมา สามารถมีงานรองรับ ซึ่งพวกเขาก็ไม่สิ้นหวัง ในตอนนี้มีการแข่งขัน ถ้าทุกคนสามารถสร้างให้ลูกหลานเป็นคนที่เข้มแข็ง สามารถมีความรู้ ก็จะสามารถแข่งขันกับคนอื่นได้ ซึ่งตรงนี้เป็นโจทย์ที่ทางกระทรวงของเราที่ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้

ถาม : โดยส่วนใหญ่แล้วที่มีปัญหาคือเด็กที่ไม่ได้ผ่านทุนรัฐบาลหรือทุนทั่วไป จะเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างจะเป็นกลุ่มที่มองว่าเป็นกลุ่มเป้าหมาย แต่ส่วนเด็กที่ผ่านระบบก็จะไม่ค่อยมีปัญหา เพราะมีตำแหน่งรองรับ แต่ในส่วนที่เป็นปัญหาคือเด็กที่ไม่จบอะไรเลย จะต้องดูว่ารัฐพยายามที่จะขยายทุนมันสอดคล้องกับสิ่งที่พวกเขาต้องการหรือเปล่า โดยจะตั้งโจทย์ว่า 1.หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญกับเรื่องทุนน้อยกับกลุ่มตะวันออกกลาง ซึ่งอาจจะเป็นในเรื่องของระบบการสอบระบบการศึกษาที่เริ่มจากเป็นโรงเรียนสอนศาสนา ซึ่งไม่ได้มีการสอนเรื่องสายสามัญ ซึ่งก็ได้หยิบยกขึ้นมา ก็เพราะว่าเรามีนักศึกษาที่จบมาเยอะ คนพวกนี้มีความรู้ ความสามารถ แต่ว่าในประเทศอื่นๆยังไม่ค่อยมีความรู้ ความสามารถ ซึ่งอาจจะต้องมีการเทียบวุฒิ คือถ้ามีความรู้ทางสายสามัญ ซึ่งในมุสลิมในเมืองไทยมีความเคร่งกว่า ที่อื่นๆอย่างเช่นมาเลเซียหรือทางฝั่งตะวันออกกลาง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับแต่ละมุมมอง ก็จะต้องมีการขยายโลกทัศน์โดยรัฐบาลจะต้องมีกลอุบาย

ถาม : คือทางกระทรวงศึกษาธิการจะต้องมีการจัดระบบให้ควบคู่ไปกับสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ ซึ่งจะต้องรักษาอัตลักษณ์รูปแบบเดิมให้มั่นคงอยู่ คือโจทย์วิจัยหลักอยู่ที่ว่าบุคลากรหรือเด็กที่จบมาแล้วมาเข้าสู่ตลาดแรงงาน ให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติ คือในบางส่วนของเด็กที่จบศาสนาจากตะวันออกกลาง เด็กพวกนี้ก็จะมีความรู้ทางด้านสังคม วัฒนธรรม ซึ่งอาจจะเปิดมุมมองทางด้านธุรกิจได้มากขึ้น คือถ้าเกิดมีความรู้ทางด้านอาหรับมาก ก็อาจจะเป็นส่วนที่ช่วยเสริม ซึ่งเรื่องนี้ก็เป็นเรื่องหลัก คือถ้านักธุรกิจไทย ถ้าไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ก็สามารถที่จะขยายขอบเขตไปไกลกว่านี้ ซึ่งตอนนี้จะมีในแง่ของพนักงานต้อนรับ นอกจากนั้นก็ยังมีในโรงพยาบาลที่เน้นไปทางภาคบริการคือการจ้างเป็นล่าม ซึ่งในเรื่องของภาษาอาหรับเป็นส่วนสำคัญมาก

ตอบ : ซึ่งทางกระทรวงศึกษาธิการบอกว่าต่อไป ทางกระทรวงการต่างประเทศ จะมีการให้ทุนจากต่างประเทศที่เป็นทุนผ่าน ซึ่งส่วนใหญ่ทางประเทศอาหรับอย่างคูเวต จะให้ทุนผ่านทางไคโร คือในบางครั้งก็ไม่อยากให้ผ่านหน่วยงานภาครัฐ และถ้าหากมีการตั้งกองทุน โดยจะให้ภาครัฐจัดการ ก็อาจจะมีความยากกับเด็กที่จะไปศึกษาหรือกับคณะกรรมการกลาง แต่ถ้าจะให้กระทรวงต่างประเทศเข้ามาดูแลก็อาจจะดีกว่า ส่วนทางสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ อาจจะเป็นฐานข้อมูล โดยที่ทุนอียิปต์อยากเข้ามามีบทบาท แต่ในแง่ของคณะกรรมการ ก็ไม่ทราบแน่ชัดว่า จะต้องมีการสอบ ซึ่งในเรื่องก็ไม่มีปัญหาในเรื่องของการเอาเปรียบ และจะมีนโยบายต่อนักเรียนที่จะไปเรียนต่อในประเทศมุสลิมที่นอกเหนือจากประเทศอียิปต์และอ่าวเปอร์เซีย

ถาม : ทุนต่างประเทศที่ผ่านรัฐบาลกับส่งโดยตรงมีจุดอ่อนและจุดแข็งอย่างไร

ตอบ : ก็คือว่าถ้ามันเป็นระบบมากขึ้นก็ถือว่าเป็นทางออกที่ดี ในแง่ของการมีตัวแทนมากขึ้น อย่างเช่นตัวของคณะกรรมการกลาง ที่ผ่านกระทรวงการต่างประเทศ สามารถรู้ได้ว่าเป็นทุนที่ให้กลุ่มใด กับอีกเรื่องหนึ่งคือทุนของนักเรียนที่ขอต่อต่างประเทศ ที่ไปด้วยทุนของตัวเอง ซึ่งในส่วนนี้ทางกระทรวงไม่มีข้อมูล ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นนโยบายของรัฐบาลที่ทำผ่านกระทรวงต่างประเทศ

ถาม : ลักษณะงานของนักศึกษามุสลิมที่จบตะวันออกกลางมาเป็นงานในลักษณะแบบใด

ตอบ : ซึ่งก็จะเป็นในแง่ของการเขียนโครงการเสนอ การสรุปประเด็นในการประชุมและจดบันทึก และการเป็นล่าม นอกจากนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องรับนักศึกษาที่เป็นมุสลิมที่จบตะวันออกกลางและเข้ามาทำงานในส่วนนี้ คือใน

ส่วนนี้จะเห็นว่าควรรับนักศึกษาที่จบภาษามา ซึ่งจะมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับภูมิภาค และสามารถที่จะเจรจามากกว่ากลุ่มคนที่จบอย่างอื่นมา

ถาม : คือว่าถ้าในเรื่องของการตอบรับเป็นอย่างไร ในสิ่งที่ทางการพยายามทำให้กลุ่มนักศึกษา โดยมีความสนใจมากน้อยแค่ไหน และตรงกับกลุ่มเป้าหมายของเรามั้ย

ตอบ : ซึ่งก็คือว่าในเรื่องนี้อาจจะเป็นรูปธรรม และอาจจะมีความซ้ำ โดยกลุ่มพวกนี้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความมั่นคงในอาชีพการงาน ซึ่งต้องมีการพึ่งพาหน่วยงานทางภาควิจัย ที่จะต้องช่วยรัฐบาลในแง่ของการจัดทำโครงการซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญ ที่เป็นจุดเริ่มต้นในการแก้ไขปัญหา ซึ่งในตอนนี้มีนโยบายเชิงรุก ที่พยายามผลักดันตะวันออกกลางในโลกมุสลิม โดยที่ในตอนนี้มีคนสนใจโลกมุสลิมมากขึ้น ส่วนในขั้นตอนที่ว่าการส่งคนไปเรียนยังต่างประเทศ การส่งคนไปทำงานที่สถานทูต มีนโยบายของการรับนักศึกษาที่จบตะวันออกกลางไปทำงานที่สถานทูต ซึ่งจะดีกว่าการรับที่เป็นนักศึกษาไทย พุทธ เพราะมีความรู้ทางด้านภาษาอาหรับ ซึ่งถ้าไม่รู้ก็จะทำงานไม่ได้ อย่างเช่นที่มาเลเซียก็ต้องรับคนที่รู้ภาษามลายู เป็นคนพื้นบ้าน และในแง่ของการรู้ภาษาอังกฤษก็มีสิทธิมากกว่า ในการที่จะไม่ต้องสอบในสนามเล็ก ซึ่งสามารถสอบสนามใหญ่ได้เลย ซึ่งในกรณีของภาคใต้ ต้องไปทำความเข้าใจและอธิบายให้พี่น้องมุสลิมเข้าใจในการที่จะรับทุนหรือการสมัครเข้าทำงาน และจะต้องมีการสัมมนาตัวเอง ในระดับท้องถิ่นว่าดีหรือไม่ดี ต้องแก้ไขหรือเพิ่มเติมอย่างไร ซึ่งในการส่งคนไปต่างประเทศภาครัฐก็ต้องเข้ามาช่วยเหลืออย่างไร พวกบรรดาผู้ประกอบการต้องออกค่าใช้จ่ายเท่าไร

ถาม : ในกระทรวงต่างประเทศได้มีการเทียบบทบาททางอุดมการศึกษายังไง

ตอบ : ก็คือว่าในกรณีของต่างประเทศก็จะไปคุยเรื่องของหลักสูตรของมหาวิทยาลัย และก็จะเข้าไปคุยกับสถานทูต ซึ่งทางสถานทูตก็จะจัดการเอง ซึ่งในส่วนนี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับทางกระทรวงการต่างประเทศเท่าไรนัก ซึ่งก็ต้องไปคุยกับกระทรวงศึกษาธิการก่อน และจะต้องเป็นระบบที่มีมาตรฐาน มีการรับรองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และนอกจากนี้การเทียบคุณนั้มหาวิทยาลัยที่นักศึกษามาจะต้องเป็นมหาวิทยาลัยของภาครัฐ ซึ่งในส่วนนี้เองเป็นหน้าที่หลักของกพ. ซึ่งไม่ใช่หน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศ โดยหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศคือการพานักศึกษาไป และรับรู้ถึงหลักการเรียนการสอน คุณภาพของมหาวิทยาลัย

ถาม : ซึ่งสุดท้ายก็เป็นเรื่องของความร่วมมือกับโลกมุสลิมในการส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งก็อยากจะถามว่ากระทรวงการต่างประเทศมีความคิดเห็นอย่างไร

ตอบ : คือว่าทางเราจะดูว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาที่จบมา มีการถูกละเลยมานาน อย่างเช่นประเทศอียิปต์ ในแง่ของการศึกษาที่ให้นักศึกษาเข้าไปเรียนรู้ และปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรม เราก็ได้มีการคุยกับหลักเกณฑ์การศึกษา การขอรับทุนให้นักศึกษาไปเรียน คือเมื่อนักศึกษาจบมาก็ต้องมีการจ้างงาน ให้เป็นทางเลือกของนักศึกษา โดยไม่ต้องเรียนจบศาสนา ก็สามารถไปเรียนต่อยังประเทศตะวันออกกลางได้

ตอบ : ซึ่งนโยบายของการพัฒนาบุคลากรเป็นนโยบายหลักของกระทรวงการต่างประเทศ เพราะถ้าไม่รู้จักรัฐภาคตะวันออกกลางในอนาคต ก็จะมีปัญหา เพราะต่อไปไม่นานภูมิภาคตะวันออกกลาง จะเป็นศูนย์กลางหลัก ซึ่งประเด็นเรื่องภาษาเป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะต้องมีความรู้ในการไปทำงานที่ประเทศตะวันออกกลาง การมีทักษะทางด้านภาษาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

ตอบ : และนอกจากนั้นยังมีปัจจัยอีกอย่างหนึ่ง คือนักศึกษาไทยที่จบศาสนา ถ้าจะขอทุนไปเรียนแพทย์ กฎหมาย ก็จะไม่มาให้ ซึ่งประเด็นนี้จะห้ ชุณหนี้ แต่ถ้าเป็นกรณีของมาเลย์ อินโดนีเซีย ก็จะเข้าใจกัน อาหรับคุยกับอาหรับก็เข้าใจกัน ซึ่งตรงนี้ก็อยากจะให้มีความเข้าใจให้หลากหลาย

ตอบ : ความร่วมมือในเรื่องของการศึกษากับประเทศในตะวันออกกลาง ในแง่ของระดับรัฐคือกระทรวงการต่างประเทศต้องมีการผลักดันในเชิงนโยบาย ซึ่งในตอนนี้เราก็กระทำอยู่แต่พอแยกออกมาให้แต่ละหน่วยงาน ก็จะมีปัญหาติดขัดในบางเรื่อง แต่ส่วนใหญ่ก็จะทำได้ ซึ่งก็จะมีการคุยกับแต่ละประเทศ คุยกับหน่วยงานแต่ละหน่วยงานว่า ต้องการทุนแบบไหน ทางเราก็จะสามารถที่จะจัดส่งไปให้ โดยเราจะต้องมีการศึกษาภูมิหลังและต้องศึกษาว่ามีคุณสมบัติตรงกับทุนไหน ซึ่งก็ไม่ได้ขัดกับวิถีอิสลาม ซึ่งในปัจจุบันก็ต้องมองสิ่งใหม่ๆ เพราะตอนนี้โลกมีการเปลี่ยนแปลง และต้องมีการควบคู่กันไปกับเรื่องของศาสนา ซึ่งการเรียนเรื่องศาสนาอย่างเดียวก็น่าไม่ผิด ซึ่งในทางที่ดีแล้วจะต้องมีการเรียนควบคู่ไปกับทุกๆ เรื่อง ไม่ใช่เพียงเรื่องศาสนาเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะทำให้พวกนักศึกษาสามารถอยากเข้าไป โดยสามารถมีความทัดเทียมกับกลุ่มคนอื่นๆ ได้

ถาม : ซึ่งในทางนี้เองก็ต้องกลับไปดูระบบการศึกษาของปอเนาะ ถึงแม้ว่าจะปรับมาเป็นโรงเรียนสอนศาสนาที่มีการสอนสายสามัญด้วย แต่ว่าเมื่อไปดูระบบการเรียนการสอนของสามัญ ก็ไม่ได้เอื้อให้กับเด็กที่จะสามารถมาแข่งขันกันได้ ทำให้เขารู้สึกว่าความถนัดก็คือการเรียนศาสนา บวกกับการที่องค์กรอาหรับต้องการเน้นเด็กที่เรียนศาสนาพอดี กับอีกส่วนหนึ่งก็คือ เด็กที่ต้องการเข้ามาเอ็นทรานซ์ในประเทศไทยก็สู้ไม่ได้ ตัวอย่างเช่นเด็กที่เรียนมอ. ก็ว่าเด็กจากส่วนบนก็ไม่น่ากลัวที่จะเข้ามาเรียน เนื่องจากเหตุการณ์ภาคใต้ ทำให้เด็กที่เรียนปอเนาะ เข้ามาเรียนที่มอ. มากขึ้น ซึ่งพอเข้ามาแล้วก็เรียนภาษาอังกฤษ เด็กที่มาจากปอเนาะบางคนก็ไม่สามารถเรียนภาษาอังกฤษได้ อาจารย์บางคนบอกว่าเด็กปอเนาะบางคนยังสู้เด็กม.1 ไม่ได้เลย ซึ่งทำให้วิชาหลายๆอย่างต้องมีการปรับพื้นฐานอย่างมากเลย

ถาม : คือ ใช้การปรับพื้นฐานมีความสำคัญ แต่ว่าเราต้องปรับอย่างไร ที่จะเข้าไปล้วงเกิน

ถาม : คือในที่นี้ต้องมีการคุยกันเองก่อน เข้าใจกันเองก่อน ดูว่ามีทิศทางที่จะเปลี่ยนอย่างไร

ถาม : คือเรียนต้องมีการควบคู่กันไป ต้องปล่อยให้เขาเรียนไป ทำให้เขารู้สึกว่าพยายามที่จะเข้าไปสู่ ในส่วนที่เป็นระบบอื่น ทำให้เขารู้สึกว่า ตัวพวกเขาเองก็สามารถที่จะสู้คนอื่นได้

ตอบ : คือ ในที่นี้เราจะทำอย่างไร ให้ภาครัฐสนับสนุนเด็กพวกนี้

ถาม : จริงๆแล้ว กระทรวงศึกษาธิการพยายามที่จะ Case Study ในกรณีของมาเลเซีย จะมีโมเดลเยอะมาก ทำมาหลายปี แต่หาความลำบาก เพราะเป็นเรื่องที่ใหญ่ที่จะทำ คือถ้าจะทำโครงการวิจัยครั้งหนึ่งก็มียาก

ตอบ : ถ้าตอนนี้ ในแง่ของพื้นที่ ถ้าชุมชนเขาเริ่มจากชุมชนเล็กๆ คือเริ่มจากการเป็นโมเดลแล้วค่อยขยายผล คือถ้าสร้างโปรเจกต์สักชิ้นหนึ่ง ตั้งเอาไว้ สิบปี ก็น่าจะทำดูเป็นแบบแผน คือว่าในสังคมไทย ถ้าเป็นระบบแบบนี้ มันจะเคลื่อนด้วยยาก

ตอบ : ซึ่งก็เหมือนกับ เมื่อก่อนตอนที่ Һะยี สุหลง กลับมาจากตะวันออกกลาง ก็มาเจอกับคนที่สอนศาสนา ก็สามารถเปลี่ยนเขาได้จากแรงมูมที่จะเอาศาสนาอย่างเดียว มาเป็นการรับรู้เรื่องอื่นๆด้วย

ถาม : คือในที่นี้ก็ต้องมีการสร้างความเป็นสมัยใหม่ ให้มาผสมกับอิสลามและเข้ากันได้ดีเหมือนกับมาเลเซียที่สามารถทำได้ควบคู่กันไปทั้งทางโลกและทางธรรม

ตอบ : ในแง่ที่จะถามรัฐบาลนโยบายเกี่ยวกับโลกมุสลิม คือนโยบายพร้อมที่จะสนับสนุนในการเลือกเปลี่ยนนักวิชาการ ซึ่งในหลายประเทศมีความสนใจ ซึ่งจริงๆแล้วในแง่วิทยาศาสตร์ตรงๆ การวิจัยในทางวิทยาศาสตร์ในโลกมุสลิมโดยร่วมกับตะวันตก เอเชีย เอเชียตะวันออก โลกมุสลิมยังมีน้อยอยู่เยอะ ถ้าเรียนศาสนาไปพร้อมกับวิทยาศาสตร์ก็น่าจะดีกว่าเยอะ ให้มีความทันสมัย

ถาม : คือว่าบางทีหลักสูตรของปอเนาะเดิมมันไม่เอื้อ ให้คนมองในเรื่องการเรียนในทางโลกและบางทีที่ทัศนคติของคนที่เรียนศาสนาเองก็ไม่สนับสนุน ซึ่งก็ไม่มีก็คน คือถ้าจะไปเรียนด้านอื่นที่ไม่ใช่ศาสนาก็คิดว่าต้องสูญเสียเรื่องของศาสนาไป

ถาม : คือเรื่องการเรียนศาสนามีปัญหาอยู่ตรงที่ว่าเราไม่สามารถเอาเรื่องของศาสนาอยู่กับในเรื่องทางโลกได้ คือเรื่องศาสนาจริงๆแล้วอิสลามเชื่อว่ามันครอบคลุมทั้งหมด ในทุกสาขาวิชา ทำให้พวกเขามีแรงจูงใจ ในการเชื่อว่าศาสนาบอกว่าต้องมีการเรียนรู้ในเรื่องอื่นๆด้วย

ตอบ : ถ้าเกิดกระทรวงศึกษาธิการมีผลงานวิจัยมากมายอยู่แล้ว คือมันอยู่ตรงที่ปัญหาของสังคมไทย คือว่าเริ่มที่จะทำจริงๆ

ถาม : คือถ้าเริ่มทำกับกลุ่มที่คิดว่า เป็นกลุ่มรุ่นแรกๆที่ไปศึกษาพอกลับมาอาจจะกลับมาสอน ทำให้เด็กรุ่นต่อไปที่จะไปเรียนเริ่มคิดว่ามีมุมมองกว้างขึ้นที่อาจจะไม่คิดเพียงแค่ศาสนาเพียงอย่างเดียว

ตอบ : แต่จริงๆแล้วถ้าจะสร้างปัจจัยที่เอื้อให้กับพวกเขามันต้องทำอะไร

ถาม : อันที่จริงมันก็เป็นการศึกษาที่จะให้รัฐเข้าไป คือพอเนาะก็มีอำนาจอะไรบางอย่าง

ถาม : คือการเข้าไปโดยรัฐ คงจะลำบาก ถ้าเป็นรูปแบบของกลุ่มคน ที่จะดึงตรงจุดนี้แล้วเอามาร่วมมือกับรัฐก็พอที่จะเป็นไปได้ แต่ถ้าเป็นรัฐโดยตรงเลย ตรงนี้อาจจะมีปัญหา

(4) การตอบสนองความต้องการในตลาดแรงงานไทยจากผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศมุสลิม

4.1 สาระและข้อสังเกตที่สำคัญ

การตอบสนองความต้องการในตลาดแรงงานไทยจากผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศมุสลิม หมายถึงทัศนคติของนายจ้าง ผู้บริหารจัดการ หรือผู้บังคับบัญชาที่มีต่อนักเรียนนอกที่สังกัดองค์กรสถาบัน หรือสถานประกอบการของตนว่าเป็นไปตามความคาดหวังเพียงใด

ในที่นี้องค์กรเป้าหมายที่รับการสัมภาษณ์ เป็น องค์กรธุรกิจ (ร้อยละ 43) โรงเรียนเอกชนมุสลิม เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41) องค์กรภาครัฐ(ร้อยละ 11) และองค์กรทางศาสนา(ร้อยละ 5) แต่นักเรียนนอกที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50.39) องค์กรธุรกิจ (ร้อยละ 32.03) องค์กรภาครัฐ(ร้อยละ 10.55) และองค์กรทางศาสนา(ร้อยละ 7.03) และดำเนินการมาเป็นเวลามากกว่า 30 ปี (ร้อยละ 34) 26-30 ปี (ร้อยละ 18) มีบุคลากรองค์กรไม่เกิน 10 คน ถึง มากกว่า 100 คน องค์กรได้บุคลากรโดยวิธีสรรหาเป็นส่วนใหญ่(ร้อยละ 68) รองลงมาได้จากการเปิดสอบแข่งขันเป็นการทั่วไป (ร้อยละ 23) และบุคลากรมาสมัครเอง (ร้อยละ 9) บุคลากรที่เป็นนักเรียนนอก สำเร็จการศึกษาจาก 22 ประเทศ ซึ่งเกือบครึ่งหนึ่ง คือร้อยละ 48 สำเร็จการศึกษาจากประเทศอียิปต์

ตารางที่ 11 ความคาดหวังกับประสบการณ์จริงต่อคุณสมบัติของนักเรียนนอก แยกตามชนิดองค์กร

ประเภทองค์กรที่ประเมิน	ค่า X-bar		ความแตกต่าง	ความแตกต่าง (%)
	คาดหวัง	เป็นจริง		
องค์กรภาครัฐ(กระทรวงการต่างประเทศ)	3.98	3.73	-0.24	-4.89
องค์กรศาสนา(มัสยิด,สนง.คณะกรรมการอิสลามฯ)	3.63	3.40	-0.23	-4.52
รร.เอกชนมุสลิม	3.91	3.26	-0.65	-12.93
องค์กรธุรกิจ (สถานประกอบการ บริษัท,โรงพยาบาล)	3.73	3.20	-0.53	-10.54
รวม	3.99	3.30	-0.69	-13.73

ในด้านการตอบสนองความคาดหวังขององค์กรที่มีต่อคุณสมบัตินักเรียนนอก โดยพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวัง อันพึงประสงค์ 31 ประการ กับประสบการณ์จริงที่มีกับนักเรียนนอก โดยรวมของทุกประเภทองค์กร ปรากฏว่าความคาดหวังโดยรวมสูงถึง 3.99 จาก 5 แต่พบว่าจากประสบการณ์จริง มีค่าประเมิน 3.30 ซึ่งต่ำกว่าความคาดหวังร้อยละ 13.37 องค์กรภาครัฐมีความคาดหวังโดยรวม 3.98 จาก 5 ประสบการณ์จริง มีค่าประเมิน 3.73 ซึ่งต่ำกว่าความคาดหวังร้อยละ 4.89 โรงเรียนเอกชนมุสลิมมีความคาดหวังโดยรวม 3.91 จาก 5 ประสบการณ์จริง มีค่าประเมิน 3.26 ซึ่งต่ำกว่าความคาดหวังร้อยละ 12.93 องค์กรธุรกิจมีความคาดหวังโดยรวม 3.73 จาก 5 ประสบการณ์จริง มีค่าประเมิน 3.20 ซึ่งต่ำกว่าความคาดหวังร้อยละ 10.54 และองค์กรศาสนามีความคาดหวังโดยรวม 3.63 จาก 5 ประสบการณ์จริง มีค่าประเมิน 3.40 ซึ่งต่ำกว่าความคาดหวังร้อยละ 4.52 กลุ่มคุณสมบัติที่ต่ำกว่าความคาดหวังสูงขององค์กรโดยรวมตามลำดับ ได้แก่ (1) ความสามารถติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ (-1.73) ความสามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง (-1.16) ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน (-1.14) ความมีระเบียบวินัย (-1.09) ความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เรียนมา (-1.05) ความสามารถใช้ภาษาอาหรับเพื่อการติดต่อสื่อสาร (-1.05) ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (-1.00) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (-0.96) ความซื่อสัตย์สุจริต (-0.95) ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ (-0.91) การเสียสละเพื่อส่วนรวม (-0.91) ส่วนคุณสมบัติที่ไม่ต่ำกว่าความคาดหวัง น้อยตามลำดับดังนี้ ความประหยัดมัธยัสถ์ (-0.02) ความกล้าในการตัดสินใจ (-0.36) ความกล้าแสดงออก (-0.41) ความสามารถในการบริหารจัดการ (-0.41) ความนอบน้อมถ่อมตน (-0.47)\

ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า คุณสมบัติที่คาดหวังของบางองค์กร เช่น โรงเรียนเอกชนมุสลิม และองค์กรธุรกิจต่อนักเรียนนอกแทบทั้งหมดไม่เป็นไปตามการคาดหวัง เกิดจากการคาดหวังที่สูงเกินไป แต่องค์กรภาครัฐและองค์กรศาสนา พบว่าระหว่างความคาดหวังกับประสบการณ์จริงมีความแตกต่างกันไม่มากนัก

อนึ่งความพึงพอใจที่ทางองค์กรมีในคุณสมบัตินักเรียนนอกแต่ละประเทศนั้นไม่เท่ากัน ความพอใจที่สูงกว่า มีในนักเรียนนอกจากประเทศ มาเลเซีย อินโดนีเซีย อียิปต์ อินเดีย คูเวต อิรักและปากีสถาน ความพื่อน้อยกว่ามีในนักเรียนนอกจากประเทศ โอมาน บาห์เรน ลิเบีย บรูไน เป็นต้น

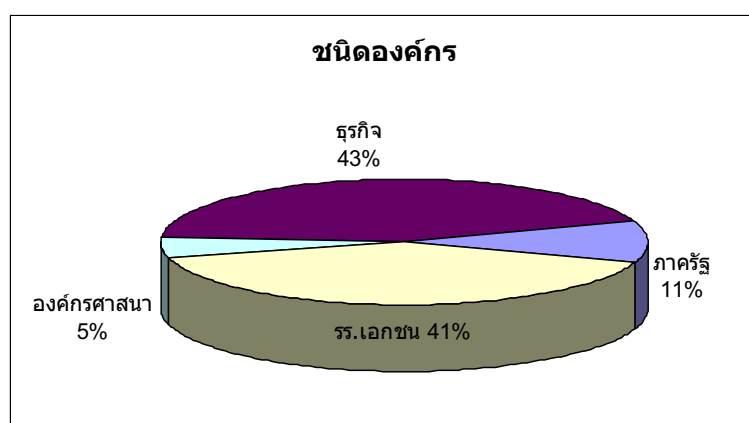
ความแตกต่างจากทัศนคติเหล่านี้ อาจไม่สามารถถือเป็นข้อสรุปคุณสมบัติของนักเรียนนอก เนื่องจากปัจจัยที่กำหนดคุณสมบัติและทัศนคติต่างๆมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งยังไม่มีการศึกษา

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยเช่นนี้ได้บ่งชี้ถึงความคาดหวังในตัวนักเรียนนอกว่ามีประการใดบ้าง ทั้งชี้ชวนให้ผู้เกี่ยวข้องศึกษาหาสาเหตุปัจจัยของสถานการณ์เหล่านี้ ทั้งจากทางฝ่ายองค์กรที่นักเรียนนอกสังกัด สถาบันการศึกษาในประเทศที่เรียนมา และเงื่อนไขอื่นๆทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่รองรับนักเรียนนอก

4.2 สถานประกอบการที่นักเรียนนอกปฏิบัติงาน

จากการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามของเจ้าของ / ผู้ประกอบการ ของสถานประกอบการจำนวน 37 แห่ง ที่นักเรียนนอกปฏิบัติงาน พบว่า

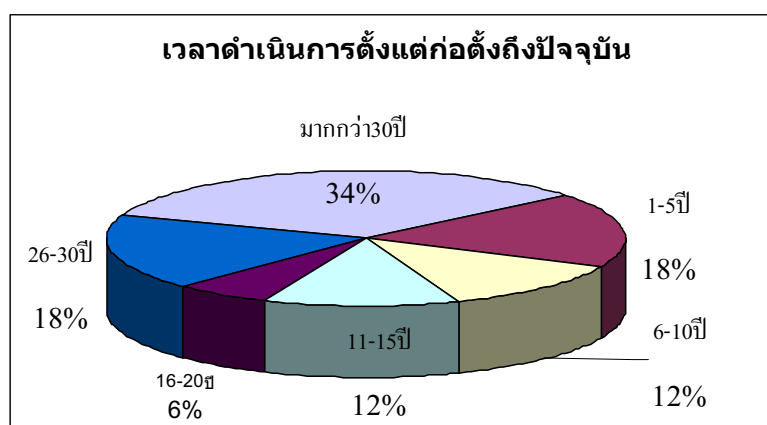
4.2.1 ชนิดองค์กร

แผนภูมิที่ 29 ชนิดขององค์กรที่นักเรียนนอกปฏิบัติงาน

องค์กรภาครัฐ	ร้อยละ 11
โรงเรียน/สถาบันการศึกษาเอกชนมุสลิม	ร้อยละ 41
องค์กรทางศาสนา	ร้อยละ 5
องค์กรธุรกิจเอกชน	ร้อยละ 43

4.2.2.. ระยะเวลาในการดำเนินงานขององค์กร

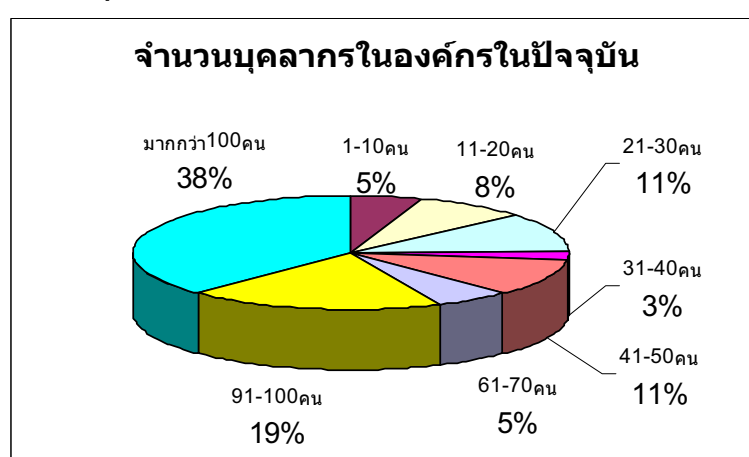

แผนภูมิที่ 30 ระยะเวลาการก่อตั้งองค์กรที่นักเรียนนอกปฏิบัติงาน

ระยะเวลาการดำเนินงานของสถานประกอบการที่สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

ระยะเวลาดำเนินงานระหว่าง 1-5 ปี	ร้อยละ 18
ระยะเวลาดำเนินงานระหว่าง 6-10 ปี	ร้อยละ 12
ระยะเวลาดำเนินงานระหว่าง 11-15 ปี	ร้อยละ 12
ระยะเวลาดำเนินงานระหว่าง 16-20 ปี	ร้อยละ 6
ระยะเวลาดำเนินงานระหว่าง 26-30 ปี	ร้อยละ 18
ระยะเวลาดำเนินงาน มากกว่า 30 ปี	ร้อยละ 34

4.2.3 จำนวนบุคลากรขององค์กร

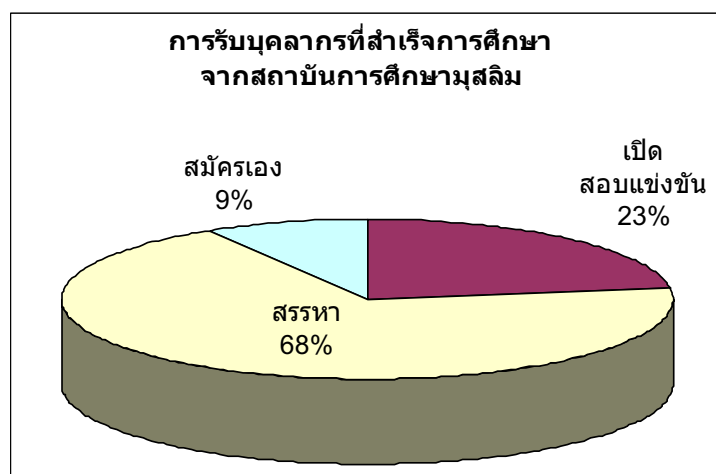

แผนภูมิที่ 31 จำนวนบุคลากรองค์กรที่นักเรียนนอกปฏิบัติงาน

จำนวนบุคลากรของสถานประกอบการที่สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

มีบุคลากร	1-10 คน	ร้อยละ 5
มีบุคลากร	11-20 คน	ร้อยละ 8
มีบุคลากร	21-30 คน	ร้อยละ 11
มีบุคลากร	31-40 คน	ร้อยละ 3
มีบุคลากร	41-50 คน	ร้อยละ 11
มีบุคลากร	61-70 คน	ร้อยละ 5
มีบุคลากร	91-100 คน	ร้อยละ 19
มีบุคลากรมากกว่า 100 คน		ร้อยละ 38

4.2.4 วิธีการรับสมัครบุคลากร

แผนภูมิที่ 32 วิธีรับบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศมุสลิมขององค์กร

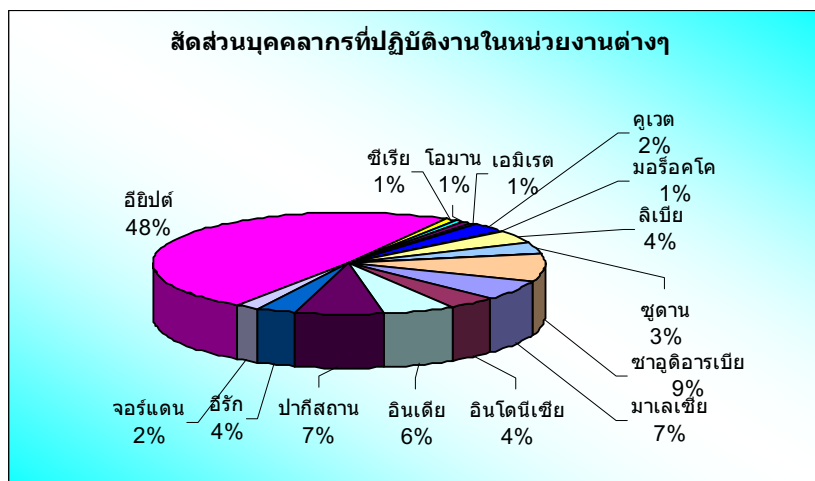
วิธีการรับสมัครบุคลากรของสถานประกอบการที่สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

รับโดยการเปิดสอบแข่งขันเป็นการทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ 23
รับโดยการสรรหา		ร้อยละ 68
บุคคลติดต่อสมัครเอง		ร้อยละ 9

4.2.5 จำนวนนักเรียนนอกที่ปฏิบัติงานในองค์กร

อันดับที่	ชื่อองค์กร/สถานประกอบการ	จังหวัด	ชื่อองค์กร/สถานประกอบการ																			รวม						
			มาเลเซีย	อินโดนีเซีย	ไนจีเรีย	อินเดีย	ปากีสถาน	อิหร่าน	อิรัก	จอร์แดน	ตุรกี	อียิปต์	ซีเรีย	กาตาร์	โอมาน	บาห์เรน	เลบานอน	คูเวต	เนเธอร์แลนด์	อิสราเอล	ลิเบีย		ซูดาน	คูเวต	อาหรับกาตาร์	ซาอุดีอาระเบีย		
1	โรงเรียนอิสลามสันติชน	กรุงเทพฯ	1	0	0	2	0	0	0	0	0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	24		
2	สนง.คณะกรรมการอิสลาม	นราธิวาส	4	3	0	1	1	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	16	
3	ร.ร.อัลยะห์ดีวิทยา	นราธิวาส	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2		
4	ม.นราธิวาสราชชนครินทร์	นราธิวาส	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7	
5	สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา	นราธิวาส	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	6	
6	Islamic acedamy&Arab Stu	นราธิวาส	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	
7	ร.ร.สวนสวรรค์วิทยา	นราธิวาส	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
8	ร.ร.บางกอกวิทยา(มูลนิธิ)	กรุงเทพฯ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	0	0	9	
9	ร.ร.มุสลิมวิทยาภูเก็ต	ภูเก็ต	3	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	10	
10	ร.ร.มุสลิมวิทยาภูเก็ต	ภูเก็ต	0	2	0	0	0	0	0	2	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	9	
11	ร.ร.พัฒนาศาสนวิทยา	นครศรีธรรมราช	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
12	มัสยิดดาริสลาม	นครศรีธรรมราช	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
13	ร.ร.อัลมูวาหิดดิน	นครศรีธรรมราช	0	1	0	2	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	
14	ร.ร.มุสลิมสันติธรรมมูลนิธิ	นครศรีธรรมราช	0	0	0	1	1	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	12	
15	ร.ร.อิสลามศาสนศึกษามูลนิธิ	พัทลุง	0	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	
16	ร.ร.ศาสนูปถัมภ์ปากพะยูน	พัทลุง	1	0	0	1	1	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	
17	ร.ร.บำรุงอิสลาม กงหรา	พัทลุง	1	0	0	2	2	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	6	16	
18	ร.ร.หาดใหญ่วิทยาการ	สงขลา	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	
19	ร.ร.หาดใหญ่วิทยาการ	ตรัง	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
20	ร.ร.อิสลามสันติชน	กรุงเทพฯ	1	0	0	1	0	0	0	0	0	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	22	
21	ร.ร.กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	0	0	0	0	1	0	2	0	0	20	1	0	0	0	2	2	0	0	0	1	0	1	0	0	30	
22	กองตะวันออกกลาง	กรุงเทพฯ	0	0	0	0	1	0	1	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9	
23	บจก.ยูเนียน โพรเซส โปรดัก	สมุทรสาคร	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
24	บจก.โซคสมทรร มาริน	สมุทรสาคร	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
25	ร.ร.กรุงเทพฯ พัทยา	ชลบุรี	0	0	0	2	0	0	0	0	0	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	9	
26	บจก.ฟอร์จูน พาร์ท อินดัสตรี	ปทุมธานี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	
27	บจก.สอาดจิตร์ กรุ๊ป	ราชบุรี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	
28	บจก.โอเวอร์ซี แคนนิง	สมุทรสาคร	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
29	บจก.สยามซิกเกท โปรดัก	กระบี่	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	4
30	บจก.มาบุญครอง แดรี่ โททส์	ปทุมธานี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
31	บจก.ไทย อะกรีฟูดส์	สมุทรปราการ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	
32	บจก.โกสัดเซนท์ทาโก	ปทุมธานี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
33	บจก.เซาท์อีสต์เอเชีย แฟคเต	กรุงเทพฯ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
34	บจก.เฮม โปรดัก	สมุทรปราการ	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
35	บจก.คอมพาส กรุ๊ป เซอร์วิส	กรุงเทพฯ	0	0	0	0	2	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	
36	บจก.กรุงเทพโปรดักส์	สระบุรี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
37	ร.ร.รามคำแหง	กรุงเทพฯ	2	0	0	0	4	0	0	0	1	8	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	0	2	21	
รวม			17	10	0	16	18	0	9	5	0	124	2	2	2	0	2	6	0	0	2	10	8	1	0	22	256	

ตารางที่ 12 จำนวนนักเรียนนอกที่ปฏิบัติงานในองค์กรประเภทต่างๆ

แผนภูมิที่ 33 สัดส่วนของนักเรียนนอกที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ

จำนวนบุคลากรของสถานประกอบการที่สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม แยกเป็นรายประเทศ จากจำนวนสถานประกอบการ 37 แห่ง มีบุคลากรปฏิบัติงานจำนวน 256 คน

บุคลากรนักเรียนนอกที่จบการจากรายประเทศ มีดังนี้

อียิปต์	จำนวน 124 คน	คิดเป็นร้อยละ 48
ซาอุดีอาระเบีย	จำนวน 22 คน	คิดเป็นร้อยละ 9
มาเลเซีย	จำนวน 17 คน	คิดเป็นร้อยละ 7
อินเดีย	จำนวน 16 คน	คิดเป็นร้อยละ 6
ปากีสถาน	จำนวน 18 คน	คิดเป็นร้อยละ 7
อินโดนีเซีย	จำนวน 10 คน	คิดเป็นร้อยละ 4
อิรัก	จำนวน 9 คน	คิดเป็นร้อยละ 4
ลิเบีย	จำนวน 10 คน	คิดเป็นร้อยละ 4
ซูดาน	จำนวน 8 คน	คิดเป็นร้อยละ 3
จอร์แดน	จำนวน 5 คน	คิดเป็นร้อยละ 2
คูเวต	จำนวน 6 คน	คิดเป็นร้อยละ 2
สหรัฐอเมริกา	จำนวน 2 คน	คิดเป็นร้อยละ 1
โอมาน	จำนวน 2 คน	คิดเป็นร้อยละ 1
ซีเรีย	จำนวน 2 คน	คิดเป็นร้อยละ 1
โมร็อกโก	จำนวน 2 คน	คิดเป็นร้อยละ 1

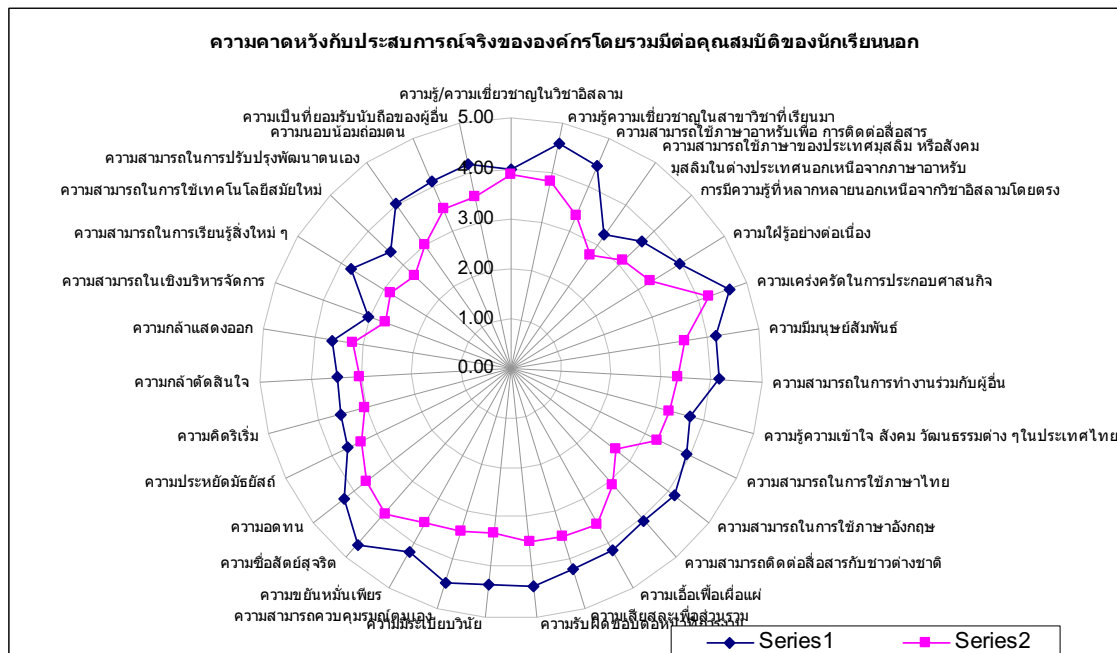
4.2.6 เปรียบเทียบความคาดหวัง กับประสบการณ์จริงที่ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการมี ต่อคุณสมบัติของนักเรียนนอกโดยรวม

ตารางที่ 13 ความคาดหวังกับประสบการณ์จริงขององค์กรต่างๆ โดยรวม ที่มีต่อคุณสมบัติของนักเรียนนอก

ที่	คุณสมบัติ	ค่า X-bar		ความ แตกต่าง	ความ แตกต่าง (%)
		คาดหวัง	เป็นจริง		
1	ความรู้/ความเชี่ยวชาญในวิชาอิสลาม	3.98	3.89	-0.09	-1.81
2	ความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เรียนมา	4.61	3.79	-0.82	-16.36
3	ความสามารถใช้ภาษาอาหรับเพื่อ การติดต่อสื่อสาร	4.40	3.31	-1.09	-21.71
4	ความสามารถใช้ภาษาของประเทศมุสลิม หรือสังคมมุสลิมใน ต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอาหรับ	3.25	2.79	-0.46	-9.24
5	การมีความรู้ที่หลากหลายนอกเหนือจากวิชาอิสลามโดยตรง	3.63	3.10	-0.53	-10.62
6	ความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	3.94	3.29	-0.66	-13.11
7	ความเคร่งครัดในการประกอบศาสนกิจ	4.63	4.17	-0.46	-9.14
8	ความมีมนุษยสัมพันธ์	4.11	3.49	-0.63	-12.57
9	ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.14	3.31	-0.83	-16.57
10	ความรู้ความเข้าใจ สังคม วัฒนธรรมต่าง ๆ ในประเทศไทย	3.71	3.26	-0.46	-9.14
11	ความสามารถในการใช้ภาษาไทย	3.91	3.26	-0.66	-13.14
12	ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	4.11	2.63	-1.49	-29.71
13	ความสามารถติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ	4.03	3.09	-0.94	-18.87
14	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.14	3.55	-0.59	-11.89
15	ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	4.17	3.51	-0.66	-13.14
16	ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน	4.37	3.49	-0.89	-17.71
17	ความมีระเบียบวินัย	4.34	3.31	-1.03	-20.57
18	ความสามารถควบคุมตนเอง	4.50	3.40	-1.10	-22.00
19	ความขยันหมั่นเพียร	4.17	3.54	-0.63	-12.57
20	ความซื่อสัตย์สุจริต	4.66	3.83	-0.83	-16.57
21	ความอดทน	4.23	3.66	-0.57	-11.43
22	ความประหยัดมัธยัสถ์	3.63	3.32	-0.31	-6.10
23	ความคิดริเริ่ม	3.54	3.03	-0.51	-10.29
24	ความกล้าตัดสินใจ	3.46	3.03	-0.43	-8.57
25	ความกล้าแสดงออก	3.60	3.17	-0.43	-8.57
26	ความสามารถในเชิงบริหารจัดการ	3.03	2.69	-0.34	-6.86
27	ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	3.77	2.85	-0.92	-18.37
28	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่	3.37	2.68	-0.69	-13.90
29	ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาตนเอง	4.00	3.00	-1.00	-20.00
30	ความรอบร้อมถ่อมตน	4.06	3.47	-0.59	-11.73
31	ความเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่น	4.17	3.50	-0.67	-13.43
รวม		3.99	3.30	-0.69	-13.73

ร้อยละที่มีค่าเป็นลบ(-) หมายถึง ค่าที่ได้จากความคาดหวังต่ำกว่าค่าที่ได้จากประสบการณ์จริง ส่วนร้อยละที่มีค่าเป็นบวก
หมายถึง ค่าที่ได้จากความคาดหวังสูงกว่าค่าที่ได้จากประสบการณ์จริง

แผนภูมิที่ 34 เปรียบเทียบความคาดหวังกับประสิทธิผลจริงขององค์กรต่างๆ โดยรวมที่มีต่อคุณสมบัติของนักเรียนนอก

(Series 1 คือ ความคาดหวัง Series 2 คือ ประสิทธิภาพจริง)

แผนภูมิที่ 34 ความคาดหวังกับประสิทธิผลจริงขององค์กรต่างๆ โดยรวม ที่มีต่อคุณสมบัติของนักเรียนนอก

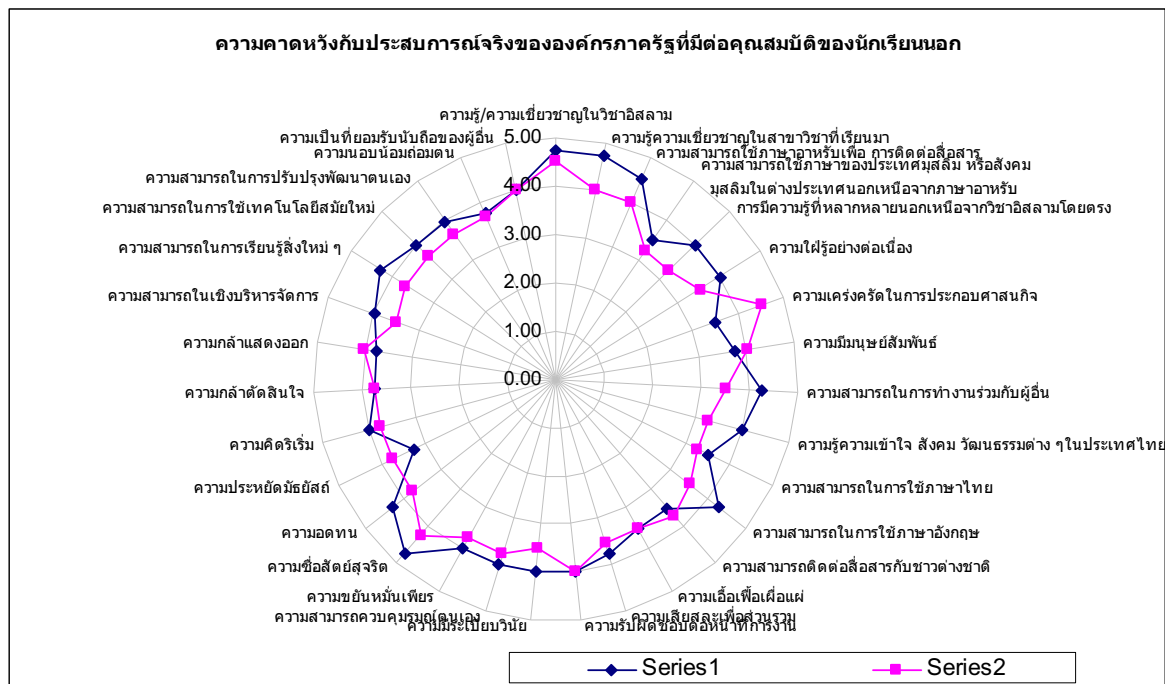
4.2.7 เปรียบเทียบลักษณะที่คาดหวังกับประสิทธิผลจริงของผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการต่อ คุณสมบัติของนักเรียนนอกแยกตามชนิดองค์กร

1) องค์กรภาครัฐ

ตารางที่ 14 ความคาดหวังกับประสิทธิผลจริงขององค์กรภาครัฐ ที่มีต่อคุณสมบัติของนักเรียนนอก

ที่	หัวข้อประเมิน	ค่า X-bar		ความ แตกต่าง	ความ แตกต่าง (%)
		คาดหวัง	เป็นจริง		
1	ความรู้/ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพอิสลาม	4.75	4.50	-0.25	-5.00
2	ความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เรียนมา	4.75	4.00	-0.75	-15.00
3	ความสามารถใช้ภาษาอาหรับเพื่อ การติดต่อสื่อสาร	4.50	4.00	-0.50	-10.00
4	ความสามารถใช้ภาษาของประเทศมุสลิม หรือสังคมมุสลิมในต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอาหรับ	3.50	3.25	-0.25	-5.00
5	การมีความรู้ที่หลากหลายนอกเหนือจากวิชาชีพอิสลามโดยตรง	4.00	3.25	-0.75	-15.00
6	ความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	4.00	3.50	-0.50	-10.00
7	ความเคร่งครัดในการประกอบศาสนกิจ	3.50	4.50	1.00	20.00
8	ความมีมนุษยสัมพันธ์	3.75	4.00	0.25	5.00
9	ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.25	3.50	-0.75	-15.00
10	ความรู้ความเข้าใจ สังคม วัฒนธรรมต่าง ๆ ในประเทศไทย	4.00	3.25	-0.75	-15.00
11	ความสามารถในการใช้ภาษาไทย	3.50	3.25	-0.25	-5.00
12	ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	4.25	3.50	-0.75	-15.00
13	ความสามารถติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ	3.50	3.75	0.25	5.00
14	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.50	3.50	0.00	0.00
15	ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	3.75	3.50	-0.25	-5.00
16	ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน	4.00	4.00	0.00	0.00
17	ความมีระเบียบวินัย	4.00	3.50	-0.50	-10.00
18	ความสามารถควบคุมตนเอง	4.00	3.75	-0.25	-5.00
19	ความขยันหมั่นเพียร	4.00	3.75	-0.25	-5.00
20	ความซื่อสัตย์สุจริต	4.75	4.25	-0.50	-10.00
21	ความอดทน	4.25	3.75	-0.50	-10.00
22	ความประหยัดมัธยัสถ์	3.25	3.75	0.50	10.00
23	ความคิดริเริ่ม	4.00	3.75	-0.25	-5.00
24	ความกล้าตัดสินใจ	3.75	3.75	0.00	0.00
25	ความกล้าแสดงออก	3.75	4.00	0.25	5.00
26	ความสามารถในเชิงบริหารจัดการ	4.00	3.50	-0.50	-10.00
27	ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	4.25	3.67	-0.58	-11.67
28	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่	4.00	3.67	-0.33	-6.67
29	ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาตนเอง	4.00	3.67	-0.33	-6.67
30	ความนอบน้อมถ่อมตน	3.75	3.67	-0.08	-1.67
31	ความเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่น	4.00	4.00	0.00	0.00
รวม		3.98	3.73	-0.24	-4.89

ร้อยละที่มีค่าเป็นลบ(-) หมายถึง ค่าที่ได้จากความคาดหวังต่ำกว่าค่าที่ได้จากประสิทธิผลจริง ส่วนร้อยละที่มีค่าเป็นบวก หมายถึง ค่าที่ได้จากความคาดหวังสูงกว่าค่าที่ได้จากประสิทธิผลจริง

(Series 1 คือ ความคาดหวัง Series 2 คือ ประสบการณ์จริง)

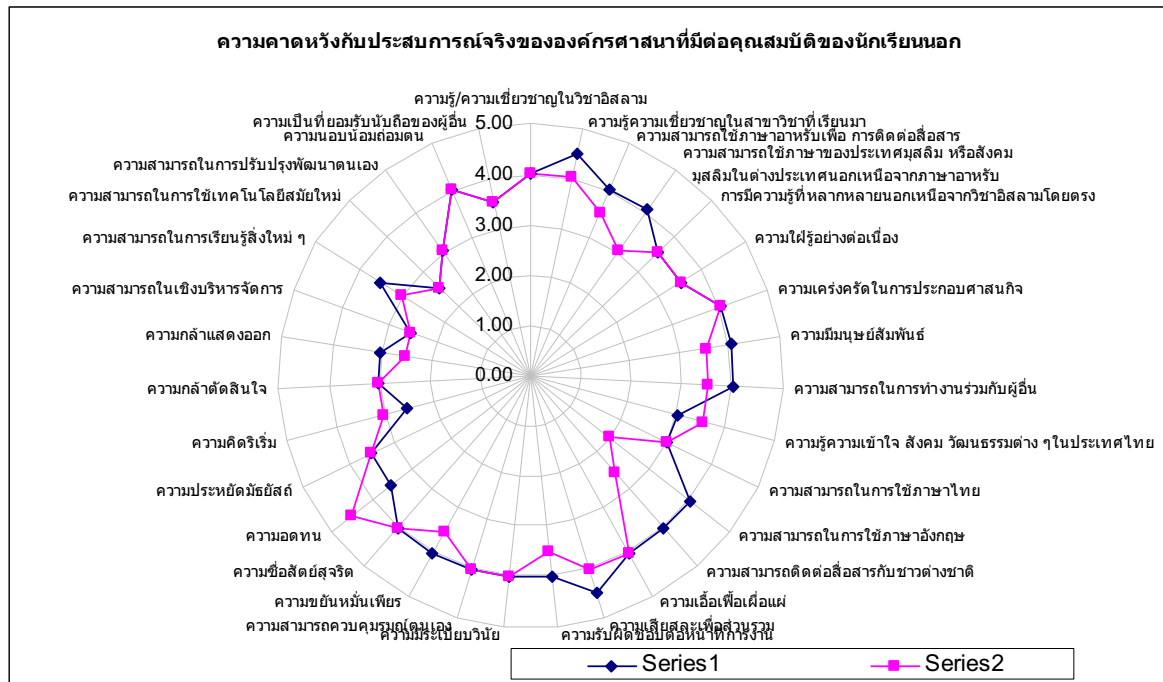
แผนภูมิที่ 35 ความคาดหวังกับประสบการณ์จริงขององค์กรภาครัฐ ที่มีต่อคุณสมบัติของนักเรียนนอก

2) องค์กรศาสนา

ตารางที่ 15 ความคาดหวังกับประสบการณ์จริงขององค์กรศาสนา ที่มีต่อคุณสมบัติของนักเรียนนอก

ที่	คุณสมบัติ	ค่า X-bar		ความแตกต่าง	ความแตกต่าง (%)
		คาดหวัง	เป็นจริง		
1	ความรู้/ความเชี่ยวชาญในวิชาอิสลาม	4.00	4.00	0.00	0.00
2	ความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เรียนมา	4.50	4.00	-0.50	-10.00
3	ความสามารถใช้ภาษาอาหรับเพื่อ การติดต่อสื่อสาร	4.00	3.50	-0.50	-10.00
4	ความสามารถใช้ภาษาของประเทศมุสลิม หรือสังคมมุสลิมในต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอาหรับ	4.00	3.00	-1.00	-20.00
5	การมีความรู้ที่หลากหลายนอกเหนือจากวิชาอิสลามโดยตรง	3.50	3.50	0.00	0.00
6	ความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	3.50	3.50	0.00	0.00
7	ความเคร่งครัดในการประกอบศาสนกิจ	4.00	4.00	0.00	0.00
8	ความมีมนุษยสัมพันธ์	4.00	3.50	-0.50	-10.00
9	ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.00	3.50	-0.50	-10.00
10	ความรู้ความเข้าใจ สังคม วัฒนธรรมต่าง ๆ ในประเทศไทย	3.00	3.50	0.50	10.00
11	ความสามารถในการใช้ภาษาไทย	3.00	3.00	0.00	0.00
12	ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	4.00	2.00	-2.00	-40.00
13	ความสามารถติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ	4.00	2.50	-1.50	-30.00
14	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.00	4.00	0.00	0.00
15	ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	4.50	4.00	-0.50	-10.00
16	ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน	4.00	3.50	-0.50	-10.00
17	ความมีระเบียบวินัย	4.00	4.00	0.00	0.00
18	ความสามารถควบคุมตนเอง	4.00	4.00	0.00	0.00
19	ความขยันหมั่นเพียร	4.00	3.50	-0.50	-10.00
20	ความซื่อสัตย์สุจริต	4.00	4.00	0.00	0.00
21	ความอดทน	3.50	4.50	1.00	20.00
22	ความประหยัดมัธยัสถ์	3.50	3.50	0.00	0.00
23	ความคิดริเริ่ม	2.50	3.00	0.50	10.00
24	ความกล้าตัดสินใจ	3.00	3.00	0.00	0.00
25	ความกล้าแสดงออก	3.00	2.50	-0.50	-10.00
26	ความสามารถในเชิงบริหารจัดการ	2.50	2.50	0.00	0.00
27	ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	3.50	3.00	-0.50	-10.00
28	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่	2.50	2.50	0.00	0.00
29	ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาตนเอง	3.00	3.00	0.00	0.00
30	ความนอบน้อมถ่อมตน	4.00	4.00	0.00	0.00
31	ความเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่น	3.50	3.50	0.00	0.00
รวม		3.63	3.40	-0.23	-4.52

ร้อยละที่มีค่าเป็นลบ(-) หมายถึง ค่าที่ได้จากความคาดหวังต่ำกว่าค่าที่ได้จากประสบการณ์จริง ส่วนร้อยละที่มีค่าเป็นบวก หมายถึง ค่าที่ได้จากความคาดหวังสูงกว่าค่าที่ได้จากประสบการณ์จริง

(Series 1 คือ ความคาดหวัง Series 2 คือ ประสบการณ์จริง)

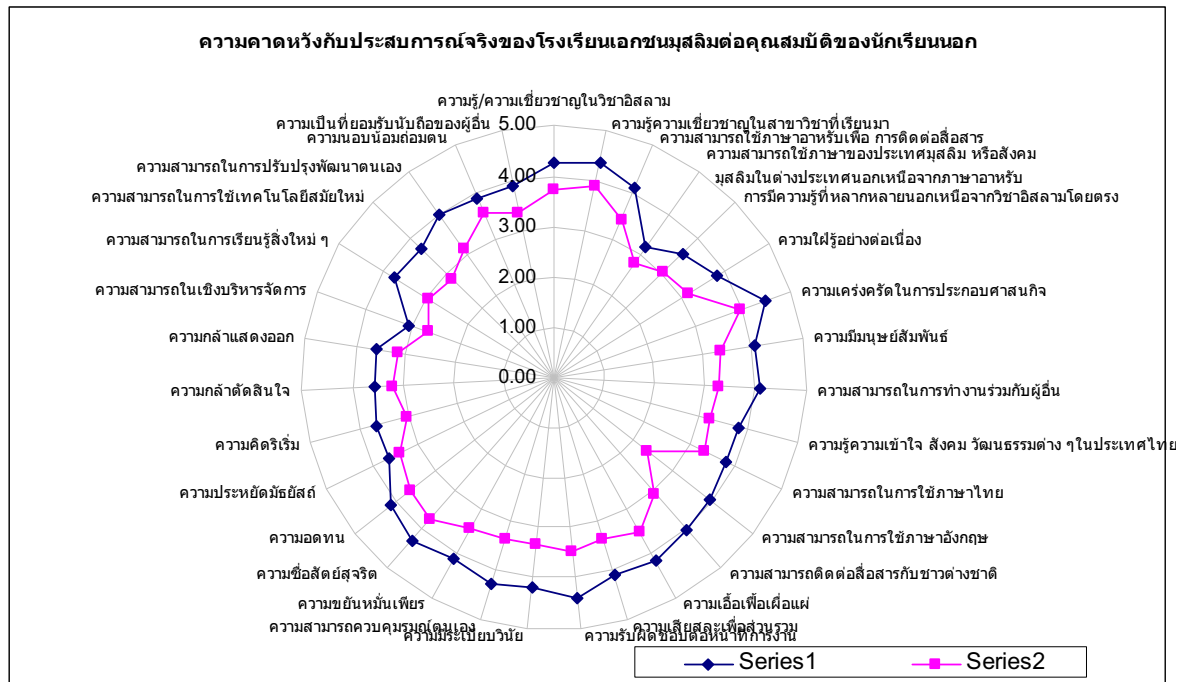
แผนภูมิที่ 36 ความคาดหวังกับประสบการณ์จริงขององค์กรศาสนา ที่มีต่อคุณสมบัติของนักเรียนนอก

3) สถาบัน / โรงเรียนเอกชนมุสลิม

ตารางที่ 16 ความคาดหวังกับประสบการณ์จริงของสถาบัน / โรงเรียนเอกชนมุสลิม ที่มีต่อคุณสมบัติของนักเรียนนอก

ที่	คุณสมบัติ	ค่า X-bar		ความแตกต่าง	ความแตกต่าง (%)
		คาดหวัง	เป็นจริง		
1	ความรู้/ความเชี่ยวชาญในวิชาอิสลาม	4.27	3.73	-0.53	-10.67
2	ความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เรียนมา	4.36	3.86	-0.50	-10.00
3	ความสามารถใช้ภาษาอาหรับเพื่อ การติดต่อสื่อสาร	4.07	3.40	-0.67	-13.33
4	ความสามารถใช้ภาษาของประเทศมุสลิม หรือสังคมมุสลิมในต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอาหรับ	3.17	2.77	-0.40	-7.95
5	การมีความรู้ที่หลากหลายนอกเหนือจากวิชาอิสลามโดยตรง	3.53	3.00	-0.53	-10.67
6	ความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	3.80	3.13	-0.67	-13.33
7	ความเคร่งครัดในการประกอบศาสนกิจ	4.47	3.93	-0.53	-10.67
8	ความมีมนุษยสัมพันธ์	4.00	3.33	-0.67	-13.33
9	ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.07	3.27	-0.80	-16.00
10	ความรู้ความเข้าใจ สังคม วัฒนธรรมต่าง ๆ ในประเทศไทย	3.80	3.20	-0.60	-12.00
11	ความสามารถในการใช้ภาษาไทย	3.80	3.33	-0.47	-9.33
12	ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	3.93	2.33	-1.60	-32.00
13	ความสามารถติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ	4.00	3.07	-0.93	-18.67
14	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.15	3.47	-0.69	-13.74
15	ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	4.07	3.33	-0.73	-14.67
16	ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน	4.40	3.47	-0.93	-18.67
17	ความมีระเบียบวินัย	4.20	3.33	-0.87	-17.33
18	ความสามารถควบคุมตนเอง	4.27	3.33	-0.93	-18.67
19	ความขยันหมั่นเพียร	4.07	3.40	-0.67	-13.33
20	ความซื่อสัตย์สุจริต	4.27	3.73	-0.53	-10.67
21	ความอดทน	4.07	3.60	-0.47	-9.33
22	ความประหยัดมัธยัสถ์	3.60	3.40	-0.20	-4.00
23	ความคิดริเริ่ม	3.67	3.00	-0.67	-13.33
24	ความกล้าตัดสินใจ	3.53	3.20	-0.33	-6.67
25	ความกล้าแสดงออก	3.53	3.13	-0.40	-8.00
26	ความสามารถในเชิงบริหารจัดการ	3.07	2.67	-0.40	-8.00
27	ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	3.73	2.93	-0.80	-16.00
28	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่	3.67	2.80	-0.87	-17.33
29	ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาตนเอง	3.93	3.13	-0.80	-15.90
30	ความนอบน้อมถ่อมตน	3.87	3.53	-0.33	-6.67
31	ความเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่น	3.87	3.33	-0.53	-10.67
รวม		3.91	3.26	-0.65	-12.93

ร้อยละที่มีค่าเป็นลบ(-) หมายถึง ค่าที่ได้จากความคาดหวังต่ำกว่าค่าที่ได้จากประสบการณ์จริง ส่วนร้อยละที่มีค่าเป็นบวก หมายถึง ค่าที่ได้จากความคาดหวังสูงกว่าค่าที่ได้จากประสบการณ์จริง

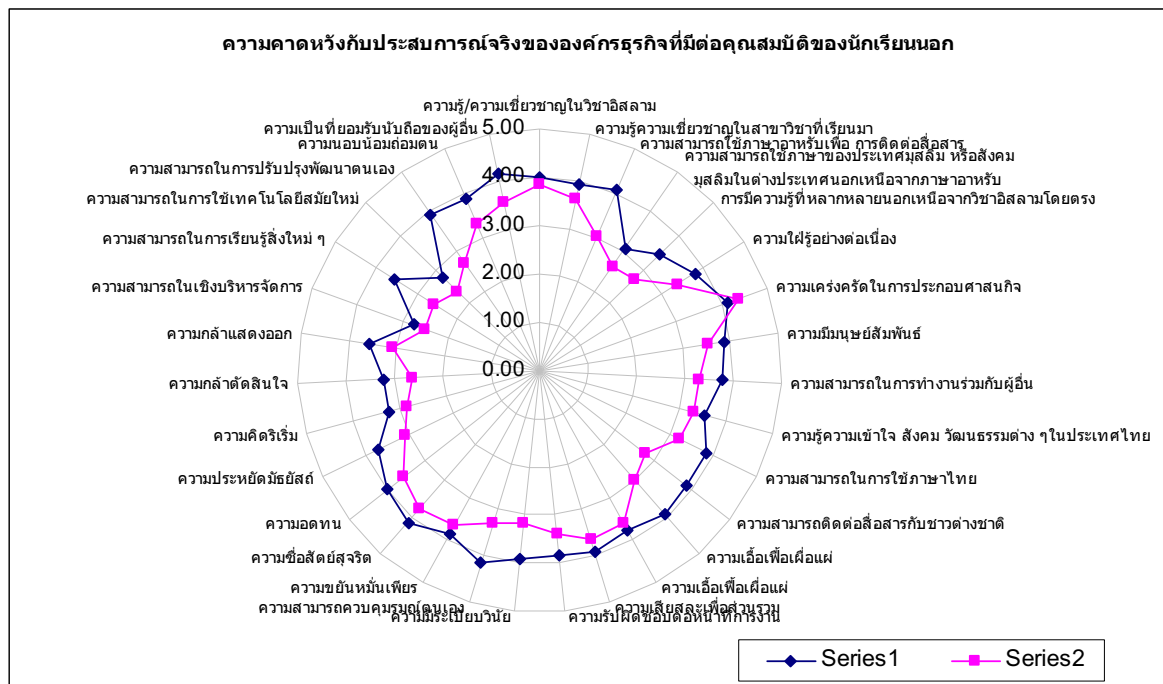
แผนภูมิที่ 37 ความคาดหวังกับประสบการณ์จริงของโรงเรียนเอกชนมุสลิม ที่มีต่อคุณสมบัติของนักเรียนนอก

4) สถานประกอบการ / องค์กรธุรกิจเอกชน

ตารางที่ 17 ความคาดหวังกับประสบการณ์จริงของสถานประกอบการ/ องค์กรธุรกิจเอกชน ที่มีต่อคุณสมบัติของนักเรียน

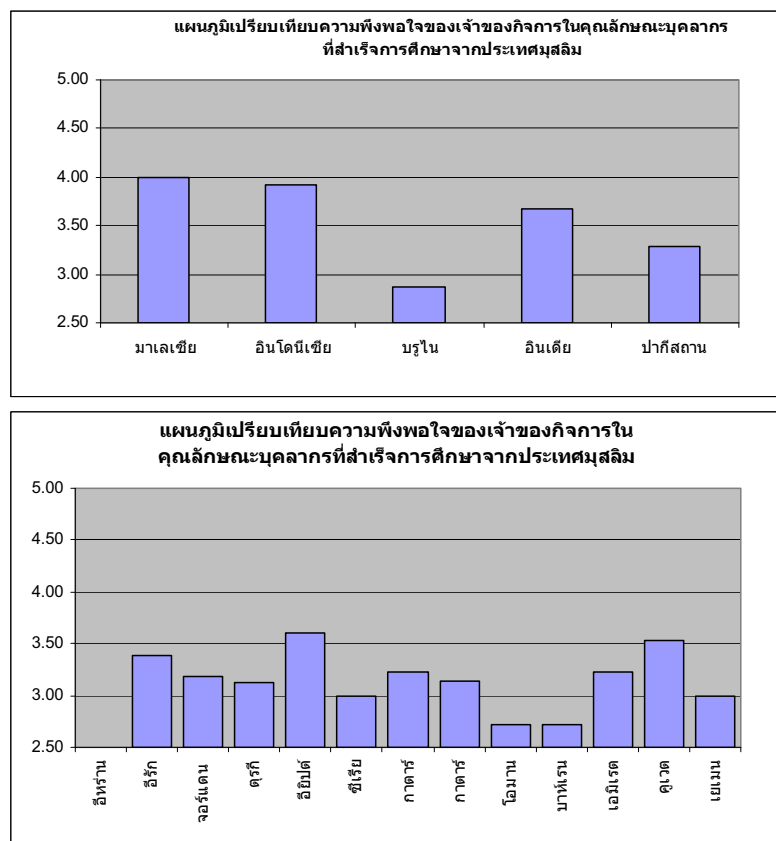
ที่	คุณสมบัติ	ค่า X-bar		ความแตกต่าง	ความแตกต่าง (%)
		คาดหวัง	เป็นจริง		
1	ความรู้/ความเชี่ยวชาญในวิชาอิสลาม	4.00	3.86	-0.14	-2.86
2	ความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เรียนมา	3.92	3.62	-0.31	-6.15
3	ความสามารถใช้ภาษาอาหรับเพื่อ การติดต่อสื่อสาร	4.07	3.00	-1.07	-21.43
4	ความสามารถใช้ภาษาของประเทศมุสลิม หรือสังคมมุสลิมในต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอาหรับ	3.07	2.64	-0.43	-8.57
5	การมีความรู้ที่หลากหลายนอกเหนือจากวิชาอิสลามโดยตรง	3.43	2.71	-0.71	-14.29
6	ความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	3.79	3.36	-0.43	-8.57
7	ความเคร่งครัดในการประกอบศาสนกิจ	4.14	4.36	0.21	4.29
8	ความมีมนุษยสัมพันธ์	3.86	3.50	-0.36	-7.14
9	ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.79	3.29	-0.50	-10.00
10	ความรู้ความเข้าใจ สังคม วัฒนธรรมต่าง ๆ ในประเทศไทย	3.50	3.29	-0.21	-4.29
11	ความสามารถในการใช้ภาษาไทย	3.86	3.21	-0.64	-12.86
12	ความสามารถติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ	3.86	2.79	-1.07	-21.43
13	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.93	3.00	-0.93	-18.57
14	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.78	3.60	-0.18	-3.56
15	ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	3.93	3.64	-0.29	-5.71
16	ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน	3.86	3.36	-0.50	-10.00
17	ความมีระเบียบวินัย	3.93	3.14	-0.79	-15.71
18	ความสามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง	4.14	3.29	-0.86	-17.14
19	ความขยันหมั่นเพียร	3.86	3.64	-0.21	-4.29
20	ความซื่อสัตย์สุจริต	4.14	3.79	-0.36	-7.14
21	ความอดทน	4.00	3.57	-0.43	-8.57
22	ความประหยัดมัธยัสถ์	3.71	3.08	-0.64	-12.75
23	ความคิดริเริ่ม	3.21	2.86	-0.36	-7.14
24	ความกล้าตัดสินใจ	3.21	2.64	-0.57	-11.43
25	ความกล้าแสดงออก	3.57	3.07	-0.50	-10.00
26	ความสามารถในเชิงบริหารจัดการ	2.79	2.50	-0.29	-5.71
27	ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	3.57	2.57	-1.00	-20.00
28	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่	2.79	2.36	-0.43	-8.57
29	ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาตนเอง	3.93	2.71	-1.21	-24.29
30	ความอ่อนน้อมถ่อมตน	3.86	3.29	-0.57	-11.43
31	ความเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่น	4.14	3.57	-0.57	-11.43
รวม		3.73	3.20	-0.53	-10.54

ร้อยละที่มีค่าเป็นลบ(-) หมายถึง ค่าที่ได้จากความคาดหวังต่ำกว่าค่าที่ได้จากประสบการณ์จริง ส่วนร้อยละที่มีค่าเป็นบวก หมายถึง ค่าที่ได้จากความคาดหวังสูงกว่าค่าที่ได้จากประสบการณ์จริง

แผนภูมิที่ 38 เปรียบเทียบความคาดหวังกับประสบการณ์จริงขององค์กรธุรกิจ ที่มีต่อคุณสมบัติของนักเรียนนอก

4.2.8 เปรียบเทียบความพึงพอใจที่เจ้าของกิจการโดยรวมมีต่อนักเรียนนอกแยกตามประเทศที่สำเร็จการศึกษา

แผนภูมิที่ 39 เปรียบเทียบความพึงพอใจขององค์กรที่นักเรียนนอกปฏิบัติงานแยกตามประเทศที่นักเรียนนอกจบการศึกษา

ความพอใจของท่านในคุณลักษณะบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศมุสลิม จำแนกตามประเทศ เป็นการประเมินความพอใจที่ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการมีต่อนักเรียนนอกที่จบจากประเทศต่างๆ จำนวน 24 ประเทศ ด้วยการจัดลำดับคะแนนแบบ Rating Scale ระหว่าง 1-5 นำค่าคะแนนแต่ละหัวข้อคำถามมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (X- bar) และนำเสนอในรูปแบบแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบรายประเทศ

ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจในคุณลักษณะบุคลากรมากที่สุด เรียงตามลำดับคือ

มาเลเซีย (4.08) อินโดนีเซีย (3.92) อียิปต์ (3.82) คูเวต (3.78) และอินเดีย (3.69) ซาอุดีอาระเบีย (3.5)

ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจในคุณลักษณะบุคลากรน้อยที่สุด เรียงตามลำดับคือ

อิหร่าน (2.38) โอมานและบาห์เรน (2.71) อัลจีเรีย (2.75) บรูไน (2.88) และซีเรีย (2.89)

ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจในคุณลักษณะบุคลากรในระดับปานกลาง ได้แก่

ปากีสถาน อิรัก จอร์แดน ตุรกี กาตาร์ เอมิเรตส์ เยเมน มอโรคโค ลิเบีย ซูดาน
ตูนิเซีย และแอฟริกาใต้

4.2.9 รายละเอียดจากการสัมภาษณ์ทางโรงพยาบาลบำรุงราษฎร์

- ถาม :** โครงการของเราคือการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศไทยและประเทศมุสลิม ในส่วนของโรงพยาบาลที่รู้มาคือมีบุคลากรที่จบมาจากประเทศตะวันออกกลาง และพูดภาษาอาหรับได้ จบมาทำงานอยู่ที่นี่มากพอสมควร ก็เลยอยากทราบข้อมูลเพื่อเอาไปประกอบการงานวิจัย โดยมีในส่วนของสถานประกอบการอื่นด้วย เช่น บริษัทส่งออก ที่มีนักศึกษามุสลิม และในแบบสอบถามคิดว่าสมบูรณ์แบบ มีอะไรบ้างที่จำเป็น ไม่ทราบว่าได้อ่านเรียบร้อยแล้วหรือยัง
- ตอบ :** ได้อ่านมาบ้างแล้ว แต่ตัวเลขเป็นจำนวนคนหาอยู่ เพื่อความชัดเจน จาก System ของเรา ไม่มีการกรอกว่าเป็นศาสนาอะไร กลุ่ม develop เป็นบริษัทในเครือ ซึ่งเป็นบริษัทอเมริกัน เพราะในอเมริกันห้ามระบุ แต่ว่าของเราเป็นโรงพยาบาลไทย การทำงานมีรวมๆ กัน
- ถาม :** แบบสอบถามอาจจะตามมาถึงทีหลัง ในภาพกว้างๆ จะขอคุยกับคุณพิบูลก่อนว่า ในแง่ของนักศึกษาแต่ละปี หรือว่าให้ช่วยเล่าให้ฟังว่าทางบำรุงราษฎร์ได้รับนักศึกษาที่จบมาจากตะวันออกกลาง ความจำเป็นที่ต้องใช้ล่ำม
- ตอบ :** เราเริ่มขยายตลาดหลังวิกฤต ช่วงแรกเป็นตลาดทางตะวันตกมากกว่าเพราะว่าค่าเงินมาสะท้อนโดยตรง เมื่อเทียบกับเงินทางยุโรป อเมริกันจะถูกลงไปเยอะด้วย เพราะเราขายเป็นเงินบาท ราคาตั้งไว้เป็นมาตรฐาน ไม่ได้คิดว่าเป็นคนไทยหรือไม่ เพราะเราสะท้อนบริการที่เราให้ หมอที่เราคัดมาจำนวนมากก็เพิ่งกลับมาจากสหรัฐอเมริกา เป้าหมายแรกคือมารักษาคนไทย การเจาะลูกค้า ตัวคนไข้ เกาะกลุ่มที่เป็น A+, B+ ตั้งความชัดเจนในการดำเนินธุรกิจ เริ่มไปรับคนหมอกจากอเมริกาคลับมา พอพ้นวิกฤตก็เริ่มชัดเจนขึ้น เราต้องปรับตามสถานการณ์ ตั้งแต่เราเริ่มสร้างตึกนี้ ก็เงินมาเป็น dollar พอเจอวิกฤตเราก็ต้องปรับผู้บริหาร ช่วงแรกเป็นไปทางตะวันตก อเมริกา ยุโรป ประเทศในอาเซียน แต่ว่าคนไข้ที่เป็นมุสลิมชัดเจนยิ่งขึ้นหลังเหตุการณ์ 9-11 เพราะเดิมคนไข้กลุ่มนี้ ถ้าไม่ไปอังกฤษ ก็ไปอเมริกา เพื่อรับการรักษ พอ 9-11 ความเข้มงวดเรื่องวีซาก็จะมากขึ้น ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นความรู้สึก พอดีเราเริ่มเจาะไปบ้าง เริ่มเด่นชัดเมื่อคนไข้ตะวันออกกลางมากขึ้น เริ่มรับพนักงานเข้ามาเป็นล่ำม
- ถาม :** มีบุคลากรทางการแพทย์และพยาบาลที่เป็นมุสลิมมั้ย
- ตอบ :** ตรงนั้นเราไม่ได้เน้นเลย รับหมด ที่ชัดเจนจะเป็นในด้านหน่วยประสานงานผู้ป่วยระหว่างประเทศ จะมีแพทย์ ล่ำม ที่เป็นมุสลิมมาประจำ ส่วนพยาบาลรับหมด ตอนหลังเป็นผู้ช่วยพยาบาล เริ่มต้นที่ UNICEF สมาคมโรงเรียมกับมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ รับเด็กที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง รับเด็กผู้หญิงที่จบ ม.6 มา train ในโรงแรมต่างๆ ในกรุงเทพ ส่วนใหญ่ขาดแคลน พนักงานในกลุ่มนี้ที่จบ ม.6 เดิมที่รับมาจากโรงเรียนอบรมผู้ช่วยพยาบาล กฎหมาย ระเบียบกระทรวงไม่ได้กำหนดว่าต้องเรียนมาโดยเฉพาะ ก็เลยรับช่วงเด็กที่ไป

train มาจากโรงแรม พอจบก็ไปปรับมา เกี่ยวข้องเพราะไปปรับเด็กจากได้มาจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับเพิ่มมาอีก ที่หลายคน ไม่มีพ่อแม่ โดย train 9 เดือน เรามีน้องพักพยาบาลให้ฝึกวิชาการ 3 เดือน อีก 6 เดือนก็พยาบาล ก็มีมาประจำที่วอร์ดบ้าง ที่ OPD บ้าง เป็นผู้หญิงต้องคลุมผ้า ก็จัด Uniform ให้

ถาม : อันนี้คือส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งก็คือคนที่จบมาจากตะวันออกกลาง แล้วมาเป็นล่ามที่นี่ มีจำนวนมาก แล้วเป็นภาษาอาหรับประมาณเท่าไร

ตอบ Full time ประมาณ 20 คน แต่ว่าในช่วงตั้งแต่ ม.ย. ถึง รอมฎอน จะมีคนไข้จากตะวันออกกลางมาเยอะ ช่วง summer เข้าใจว่าอย่างนั้น ช่วงนี้เราก็คือรับ part time ประมาณ 30 คน ถ้าใครภาษาดีแล้ว พื้นฐานการบริการดี จะจัดลงไปในตำแหน่งใหม่ที่ไม่ใช่ล่าม คือเราอยากจะได้รับเค้าไว้ โดยเฉพาะในช่วง Season รวมภาษาอาหรับและภาษาอื่นด้วย แต่ภาษาอื่นไม่มี Season แต่อีกอย่างคุณหมอก็ใช้ภาษาอังกฤษอยู่แล้ว และมีล่ามในประเทศอาเซียน เช่น พม่า เขมร เวียดนาม เกาหลี ญี่ปุ่น จีน ส่วนมาเลเซียก็เป็นผู้แข่งกับเรา

ถาม : คนกลุ่มนี้พอใจกับงานที่ทำหรือไม่ เพราะส่วนใหญ่จบมาด้านศาสนา แล้วมาทำงานบริการแบบนี้ จะมีปัญหาหรือไม่ เพราะเดิมความพึงใจของเค้าคือการเป็นโต๊ะครู เป็นผู้สอนศาสนา

ตอบ : เท่าที่มอง ไม่เห็นประเด็นเหล่านี้ เค้าก็ทำงานประสานกัน

ถาม : พอใจกับรายได้ที่ได้ ?

ถาม : ถ้ามองจากความคล่องตัว เพราะบางคนก็เรียนศาสนา อาจจะไม่ค่อยถนัดกับงานบริการ จะเป็นข้อจำกัดหรือไม่ ?

ตอบ : มีอยู่เหมือนกันตอนที่เรามีโครงการ Customer Service ที่เราจะคอยดูแลเรื่องการแต่งตัว การไว้เครา ถ้าเป็นไปได้ไม่ไว้ก็ได้หรือไม่ พยายามสื่อ คุยกัน ไม่ได้บังคับอะไร ขอปรึกษาว่าตรงนี้ Sensitive ไหม

ถาม : บางทีดูแต่ละบุคคล แต่ในทางศาสนาถือว่าไม่น่าจะเคร่งครัดมากนัก คือใครจะไว้ก็ได้ เป็นแนวทางของศาสนทูต ถ้าคนที่ไว้ก็จะได้ผลบุญ ได้รับความดีงาม ส่วนคนที่ไม่ได้ไว้ก็ได้ตรงส่วนนี้ แต่ไม่ถือว่าเป็นบาป

ถาม : การพัฒนาบุคลากรเป็นสากล ปฏิบัติเป็นอย่างไร ?

ตอบ : ส่วนใหญ่ไม่ได้ไว้ ห้วนหน้าเป็นไทยพุทธ ไม่จำเป็นว่าห้วนหน้าต้องเป็นมุสลิม ในการทำงานแบ่งเป็นคนไข้ นอก OPD และ คนไข้ในทำงานร่วมกัน มีที่ละหมาดให้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คนไข้กับพนักงาน ช่วงถือบวชมีพิธีช่วงเย็น มีอาหารเลี้ยง มีคนไข้และญาติคนไข้ไปร่วมด้วย

ถาม : ขอย้อนกลับไปว่าทางนี้ก็มีโครงการฝึกอบรมก่อนรับมาเป็น full time

ถาม : มีการ train Bumrungraj way วิธีการปฏิบัติของบำรุงราษฎร์ การให้บริการของบำรุงราษฎร์ ซึ่งก็ทำทุกคน มีคือ 1) grooming การแต่งตัว มี uniform ให้พนักงานหญิงต้องเกล้าผม คลุมผม ผู้ชายก็ต้องแต่งตัวให้เรียบร้อย 2) greeting การต้อนรับวิถีแบบไทย การไหว้ก็ให้ทักก่อนไหว้ เพื่อให้มีการมองคนไข้ เรียกความสนใจมาก่อน เรากำหนดขั้นตอนให้ทุกคนทำตาม การรับโทรศัพท์ นอกนั้นเป็นขั้นตอนย่อยของแต่ละส่วนไป เวลาคนไข้รอพบคุณหมอจะไม่มีการประกาศ คนไข้บางคนก็ไม่อยากให้เราทราบว่าเค้ามา ในบัตรมีรูปคนไข้อยู่แล้ว จะมีการเดินไปหา รู้สึกว่าเป็นส่วนตัวและให้เกียรติ เริ่มปีนี้ ปีแรก เป็นช่วงๆ ถ้าช่วงไหนถดถอย ก็ฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ อบรมโดยการให้ดูหนังตัวอย่าง ทุกคนเข้ามาเหมือนกันหมด อย่างล่ามญี่ปุ่น เค้ามีประเด็น เราให้เค้าเกล้าผม เค้าว่า style ญี่ปุ่นไม่มี ไปถามคนญี่ปุ่นกลับบอกไม่ใช่

ถาม : ในแก่นักศึกษามุสลิมที่มาทำที่นี่ มีระดับผู้บังคับบัญชาชั้นต้นบ้างหรือไม่ หรือกลุ่มนี้ขึ้นตรงกับใคร

- : เราไม่ได้เจาะจงตรงนั้น ทุกคนขึ้นมาได้เป็น supervisor ไม่มีคนคุมโดยเฉพาะ
- ถาม** : เป็นระดับไหนคะ หัวหน้าแผนก หัวหน้าลุ่ม
- ตอบ** : เป็น Customer Service เป็นพนักงานต้อนรับ ดูแลคนไข้ เป็นลุ่มด้วย ซึ่งเป็นผู้หญิง การ handle ค่อนข้าง aware แล้วอยู่กันมานาน
- ถาม** : แล้วช่วงนี้มีการถือศีลอด แล้วต้องเดินทางไปทางโน้น
- ตอบ** : ตรงนี้ก็มีให้อยู่แล้ว จัดมาแล้ว 10 คน ผู้ชายไปถือบวชให้เวลาช่วงนี้ แต่ถ้ายาวก็ขอให้ไม่รับค่าจ้าง
- ถาม** : ก่อนเข้ามาทำงาน คนที่พูดภาษาอาหรับมีเกณฑ์มั้ยว่าใช้วุฒิอะไร กำหนดสเปคไว้หรือไม่ สำหรับลุ่ม ?
- ตอบ** : กำหนดไว้และสอบสัมภาษณ์ วิธีการสอบก็คือให้คุณหมอที่เป็นมุสลิม และไปเรียนที่โน่นมา มาช่วยสัมภาษณ์ และมีการยกระดับกัน ช่วงแรกจะต้องเรียนรู้ศัพท์ทางแพทย์ พอ test ผ่าน จะมีการปรับเงินเดือนให้ ส่วน part time จะจ่ายอีกอัตราหนึ่ง หากมีการ test ก็จะได้รับบรรจุ บางคนเข้ามาเป็น part time จะมิงานประจำทำหรือไม่ก็ตาม หรือเพิ่งกลับมา เพราะมีการบอกต่อไป เดียวนี้มีการแย่งตัวกัน เช่น โรงพยาบาลกรุงเทพ เพราะลูกค้ากลุ่มเดียวกัน
- ถาม** : มีแนวโน้มหรือแผนที่จะรับบุคลากรเพิ่มในอนาคตหรือไม่
- ตอบ** : เรากำลังสร้างโรงพยาบาลที่ดูไบ เปิดประมาณปลายปีหน้า เป็นสาขาของบำรุงราษฎร์ เป็นโรงพยาบาลขนาดกลางที่เล็กกว่านี้ ดูแลคนไข้ที่ป่วยระดับเล็ก ถึง กลาง เป็น Secondary หากหนักก็จะส่งมาโรงพยาบาลทางนี้
- ถาม** : บุคลากรทางการแพทย์ก็จะส่งไปทางโน้น ?
- ตอบ** : ก็จะแบ่งไป 1 ใน 3 เป็นการบริหารแบบไทยเพื่อไทย Thai Hospitality หรือส่วนหนึ่งก็จะไปหาที่โน้น คนท้องถิ่นอาจจะหายาก อาจจะเป็นคนฟิลิปปินส์ ซึ่งเค้ากำลังอยู่ ผู้บริหาร CEO เป็นอเมริกา แต่โรงพยาบาลเป็นของคนไทย ในเครือโรงพยาบาลกรุงเทพ จะแยกหมอกับผู้บริหารออกจากกัน โรงพยาบาลอื่น ผู้อำนวยการจะเป็นหมอและดูแลทุกอย่าง ที่นี้กรรมการผู้จัดการจะไม่ใช่หมอ หมอก็ดูแลฝ่ายหมอ อีกส่วนจะดูแลเรื่องการตลาด การบริหารจะเป็นอีกทีมหนึ่ง
- ถาม** : อันนี้เป็นส่วนของดูไบ ที่ลุ่มไม่จำเป็นมากนัก ?
- ตอบ** : ที่ต้องดูแลคือส่วนของแพทย์ที่ต้องไปอยู่ที่โน้น ถ้าเป็นคนไทยหรือชาวตะวันตก จะต้องไปแปลให้หมอ ซึ่งส่วนใหญ่เวลานี้ก็จะแปลให้หมอ ให้พยาบาลบ้าง ตอนเริ่มมีพยาบาลที่เริ่มพูดภาษาอาหรับได้บ้างแล้ว เป็นค่าง่ายๆ เพิ่งได้ Contact ไปบริหารโรงพยาบาลของรัฐบาลที่อาบูดาบี ไปปรับระบบ เราชนะจอห์นฮ็อบกินของอเมริกา และสิงคโปร์ แนวโน้มน่าจะดีขึ้น คนไข้นอก 3,000 คน/วัน ปีหนึ่งประมาณ 1 ล้าน visit คนอาหรับ 1 ล้าน visit โดย 40,000 คน เป็นคนต่างชาติในกลุ่มอาหรับสูงที่สุด มากกว่าคนอเมริกัน ส่วนตัวเลขต้องไปหาอีกครั้ง
- ถาม** : เพราะฉะนั้นลุ่มอาหรับมีความจำเป็น และมีแนวโน้มว่าจะขยายตัว ?
- ตอบ** : ครับ OPD วางแผนไว้ว่า ปี 2010 คนไข้จะถึง 50,000 คน/วัน มีความสะดวก มีความจำเป็นที่กำลังปรับ
- ถาม** : เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงเร็วมากจากเหตุการณ์ 9-11 มาถึงตอนนี้อาหรับหลังโศกนาฏกรรม 9-11 เข้ามารักษาดูแล ไม่ใช่อาหรับอย่างเดียว มีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย บังคลาเทศ อินเดีย ปากีสถาน
- ถาม** : ช่วยให้ Banking กระแสการเงินดีขึ้น อาจจะเป็นเพราะคนไทยมี Service mind สอดคล้องกับสิ่งที่เรากำลังจะศึกษา เพื่อดูว่า พ.ศ. ที่จบ ได้ใช้สิ่งที่เค้าเรียนมาเข้าสู่ตลาดแรงงานตรง หรือว่าจบมาทางศาสนาไม่ได้

ไปเป็นโต๊ะครู แต่เค้าได้ใช้ภาษา เป็นสิ่งที่เปิดมุมมองเค้าใหม่ด้วย

ถาม : คนที่เป็น Part time กลับไปบ้านไปสอนศาสนา มีเยอะ ยามว่างมาเป็น Part time

: ใจเราอยากได้เค้ามาทั้งปี

ถาม : ถ้าประเมินแล้วจุดอ่อน จุดแข็ง ที่มาทำที่นี่ จุดแข็งแน่นอนในเรื่องการใช้ภาษาตรงกับที่คนไข้มาใช้บริการ หรือจุดแข็งอื่นๆ ส่วนจุดอ่อนคืออะไรที่เราอยากปรับปรุงมาก ส่วนใหญ่ประโยชน์สูงสุด ของการวิจัย โครงการนี้ ทางด้านนโยบายให้ภาครัฐดูว่าในอนาคตหากสถานประกอบการขยาย สามารถรองรับได้ การยกระดับความร่วมมือระหว่างรัฐกับประเทศมุสลิมที่ต้องการให้นักวิชาการมีบทบาทที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน ที่เป็นวงจร ?

ตอบ : คงต้องเตรียมตัวให้พร้อมเมื่อต้องไปอยู่ใน Sector บางที่ต้องมา treat คนให้ไปต้อนรับ เหมือนกับคนไทย โดยธรรมชาติมีเรื่องนั้นอยู่แล้ว พอมาอยู่ตรงนี้ก็จริง ต้องมีการยกระดับ เช่น คนต่างชาติมาเราจะทำ Survey เข้ามาใช้บริการจะได้พอใจ พอมาครั้งที่ 2 เริ่ม drop ตกลง ซึ่งไม่ใช่ เนื่องจากคนไม่เคยได้รับบริการแบบนี้ ความคาดหวังที่สูงขึ้น เมื่อเค้ามาครั้งต่อไปเราต้องพร้อมไม่ว่าด้านไหน งานแบบนี้ต้องเปิดกว้าง เพราะการที่เราได้ลูกค้ากลุ่มนี้เข้ามา ไม่ว่าจะเป็นยุโรป เวียดนาม เขมร ที่อยู่ใกล้ซึ่งน่าจะมีวัฒนธรรมคล้ายๆ กัน พอมาเจอกับบริการของเราก็ประทับใจ อยากให้ทุกคนเข้ามามีส่วน จุดแข็งของเราคือจุดนี้

ถาม : คูไบเป็นแห่งแรกๆ ที่ไปเปิดสาขานอกประเทศ ?

ตอบ : ใช่ครับ เป็นโรงพยาบาลแห่งแรกจริงๆ ก็ไปถือหุ้นหลายประเทศ เข้าไปบริหารให้ฟิลิปปินส์

ถาม : แต่ตะวันออกกลางจะเป็นคูไบ ?

ตอบ : คูไบเป็นที่แรก

ถาม : วันที่ 20 กันยายน นี้ กระทรวงต่างประเทศจะมีเกี่ยวกับเรื่อง ผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจ在庫ไบ อเมริกา เช่น ธุรกิจก่อสร้าง ร้านอาหาร

ตอบ : โรงพยาบาลกรุงเทพก็ไปเหมือนกัน

ถาม : คำถามสุดท้าย ถ้ามองในแง่ เราเป็นสถานประกอบการภาคเอกชน คิดว่าอยากจะมีข้อเสนอเชิงนโยบาย อะไรกับภาครัฐ เมื่อเห็นว่าเรามีความพร้อมในการรองรับ แล้วคาดหวังว่าภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามาดูแลหรือช่วยตรงนี้อย่างไร

ตอบ : ก็คงเป็นการให้ข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายว่าเค้ามีช่องทางสามารถหางานได้มากกว่าที่เค้าคิด ส่วนหนึ่งไปทำงานอะไรที่อื่นก็รับ แต่ของเราต้องการความเชี่ยวชาญทางด้านภาษา คิดว่าบริการด้านอื่น เช่น โรงแรม ถ้าต้องการจะเจอกับพวกนี้ ของเราก็มีโรงแรมของเรา แล้วยังจะมีร้านอาหารที่เป็นภาษาอาหรับเยอะแยะไปหมด คือ เพื่อรองรับคนไข้กลุ่มนี้ ก็เป็นช่องทางให้นักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่จะกลับมา มีหลายช่องทางที่ใช้ความสามารถทางด้านภาษา ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจการให้บริการ เป็นเรื่องของ Service mind

ถาม : แบบนี้เรื่องสาขาวิชา ก็ไม่เป็นไร แต่ขอให้ได้ภาษา

ตอบ : อาจจะต้องศึกษาให้มากขึ้น เช่น การแพทย์ ควรรู้เรื่องศัพท์แพทย์ จะต่างกับโรงแรมที่ไม่ fix เท่าไหร่

ถาม : ทางโรงพยาบาลเคยมีความร่วมมือหรือจัดประชุมร่วมกับกระทรวงแรงงาน เพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ตอบ : ยังไม่มี ส่วนใหญ่ประสานไปที่ดินแดงบ้าง สำนักงานเขตบ้าง ส่วนใหญ่เป็นการบอกจากรุ่นพี่บอกรุ่นน้อง หรือเพื่อน เป็นการแนะนำผ่าน

ถาม : ในแง่ขององค์กรมุสลิม เช่น สมาคม นักเรียนเก่าอาหรับหรือคณะกรรมการกลาง ในแง่ขององค์กร ยังไม่มี

- หรือคะ ในแง่ Informal มาก ถ้าคิดว่าติดต่อกับองค์กร หน่วยงาน คิดว่าจะดูดีมีชัยคะ
- ตอบ :** คิดว่าน่าจะดูดี แต่เรามีน้องๆ เข้ามาต่อเนื่อง ก็เลยไม่ได้ไป ช่วงหลังมีถูกดึงตัวไปบ้าง
- ถาม :** หลายคนมาปรึกษาว่าเราเปิดบริษัท training สำหรับคนที่จบจากอาหรับมาแล้วส่งมาให้กับทางโรงพยาบาล ดิมัย ทำเป็น contact กัน
- ตอบ :** มากุ้ยได้ เป็นการเตรียมความพร้อมของคนกลุ่มนี้ได้มากขึ้น ก็จะดีสำหรับองค์กรด้วย ผมก็ไม่ mind ที่จะไปร่วมกับองค์กรอื่น มองว่าต้องใช้งบประมาณพอสมควรในการตั้งขึ้นมา ถ้าทำได้ไม่มากพอที่จะส่งให้เรา ก็คงอยู่ไม่ได้
- ถาม :** ไม่เข้าใจว่าทำไมบุคลากรถึงขาดแคลน เพราะว่าเค้าก็จบมาจากประเทศตะวันออกกลางเยอะมาก แต่ไม่ทราบ หรือตัวเค้าเองก็ไม่ทราบ ?
- ถาม :** คิดว่าถ้าภาครัฐมีนโยบายเชิงรุกมากๆ ชัดเจน มีการส่งเสริมผู้ประกอบการ จะทำให้มีการตื่นตัว และทราบว่าในตลาดแรงงานตรงนี้ คนที่จบมา เช่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จบมาก็ไม่ได้ทำอะไร ส่วนหนึ่งต้องการดึงคนพวกนี้ คือ ได้ใช้ในส่วนที่เค้ารู้เรียนมา พยายามขยายตลาด บุกเบิก ทำได้เยอะ
- ตอบ :** โรงพยาบาลเอกชนหลักๆ หลายที่ เช่น กรุงเทพ สมิติเวช BNH คิดว่าตลาดสามารถเปิดได้อีก เช่น ประเทศไทย คนไข้กลุ่มนี้จะมาก
- ถาม :** ถ้าขยับมืออะไรจริงจิงๆ จะทำให้เกิดภูมิขึ้นมาได้บ้าง ขณะเดียวกันก็ขึ้นอยู่กับมุมมองของนักศึกษาเองด้วย ว่าเค้าอยากจะเข้ามาทำ อีกกลุ่มหนึ่งเค้าอาจจะมองว่าไม่ตรงกับบุคลิกและลักษณะ ถ้ามีหน่วยงานที่เชื่อมโยงระหว่างเอกชน ภาครัฐและหน่วยงานตรงนี้ ทำให้รู้สึกว่าการให้บริการ ลักษณะงานไม่ใช่เรื่องผิดแผกที่จะทำไม่ได้
- ตอบ :** รายได้ก็เยอะเมื่อเทียบกับพนักงานทั่วไป เริ่ม 10,500 บาท ค่าภาษีอีก 10,000 บาท รวมเป็น 20,500 บาท ในปริญญตรี ถ้าปริญญโทเข้ามาก็ใช้วุฒิปริญญตรี โอกาสก้าวหน้าจะไปเร็วกว่า ค่ารักษาพยาบาลก็แทบจะฟรี ครอบคลุมลด 50% พ่อแม่ คู่สมรส และลูก อันนี้คือสวัสดิการ
- ถาม :** การมีโรงพยาบาลที่โน่น เกิดจากการประเมินเอง รู้สึกว่าขยับมากกว่าภาครัฐหรือไม่ ?
- ตอบ :** เรามองเห็นในส่วนที่คนไข้เข้ามารักษา
- ถาม :** ข้อจำกัดหรืออุปสรรคมีมั๊ยคะ ? ถ้ารัฐเข้ามาทำอะไรให้คล่องตัว สะดวกหรือไม่หรือว่าตอนนี้เราไม่มีปัญหาอะไร โลกมุสลิมเป็นอะไรที่ความสัมพันธ์กระชับแน่น การทำธุรกิจ สถานประกอบการ อะไรที่ไปได้ดี จริงๆ เป็นเรื่องส่วนตัวเยอะ ไม่จำเป็นต้องใช้นโยบายรัฐช่วยส่งเสริมอะไรบ้าง การสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อมั่น
- ตอบ :** Technical to Listen ที่เมืองไทย เริ่มจากเอกชนก่อน เริ่มมีคนต่างชาติเข้ามาเยอะขึ้น เริ่มเห็นอะไรดีดีเยอะขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในย่านนี้ สิงคโปร์ ฮองกง ตลาดก็เริ่มเห็นความสามารถของแพทย์เรา ที่นี้ก็เริ่มเห็นส่วนรวม ก็เริ่มบินเข้ามา คนไข้ในที่นอนอยู่พักหลัง 60 คน เป็นช่วงรอมฏอนด้วย
- ถาม :** น่าสนใจ น่าจะขยับอะไรมากขึ้น ค่าจ้าง part time ปริมาณงานที่ทำ ?
- ตอบ :** ค่าจ้าง part time คิดเป็นชั่วโมง ช่วง need ทำงานเหมือน full time ประมาณ 3-4 เดือน มีครัวฮาลาลแน่นๆ สามารถปรับปรุงได้อีก คนไข้มีอยู่แล้ว เราใช้ out source ทำ เพียงแต่มาอยู่ที่นี้ เป็นบริษัทยุโรป เค้าชำนาญการทำอะไรให้โรงพยาบาล
- ถาม :** ไทยเราไม่มีเลย ?
- ตอบ :** ไม่มีครับ จริงๆ ก็อยากได้ แต่สถิติของเราก็ออยู่ระดับนี้ เช่น การบินไทย แต่เค้าเจาะอีกแบบหนึ่ง

ความสามารถเค้าทำได้อยู่แล้ว พูดได้ว่า Service เค้าค่อนข้างจะแข็งแกร่ง เรายังมีปัญหา เรื่องพนักงานที่ดูแลเรื่องนี้ เอาอาหารไปส่งคนไข้ แต่คนมองไม่ได้มองว่ามาจากข้างนอก

ถาม : อีกนิดหนึ่ง สุดท้ายจริงๆ ที่มาทำงาน full time และ part time อยากทราบว่าส่วนใหญ่จบมาจากประเทศอะไร ?

ตอบ : ปากีสถานเยอะ แต่ต้องดู record อีกที ไม่แน่ใจ อียิปต์ก็มี

ถาม : ทางโรงพยาบาลไม่กลัวเรื่องการก่อการร้ายเลย

ตอบ : เราไม่ได้มอง อย่างรับมาก็ไม่ได้เช็คประวัติ รับบุคคลทั่วไป

ถาม : โดยผ่านการสัมภาษณ์เท่านั้นเอง

ตอบ : ไม่เคยได้ยินผู้บริหารพูดเรื่องนี้ มาอยู่ที่นี้ 1 ปี 8 เดือน ส่วนตัวผมเองคิดเรื่องนี้ ผมทำบริษัทตะวันตกไปค่อนข้างเยอะ เรื่องพวกนี้เป็นเรื่องที่ต้องดูแลตลอดเวลา แต่ของเราไม่มี ทั้งๆ ที่ CEO เป็นอเมริกา ที่ทำงานที่มาเลเซีย สิงคโปร์ ก็ไม่ได้มองตรงนั้น ช่วงที่มี Bomb trade ก็ set up security ของเรา ก็มีการตรวจทั่วไป เช่น ตรวจได้ท้องรถ ถึงขยะเปลี่ยนเป็นถุงใส เหมือนที่อื่นเค้า

ถาม : แล้วล้าที่เข้ามาทำงานที่นี่ ส่วนใหญ่จบมาจากที่ไหน

ตอบ : เท่าที่พบบ่อยๆ เจอกันจะเป็นปากีสถาน

ตอบ : คือจบมาจากปากีสถาน เรียกว่า ซาอุดี แต่เวลาเค้าเรียนภาษาอาหรับ เค้าเรียนศาสนา ผมจบมาจากอินเดียก็พอมีพรรคพวกที่จบมาจากปากีสถานบ้าง

ถาม : ที่คิดเอาไว้ว่าเป็นอียิปต์ ไม่ได้คิดว่าเป็นปากีสถาน

ตอบ : แต่อียิปต์มีแน่นอน

ถาม : แต่กลายเป็นปากีสถาน น่าสนใจ

ถาม : แต่ซาอุดี ไม่น่าจะมี

ตอบ : ผมไม่แน่ใจ

ตอบ : อาจจะมีคนหนึ่ง เพื่อนผมเกิดที่ซาอุดี เป็นคนทางภาคใต้ด้วย

ถาม : กำลังคิดว่าส่วนหนึ่ง การที่เด็กจบมาจากที่ไหนก็ตาม มาทำงานในธุรกิจบริการ แต่ต้องมีนัยยะอะไรบ้าง อย่าง เช่น ปากีสถาน ประเทศทางตะวันตก ค่อนข้างจะมีอาการ Conservative ถ้าเป็นคนที่จบจากลิเบีย ซีเรีย มาทำงานบริการจะมีนัย คิดว่ามีน้อย แต่คนที่จบจากซาอุดี หรือประเทศที่ไม่ค่อยเท่าไร ซาอุดีไม่น่าจะทำงานบริการด้านนี้ ตรงนี้จะมีผลกับการเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือไม่ เช่น ปากีสถาน จะว่าเคร่งเคร่งด้านข้อมูลที่มีมากทำให้รู้สึกว่าจะมีการแพทย์พยาบาลทางตะวันออกกลางอยู่ทางตะวันออกกลาง แต่เมื่อทราบว่ามีสถานพยาบาลที่ดูไป และเครือข่ายที่อาบูดาบี

ตอบ : ในส่วนคนไข้เราก็พยายาม Balance เช่น คนไข้คนไทยก็เริ่มคิดว่าโรงพยาบาลนี้รักษาใคร เนื่องจากการมาเจอคนตะวันออกกลาง ผู้หญิงคลุมผ้าจะเห็นชัดจริงๆ แล้วปริมาณไม่เยอะ ก็พยายามปรับ Service คนที่มา ก็จะมีล้าเดินตาม เค้าก็มองว่าเป็นคนไทยไม่เห็นมีใครเดินตามบ้าง เริ่มปรับ Service ใหม่ คอย take care รักษา balance ต้องรักษาความสมดุล เพราะหลายเหตุการณ์ทำให้ไม่สามารถ Focus ไปที่จุดใดจุดหนึ่งได้ ชาติใดชาติหนึ่งได้ ช่วง bomb ช่วงปฏิวัติ คนไข้ต่างชาติตก ถ้าไป focus ต่างชาติเยอะ ฟังคนไทยไม่ได้ เรา ก็ลำบากต้อง focus ให้ดี ทุกกลุ่ม คือ ลูกค้าของเราให้ความสำคัญ เริ่มยากขึ้น ไม่ได้มีพนักงานหลากหลาย

เชื้อชาติ/ศาสนา แต่มีคนใช้หลากหลาย

- ถาม : ในส่วนของแบบสอบถามดูในแง่ความคิด บุคลิก ลักษณะ อาจจะรบกวนในระดับหัวหน้างานที่ใกล้ชิดกว่านี้ คุณแล้วคุณพินิจเป็นผู้บริหารระดับสูงไปหน่อย เป็น Supervisor ที่ต้องดูแล แต่ในส่วนใหญ่ได้อะไรเยอะสุดท้ายจะเป็นการ Brain Storm หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน อาจจะเรียนเชิญ ถ้ามีการประชุม
- ตอบ : อาจจะพาคนสังกัดตรงนี้ไปด้วย เพราะเค้าใกล้ชิดกว่า ลึกขึ้น

(5) ความต้องการพัฒนาศักยภาพในตลาดแรงงานไทยของผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศมุสลิม

5.1 สารและข้อสังเกตที่สำคัญ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างคำถาม จะเห็นได้ชัดว่า รายได้เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการทำงานของนักเรียนนอก ข้อมูลบ่งชี้สอดคล้องกันว่า นักเรียนนอกส่วนใหญ่ถึงครึ่งหนึ่งประกอบอาชีพเสริม เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอ (ร้อยละ 50) หรือประกอบอาชีพเสริม เพราะอาชีพเสริมให้รายได้ที่ดี (ร้อยละ 50) อย่างไรก็ตามมีจำนวนไม่น้อยที่ประกอบอาชีพเสริมเพื่อใช้วิชาความรู้ที่เรียนมา (ร้อยละ 33.33) ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า นักเรียนนอกทำงานให้วิชาความรู้ทางศาสนาแก่สังคม เสริมจากการสอนศาสนาที่เป็นงานหลักในองค์กรของตน กับงานหลักที่ไม่ใช่การสอนศาสนา จึงหาทางสอนศาสนาตามประสงค์ที่จะให้วิชาความรู้ทางศาสนาที่ตนเรียนมา นอกจากนี้นักเรียนนอกเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 42.86) เห็นว่าทุนต่างประเทศยังจำกัดแต่ในการศึกษาศาสนา ซึ่งอาจเป็นไปได้ที่ว่า หากทุนต่างประเทศเปิดกว้างให้ศึกษาวิชาต่างๆนอกเหนือจากวิชาทางศาสนาอิสลาม และนักเรียนนอกมีความสามารถพอ ก็ประสงค์จะศึกษาต่อในวิชาเหล่านั้น

อนึ่ง แม้นักเรียนนอกจำนวนไม่น้อย (ร้อยละ 30) เห็นว่า เมื่อเทียบกับเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลทั่วไป ตนมีความรู้ความสามารถบางอย่างที่เด่นชัด แต่มีนักเรียนนอกจำนวนไม่มาก (ร้อยละ 25) เห็นว่าลักษณะเด่นในการทำงานของนักเรียนนอกโดยรวมเมื่อเทียบกับคนทั่วไป คือ ความมีคุณธรรมต่างๆ

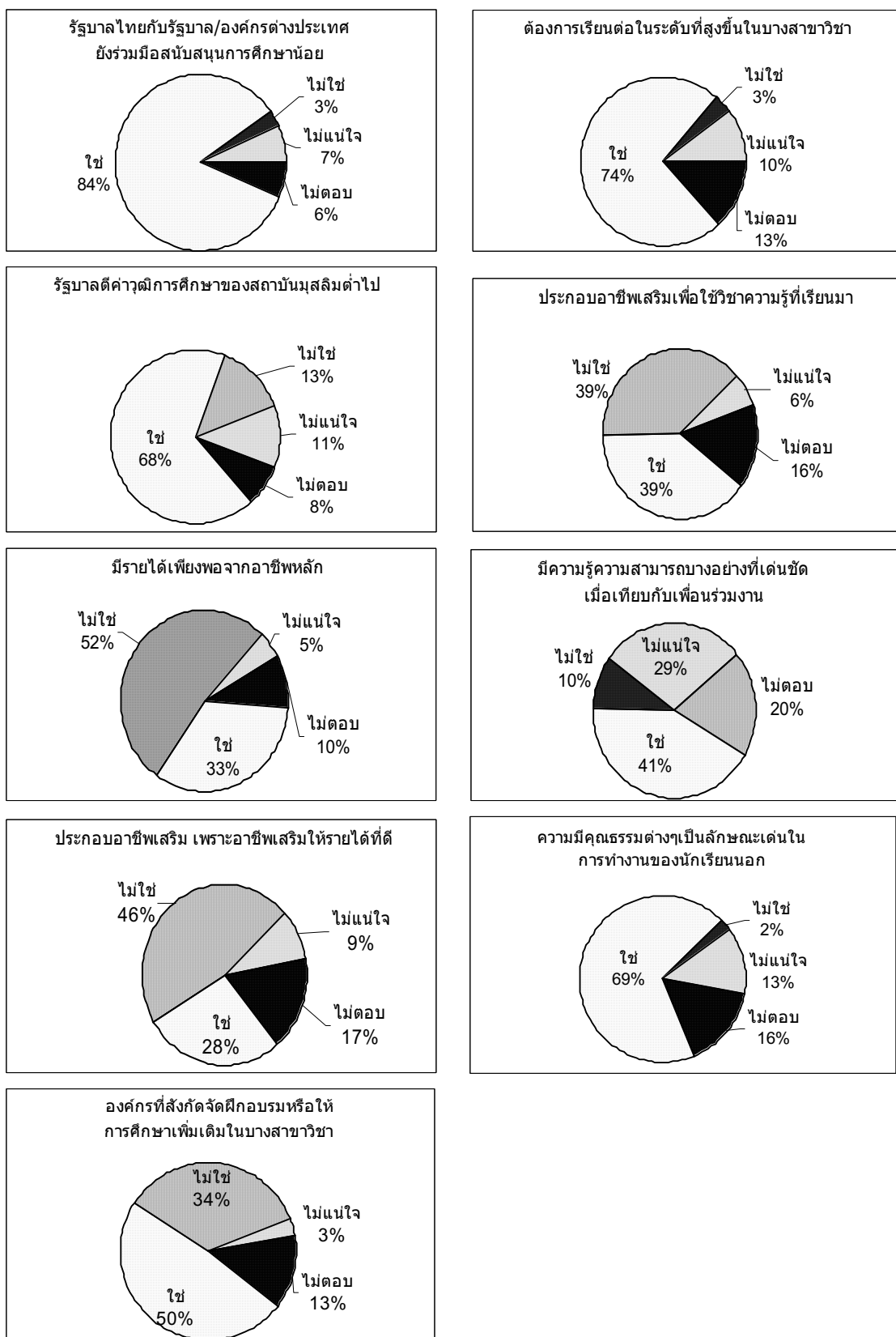
นอกจากนั้น นักเรียนนอกถึงครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50) คาดว่า ความสามารถในการทำงานของตนจะเพิ่มขึ้น หากได้เรียนรู้หรือฝึกอบรมในบางด้าน หรือบางสาขาวิชา ข้อนี้อาจแสดงให้เห็นว่า นักเรียนนอกในสัดส่วนที่สูง ใฝ่พัฒนาตนเอง หรือ พร้อมตอบรับการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของตน

5.2 ความต้องการพัฒนาศักยภาพในตลาดแรงงานไทยของผู้สำเร็จการศึกษา จากประเทศมุสลิม

5.2.1 รายละเอียดความต้องการพัฒนาศักยภาพในตลาดแรงงานไทย

	ความต้องการ	จำนวนผู้ตอบ(ราย)	อัตราส่วนของผู้ตอบ(%)			
		N	ไม่ตอบ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
1	ทุนต่างประเทศยังจำกัดแต่ในการศึกษาศาสนา	174	11.49	39.08	39.66	9.77
2	รัฐบาลไทยยังร่วมมือกันน้อยกับรัฐบาล/องค์กรมุสลิมในต่างประเทศเพื่อสนับสนุนการศึกษาของมุสลิมในประเทศไทย	174	6.32	83.91	2.87	6.90
3	รัฐบาลดีค่าวุฒิการศึกษาของสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศต่ำไป	174	8.05	67.24	13.22	11.49
4	งานที่ท่านทำในปัจจุบันตรงกับสาขาวิชาที่ท่านเรียนมา	174	6.90	66.09	22.41	4.60
5	งานที่ท่านทำในปัจจุบันไม่ค่อยตรงกับสาขาวิชาที่ท่านเรียนมา	174	12.07	21.84	61.49	4.60
6	ท่านอยากเรียนต่อระดับที่สูงขึ้นไปในบางสาขาวิชา (ระบุสาขาวิชาในช่องหมายเหตุ)	174	13.22	72.99	3.45	10.34
7	งานที่ท่านชอบมากที่สุดคือ สอนศาสนา	174	7.47	77.59	9.20	5.75
8	ท่านมีรายได้ที่เพียงพอจากอาชีพหลักในปัจจุบัน	174	9.77	33.33	52.30	4.60
9	ท่านประกอบอาชีพเสริม เนื่องจากรายได้จากอาชีพหลักไม่พอเพียง	174	16.67	50.00	27.01	6.32
10	ท่านประกอบอาชีพเสริม เพื่อใช้วิชาความรู้ที่เรียนมา	174	16.09	39.08	38.51	6.32
11	ท่านประกอบอาชีพเสริม เพราะอาชีพเสริมให้รายได้ที่ดี	174	16.67	27.59	46.55	9.20
12	คาดว่า ความสามารถในการทำงานของท่านจะเพิ่มขึ้น หากได้เรียนรู้ หรือ ฝึกอบรมในบางด้าน/บางสาขาวิชา (ระบุด้าน/สาขาวิชาในช่องหมายเหตุ)	174	15.52	73.56	2.87	8.05
13	เมื่อเทียบกับเพื่อนร่วมงาน หรือ บุคคลทั่วไป ท่านมีความรู้ความสามารถบางอย่างที่เด่นชัด (โปรดระบุในช่องหมายเหตุ)	174	19.54	41.95	9.77	28.74
14	องค์กรหรือหน่วยงานที่ท่านสังกัด เคยจัดฝึกอบรม หรือส่งท่านไปฝึกอบรม หรือศึกษาเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะในบางเรื่องในความรู้ความสามารถบางอย่าง (โปรดระบุในช่องหมายเหตุ)	174	13.22	48.85	34.48	3.45
15	ลักษณะเด่นในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันมุสลิมในต่างประเทศ โดยรวมเมื่อเทียบกับคนทั่วไป คือความมีคุณธรรมต่างๆ (โปรดระบุคุณธรรมในช่องหมายเหตุ)	174	16.09	68.97	2.30	12.64

ตารางที่ 18 ความต้องการในการพัฒนาศักยภาพในตลาดแรงงานไทยของนักเรียนนอก

แผนภูมิที่ 40 ความต้องการในการพัฒนาศักยภาพในตลาดแรงงานไทยของนักเรียนนอก

**5.2.2 รายละเอียดที่ได้การประชุมเสวนาเรื่อง “นโยบายที่รัฐบาลควรมีในการเสริมสร้างความร่วมมือ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม” วันพฤหัสบดีที่ 27 กันยายน พ.ศ.
2550 เวลา 14.00 - 19.00 น. ณ ห้องประชุมสารนิเทศ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

พิเชษฐ : ขอต้อนรับท่านผู้ร่วมเสวนาทุกท่าน พี่น้องมุสลิมทุกท่าน การเสวนาในครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่องการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ในด้านทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม วัตถุประสงค์การวิจัยจะครบ มีเบื้องหลังมาจากความเป็นจริงที่ว่ามุสลิมในประเทศไทยซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศ ได้ไปศึกษาในต่างประเทศกันเป็นจำนวนมาก จากงานวิจัยของทีมของผมเองที่ผ่านมา ที่ทำกับมหาลัทธิหิดลและประสบการณ์ที่ผ่านมาบอกได้ว่า ท่านเหล่านี้ที่สำเร็จการศึกษามา เป็นทรัพยากรที่ค่าสูงมาก ถ้าหากว่าเทียบกันแล้ว เวลาคนไทยคิดถึงนักเรียนที่จบจากเมืองนอก ถ้าเราคิดถึงนักเรียนที่จบจากเมืองนอก อังกฤษ อเมริกา หรือประเทศที่อยู่ใน G8 ออสเตรเลียหรือญี่ปุ่นประเทศเหล่านี้ละครับ เราารู้สึกเก่งเป็นพิเศษ มีโอกาสเป็นพิเศษ แต่ผมมองว่า ผู้ที่จบเมืองนอกจากประเทศมุสลิมนั้นละครับมีบางสิ่งบางอย่างที่เป็นพิเศษมากกว่าสองเท่า นอกจากความเก่งแล้วสังคมจะมองว่าเป็นคนที่ดีด้วยละครับ ไม่มีใครพูดถึงว่าจบจากอเมริกาแล้วจะเป็นคนดี ถ้าเป็นที่นี่ป็นไปด้วย

เนื่องจากว่าท่านที่ไปนั้นส่วนใหญ่แล้ว ไปจากพื้นฐานของความดีของศาสนาและเก่งในเรื่องของศาสนาด้วย และไปในประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดของปวงศาตาไปในแหล่งของภาษาที่ใช้ในคัมภีร์อัลกุรอาน ไปในแหล่งที่ใช้ภาษาที่สองรองจากคัมภีร์อัลกุรอาน ไม่ว่าจะเป็นภาษา อูรดู ภาษาอินโด ภาษามาเลย์ ภาษาตุรกี ภาษาเปอร์เซีย หรืออะไรต่างๆก็ตาม เพราะฉะนั้นสถานภาพของพี่น้องมุสลิม ในกลุ่มนี้ ผมเคยพูดในต่อที่ประชุมใหญ่ๆของท่านทั้งหลายที่จบออกมา ที่อยู่ต่อหน้าตัวแทนสภาความมั่นคง และก็มองว่าถ้ามองในระดับกลุ่มคนแล้วเนี่ย ท่านคิดเงินไม่มีกลุ่มไหนดีเกินท่าน แต่ถ้าท่านแย้งท่านจะไม่แย้งที่สุด เป็นไปไม่ได้เลย แต่ความสำเร็จในตรงนี้นะครับ มีข้อมูลบอกได้ว่ารัฐบาลเข้ามามีส่วนในความสำเร็จอันนี้น้อยๆที่ๆนี้ คือทรัพยากรที่มีค่าสูงมากของประเทศ ในสภาวะที่ถ้ามองโลกปัจจุบันเขารื้อพรมแดนประเทศออกไปแล้วด้วยการปฏิวัติเรื่องเทคโนโลยี การสื่อสาร การขนส่ง เมื่อพรมแดนออกไปโลกทุกวันนี้มันก็จะอยู่เป็นเกาะ เกาะเล็กบ้างใหญ่บ้าง เกาะอันนั้นก็คือกลุ่มวัฒนธรรม เมื่อเป็นอย่างนี้ละครับความคิดเดิมที่ผมพูดกับผู้หลักผู้ใหญ่ที่ต้องเปลี่ยนก็คือว่า ท่านจะเอาเขตของประเทศไทยขวานทอง แล้วจะไปบอกว่า นี่คือคนส่วนใหญ่ นี่คือคนส่วนน้อยไม่ได้อีกแล้ว เมื่อหรือตรงนี้ไปปั๊บ มุสลิมที่อยู่ในภาคใต้ของประเทศไทยหรืออยู่ส่วนไหนของประเทศไทยก็ตาม เขาเป็นคนส่วนใหญ่ และเป็นใหญ่หนึ่งในสามของโลก และเป็นใหญ่ในลักษณะของวัฒนธรรมที่เหนียวแน่น เป็นอุมมะฮ์อัลอิสลามียะฮ์ที่ผูกพันกันด้วยอุดมการณ์ไม่ใช่เพียงเรื่องของภูมิศาสตร์ ทางด้านของวัตถุหรือด้านอื่นใดก็ตาม เพราะฉะนั้นการผูกพันตรงนี้นั้นทำให้ความเหนียวแน่นของอุมมะฮ์อัลอิสลามียะฮ์นั้น มีอยู่ ถึงแม้ว่าจะแน่นขนาดไหนก็ตาม มีความเหนียวแน่นและมีความเป็นเอกภาพสูงอย่างน้อยมีอุดมการณ์ มีความเชื่อ มีความคิดที่ร่วมกันอยู่ถึงแม้ว่าแหวกแนวกันไปบ้างในรายละเอียด แต่หลักใหญ่ๆแล้วยังคงอยู่ เพราะฉะนั้นการคงอยู่ของคนเหล่านี้เป็นการคงอยู่ของคนประมาณ 1700 ล้านคน ในประเทศไทยถ้าหักกลุ่มน้อยโน้น กลุ่มน้อยนี้ออกไปก็เหลือประมาณ 50-60 ล้านเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นถามว่าในเมื่อคนในประเทศไทยขวานทองนั้นเป็นวัฒนธรรมเดียวกันกับคน 1 ใน 3 ของโลกนี้ ถามว่าส่วนนี้มันน่ามองว่า ถ้ามันควรจะเกี่ยวข้องกับคนกลุ่มนี้ในลักษณะที่เกี่ยวข้องแบบ แม้ว ย้อ มุซอ อี้ก้อ เป็นไปไม่ได้แน่ครับ และนับว่าสำคัญอิสลามไม่ใช่เพียงแต่ความผูกพันในเชิงของปัจจุบัน แต่มันมีรากของประวัติศาสตร์ 1400 กว่าปี แล้วก็ มีรากที่เป็นอารยธรรม และก็ไม่เคยมีอารยธรรมไหนที่ทำให้แสงสว่างแก่ยุโรปมากกว่า แสงสว่างของอิสลามประมาณ ศตวรรษที่ 9-13 ประมาณสามศตวรรษครึ่ง สี่ศตวรรษ ในขณะที่อารยธรรมอื่นให้ปัญญาแก่ตะวันตกไม่เกิน สองศตวรรษ แต่สิ่งเหล่านี้เราไม่เคยพูดถึงกัน เพราะฉะนั้นในเมื่อเน้นอย่างนี้ตัวที่เชื่อมระหว่างประเทศไทยกับโลกที่กว้าง

ใหญ่ไพศาลอันนี้ ก็นี้แหละครับมุสลิมในประเทศไทย แล้วแกนของคนมุสลิมในประเทศไทยก็คือ คนกลุ่มนี้แหละครับ คนที่จบมาจากเมืองนอก เพราะฉะนั้นเราจึงเกิดคำถามขึ้นมาว่ามันเน้นเรื่องที่เหมาะสมที่สมควร ให้รัฐจะต้องทบทวนว่า ควรทำอะไรกับท่านเหล่านี้และไม่ควรทำอะไรกับท่านเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นมองในเชิงของเหตุผลหรือในเชิงของอารมณ์ซึ่ง คิดว่าต้องดึงมันมาแยกออกไปแล้วจึงมองด้วยเหตุผลว่าประเทศที่กลายเป็นชนส่วนน้อยแล้ว แล้วมีสะพานตรงนี้ เรา จะให้เป็นสะพานที่ขาดสะบั้นเหลือแต่ต่อแล้วก็เป็นอันตราย หรือเป็นสะพานที่ปลูกด้วยดอกกุหลาบแล้วแต่นะครับ ตรง นี้เองเราเลยตั้งคำถามว่าในเมื่อมีบุคคลที่สำคัญ รัฐบาลควรมีนโยบายอย่างไร ในการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วน ซึ่งเป็นอยู่ แล้วแต่รัฐบาลแทบจะไม่มีส่วนร่วม เดี่ยวข้อมูลจะโชว์นะครับทำอย่างไรจึงให้เป็นหุ้นส่วนในเชิงยุทธศาสตร์ที่จะทำให้สิ่ง เหล่านี้เป็นทุนทรัพย์ที่ประเสริฐที่สุด สำหรับการพัฒนาสันติภาพ ความอยู่รอด ความมั่นคง อยู่ดีกินดีให้ยั่งยืนที่สุด เพราะฉะนั้นผมว่าพูดไปสักนิดก็ได้ว่านะครับ The Clash of Civilization หรืออะไรต่างๆก็ตาม แทบจะไม่ต้องพูดมันก็เป็น เกราะทางด้านวัฒนธรรมที่เมื่อมีความแตกต่าง มันก็จะเกิดการเปรียบเทียบหรือการเผชิญกันอยู่แล้ว คือ ถึงจะวิจารณ์ ยังไงก็ยังเป็นอย่างนั้น ในโลกที่ไร้พรมแดน พรมแดนวัฒนธรรมเท่านั้นที่เป็นสิ่งที่มีนัยสำคัญอยู่ เพราะฉะนั้นในเมื่อเกิด สภาพในอย่างนี้ขึ้นมา มันก็ถึงเวลาที่จะต้องรื้อทัศนคติ รื้อความคิด และท้ายที่สุดคือรู้สึกให้ลึกลงไปถึงรากเหง้าของท่าน เหล่านี้ที่แฝงลึกอยู่และเป็นศักยภาพ นั่นก็คืออิสลาม แล้วถ้ามองเห็นศักยภาพของอิสลามแล้ว ผมก็คิดว่าประเทศไทยเอง รัฐบาลไทยเอง ควรจะต้องเห็นว่าอิสลามต่างหากที่เป็นศักยภาพในการที่ประเทศจะได้ แต่ถ้าไม่ทำความเข้าใจตรงนี้ผม ว่ามีแต่เสียกับเสีย จะเอามุสลิมในภาคใต้ สมมุติต้องเสียชีวิตไปสักครั้งหนึ่งก็ไม่สามารถไปแก้ปัญหาอะไรได้นะครับ ไม่ สามารถแก้ไขอะไรได้ เพราะฉะนั้นคือคนชนิดเดียวของโลก ทั้งโลก 1 ใน 3 ไม่มีทางนะครับ

ผมก็เลยร่วมกันกับทีมงานท่านอาจารย์ อรรถศักดิ์ มินโค ดร.ศราวุฒิ อารีย์ และท่าน อาจารย์ คลยา เทียนทอง ตั้งคำถามนะครับว่า ถ้าหากรัฐบาลจะมีนโยบายเกี่ยวกับความร่วมมือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ประเทศมุสลิม ซึ่งมีความสำคัญอย่างที่ผมพูดมาแล้ว เราควรรู้อะไรบ้าง สิ่งที่เราอยากจะมีอยู่ 3 ประการ

1. อยากจะรู้ว่าท่านจะจบออกมา ออกจากบ้านกลับมาบ้านในฐานะนักเรียนนอก ท่านต้องฝ่าฟันใช้ทุน จะต้องใช้ทรัพยากรไปอย่างไรบ้าง เพื่อว่าในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลนั้นรัฐบาลจะได้กำหนดปัจจัยที่เหมาะสม ในการสร้างทรัพยากรตรงนี้ร่วมกันระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม

ประการที่ 2 ในเมื่อคน คนหนึ่งได้เป็นผู้ที่พัฒนาแล้วต้องเข้ามาแสดงบทบาทในสังคมในฐานะผู้ที่ทำงานเราก็ อยากจะทราบหน่วยงานของท่าน ผู้ประกอบการ หัวหน้างาน ผู้บริหาร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือว่าเอกชน ภาค NGO ใน ด้านของการศึกษาหรือศาสนาก็ดีนะครับ เมื่อมีท่านเหล่านี้เข้าไปทำงานนั้นนะครับ ท่านรับเขาเข้าไปด้วยความคาดหวัง อะไร และเมื่อเข้าไปแล้วท่านพบว่าความจริงแล้วท่านเหล่านี้เป็นอย่างไบบ้าง มีส่วนไหนที่ท่านเห็นว่าเป็นจุดที่เด่น ส่วน ไหนที่ควรพัฒนาเพื่อให้เป็นทรัพยากรที่สมบูรณ์หรือดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ประการที่ 3 นะครับ ท่านที่จบเมืองนอกเองท่านคิดอย่างไรในเรื่องที่ท่านจบมาแล้วสังคมคาดหวังท่านให้เป็น ไรแล้วท่านหวังว่าตัวเองจะเป็นอย่างไรหรืออยากให้เป็นอย่างไบบ้าง เมื่อเข้าไปทำงานแล้วมีปัญหาหรืออุปสรรคอะไร บ้าง มอง ว่าท่านมีค่าที่ใดเด่นเมื่อเทียบกับคนอื่นแล้วในลักษณะจำเพาะอะไรบ้างแล้วส่วนไหนบ้างที่ท่านดูแล้วรู้สึกว่าคุณค่าที่ควร จะพัฒนา เพราะถ้าเรารู้อะไรเหล่านี้ะครับ เราก็คงบอกรัฐบาลได้ว่ารัฐบาลควรจะทำอย่างไรที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ร่วมกันระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิมไม่ได้ทอดทิ้งปล่อยปะละเลย เหมือนคนไม่มีเหตุผลเมื่อก่อนหน้านี้ นี่คือ ทั้งหมดของเรื่อง

ตอนนี้ในกระบวนการอันนี้ผมต้องขอโทษท่านที่มีเกียรติทั้งหลายที่ต้องให้กรอกแบบสอบถามก่อน เนื่องจากว่าในขณะนี้ข้อมูลที่เราได้จากแบบสอบถามนี้เนี่ยครับ ประมาณ 70 % เกือบจะเสร็จสิ้นแล้ว แล้วแบบสอบถาม นี้ถ้าเราเสนอสรุปไปอาจจะทำให้ท่านรู้สึกไม่เป็นธรรมชาติที่จะตอบคำถามก็เลยให้เวลาเมื่อกี้ ตอบคำถามก่อน ที่

แรกคิดว่าจะให้ทำตอนพักคิดว่าไม่เหมาะแน่ ก็เลยคิดว่าทำตอนนี้เลยจะดีกว่าก็เลยให้กรอกตรงนี้ก่อน ในขณะนี้นะครับ ยกเว้นท่านที่เพิ่งมาใหม่ที่ยังกรอกไม่เสร็จ

ผมก็คิดว่าสมควรแก่เวลาที่จะได้เริ่มแจ้งให้ทราบว่า ที่ดำเนินการมานั้นเราทำอะไรกันบ้าง ที่ทำมาก็พยายามที่จะหาข้อเสนอนโยบายโดยการประมวลองค์ความรู้ในลักษณะ ลักษณะหนึ่งก็คือประมวลในเรื่องของเอกสาร เพื่อจะปูพื้นให้แก่สังคมเมื่อเราทำเป็นเล่มขึ้นมาแล้ว เพื่อให้ทราบว่าลักษณะพื้นแพในเรื่องของ ภูมิศาสตร์ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ในภาพรวมของโลกมุสลิมเป็นอย่างไรบ้าง ในเชิงเดี่ยวและในเชิงที่ว่าอยู่ในเวทีโลก โลกมุสลิมในตอนนี้มีสายสัมพันธ์ในบริบทหรือในสิ่งแวดล้อมของสังคมโลกเป็นอย่างไรบ้างเพื่อที่จะได้มีพื้นฐานสำหรับพิจารณาในส่วนปลีกย่อยในเรื่องบุคลากรของเราที่คือนักเรียนนอกนะครับ เพราะฉะนั้นเมื่อปูพื้นตรงนี้ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งก็จะเป็นข้อในภาคสนามซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามบ้างหรือสัมภาษณ์บ้าง หรือไม่ก็ไปสัมภาษณ์ในเชิงลึกบ้างกับผู้ที่เกี่ยวข้องในส่วนต่างๆ ซึ่งในเรื่องของผู้ที่ตอบแบบสอบถามตรงนี้นะครับก็พยายามกระจายในหลายๆประเทศที่เราตั้งเอาไว้ 20 กว่าประเทศ แต่ที่ได้จริงๆก็ได้ตามสถานการณ์ที่เป็นไปได้ ในหลายที่ลำบาก ในภาคใต้ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็จะลำบากหน่อย แต่ก็คงจะได้หลายประเทศและขอบเขตของจังหวัดก็ครอบคลุมนะครับทั้งในส่วนบนส่วนกลางขึ้นไป ภาคใต้ตอนบน ภาคใต้ตอนล่าง ฟังทะเลอันดามัน และฝั่งทะเลอ่าวไทย ก็จะครอบคลุมในหลายพื้นที่แต่ในเรื่องจำนวนที่จะเป็นตัวแทนนี้ก็คงจะไม่สามารถจะทำอย่างนั้นได้ ไม่มีข้อมูลอยู่ในมือจริงๆแล้วก็ไม่มีแหล่งไหนที่จะให้ได้ว่านักเรียนนอกจากประเทศนั้น ประเทศนี้มีจำนวนเท่าไร ไม่มี เพราะฉะนั้นในส่วนตรงนี้ก็ไม่ได้ข้อมูลที่เจาะจงไปอย่างนั้น ว่าแล้วข้อมูลต่างๆเหล่านี้ในทางสถิติสามารถจะเป็นตัวแทนได้ ในการวิจัยกราฟจะบอกว่ามันจะเคลื่อนมาอย่างไรแล้วมันไปหยุดหนึ่งที่ปริมาณของผู้ที่ตอบคำถามว่าอยู่ในปริมาณเท่าไร เมื่อหาลิบคนขึ้นมามันก็เริ่มนิ่งแล้ว อาจจะเนื่องจากว่าความเป็นหนึ่งเดียวของลักษณะเฉพาะของนักเรียนนอกของประเทศไทยมีอยู่ ไม่ได้หลากหลายอะไรมากอย่างที่เราคิด เพราะฉะนั้นไม่มีปัญหา เพราะฉะนั้นในส่วนเบื้องต้นตรงนี้นะครับ ผมก็จะสรุปโดยทีมงาน จะแจ้งให้ทราบว่าที่ทำงานตรงนี้มีความรู้อะไรบ้างที่เราได้มาและหลังจากนั้นก็จะขอให้เวทีนี้เป็นเวทีที่เราจะได้พูดคุยกันถือว่าทั้งหมดไม่ถือว่าใครเป็นองค์อภิปรายแล้ว เรามาคุยกันเพื่อที่จะนำไปสู่ช่วงปลายๆเพื่อที่จะได้นำข้อคิดข้อเสนอให้แก่รัฐบาลว่าควรจะมีนโยบายอะไรบ้างในการร่วมมือพัฒนาทรัพยากรบุคคล ในส่วนนี้ผมขออนุญาตเรียนเชิญทางด้านภาคของเอกสารที่ปูพื้นก่อน อาจารย์ศัลยาหรืออาจารย์ศราวุธเริ่มก่อน

ศราวุธ : ก่อนอื่นผมต้องขอแนะนำตัวก่อนเพราะว่ายังเป็นเด็กใหม่ ศราวุธ อารีย์ จากสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อย่างที่ท่านอาจารย์พิเชฐ ได้เรียนไป จริงๆแล้วอาจารย์พิเชฐ ได้ให้ภาพอย่างชัดเจนถึงที่มาที่ไปของงานวิจัยของเรา วัตถุประสงค์ แล้วก็สิ่งที่เรากำลังตามหาอยู่ ซึ่งส่วนนี้ผมเองคงจะไม่พูดแต่อย่างที่ท่านอาจารย์พิเชฐ ได้เรียนไปงานวิจัยของเราจะมีอยู่สองส่วน ส่วนแรกคือส่วนเอกสาร แล้วก็สองจะเป็นส่วนของภาคสนาม ผมเองกับอาจารย์ศัลยารับผิดชอบในเรื่องของเอกสารแล้วก็ทางอาจารย์พิเชฐ อาจารย์ อรรถศักดิ์ จะดูในเรื่องของภาคสนามจริงๆอาจารย์พิเชฐจะดูในภาพรวมอยู่แล้ว ที่นี้ในส่วนของภาคเอกสารที่ผมรับผิดชอบจริงๆแล้วอาจารย์พิเชฐ ได้กรุณา Out line ไว้หมดเรียบร้อยแล้วเพียงแต่ที่ผมจับข้อมูลเข้ามาใส่เท่านั้นเองเพียงแต่อาจารย์พิเชฐ ใช้คำในหัวข้อแรกนะครับว่า ภูมิรัฐศาสตร์ของโลกอิสลาม ในภูมิรัฐศาสตร์ของโลกอิสลามอาจารย์ พิเชฐ ก็ได้แยกออกมาเป็นการเกิดเป็นประเทศมุสลิมในเวทีโลก รูปแบบการเมืองการปกครองของประเทศมุสลิม ลักษณะเศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุขและก็การพัฒนาประเทศ ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมุสลิม องค์การระหว่างประเทศมุสลิม ประเด็นในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมุสลิมกับต่างประเทศ คือกับประเทศที่ไม่ใช่มุสลิม และก็ประเด็นในเรื่องของประเทศมุสลิมในเศรษฐกิจการเมืองโลก ประเด็นในเรื่องชนกลุ่มน้อยมุสลิมในโลก ประเด็นในเรื่องประเทศกับชนกลุ่มน้อยมุสลิมในต่างประเทศ ซึ่งจริงๆแล้ว ผมคิดว่าประเด็นต่างๆเหล่านี้เป็นประเด็นที่กว้างมาก แต่เป็นประเด็นที่กว้างที่ถ้า

สมมุติว่าเราศึกษาแล้วมันจะทำให้เราเห็นถึงภาพรวมของโลกอิสลาม มันจะทำให้เราเห็น position ของอิสลามว่ายืนอยู่ตรงจุดไหนของโลกในปัจจุบันซึ่งอันนี้ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่เราจะต้องปูพื้นฐานซึ่งจริงๆแล้ว ผมคิดว่าท่านผู้มีเกียรติที่มาร่วมการประชุมในวันนี้ทุกท่านคงจะมีรากฐานมีความรู้ข้อมูลอยู่พอสมควรในเรื่องเกี่ยวกับพวกนี้

ผมขออนุญาตจะไม่พูดในรายละเอียดเพียงแต่จะทำให้ภาพรวมๆ ว่าจริงๆแล้วมันมี key word อยู่สองคำในเรื่องภูมิรัฐศาสตร์กับโลกอิสลาม ถ้าถามว่าโลกอิสลาม คือ อะไรในปัจจุบันผมคิดว่าอย่างน้อยมีอยู่สองความหมาย ที่สามารถที่จะอธิบายคำว่าโลกอิสลามนะครับ ความหมายแรก โลกอิสลามในความหมายของเชิงวัฒนธรรม ซึ่งก็หมายความว่าประชาคมทั่วโลกที่มีความเชื่อมั่นศรัทธาในศาสนาเดียวกันนั่นก็คือ อิสลาม ประชาคมมุสลิมเหล่านี้ไม่ได้ประกอบอยู่ในชาติใดชาติหนึ่งแบบเฉพาะจงเจาะแต่ว่าชาวมุสลิมเหล่านี้แพร่กระจายออกไปทุกกลุ่มชาติพันธุ์ ที่มีความแตกต่างหลากหลายเราจะเห็นได้ว่าความหมายตรงนี้ก็กว้างมาก โลกอิสลามในเชิงวัฒนธรรมใครที่เป็นมุสลิมอยู่ที่ไหนก็ตามก็ถือว่าเป็นโลกอิสลาม ภูมิภาค East Asia ของเราจะเห็นได้ว่า เราเห็นมุสลิมในญี่ปุ่นมีอยู่ถึงแม้ว่าจะเป็นชนกลุ่มน้อย มีจำนวนน้อยมากก็ตาม ในประเทศจีนเราเห็นมุสลิมมีอยู่มากในภูมิภาค South East Asia เราจะเห็นได้ว่าชาวมุสลิมจริงๆแล้วประชากรทั้งหมด ของภูมิภาค South East Asia มีประมาณห้าร้อยล้านคนแต่ว่าเป็นมุสลิมเสียเกือบครึ่งหนึ่ง สองร้อยสามสิบ สองร้อยห้าสิบล้านคน ในตะวันออกกลางก็ไม่ต้องพูดถึงเก้าสิบเปอร์เซ็นต์เป็นมุสลิม เอเชียกลางประเทศที่เกิดใหม่ส่วนใหญ่ก็เป็นมุสลิมทั้งหมดและก็ในแอฟริกาทั้งทวีปเราจะเห็นได้ว่าครึ่งหนึ่งเป็นมุสลิม เพราะฉะนั้นเราจะเห็นได้ว่าในความหมายแรก ความหมายเชิงวัฒนธรรม โลกอิสลามเป็นโลกที่ค่อนข้างที่จะกว้างมากแล้วก็มีความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์ ทางด้านวัฒนธรรม ทางด้านหลายๆอย่าง อันนี้ก็คือความหมายแรกส่วนความหมายที่สอง ของโลกอิสลาม คำว่าโลกอิสลามอย่างที่ท่านอาจารย์พิเชษฐ ได้กล่าวเอาไว้ คือในเรื่องของ โลกอิสลามในเชิงภูมิรัฐศาสตร์ หรือว่า ภูมิศาสตร์ + การเมือง โลกอิสลามในความหมายนี้ผมหมายถึงว่า หน่วยทางการเมืองและภูมิศาสตร์ที่อิสลามมีอิทธิพลอยู่สูง หรือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ เมื่อกล่าวถึงโลกอิสลามในความหมายนี้คนส่วนใหญ่ก็จะนึกถึงประเทศมุสลิมต่างๆในดินแดนอาหรับแต่แท้ที่จริงแล้วโลกมุสลิมที่กินอาณาบริเวณที่กว้างใหญ่มากกว่าดินแดนอาหรับ คือ กินอาณาบริเวณจากโมร็อกโกซึ่งตั้งอยู่ปลายตะวันตกเฉียงเหนือสุดของแอฟริกายาวไปจนถึงบรรดาหมู่เกาะน้อยใหญ่ในประเทศอินโดนีเซีย มีอาณาบริเวณพาดยาวถึงสามทวีปและก็กินอาณาบริเวณเขตที่ผ่านเขตยุทธศาสตร์ที่สำคัญทางเศรษฐกิจและการเมืองด้วยซึ่งถ้าสมมุติว่าเราพิจารณาจากความหมายที่สองของโลกอิสลาม เราจะเห็นได้อย่างชัดเจนถึงสิ่งที่อาจารย์พิเชษฐพยายามที่จะทำ จริงๆแล้วโลกอิสลามเป็นโลกที่มีความสำคัญอย่างที่ท่านอาจารย์พิเชษฐได้เรียนไปแล้ว ก็เราดูจากจำนวนประชากร จะเห็นได้ว่าถ้าเรามองจากภาคใต้ของเราเห็นได้ว่าประชากรมุสลิมเป็นชนกลุ่มใหญ่ ถ้าเรามองใหญ่ออกไปอีกนิดนึง ประเทศไทยคราวนี้ประชากรมุสลิม เป็นชนกลุ่มน้อยแต่ถ้าเรามองไปในระดับภูมิภาค South East Asia มองออกไปใหญ่อีกนิดนึงปรากฏว่ามุสลิมกลับกลายเป็นชนกลุ่มใหญ่ แต่ถ้าเรามองใหญ่ไปอีกเป็นทวีปเอเชีย กลายเป็นว่าชาวมุสลิมก็ลดเป็นชนกลุ่มน้อย น้อยกว่าอินเดีย น้อยกว่าจีน แต่ถ้ามองในระดับประชากรมุสลิมขึ้นมาสูสีกับประชากร คริสต์แล้วสิ่งต่างๆเหล่านี้มันสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของอิสลาม

จริงๆแล้วถ้าเราจะแบ่งโลกอิสลามแบบกว้างๆผมคิดว่าน่าจะเป็นสามกลุ่มด้วยกัน กลุ่มที่ 1 คือ มุสลิมอาหรับ ซึ่งกลุ่มนี้มีอยู่ประมาณ 18 ประเทศ แล้วก็กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มประเทศมุสลิมเหมือนกันแต่ว่าไม่ใช่อาหรับตรงนี้มีอยู่เยอะเลยประมาณ สามสิบล้านกว่าประเทศทั้งสองนี้รวมกัน อยู่ในองค์กรที่เรียกว่า Organization of Islamic Conference องค์กรการประชุมอิสลาม OIC กลุ่มที่ 3 ก็คือ ชนกลุ่มน้อยมุสลิมที่อาศัยอยู่ตามประเทศต่างๆทั่วโลกไม่น้อยกว่า 120 ประเทศ นี่คือการแบ่งแบบกว้างๆของโลกอิสลาม แต่ถ้าจะแบ่งอีกในเชิงของพฤติกรรมระหว่างประเทศจะเห็นได้ว่าโลกอิสลามสามารถแบ่งได้เป็นสามกลุ่ม กลุ่มแรกก็คือกลุ่มที่ โปรมหาอำนาจ จะว่ายังงี้ก็ทำตาม กลุ่มประเทศเหล่านี้ก็อย่างเช่น ประเทศในอ่าวเปอร์เซีย กลุ่มที่สองก็คือ กลุ่มประเทศ ที่ไม่เอาตะวันตกต่อต้านตะวันตกไม่ว่าจะอะไรก็ตามก็ต่อต้านตะวันตกต่อต้าน

มหาอำนาจ ประเทศเหล่านี้ก็อย่างเช่นซีเรีย อย่างเช่นอิหร่าน อย่างเช่นซูดาน อย่างนี้เป็นต้นแล้วก็กลุ่มสุดท้าย ถ้าหากเราแบ่งตามพฤติกรรมระหว่างประเทศก็คือกลุ่มที่อยู่กลางๆ คูเป็นประเด็นๆ ไป ประเด็นที่มันดูแล้วมีตรรกะ มีเหตุผล เป็นกลางหรือว่าสอดคล้องกับศาสนาอิสลามประเทศเหล่านี้ก็จะสนับสนุน แต่ถ้าประเด็นไหนมันไม่มีเหตุผลสอดคล้องกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลามประเทศเหล่านี้ก็จะไม่เอาด้วยประเทศเหล่านี้ก็อย่างเช่นประเทศอินโดนีเซียอันนี้อย่างกว้างๆ จริงๆ แล้วผมอยากปูพื้นไว้ตรงนี้ก่อนเป็นประเด็นกว้างๆ ซึ่งผมคิดว่าถ้าหากว่ามีเวลาผมคิดว่าเดี๋ยวจะคุยอีก แต่ว่าขณะนี้ผมใช้เวลาเกือบสิบนาทีแล้วแล้วก็ อาจารย์ พิเชฐฯ ให้เวลาผมแค่นี้แล้วผมคิดว่าอาจารย์ คลยา มีประเด็นที่น่าสนใจยิ่งกว่าของผมคือความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับโลกมุสลิม ขอเรียนเชิญอาจารย์คลยา เทียนทองครับ

คลยา : เรียนอาจารย์ พิเชฐฯ หัวหน้าโครงการวิจัย นักวิจัยร่วม อาจารย์อรรถศักดิ์ ดร. สราวุธ และที่สวัสดิ์ท่านผู้เข้าร่วมสัมมนา ก็คงต้องขอแนะนำตัวเองสักนิด คลยา เทียนทอง อยู่ศูนย์มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เดียวกันกับ ดร. สราวุธ ในแง่ของพื้นที่ที่จะช่วยกันดูในส่วนพื้นที่ที่เป็นตะวันออกกลาง ประเด็นที่ให้ความสนใจและค่อนข้างถนัดก็จะเป็นประเด็นในเรื่องของการเมืองระหว่างประเทศนะคะ ค่อนข้างจะให้ความสนใจกับประเทศอิหร่าน ที่นี้ในส่วนของการวิจัย การเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม อย่างที่ท่านอาจารย์พิเชฐฯ ได้เรียนไป ในส่วนของภาคเอกสารคือ คลื่นกับ ดร. สราวุธ ดูในส่วนที่เกี่ยวกับโลกมุสลิมและก็ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับโลกมุสลิม และความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับโลกมุสลิม ภาพมันเป็นยังไง ที่นี้ในรายละเอียดที่ท่านอาจารย์ก็ได้พิเชฐฯ กรุณากำหนดเป็นหัวข้อก็มีประมาณ 5-6 หัวข้อก็จะกล่าวให้ฟังคร่าวๆ

ในหัวข้อแรกก็กล่าวถึง พูดถึงกำเนิดพัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศมุสลิม และก็สถานะความสัมพันธ์ในปัจจุบันเป็นยังไงทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา สังคม วัฒนธรรม และก็ดูว่า ประเทศมุสลิมมีศักยภาพหรือปัญหาหรือว่ามีโอกาสยังงี้ แล้วสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการเมืองและก็เศรษฐกิจของเรา ของประเทศไทยอย่างไรและสิ่งสุดท้ายจะเปรียบเทียบให้ดูว่าความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับโลกมุสลิมเมื่อเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศอื่นๆ ที่นี้จากทั้ง 5-6 หัวข้อที่กล่าวไป รายละเอียดคงจะไม่มีเวลาที่จะนำเสนอได้มาก แต่ว่าจะขอสรุปเป็นประเด็นหลักๆ ก็คือ ในส่วนความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับโลกมุสลิมโดยรวมแล้วตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นมิติทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ถือว่าอยู่ในระดับที่ดีแต่ถามว่าเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศอื่นแล้วนับตั้งแต่อดีตหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นโยบายต่างประเทศไทยจะให้ความสำคัญอยู่กับกลุ่มประเทศสองกลุ่มหลักๆ ก็คือ กลุ่มประเทศมหาอำนาจ และกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้นลำดับความสำคัญของโลกมุสลิมอาจถือได้ว่าเป็นลำดับที่รองแต่ไม่ได้หมายถึงว่าไม่สำคัญ ที่นี้เราต้องมาดูว่าประเทศในโลกมุสลิม ถ้าประเทศไหนอยู่ในข่ายที่เป็นมหาอำนาจหรือเป็นประเทศเพื่อนบ้านก็จะถูกจัดอยู่ในระดับความสำคัญในกรณีอย่างเช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ถือว่าเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน เพราะฉะนั้น การให้ความสำคัญกันถือว่าค่อนข้างมาก การให้ความสำคัญในกรณีสองประเทศนี้ เป็นการให้ความสำคัญในภาพที่เป็นประเทศในภูมิภาคเดียวกันและเป็นประเทศที่มีเขตแดนติดกัน อย่างที่บอกว่่านโยบายเราจะมุ่งเน้นความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจและประเทศเพื่อนบ้านเป็นหลัก เพราะฉะนั้นในส่วนของโลกมุสลิมระดับความสัมพันธ์ก็ไปด้วยดีแต่อาจจะยังไม่ค่อยกระชับแน่นมากในระดับรัฐบาลยกเว้นในระดับภาคประชาชนที่เป็นที่ทราบกันดี อย่างเช่นที่ชัดเจนก็คือว่า การเดินทางไปศึกษาต่อหรือว่าในเรื่องกิจกรรมทางศาสนา ความร่วมทางด้านสังคม วัฒนธรรมอื่น ซึ่งมีมานานแล้ว และก็เป็นไปอย่างกระชับแน่นของภาคประชาสังคม ในระดับรัฐอาจจะยังไม่มี เขาเรียกว่าอะไรไม่มีกลไกมากเท่าไรในการที่จะดำเนินการตรงจุดนี้ ยกเว้นในกรณีบางประเทศซึ่งมีกลไกคณะกรรมการร่วมในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในระดับของประเทศ เพราะฉะนั้นโดยภาพรวมแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับโลกมุสลิมเป็นไปด้วยดีและมีมิติที่เน้นให้ความสำคัญมากนะคะ แต่ภาพ

ที่ออกมา ก็จะเป็นในเรื่องที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม อย่างที่บอกส่วนใหญ่โดยเฉพาะประเทศในตะวันออกกลาง เราก็มุ่งให้ความสำคัญในเรื่องเศรษฐกิจ กรณีที่เกี่ยวกับการภาคแรงงาน การซื้อขายน้ำมันหรือแม้แต่เรื่องการส่งสินค้าเข้า สินค้าออก แต่ขณะเดียวกันประเด็นเรื่องสังคม วัฒนธรรม ก็กระชับแน่นมากขึ้นส่วนในซีกโลกอื่นๆ ที่เป็นโลกมุสลิมอื่นๆ อย่างเช่นในแอฟริกาหรือว่าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้บางประเทศหรือว่าในเอเชียใต้ ความสัมพันธ์ก็อาจจะยังไม่แน่นแฟ้นมากนัก ยกเว้นในกรณีที่ความสัมพันธ์ไทยกับอินเดีย อินเดียก็ไม่ได้ถือว่าเป็นประเทศมุสลิม เพียงแต่ว่าประชากรที่เป็นมุสลิมค่อนข้างเยอะเมื่อเทียบสัดส่วน แต่การให้ความสำคัญก็เน้นในเรื่องเศรษฐกิจมากกว่า เพราะฉะนั้นคงจะให้ภาพคร่าวๆ โดยสรุป ว่าความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศมุสลิมโดยพื้นฐานแล้วจะกะ เป็นไป ด้วยดีแต่ว่าการกระชับความสัมพันธ์มีโอกาส ที่น่าจะกระชับความสัมพันธ์ระดับรัฐ ได้มากกว่านั้นนะ คงจะให้ภาพเท่านี้ก่อนขอบคุณค่ะ

พิเชษฐ : สิ่งที่เราทั้งสองท่านให้มานะครับ ก็คงมีข้อบ่งชี้อยู่อย่างหนึ่งว่า สายสัมพันธ์ในทางวัฒนธรรมนั้น อยู่เหนือพรมแดนนะครับ ในภูมิศาสตร์การเมืองก็มีประเทศมุสลิมประเทศไหนประเทศนี้ ถ้าไปดูแล้วประเทศที่จะถือว่าเป็นประเทศมุสลิมก็คือ มีรัฐบาลเป็นมุสลิม ก็เป็นสมาชิกของ OIC Organization of Islamic Conference ปัจจุบันมีสมาชิกประมาณ 57 ประเทศ แล้วกลุ่มของ OIC กลุ่มนี้ที่ให้ทุนการศึกษาแก่มุสลิมที่อยู่ในประเทศที่ไม่ใช่มุสลิมก็คือ non-member countries เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะอยู่ในประเทศมุสลิมหรือไม่ใช่ประเทศมุสลิม แต่ความช่วยเหลือที่เราเห็นว่ามันข้ามพรมแดนของภูมิศาสตร์การเมือง ที่นี้ถ้าหากว่าเรารื้อเขตภูมิศาสตร์การเมืองออกไป มันก็เป็นพรมแดนด้านวัฒนธรรม ที่นี้ถ้าในโลกนี้มีมนุษย์ไม่มีการเมือง ไม่มีรัฐบาล มนุษย์ไม่มีวัฒนธรรมไม่ได้ะครับ ของ Clyde Kluc Khohn ซึ่งเป็นนักมนุษยวิทยาคนหนึ่ง กล่าวว่า To be human is to be cultured คือถ้าเป็นคนก็มีวัฒนธรรม พูดยากๆ ในเมื่อมีตรงนี้นะครับ ผมกำลังคิดคุณะครับในโลกนี้ถ้าหากว่าไม่มีรัฐบาลไม่มีอะไรทั้งสิ้น มุสลิมมีอยู่สองอย่างก็พอจะครับ อย่างที่หนึ่งคือมัสยิด อย่างที่สองก็คือ ครอบครัวพอแล้ว เพราะนั่นมันยึดกับครอบครัวนี้แหละถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานเพราะนั่นไม่เปลืองเลยที่อัลลอฮ์ได้ตราไว้ในเชิงของหุกุมไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานที่คุรซิดอาหมัดบอกว่า บัญญัติทั้งหลายในกฎหมายอิสลามนั้นหนึ่งในสามว่าด้วยเรื่องครอบครัว ว่าด้วยเรื่องที่เป็นแก่นสารของมนุษย์มากที่สุดแล้วเราไปดู Air Force One ก็เป็นอย่างนั้นท้ายที่สุดประธานาธิบดีก็คิดถึงลูก ถึงเมีย ที่ยิ่งใหญ่ในแง่ของภูมิศาสตร์การเมือง การทหาร การเศรษฐกิจ ทุกประการอยู่ที่นั่น เพราะฉะนั้นนะครับตรงนี้เองที่ว่า นักเรียนนอกมีสายสัมพันธ์ที่ดีที่เหนือพรมแดนตามไปด้วย มันอยู่ที่ว่าถ้าเป็นอย่างนั้น ประเทศไทยจะมองยังไง สังคมไทยจะมองยังไง บางทีที่พูดมาทั้งหมดต้องการจะตอบตรงนี้นะครับ มันไม่ได้มีอะไรมากเพราะข้อมูลมันจะเต็มไปด้วยหมดเลย รายละเอียดเรื่องนี้ ก็เปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาที่สิ่งที่ท่านอาจารย์ให้มาคงเป็นพื้นฐานในส่วนต่อไปที่ภาคสนาม พอพูดถึงภาคสนามทุกท่านนะครับซึ่งนี้นักเรียนนอกเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงเพราะฉะนั้นในภาคนี้ผมว่าเวทีน่าจะเป็นของผม อาจารย์ และก็ทุกคน ในช่วงนี้ผมคิดว่าน่าจะแนะนำเป็นรายท่านไปก่อนและเดี๋ยวผมก็นำเสนอและท่านก็ว่ากันมาตามลำดับ ในครั้งนี้ผมจะได้ทราบประเทศด้วยว่ามาจากประเทศไหนบ้าง ก็เริ่มไปตามลำดับนะครับ

นักเรียนนอก : ผมการศึกษาจากนิติศาสตร์อิสลาม มหาวิทยาลัยอิสลาม มদিনะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ก่อนที่จะจบมدينะฮ์ เคยเรียนอยู่ที่แอลจีเรียอยู่สองปี จบมศ.5 จากอิสลามวิทยาลัย ก่อนที่จะไปแอลจีเรียก็ไปฝรั่งเศสมาก่อนสองสามเดือน ก่อนไปก็จบสามัญและก็ศาสนา ศาสนานี้ไม่มากที่จบไป หลังจากนั้นก็กลับมาทำทำงานเป็นผู้บริหารโรงเรียนอิสลามแคว้นนทบุรี จะเห็นว่ามันคนละด้านกับที่เรียนมา เรียนนิติศาสตร์อิสลามแต่มาบริหารโรงเรียน เอาสั้นๆนะครับ ขณะนี้ก็ไปช่วยงานทางราชการก็ออกไปเป็นเลขานุการประจำคณะอนุกรรมการเลขาธิการสามจังหวัดภาคใต้ เป็นเลขานุการประจำคณะกรรมการศาสนาแล้วก็เป็นที่ปรึกษาของคณะอนุกรรมการกิจการอาหารฮาลาล ซึ่งมอง

ภาพแล้วค่อนข้างขัดแย้งกันจบศาสนามาแต่ทำงานรัฐบาลเป็นเรื่องที่น่าศึกษาน่าพูดคุยกันก็คงขอแนะนำตัวแค่นี้ก่อนนะ ครับ

นักเรียนนอก : ผม ตอนนี้เป็นครูอยู่ที่โรงเรียนอิสลามศรีอยุธยา จบมาจาก กุลลียะฮ์ คณะอะฮ์ลุลฮะดีษ มหาวิทยาลัย อัลอัซฮัร ประเทศอียิปต์ เมื่อ 20 ปีที่แล้ว แล้วก็จบมทิลเป็นลูกศิษย์ อาจารย์พิเชษฐ์และที่ปัจจุบันกำลัง ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาเอก คณะบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ก็แค่นี้ก่อน

พิเชษฐ์ : ผมแนะนำเพิ่มอีกนิดนึง อาจารย์ เป็นหนึ่งในมือถือระดับโลก คือ อักษรวิจิตร มีหลายประเภทมากอาจารย์ไป ได้แชมป์ในบางระดับขึ้นมา มีประวัติที่น่าสนใจมาก

นักเรียนนอก : ผมจบการศึกษาเบื้องต้นจากประเทศอินเดีย จบปริญญาตรีชรีอะฮ์ และก็จบปริญญาโทหะดีษ ที่ เตเลลูม เป็นที่สุดท้าย เสร็จแล้วก็ไปต่อที่อียิปต์ในบางสาขาแต่ไม่ทันจะจบกลับมาก่อน ขณะนี้ก็ได้สอนหนังสืออยู่ที่ธรรม มิตร์จิริยา และประสบการณ์ที่ผ่านมาค่อนข้างนานผมไปอยู่ที่ปัตตานี 3-4 ปี ไปอยู่ที่มาเลเซียก็ซัก 3 ปี และก็กลับไปขึ้น อินเดีย แล้วไปอียิปต์ต่อ เท่านั้นครับ

นักเรียนนอก : ผม การศึกษาจบจากประเทศมาเลเซีย กุลลียะฮ์อะฮ์ลุลฮะดีษ เช่นเดียวกัน ไปศึกษาอยู่ประเทศมาเลเซีย สามปีเศษและก็มีโอกาสเข้ามาทำงานในองค์กรหนึ่งในมาเลเซียชื่อว่า องค์กร อัครอม ที่มาเลเซียเมื่อ 18 ปีที่ผ่านมา นะครับ และก็ได้มีโอกาสเชื่อมโยงกับในส่วนของภาครัฐในเมืองไทยและก็องค์กรศาสนา องค์กรกิจกรรมอื่นๆใน สังคมไทยครับ

นักเรียนนอก : ผม เป็นคนจังหวัดนนทบุรี หลังจากจบประถมแล้วศึกษาที่ภาคใต้โดยตลอดจนกระทั่งจบปริญญาตรี จบชั้นชานาวิ เริ่มที่นครศรีธรรมราชพอเนาะบ้านตาลบ้าน ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ แล้วก็ไปต่อที่ปัตตานี หลังจากนั้น ก็ไปต่อที่ มดินะฮ์ สถาบันเดียวกับ ท่านอาจารย์ยะหยา แต่ผมเป็นรุ่นน้องไม่ทันกัน จากคณะนิติศาสตร์อิสลาม หลังจากกลับมาแล้วก็ไปสอนศาสนาอยู่ระยะหนึ่งแล้วก็พร้อมกับทำงานองค์กรสังคมสงเคราะห์ที่เป็นเงินกองทุน จากประเทศอาหรับมาเปิดกองทุนในเมืองไทย องค์กรสงเคราะห์มุสลิมนานาชาติสำนักงานประเทศ และปัจจุบันอยู่กับ สภายมุสลิมโลก อีกส่วนหนึ่งที่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางสังคมก็มาร่วมกันรับผิดชอบช่วยเหลือดูแลเด็กกำพร้า ดำเนิน รายการวิทยุเพื่อนกำพร้าทุกเย็นวันอาทิตย์เวลา 18.00 น.- 19.00 น. ซึ่งมันก็ไม่ตรงกับสายที่เรียนมาและก็ไม่เคยจบในเรื่อง ของการเป็นนักพูด ในเรื่องของข่าวสารนะครับก็ทำมาเรื่อยๆ ก็เรียนไปทำไปแล้วก็ฝึกเรียนรู้อ่านไปในตัวนะครับเพียง เท่านั้นแล้วก็วันนี้มีเพื่อนสมาชิกจากองค์กรมาร่วมเป็นผู้ร่วมสังเกตการณ์อีกสองท่านเดี๋ยวให้แนะนำตัวเลยนะครับ

นักเรียนนอก : ผม ก็พื้นเพเดิมภูมิลำเนาจากนราธิวาส ซึ่งเร่ร่อนมาเรื่อยๆจนมาศึกษาที่อิสลามศรีอยุธยา ด้วย เหตุผลของความเป็นมุสลิมซึ่งได้ศึกษาแต่ในขณะเดียวกันอยู่ในสังคมที่ถูกคนของเราเองมองว่าเราทำอะไรกันอยู่ ที่ ต้องศึกษา ทำไมต้องศึกษาเรื่องศาสนา ทำไมต้องศึกษาเรื่องของภาษาอาหรับ ภาษาบาลี แล้วทำไมต้องรักษาภาษาที่เราพูด อยู่ทุกวันนี้ มันก็ไม่ต่างอะไรกับที่ว่าคนอิสลามก็ต้องพูดอิสลาม คนเหนือก็ต้องพูดภาษาเหนือ ผมเป็นคนมลายูเป็นคน ปัตตานี ผมก็ต้องศึกษาในด้านศาสนาหรือว่าอะไรต่างๆ เป็นภาษาอาหรับ แต่ในขณะเดียวกันผมก็ไม่เคยลืมภาษาไทย ก็ยังใช้ ภาษาไทยยังถูกต้องอยู่ทุกวันนี้ แล้วก็หลังจากที่มีความรู้สึกที่ไม่สบายใจในการเรียนที่นราธิวาส สมัยก็คือมีความ เปลี่ยนแปลงของโลกพอดีของตะวันออกออกอย่างประเทศอิหร่านตามที่คุณดลยาสนใจอยู่ สมัยนั้น โคลินนี่ก็กลับมาจาก ฝรั่งเศสพอดี ความร้อนแรงของภาคใต้ก็มีพอดีในสมัยนั้นมีปัตตานี ผมก็เลยคิดถึงตัวเองมาศึกษาที่ศรีอยุธยาเพื่อที่จะหลบ มุมเพื่อที่มามหาความรู้และก็หาความรู้ปลอดภัย และก็หาความมั่นคงให้แก่ชีวิตตัวเอง ก็คือมาเรียนที่ศรีอยุธยามาห้าปี หลังจากนั้นก็มาศึกษา เพื่ออยากจะรู้ว่าชีวิตการศึกษาเป็นนักเรียนอาชีวะในกรุงเทพฯเป็นยังไงก็ไปที่เทคโนโลยีบางกะปิ แต่สรุปแล้วก็ทำไม่ได้หลังจากจบจากศรีอยุธยาแล้วแล้วก็มาอยู่ที่รามคำแหงก็ทำไม่ได้อีก เพราะว่าเพื่อนๆผมก็โดนรวบไป

เยอะเหมือนกันในขณะนั้นเพราะว่าจะมีสมาคมต่างๆของรามคำแหงที่มันไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองแต่รามคำแหง
ระดมจิตสำนึกเรื่องของวัฒนธรรม วิถีชีวิตของมุสลิมที่จะอยู่ในกรุงเทพฯที่จะอยู่ในภาคกลางจะมีสังคมที่ผิดแผกจาก
มุสลิมโดยทั่วไปก็เลยต้องย้ายตัวเองไปอยู่ในอินเดีย ไปอยู่ในอินเดียก็ตั้งใจที่จะเรียนจิตวิทยาโดยตรง ผมจบปริญญาตรี
จิตวิทยาและปริญญาโทจิตวิทยา หลังจากกลับมาที่มออยู่ที่บ้านใหม่อีกครั้งหนึ่งที่นราธิวาส ก็ยังอยู่ในสังคมที่มีความ
ร้อนแรงและก็ค่อนข้างเครียด แต่ด้วยความมีจิตสำนึกของลูกเกษตรกร ผมก็เลยคล้ายๆกับว่าชวนกัน นักศึกษาที่มีความรู้
ทั้งหลายที่มีสวนอะไรต่างๆก็ยอมเอาตัวเองมาทำสวนว่าเป็นยังไง ลองดูหนึ่งปี ก็เลี้ยงวัวเลี้ยงอะไรก็ได้ให้ครบ 40 ตัว
แล้วก็แจกชะกาด เหตุการณ์ก็ไม่ดีขึ้น ไม่มีความปลอดภัยก็เลยต้องขึ้นมาอยู่กรุงเทพฯอีกครั้งหนึ่ง โดยมาทำงานให้กับ
ฝ่ายสารสนเทศที่จุฬาราชมนตรี เคยเป็นตัวแทนของยูเอ็น และก็เรื่องของ WHO ที่อินโดนีเซีย เพื่อที่จะเอาองค์ความรู้
เหล่านั้นมาเผยแพร่ให้แก่มุสลิมในประเทศไทยซึ่งอยู่เบื้องหลัง information พวกนี้ ซึ่งที่เราต่อสู้ทุกวันนี้โลกมุสลิมกับวิถี
ชีวิตของมุสลิมกับวิถีชีวิตของ Western Countries มันมีแบบอย่างที่จะเกือบจะคล้ายกันเกือบจะกลมกลืนกัน แต่มันมีบางสิ่ง
บางอย่างที่มันต้องมีกรอบความถูกต้องของความเป็นอิสลามอยู่ด้วยนี่คืออันดับแรกที่ผมสัมผัสกับอาเซียนมุสลิม มุสลิม
อาเซียนหรือว่าเรื่องของ ประเทศไทยเราเองยังไม่มีความเป็น หลังจากนั้นก็กลับไปสอนหนังสือใหม่อีกครั้งที่
โรงเรียนคารุสลาม สอนที่นั่นก็เพื่อที่จะฟื้นฟูเรื่องขององค์ความรู้ เรื่องของไอทีและคอมพิวเตอร์ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเรื่อง
ที่ ผมเรียนจิตวิทยามาเลย แต่ความต้องการที่จะให้โรงเรียนและที่สถาบันที่เราเห็นอยู่ในทุกวันนี้มีระบบไอทีที่ดีและที่
พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ให้ดีขึ้นให้ทันกับโลกโลกาภิวัตน์ในยุคปัจจุบันนี้ ท่ามาเจ็ดปีเหตุการณ์มันก็มีการปราบปราม
เรื่องอิทธิพลเรื่องของยาเสพติดต่างๆ ผมก็เลยต้องย้ายมาอยู่กรุงเทพฯอีกครั้งหนึ่งปัจจุบันนี้ก็ยังอยู่กรุงเทพฯและก็เปิด
บริษัทเป็นของตัวเอง บริษัทไอทีและที่ปัจจุบันนี้ก็ทำเรื่องของทัวร์ด้วย ขอขอบคุณครับ

นักเรียนนอก : จบจากประเทศอียิปต์ ไคโร นิติศาสตร์อิสลาม ตอนนี้กำลังศึกษาวิชาชีพครูต่ออยู่ที่รามคำแหงและที่
สอนหนังสืออยู่ที่โรงเรียนพัฒนาการหญิงศึกษา

นักเรียนนอก : ดิฉัน จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร คณะชะรีอะฮ์ อิสลามียะฮ์ หลังจากจบปริญญาตรีแล้ว
เกิดอยากจะเรียนต่อก็เลย ตอนนั้นไม่มีมหาวิทยาลัยเปิดใหม่พอดีก็เลยเรียนปริญญาโทต่อเลยที่นั่น และก็กลับมาเป็นอาจารย์
สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสอนได้สัก 2-3 ปี ตอนนั้นก็เลยเปิดโรงเรียนของตัวเอง คือสอนเฉพาะผู้หญิง
อย่างเป็นทางการโรงเรียนเล็กๆเพิ่งจะเริ่มก่อตั้ง ปีนี้ก็เปิดเป็นปีแรกมีนักเรียนอยู่ประมาณสิบกว่าคน จะค่อยๆพัฒนาไปเรื่อยๆ
ขอบคุณค่ะ

นักเรียนนอก : ผม เป็นคนปทุมธานี ส่วนการศึกษาทางด้านสามัญก็ศึกษาในระดับม.3 หลังจากนั้นก็มาต่อในสาขาช่าง
อิเล็กทรอนิกส์ และก็มาเข้าเรียนโรงเรียนนายเรือหนึ่งปี หลังจากนั้นก็ออกจากนายเรืออากาศ ก็มาเรียนทางด้านศาสนา
จบปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยอิสลามียะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ตอนนั้นก็ศึกษาระดับปริญญาโทอยู่ที่จันทร์เกษม สาขา
ยุทธศาสตร์การพัฒนา ส่วนอาชีพตอนนี้ก็เป็นครูสอนศาสนา แล้วก็ปัจจุบันทำงานอยู่ที่บริษัทด้วยครับ ส่วนก่อนหน้านี้ก็
ทำงานอยู่ที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย ในขณะที่เรียนมหาวิทยาลัยก็เป็นผู้ช่วยอยู่ในกงสุล เพราะว่างกงสุลในเมืองมดนะฮ์ ไม่มีก็
เลยแต่งตั้งผมเป็นผู้ช่วยคอยดูแลงานที่อยู่ในเมืองมดนะฮ์ เป็นเวลาสี่ปีแล้วก็ช่วยเกี่ยวกับในเรื่องของผู้แทนของกรม
ศาสนาทำเป็นผู้แทนของกรมศาสนาอยู่แปดปีเกี่ยวกับในเรื่องกิจการฮัจญ์ที่โน่น ปัจจุบันเป็นครูสอนศาสนาอยู่ที่
โรงเรียนอัสซุกรอ จังหวัดนนทบุรี

นักเรียนนอก : การศึกษาสามัญก็นิติศาสตร์บัณฑิตจากรามคำแหงและก็เป็นลูกศิษย์อาจารย์ พิเชษฐ ปริญญาโทที่
มหิดล แล้วก็ศาสนาจบปริญญาตรีจากอัลอัซฮัร ไคโร อียิปต์ เรียนเรื่องการอรรถธิบายคัมภีร์ พอจบจากไคโรก็มาสอน
หนังสือที่เมืองไทยที่โรงเรียนมัธยมอุดินี่ ที่สวนหลวง ก็แค่ก่อนจะจบ

นักเรียนนอก : จบมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนเทพศิลา แล้วก็เรียนต่อที่มหาวิทยาลัยอัลฮัซร ในสาขานิติศาสตร์อิสลาม แล้วก็กลับมาช่วยสอนที่โรงเรียนมัธยมวัดดินีแค่นี้ครับ

นักเรียนนอก : ผมมี พี่นออยู่ที่จังหวัดปทุมธานี การศึกษาจบม.ปลายที่ปทุมวิทยาลัย หลังจากนั้นก็มีความคิดว่าจะได้ภาษามลายูก็ได้ไปเรียนอยู่ที่มาเลเซีย หลังจากนั้นก็มีความคิดว่าในเมืองไทยเนี่ย ภาคใต้ของไทยมีการเรียนการสอนภาษามลายูอยู่แล้วเลยกลับมาเรียนต่อที่ภาคใต้เป็นเวลาสิบปีแถวปอนาเนะ เรียนระบบ ปอนาเนะแท้ๆ เลยที่จังหวัดปัตตานีเป็นเวลาสิบปี หลังจากนั้นมาเรียนต่อที่โรงเรียนมิฟตะฮ์ของอดีตกษัตริย์ราชวงศ์สุลต่านสุลัยมานที่เมืองปัตตานี หลังจากนั้นก็ไปเรียนปริญญาตรีต่อที่ประเทศอียิปต์ และขณะนี้ก็มาเรียนต่อปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยจันทรเกษม คณะยุทธศาสตร์ปัจจุบัน เป็นบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมในจังหวัดนนทบุรี

พิเชษฐ์ : ก็ฟังเพลินเมื่อก็ได้ฟังคร่าวๆ ประเดี๋ยวเวลาพูดกันจริงๆ แลกเปลี่ยนกันจริงๆ มีสองหัวข้อก็คือหัวข้อแรกว่าจะจบนอกทีนี้ทุกคนเล่าเลยนะครับว่าคืนแรกต่อสู้อย่างไร และดีไหมดีผมอาจจะรวบจบแล้วอยากจะเป็นอย่างอะไรและคิดว่าสังคมอยากจะให้เป็นอะไรไปด้วยแล้วก็เมื่อฟังแต่ละท่าน ท่านอื่นก็ถามได้เพราะมีอะไรให้ชวนติดตาม ผมดูแล้วบางท่านไปหลายประเทศมากเลย และไปทำงานในระดับสูงด้วยแต่แปลกนะสูงแบบอาสาสมัคร สูงแบบอินเตอร์ระหว่างประเทศเลย อย่างกงสุล ทูต แต่ว่าแบบอาสาสมัคร ผมก็เลยงงว่ารัฐบาลทำไมไม่ให้นักเรียนเหล่านี้เข้ามาเรียนที่คณะรัฐศาสตร์ ที่ธรรมศาสตร์บ้าง ที่จุฬาบ้าง หรือไปเรียนบริหารที่นิด้าบ้างหรือส่งไปเรียนที่อังกฤษบ้าง อเมริกาบ้าง แล้วเอาท่านเหล่านี้ไปเป็นทูตผมงงเลย ดูซิเป็นอาสาสมัคร

พิเชษฐ์ : พัฒนาการของประเทศเลยอยู่กันแบบห่วงไม่เปิดทำนองนี้ นี่คือนี่ที่เราได้ฟังเพราะฉะนั้นประเดี๋ยวพอแต่ละท่านพูดอยากให้อ่านนะครับ ตรงนี้เวลาเราคงจะยึดหยุ่นแต่ว่าอยู่ในประเด็นทั้งหมด ผมคิดว่านะครับที่แรกจะนำเสนอตรงนี้ให้สั้นหน่อยแต่ว่าพอได้ยินได้ฟังแล้ว ไม่อยากให้อ่านตรงนี้เพราะว่าหลังจากเสร็จงานนี้คงจะมีการนำเสนอต่อเวทีสาธารณะด้วย ซึ่งผมขอจองไว้ก่อนนะครับท่านจะเข้ามาฟังด้วย และเชิญท่านที่ไม่ได้มาคนที่เคลื่อนไหวในทางสังคมด้วยยังดีนะครับ เพราะว่าถ้าไม่เคลื่อนไหวไม่ค่อยจะเป็นประโยชน์สักเท่าไรนะครับในการที่จะนำเสนอหรือว่าทำอะไรนะครับ แต่ผมเห็นอย่างอาจารย์ยะหิยา อย่างนี้เป็นต้น ท่านใส่โตปแล้วขับรถแว่นบ้าง รถเบนซ์บ้าง ผมว่าจิ๋วปลิวละครับทำงานทั่วประเทศ ถ้ามีอย่างนี้สักสองคนพอในเมืองไทยไม่ต้องมาก เดี่ยวเราจะคุยกันในเรื่องเหล่านี้ เพราะฉะนั้นในเวลานี้ผมคิดว่าต้องจำกัดเวลาการนำเสนอเท่านี้เพราะเราคงได้พูดกันอีกยาว ขอเชิญอาจารย์นำเสนอภาพในตอนนี้ครับ

อรรถศักดิ์ มินโด: ผม อรรถศักดิ์ มินโด เป็นนักวิจัยร่วมทีมของอาจารย์พิเชษฐ์ อาจารย์ดลยา ดร.ศราวุฒิ และทำงานวิจัยร่วมกันมาหลายโครงการนะครับ โครงการนี้ก็เป็นโครงการที่ทำทายอีกโครงการหนึ่ง ข้อมูลทั้งหมดอาจารย์พิเชษฐ์ได้ลงนามนะครับ เทียนี่ผมไม่ได้มีโอกาสลงกับอาจารย์พิเชษฐ์ เหมือนโครงการก่อนๆ แต่ว่ามาเป็นคนที่ทำหน้าที่ในการที่จะวิเคราะห์ข้อมูล ในการย่อยข้อมูล จากนั้นนักวิชาการ อาจารย์พิเชษฐ์ ก็จะมาแปลความหมายของข้อมูลอีกทีหนึ่งผมจะสรุปให้เร็วขึ้นนิดนึง เอาละครับวัตถุประสงค์ผ่านไปเลยนะครับ กลุ่มเป้าหมายที่เก็บข้อมูลก็มีสามกลุ่มนะครับ ก็คือ นักเรียนนอก เจ้าของสถานประกอบการ ที่นักเรียนนอกทำงานอยู่และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนนอก ในขณะนี้ข้อมูลที่น่าสนใจสรุปคร่าวๆ ในวันนี้ะครับ เกิดจากข้อมูลของนักเรียนนอก 118 คน แล้วก็ข้อมูลเข้ามาอยู่เรื่อยๆ คาดว่าน่าจะถึง 200 คน ซึ่งมีนัยสำคัญและให้ค่าในทางสถิติที่น่าเชื่อถือ ส่วนเจ้าของผู้บริหารผู้ประกอบการตอนนี้ เราได้ข้อมูลมาสักประมาณ 15 สถานประกอบการ และคาดว่าจบโครงการแล้วน่าจะได้ไม่น้อยกว่า 30 สำหรับหน่วยงานราชการนั้น ดร.ศราวุฒิกับ อาจารย์ดลยาได้ประสานงานกับหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนนอก ที่จัดการในเรื่องของการดูแล ในเรื่องของทุน ขอผ่านไปเลยนะครับคำว่า นักเรียนนอก มีนัยสำคัญ คือ

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศมุสลิม หรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษามุสลิมในต่างประเทศบางครั้งไม่ใช่ประเทศมุสลิม ยกตัวอย่างเช่นอินเดีย

นักเรียนนอก : ขออนุญาตถามนิดนึงครับ คำว่าเจ้าของกิจการคือใครบ้างครับ ถ้ามองว่าเรียนมาสาขาใดแล้วมาทำสาขานั้นหรือไม่ก็หมายถึงว่าโรงเรียนสอนศาสนาด้วยใช่ไหมครับที่เป็นเจ้าของกิจการ เจ้าของกิจการในที่นี้ก็มีในเรื่องขององค์กรเอกชนมีทั้งบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่เป็นกิจการ

คำถามที่สองนะครับคำว่าตรงกับสาขาที่เรียนมา คำว่าศาสนาโดยรวมมันไม่ใช่สาขาที่เรียน ศาสนาหมายถึงภาษาอาหรับแต่ถ้าคนที่จบชารีอะห์มาแล้วสอนวิทยาศาสตร์อิสลามหรือไม่อันนี้ตรงกับสาขาวิชา ไม่ได้หมายความว่าจบชารีอะห์มาแล้วสอนวิชาศาสนา แต่ถ้าที่เข้าใจคนที่ตอบคำถาม เขาตอบว่าคือสอนศาสนาไม่ว่าจะเรียนสาขาใดมาคือสอนศาสนาหมด คำว่าศาสนาคือสาขาวิชาใหญ่แต่สาขาวิชาย่อยเขาไม่ได้เจาะลงไป อย่างเช่นบางคนจบนิติศาสตร์อิสลามมาแต่ไปสอนไวยากรณ์อาหรับก็เยอะนะครับคือไม่ตรงกับสาขาที่เรียนมาแน่นอน

นักเรียนนอก : ถ้าอย่างนั้นคนที่ทำงานไม่ตรงกับสาขาที่เรียนมามีเยอะเลย แต่ถ้าคิดว่าจบศาสนาสาขาไหนมาก็ตาม มาสอนศาสนายังอยู่ในฟิลด์ เนี่ยมันก็อาจจะมียุคไปบ้างนิดหน่อย แต่ถ้าอย่างนี้อาจจะว่าเนี่ยเปอร์เซ็นต์สูงมาก

พิเชษฐ์ : คือเราได้ภาพกว้าง ถ้าหากว่าจบชารีอะห์ มา ถ้ามาสอนศาสนาเราถือว่าเข้าข่ายแต่ถ้าจบอย่างนี้ไปเป็นสามที่พัทยา ถือว่าไม่ตรงอย่างนี้เป็นต้น แต่ถ้าเราจะเน้นต่อไปเรื่องการศึกษาศาสนาข้อมูลอีกอันนี้น่าจะถามได้ซึ่งอันนี้น่าสนใจมาก ทำให้เราคิดว่างานวิจัยต้องมีอีกเยอะเกี่ยวกับบุคลากรเราเป็นยังไง อันนี้ผมขอสรุป ขออนุญาตนิดนึง ที่แรกก็ไม่ได้คิดว่าเราเบรกไปทำไม

อรรถศักดิ์ : ผมจะชี้ให้คุณคิดนึงนะครับว่าตรงนี้ผมอยากให้คุณเปรียบเทียบที่มีนัยยะที่เราน่าจะเอามาเป็นหัวข้อที่จะพูดกันหลังจากที่เราเบรกแล้วนะครับ ส่วนหนึ่งที่อาจารย์พิเชษฐ์บอกถึงความสามารถในการติดต่อกับต่างประเทศเขาคำนวณหวังไว้ 4 กว่า 4 ก็คือ ค่าคะแนนตั้งแต่ 0-5 เฉลี่ย 4 กว่าคิดเป็นประมาณ 80 % แต่ผลออกมาอยู่ที่ 50 กว่าๆ อีกเรื่องหนึ่งที่น่าจับตามองคือเรื่องของสถานประกอบการหวังในเรื่องความสามารถในการทำงานร่วมกับคนอื่นอยู่ในอัตราที่สูงประมาณ 4.5 แต่ออกมาที่ 3.4 ความสามารถในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการสื่อสารมีความหวังจริงๆในกลุ่มนี้เพราะว่าเรียนมาจากภาษาอาหรับใช้ภาษาอาหรับตั้งความหวังไว้ที่ 4.4 พอออกมาอยู่ที่ 3.6 3.7 นะครับ อีกกราฟหนึ่งนะครับความเคร่งครัดในศาสนาตั้งความหวังไว้สูงสุดเลยแต่พอไปทำจริงๆมันก็มีลดลงมาบ้าง แต่ก็ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา ผมขอผ่านในข้อที่ไม่มีนัยยะ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ก็เนี่ยก็ต่ำลงมานิดนึง ในเรื่องของความอ่อนน้อมถ่อมตนก็ลดลงมานิดนึง รู้สึกจะต่ำลงมากกว่าที่เขาคาดไว้ทุกเรื่อง อันนี้ความสามารถในการควบคุมตนเองก็คาดการณ์ไว้สูงแต่พอออกมาที่ต่ำ ความกล้าตัดสินใจอยู่ที่ 4 แต่พอออกมาเหลือแค่ 3 ความสามารถในการปรับปรุงตนเองอยู่ที่ 4.2 ออกมา 3.4 ความสามารถในการบริหารจัดการเขาไม่ได้คาดหวังอะไรมาอยู่ที่ 3.5 ออกมาที่ 3.2 ก็ถือว่าผู้ประกอบการไม่ได้คาดหวังไว้มาก คราวนี้สุดท้ายความพอใจในเจ้าของกิจการต่อบุคคลที่จบมาจากประเทศมุสลิม มาดูในภูมิภาคเอเชียเรา มาเลเซีย มาเป็นอันดับหนึ่ง ประมาณ 4.3 กว่า ถัดมาก็คือ อินโดนีเซีย และก็อินเดีย ปากีสถาน ต่ำสุดก็คือ บรูไน ความพอใจจากผู้ที่ทำงานกับเขาแล้วเขาประเมินเขาเพียงพอใจมาเลย์นี่มาอันดับหนึ่ง คราวนี้มาดูในกลุ่มของอาหรับकुเวตมาเป็นอันดับหนึ่งอยู่ที่ 4.5 รองลงมาคือ อียิปต์ 4.2 ถัดมาก็คืออิรักกับอเมิเรตส์ อยู่ในอันดับที่ใกล้เคียงกันอยู่ที่ 3.6, 3.7 แล้วก็มีจอร์แดน ส่วนกาตาร์นะครับอยู่ในระดับ 3.5 เพราะฉะนั้นจะให้เห็นอันดับที่ค่อนข้างจะต่ำ คือ อิหร่าน จริงๆแล้วคุณภาพในการศึกษาสูงแต่เรื่องคุณภาพยอมรับยังน้อยมันทำให้ความพอใจอยู่ในอัตราที่ค่อนข้างต่ำ อันนี้จะเป็นประเด็นที่เราจะมากำหนดกันหลังจากที่กลับมาจากเบรกแล้ว

พิเชษฐ์ : ข้อสังเกตตรงนี้มีเยอะเลย ถ้าเราดูว่าแต่ละประเทศสภาพพื้นเพเป็นยังไง มันก็น่าสนใจมากและก็ในบางเรื่องความอดทนอะไรต่างๆนี้สูง แต่สิ่งที่น่าสังเกตคือความกล้าตัดสินใจต่ำ แสดงให้เห็นว่าเรายังขาดวิชาการที่จะสอนให้เรา

เป็นผู้นำ ก็คือต้องอดทนสูง เจ้านายจะว่ายังไง ไม่พอใจยังงี้ ก็ต้องเก็บไว้ เรายังไม่มั่นใจตรงจุดนี้ เพราะฉะนั้นอยากให้ ขวัญขวยหาความรู้เพิ่มเติมแต่อาจจะว่าไม่มีใครที่จะมีนโยบายจริงๆที่จะจัดการให้เหมาะสมกับความต้องการ ก็คือในเรื่องของ Management เพราะฉะนั้นบางคนเราจะเห็นว่าคืบหน้าทางศึกษาพวกนี้เอาเอง และงานวิจัยเขาก็สนับสนุนอย่างนี้ ด้วยนะครับในการทำ Workshop ที่สุดก็ปรากฏว่าสิ่งที่ต้องการมากคือ วิชาในการบริหารการจัดการ วิชาเครื่องมือสื่อสาร คอมพิวเตอร์แล้วก็ในเรื่องของการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่ามนุษย์สัมพันธ์กับคนอื่นต่ำ ผมว่าไม่ใช่เพราะนิสัยแต่เพราะว่าอาจจะไปอยู่ต่างประเทศแล้วภาษาไม่คล่องเอะเลย เพราะว่าไปตั้งแต่ต้น เพราะฉะนั้นเรื่องพวกนี้คงเป็นเรื่องที่ไม่ใช่ นโยบายที่จะให้รัฐบาลทำฝ่ายเดียว สังคมมุสลิมเองจะต้องจัดการกับสังคมของตัวเองเป็นเรื่องใหญ่ ในช่วงนี้ก็ขออนุญาตยึดเส้นยึดสายนะครับสักสิบนาที ประเด็นเวทีที่จะเป็นของทุกคนจะได้ทราบอะไรดีๆจากกัน

ภาคหลังจะครับก่อนที่จะเราจะละศีลอด ละหมาด และก็จะทานอาหารค่ำซึ่งเตรียมไว้รองรับต้อนรับแล้ว นะครับ เรามีอีกสองหัวข้อจะครับกว่าจะจบนอก คือต้องการที่จะฟังว่า คิดยังงี้ก่อนที่จะไปเรียนนอกจนกระทั่งกลับมา ที่นี้เราไปเชื่อมตรงโน้นเลยดีกว่าครับ อยากจะเป็นอะไรในสังคมนี้และเป็นอย่างไรในสังคมนี้ เชื่อมกันไปเลยนะครับในแต่ละบุคคล ผมคิดว่าน่าจะใช้เวลาในตอนนี้สั้นๆเพื่อทุกคนจะได้พูด ส่วนถ้าหากมีเวลาเดียวเราก็กดกันที่หลังคงจะเริ่มจากด้านนี้บ้าง เอาให้ฟังนะครับประวัติการไปจบนอกมา

นักเรียนนอก : สิ่งที่ทำให้ไปเรียนเมืองนอกก็คือท่านศาสดาได้กล่าวไว้ว่าการศึกษาไม่มีสิ้นสุดเราจะต้องศึกษาไปตลอดชีวิต เมื่อเราเรียนศาสนาแล้วก็ต้องมีการต่อยอดทำให้ไปต่อเมืองนอกแล้วก็กลับมาบุคคลที่อยากจะเป็นก็คือความตั้งใจ ตั้งใจอยากจะเป็นก็คือ อยากจะเป็นผู้ซึ่งที่เผยแพร่ศาสนาแล้วก็นำความรู้ที่เรียนมานำเอาออกไปบอกต่อๆกับผู้อื่น และอีกอย่างหนึ่งก็คือเพื่อต้องการที่จะพัฒนาสังคมของเราอย่างที่ผ่านมาเรานำเอาประสบการณ์ที่เรียนเมืองนอก ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ความรู้ในเรื่องภาษา ทักษะ เราเอามาพัฒนาเพิ่มความรู้กับเยาวชนและก็เป็นการเปลี่ยนแปลงบ้างครั้งเนี่ย มุสลิมของเราที่จะไปเมืองนอกบางครั้งความคิดเก่าๆก็มีเหมือนกัน คือไม่เปิดกว้างเท่าไรกลับมาเพื่อต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้ดีขึ้น

พิธีษฐ์ : ไม่ทราบว่าได้รับทุนอะไรครับ

นักเรียนนอก : ได้รับทุนจากอัลอัสฮัร

พิธีษฐ์ : ทราบได้อย่างไร แล้วไปได้อย่างไรครับ

นักเรียนนอก : มีการสอบตามสถาบันคัดเลือกนะครับ

พิธีษฐ์ : ใครเป็นคนจัดการดูแลเรื่องนี้ให้

นักเรียนนอก : เป็นทุนผ่านสถานทูตมา

พิธีษฐ์ : แต่ละปีมีคนสมัครเยอะไหมครับ

นักเรียนนอก : แต่ละปีเขาก็มีสมัครเข้ามา

นักเรียนนอก : ก่อนอื่นที่เราจะไปสอบตรงนั้นก็จะมีการคัดเลือกจากสถาบันที่เรียนอยู่แล้ว ส่วนใหญ่โรงเรียนก็จะส่งไปคัด

พิธีษฐ์ : สาขาวิชาที่เปิดละครับ

นักเรียนนอก : ศาสนาทั้งหมดเลยครับ

พิธีษฐ์ : ตรงนี้เห็นได้ชัดนะครับ ผมทำวิจัยให้กับสภาการศึกษาแห่งชาติในเรื่องของการศึกษาศาสนาผ่านกระบวนการเรียนรู้ต่างประเทศ เขาจะให้ผมทำอิสราเอลบ้าง อินโดนีเซียบ้างแต่ผมเลือก อินโดนีเซีย พื้นการศึกษาเขาเรียนคู่ศาสนา กับสามัญ เพราะฉะนั้นเมื่อจบมัธยมศึกษาไปแล้วเขาจะไปเรียนทางศาสนาถึงปริญญาเอกเลยก็ได้ เขาจะเรียนต่อทางด้านสายวิทยาศาสตร์ก็ได้ เพราะวิชาที่เขาจัดนั้นมันเป็นวิชาที่จัดไว้พร้อมและก็มีมหาวิทยาลัยที่รองรับก็รับตรงนี้ได้

ของเราเมื่อมาทางสายศาสนาไม่มีสามัญมารองรับที่จะไปเรียนในระดับทางแพทย์หรือวิศวะ ถึงแม้โอกาสในต่างประเทศก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้นตรงนี้สิ่งที่น่าคิดมากก็คือว่า อิสลามที่ไม่แยกกับ Secular ในเรื่องของศาสนากับทางโลก ในโลกของความเป็นจริงเราทอนทุกอย่างให้เป็นศาสนา ไม่ว่าจะจบสาขาไหนก็ไปเป็นอาจารย์ ที่นี้ถ้าเราบอกว่าอิสลามมันกว้างทุกศาสตร์ที่เป็นอิสลามได้โดยรักษาในเรื่องของคุณค่า เด็กของเราไปต่อยอดในคณะอื่นได้ และจบมาก็จะเป็นคนเก่งแต่ไม่ใช่เก่งเฉพาะในเรื่องอิสลาม เพราะฉะนั้นถ้าจบแพทย์จากอียิปต์ภาษาอาหรับก็จะคล่อง มาเป็นแพทย์ที่นี้เขาก็ไม่ต้องมาเป็นล่ามอย่างเดียว อย่างบำรุงราษฎร์มีแพทย์ที่จบจากอียิปต์ รู้สึจะมีแค่สองคน ที่นี้ถ้าคนไทยของเรามีพื้นฐานสามัญเข้าไปสูงแล้วก็ไปเรียนแพทย์เป็นแพทย์ในอาหรับ พอกลับมาเปิดโรงพยาบาล แล้วก็เรียกคนเข้ามา คนพวกนี้ล่ะครับไปตั้งโรงพยาบาลในคูไบ

นักเรียนนอก : ผมขอเสริมจากอาจารย์นิดนึง อยากจะให้ไปต่อยอดสามัญก็ได้ไปต่อยอดด้านศาสนาก็ได้ แต่ทุกวันนี้ปรากฏว่าเวลาเรียนโรงเรียนมัธยมบางครั้งอิสลามก็ไปหน่อยหนึ่งไม่ได้เยอะเท่าไร ปรากฏจะไปต่อศาสนามันก็ต่อไม่ได้ไปต่อที่อียิปต์ ไปต่อที่ซาอุดีอาระเบียก็ไม่ได้ เพราะทางด้านศาสนาพื้นฐานน้อยจะไปต่อ สามัญจะไปแข่งกับเขามันก็ระดับก็ไม่ได้ ก็กลายเป็นว่าครึ่งๆกลางๆ ตรงนี้อยากให้ปรับปรุงสักนิด

นักเรียนนอก : ผม พื้นฐานก่อนที่จะไปเรียนก็คือได้ทุนจากโรงเรียนแล้วก็พอได้ทุนแล้วได้ขึ้นไปเรียนที่อัลอัซฮัร ที่อียิปต์ แล้วก็เรียนในสาขานิติศาสตร์อิสลาม สังคมที่โน้นบางส่วนก็จะเน้นเรื่องวิชาด้านศาสนาซึ่งเป็นหลักใหญ่ ในคณะแต่ละคณะของที่โน้นจะเป็นของที่นักศึกษาทั่วไปจะไปเรียนก็เป็น คณะสายของศาสนาเสียเป็นส่วนใหญ่แล้วก็จะแยกกันออกไปในวิชาเอกด้านต่างๆ ก็จะเลือกเรียนในด้านของนิติศาสตร์ ผมจบมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ครับ แล้วก็ไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงด้วย อยากจะได้ทั้งสองด้าน

พิเชษฐ์ : พื้นสามัญอาจจะค่อนข้างดีเวลาจะเขียนคำรอะอะไรเป็นภาษาไทยจบมาทำงานได้ดี อย่างเช่นอาจารย์ ดร. อิสมาแอ กว่าจะถึงวันนี้ท่านเหนื่อยในเรื่องของภาษาแต่ว่าเก่งมาก แต่ถ้าเรียนปริญญาตรียิ่งดี มาถึงทำงานจะสอน จะเป็นนักพูดหรือนักเขียนอะไรก็คืนะครับ

นักเรียนนอก : ก็ก่อนที่จะไปเมืองนอกตอนแรก ก็ไม่ได้คิดหวังเท่าไรว่าจะไปเมืองนอก เพราะว่าเรียนรามคำแหงแล้วก็ไม่ได้เรียนชีห์หะ คือ สี่ปีจบทั้งๆที่ไม่ได้ไปมหาลัยเท่าไร แต่ทางบ้านก็บอกว่าต้องเรียนศาสนาเท่านั้น พอจบมาก็เลยต้องไปเรียนแต่ไปก็ได้ทุนคือ ไปแข่งขันกันในช่วงเด็ก 5 คน คือมีสถาบันแห่งหนึ่งมีทุนให้แต่ไม่มีนักเรียน ผมไปแข่งเพื่อชิงโชคได้ ก็เลยได้ทุนไปอัลอัซฮัร ไปเรียนก็เรื่อยๆตามสภาพ หกเจ็ดปีถึงจะจบเพราะตอนนั้นตกในมหาวิทยาลัยหนึ่งครั้ง คือนอกจากเรียนแล้วสังคมก็ต้องเข้าใจด้วยนะครับ ผมเด็กสองพันคนอยู่ที่นั่น เด็กคนไทยซึ่งในแต่ละกลุ่มมีบ้านอยู่ทั้งหมด วันนี้ไปนอนกินข้าวบ้านนี้ กินข้าวเสร็จอยู่สักสองวัน อีกวันก็ย้ายไปนอนอีกที่หนึ่ง คือโลกอยู่นั้น พอเวลาอยู่กันเยอะปัญหาเรื่องพูด วันๆพูดแต่ภาษาไทย ถ้าจะให้พูดภาษาอาหรับหน่อยก็ต้องไปกินข้าว หรือ ไม่ก็ต้องไปนั่งตามร้านชาไปคุยกับอาหรับไปสังคัมกับอาหรับถึงจะได้ภาษามาดี หรือไม่นั้นอีกหนึ่งซึ่งได้ภาษาคือคือ คนที่เที่ยวอย่างเดียวไม่เรียนพวกนี้ภาษาคิดว่าพวกผมนะครับ เพราะไปอยู่ที่พวกฝรั่งเที่ยว พวกอาหรับเที่ยวได้ทั้งภาษาอังกฤษได้ทั้งภาษาอาหรับพวกนี้เขียนมาก แต่ผลการเรียนก็จะแย่น้อย

พิเชษฐ์ : กลุ่มที่แย่นั้นที่สุดเขาได้ปริญญาไหมครับ

นักเรียนนอก : แทบจะน้อยมากครับแต่ภาษาสุดยอด คนพวกนี้ทำงานเป็นล่าม กลับมาทำธุรกิจส่งออกต่างประเทศ ร่ำรวยมหาศาล

พิเชษฐ์ : แต่ท้ายที่สุดเขาก็ประสบความสำเร็จนะครับ เป็นเรื่องที่น่าคิดมากมันก็เกิดขึ้นที่อื่นด้วยพอไปเจอคนไทยก็ไม่ต้องไปพูดกับคนอื่นนะครับ

นักเรียนนอก : จบมาจากโน้นก็มาเขียนหนังสือส่วนอยากจะเป็นอะไร ที่เป็นอยู่คิดว่าดีที่สุดเสนอมาหลายงานบอกให้ไปทำโน้นทำนี้ แต่คิดว่าอยู่ตรงนี้นั้นดีที่สุดแล้วก็คือสอนหนังสือไปเรื่อยๆแม้กระทั่งเงินเดือนน้อยก็ยังเป็นความพอใจอย่างหนึ่งเพราะรู้สึกว่าจะไม่ต้องยุ่งยากไม่ต้องไปแข่งขันไม่ต้องไปดิ้นรน พอเพียงกับตัวของเรานั้นก็มีรายได้อื่นๆเข้ามา คือ เราคิดว่าตั้งแต่ถึงเวลาจริงๆแล้วในทางของศาสนาฉันสามารถอยู่ได้ ผมสร้างโรงเรียนแปลล้านจากมีเงินแค่สามแสน แปลเดือนสร้างแปลล้านบาท ไม่ได้ขอถึงเวลาเขาก็เอาให้กันเอง คือ ตอนแรกผมจบมาทางอิสลามวิทยาลัยโทรมาบอกว่ากรมศาสนาว่าอยู่ตำแหน่งหนึ่ง ต้องการคนเป็นภาษาอาหรับโทรมาหาผม ผมบอกว่ายังไม่เป็น ผมจะเป็นอย่างนี้แหละก็คือ แต่อย่างที่เราทรวงศึกษาธิการเขาก็ตามอยู่สี่เดือน ตามไปช่วยแปล ช่วยทำหนังสือ มันมีอะไรอีกเยอะแยะที่เราสามารถทำได้โดยไม่ต้องเสียเรื่องศาสนาของเรา ไปเป็นผู้ช่วย สว. อยู่สามปี เงินเดือนหมื่นกว่ามันก็พอไปได้ มีบางคนไปทั้งตรงนี้เลยปรากฏว่าสิ่งที่ไปเขาก็จับไว้ไม่ได้ มีเพื่อนผมสอนอยู่ปอเนาะ ทำมาค้าขายดี เปิดเดินเทรด ทั้งงานศาสนาในที่สุดแล้วก็ไปไม่รอดต้องกลับมาสอนศาสนา

นักเรียนนอก : ส่วนในเรื่องของการศึกษาด้านสามัญจบม. 3 เด็กๆในความคิดผมอยากเรียนสายสามัญ พอจบม. 3 ผมก็ไปต่อสาขาอิเล็กทรอนิกส์สามปี ต่อจากนั้นก็ไปต่อนายเรืออากาศ ได้นายเรืออากาศปีหนึ่งพอเรียนได้ แต่ที่บ้านตั้งไว้เลยว่าลูกทุกคนต้องเรียนสามัญแถม. 6 แล่นั้นพอห้ามเรียนเกินกว่านี้หลังจากนั้นต้องกลับไปเรียนสายศาสนาทุกคน เพราะเขาตั้งเป้าไว้ว่าลูกทุกคนต้องเป็นครูสอนศาสนา ฉะนั้นพี่น้องของผมเรียนนอกหมดเลย ตอนนั้นก็เรียนครูส่วนใหญ่ มีคนเล็กคนเดียวแหกคอก

นักเรียนนอก : คือเมื่ออยากให้ไปเรียนที่ซาอุดี สาเหตุที่ต้องไปคือฟรี ซาอุดี ทุนฟรีทุกอย่าง เดินทางก็ฟรี ค่าใช้จ่ายแต่ละเดือนก็ฟรี มีเงินเดือนให้ด้วยทุกอย่างตอนนั้น แต่ครั้งนี้ก็เนื่องจากที่ทางโรงเรียน เขาจำกัดอายุใครที่จะไปจึงทุนต้องอายุแค่ 18 ปี ซึ่งตอนนั้นก็อายุเกินไปแล้ว ก็เลยต้องชิงทุนเอง ไปเอง ไปสมัครชิงทุนที่มหาลัย ตอนนั้นจัดที่ มอ. ปัตตานี ไปร่วมขอเข้าชิงทุนด้วย ซึ่งตอนนั้น ดร.อิสมาแอล อาลี เขาอนุญาตให้นั่งฟังด้วย แต่ไม่ให้ร่วมสอบ แต่ให้เข้าไปนั่งฟังได้ ไม่ต้องสอบกับเขา พอติดตอนนั้นคนที่เข้าร่วมสอบไม่มาหนึ่งคน อ.อิสมาแอล ก็กลัวเสียหน้า ดร.จากมหาลัย ก็เลยให้ผมเข้าไปนั่งแทน ไปนั่งฟังเฉยๆ ไปนั่งแทน ก็เลยสอบได้ปีนั้นพอดี จังหวะก็เลยได้ไป ซาอุดีอาระเบีย แต่ช่วงที่ไปก็มีพี่น้องเรียนที่อียิปต์หลายคนครับ ก็ต้องมีหน้าที่ส่งเงิน อย่างผมเนี่ยก็ต้องส่งเงินไปให้พี่และน้องชายที่เรียนที่อียิปต์ ช่วงนั้นก็เลยต้องทำงานด้วย ก็เลยช่วยกงสุลทำงานที่เมืองมดینهฮ์ เมืองมดینهฮ์ ไม่มีกงสุล กงสุลจะมีที่เมืองญิดดะฮ์ที่เดียว แต่ว่าคนงานที่เมืองมดینهฮ์ ช่วงนั้นโดยประมาณ 25 คน เวลามีปัญหาอะไรก็ต้องวิ่งไปญิดดะฮ์ แก้ปัญหาแต่ละอย่าง อย่างเช่น ตำรวจจับอะไรแบบนี้ มันไม่มีล่าม ไม่มีคนช่วย ทางกงสุลก็เดินทางมาไกล เขาเลยจับผม แต่ไม่เคยมียา ดังก์ เงินก็ของผม เวลาว่าความขึ้นศาลก็เงินของผม แต่ไม่เคยจ่ายดังก์สักที แต่ว่าพอจบมา เขาก็ตอบแทนให้ผมไปเป็นล่ามที่บะห์เรน เมืองมาดามา ไปเป็นล่ามที่นั่น โดยกงสุลของญิดดะฮ์ส่งผมไปที่นั่นเลย ก็ไปฝึกงานที่โน้นสัปดาห์ ก็กลับไม่ชอบ สาเหตุที่กลับก็ภรรยาไม่ได้ไปด้วย ก็เลยกลับมา แต่จริงๆที่อยากเป็น ก็คือที่ทางครอบครัวอยากให้เป็นที่สุด คือครูสอนศาสนา อยากให้เป็นครูก็เลยมาเป็นครูสอนศาสนา แต่ ณ ปัจจุบันก็ทำอาชีพนี้ด้วย ก็คือเป็นผู้นำกลุ่ม คือเป็นแชะ ซึ่งช่วงนี้ก็ทำกับ บริษัท เอสทีอาราเบีย และก็อาชีพส่วนตัวก็เปิดร้านค้า บริหารไปเรื่อยๆ

นักเรียนนอก : คิดครับ คือจริงๆแล้วเนี่ยก็อยากทำงานราชการ แนวทางที่จะเข้าไปทำมันยาก สมมุติว่าอยากทำเนี่ยผมทำงานกับกรมศาสนาตั้ง 8 ปี แต่เวลาไปสมัครกับกรมศาสนา เขากันไม่ให้เข้า มันติดตรงที่ ไปรู้มากเกินไปก็เลยกัน ก็คือคนที่จบนอกมีความสามารถมาก แต่บางครั้งงานบางอย่างมันไปไม่ได้ เช่นเดียวกับดร.อิมามิล ลุดฟี มีความสามารถทางเรื่องตะวันออกกลางเนี่ยได้เลย แต่ปัญหาที่มันเกิดขึ้นเรื่องของฮัจญ์ เรื่องของสุญญาที่ไป ดร.จะช่วยให้ทำ แต่รัฐบาลก็พยายามกันไม่ให้ทำ มันมีสาเหตุหลายๆอย่าง ถ้าถามว่าอยากทำงานในส่วนราชการ แต่ที่นี้เราไม่มีลูกทางครับ ก็แค่นี้ละครับ

นักเรียนนอก : ก่อนที่ไปเรียนทุนอียิปต์นี่ ก็จบประถมศึกษาและเข้ามาต่อที่โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามเลย หลังจากนั้นก็ไม่ได้ไปเรียนสายสามัญมานะคะ ก็คือจบประถมก็มาเรียนการศึกษานอกโรงเรียน จนกระทั่งมัธยมศึกษาตอนปลายควบคู่กับการเรียนศาสนามาเรื่อยๆ จนกระทั่งเรียนศาสนามาได้ 5-6 ปี ก็ไปเรียนต่อที่โน่น โดยไปใช้ทุนส่วนตัวที่บ้านเอง เพราะตอนนั้นยังอยู่ชั้นที่ไม่สูงตามที่จะให้ไป และก็มีคนที่จะไปอยู่แล้ว เลยต้องใช้ทุนส่วนตัวไปเอง หลังจากที่ย้ายแล้วก็กลับมาสอนที่โรงเรียนนี้คะ พอคิดว่าบ้านมันอยู่ใกล้กัน ก็เลยอยู่แถวนี้ ไม่ค่อยได้ไปไหน หลังจากที่ย้ายปริญญาดรีแล้ว คิดว่าตัวเองยังไม่ค่อยแน่นเท่าไร อยากจะเรียนอีกสักหน่อย ก็คือไปเรียนปริญญาโทอีกสัก 2-3 ปี ก็พอหลังจากที่เรียนเสร็จแล้วเนี่ย ถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยที่เรียนเนี่ยจะเป็นมหาวิทยาลัยใหม่และหลังจากที่เอามาเทียบวุฒิปริญญาดรี กพ.ก็เทียบให้ แต่ว่าวุฒิปริญญาโท เนื่องจากว่าทางมหาวิทยาลัย คนก็ไม่ค่อยรู้จักกัน ยังไม่ทราบ เขาก็ติดต่อ เขาก็ไม่รับรอง ไปเรียนเทียบหน่วยกิต แต่ไม่ต้องไปเรียนก็ได้ คือว่าเราจะลงก็หน่วยก็ได้ ถึงเวลาสอบเราก็ไปสอบ ก็เขียนวิทยานิพนธ์ตอนเรียนก็ยากเหมือนกัน คือตอนที่เขียนวิทยานิพนธ์เนี่ย คือมันไม่ใช่ภาษาของเราคือแก้ก็แก้ไม่หมด มหาวิทยาลัยอยู่ที่สหรัฐอเมริกา แต่ว่าเขาแยกสาขาออกมาสอนศาสนาโดยเฉพาะ ส่วนใหญ่คนที่มาเรียนเท่าที่มองดูก็จะแบบ พ่อแม่ไม่ให้ออกไปไหน คือว่าจะปิดหน้าหมดเลย พวกอาหรับส่วนใหญ่จะเป็นพวกประมาณนั้นที่มาเรียน แต่ว่าพวกเราที่เข้าไปเรียนกับพวกเขาเนี่ย จะเป็นนักศึกษาต่างประเทศที่ไม่ว่าจะเป็นจากส่วนของภาคกลางก็ดี ภาคใต้ก็ดีมาเรียนก็เป็นที่นิยมในหมู่ของคนไทยและมาเลเซีย แต่ว่าถ้าในหมู่อาหรับในหมู่ของคนที่นี่เคร่งศาสนาและจากที่ย้ายเรียบร้อยแล้ว กลับมาสอนหนังสือก็เพราะว่า อันนี้เมื่อที่ถามว่า บุคคลที่อยากเป็นกับที่สังคมอยากให้เป็น คือว่ามันเป็นอะไรที่ปลูกฝังอยู่ในจิตใจมานานแล้วว่า ปู่ย่า ตายาย ทำโรงเรียนขึ้นให้แล้ว ต่อไปเราโตขึ้นเราต้องมาสอนที่นี่ คือว่าเป็นอะไรที่ฝังเราอยู่ เราตั้งใจที่จะไปเรียนแล้ว ตรงนี้เรามาต่อยอดที่บรรพบุรุษได้สร้างเอาไว้ก็คือเป้าหมาย ไม่คิดที่จะไปทำอย่างอื่นหรือว่าไปรับราชการอะไร แต่ว่าถ้าจะให้เกี่ยวเกี่ยวประสบการณ์ไปในระหว่างที่เป็นครูสอนศาสนาไปด้วย คือ โอเคคือพร้อมที่จะทำและอยากจะทำอะไรที่เข้ามาเรื่อย คือว่าไม่เกี่ยงค่าตอบแทนที่จะให้เท่าไรก็ไม่เป็นไร คือว่าจะได้หรือเปล่า คืออยู่ตรงนี้คงไม่อับจน เรื่องเรียนก็พอจบมากลับมาก็มาเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพครูที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงอีกหนึ่งปี จบมาเมื่อปีที่แล้ว แบบว่าคือกลับมาสอนอย่างเดียว เรามีความรู้ทางศาสนาเต็มที่แล้ว การที่จะเอามาสอนหรือบอกคนอื่นให้เข้าใจได้คือนั่น เนี่ย ก็เลยเข้าไปเรียนครุมาเพิ่มก็คือถ้ามีโอกาสก็อยากเรียนปริญญาโทหรือเอกอีกทางด้านของสามัญ แต่ว่าไม่รู้ว่ามีโอกาสเมื่อไร คือไม่ได้ตั้งว่าจะได้ระดับนี้ แต่ว่าอยากจะเพิ่มประสบการณ์อะไรไปเรื่อยๆ ศาสนาเราก็สอนมาแต่แรกแล้วให้ศึกษาหาความรู้ไปเรื่อยๆ ตั้งแต่อยู่ในเปลจนถึงอยู่ในหลุมศพ เราก็รู้สึกรู้ว่ายังมีอะไรที่ยังไม่รู้ ที่เรารู้มันเป็นส่วนที่แค่คิดตัวเอง ถ้าต่อไปได้ก็จะเรียนต่อไปเรื่อยๆ จะเป็นจากการเรียนหรือหาประสบการณ์ด้านนอกที่ไม่ใช่จากในระบบก็ฝากแค่นี้ละคะ

นักเรียนนอก : ครับ ก็อยากถามนอกเรื่องหน่อย คือสตรีมุสลิมมักจะถูกปิดกั้น เมื่อเทียบกับผู้ชายในหลายลักษณะมองยังไง รู้สึกว่าถูกปิดกั้นมั๊ย

นักเรียนนอก : รู้สึกว่าถูกปิดกั้นมั๊ย อันนี้คือว่าฐานะที่เป็นมุสลิม เรารู้ว่าเรามีกรอบที่จะสามารถไปได้แค่นี้ะ ไม่ควรเกินกรอบ เป็นกรอบของเราที่วางเอาไว้ ไม่ว่าทั้งผู้ชายและผู้หญิงมีกรอบด้วยกันทั้งนั้น แต่ว่าผู้หญิงอาจมีมาก ถ้าดูภายนอก คนก็จะเห็นภาพของสุภาพสตรีชัดเจนกว่า ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการแต่งตัว คือผู้ชายไม่ได้ถูกบังคับอะไรเท่ากับผู้หญิง แต่จริงๆทุกคนที่อยู่ในมุสลิมมีกรอบอยู่แล้วปฏิบัติตัวให้อยู่ได้ในขอบเขตเท่านั้นละ คุณนี่เป็นลูกหรือเป็นอะไร คือเราไม่สามารถที่จะมีอิสระมากมายในโลกของคุณย่า แต่ทางโลกหน้าเราก็ค่อยไปเอาสบายที่หลัง ก็คือว่าไม่คิดว่ามันเป็นปมด้อยบีบคั้นเรา

นักเรียนนอก : ที่ไปเรียนที่อียิปต์ ไคโรที่ใช้ทุนของตัวเอง ก็คือที่โรงเรียนก็มีคนที่ได้ทุนครบแล้ว คือถ้าเราจะไปเรียนก็ไปทุนของที่บ้านเองคะ ตอนที่เรียนอยู่ที่นั่น ก็เป็นคนที่ไม่ค่อยชอบพูดอาหรับ จะเป็นแนวว่าขยันอ่านหนังสือ เข้า

เรียนและก็สอบผ่าน เวลากลับมาก็มีโอกาส ไปสอบสัมภาษณ์งานที่โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ ก็เพิ่งจะเห็นความสำคัญของภาษาอาหรับแต่ก็สอบผ่านมาได้ แต่ที่ว่าตัวเองน่าจะพูดภาษาอาหรับได้ดีกว่านี้ ตอนที่เรียนอยู่ที่ประเทศอียิปต์ ตอนที่สอบได้ที่โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ เขาบอกว่าบุคลิกดูดีนิดนึง ตอนที่ทำงานเสริมเป็นล่ามอยู่ที่โรงพยาบาลด้วย ก็คือว่าอาทิตย์ละประมาณ 3 วันและก็แบ่งเวลาไปสอนหนังสือด้วย ก็คืออาชีพหลักก็คือ จดมุ่งหมายหลักก็คืออยากเป็นครูสอนศาสนา อยากทำอย่างอื่นเป็นแค่อาชีพเสริมมากกว่า ถ้าเลือกได้เนอะ ก็ไม่อยากจะล่าม ก็อยากเป็นหมอ อาชีพที่ดีกว่านี้ มันก็อยู่ที่โอกาสและเวลาด้วย ก็คือเวลาที่จะทำอะไรหลายๆอย่างในเวลาเดียวกันมันก็ลำบาก

นักเรียนนอก : คือเท่าที่ฟังมาก็มีความยินดีทุกคน ชีวิตราบรื่นดีนะ และก็น่าอิจฉาซึ่งต่างจากผมมาก ผมต้องต่อสู้กว่าจะจบป. 6 มา ไม่ถูกไปทางด้วยกลีบกุหลาบ มันมีเรื่องของยาเสพติดด้วยมีมาตลอดทั้งหมดเลย ปัจจุบันนี้ผม อายุ 40 ปีกว่า เพื่อนๆเก่าของผมก็ได้เสียชีวิตไปหมดแล้ว เพราะว่าโดนเรื่องของผงขาวเฮโรอีน อะไรพวกนี้ ผมคนนราธิวาสซึ่งสมัยนั้นยาเสพติดระบาดมาก ผมเลยต้องขึ้นมาหนีเพื่อนๆ มา เรียนที่อิสลามศรีอยุธยาที่ไม่พ้นอีก ก็คือว่ามันเป็นเรื่องของไวรัสเข้ามาในสมอง ซึ่งสมัยในอิหร่านก็เป็นเรื่องของโคมัยนี ฝนตกที่นี้ ฟ้าร้องที่โน้นมันก็เดือดร้อนเหมือนกันหมด มาอยู่ที่อิสลามศรีอยุธยาที่ถูก กอมน. ถามถึงตลอดว่าเป็นยังไง ผมก็เลยบอกว่า ผมไม่รู้ภาษามลายู ผมมาอยู่ที่นี้ มา 5-6 ปี แล้วก็ไม่ติดต่อใคร กว่าจะหลุดจากอิสลามศรีอยุธยา ก็ถูกกอ.รมน. ถามมาตลอด ก็เข้ามาเรียนกับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ก็อยากจะทำเหมือนๆกัน เพราะว่าก็เห็นเพื่อนๆอยู่ในรามฯ เยอะ สรุปว่าเพื่อนๆที่อยู่ในรามฯ ก็ถูกจับเยอะ อยู่ไม่ได้และพออยู่ไม่ได้ผมก็ปรึกษาคุณพ่อว่าทูนก็ไม่มี จะสอบชิงทุนก็ไม่ได้ เพราะผมต้องการที่จะไปชอบอน ก็เลยไปกับลูกของคุณเล็กนานา ก็มิทูนอะไรเรียบร้อยแล้ว แต่ทางฝรั่งเศสก็ไม่ออกวีซ่าให้ เพราะว่าผมมีเบาะแสในเรื่องของตัวแดง ก็ทำเรื่องส่งเอกสารไปอินเดีย ส่งไปก็ไม่มีอะไรตอบกลับมา ผมก็เลยบินด้วยวีซ่าทัวร์ไปอินเดียทุกคนก็มีสิทธิเรียนมีผมคนเดียวที่ยังมีวีซ่าที่เป็นทัวร์อยู่และก็ไม่รู้ว่าทำอะไรยังไง ก็เลยใช้ความสามารถของตัวเองโดยการไปเป็นนักกีฬาของมหาวิทยาลัย พอไปอยู่ที่มหาวิทยาลัยแล้วประมาณ 6-7 เดือน ทาง กพ. ที่ประจำอยู่ที่อินเดียก็ส่งหนังสือเวียนทั่วอินเดียว่า ตอนนี้ที่อินเดียมีกลุ่มเครือข่ายพวโลมาถึงแล้ว พอลึกว่ามันเกิดอะไรขึ้น ผมก็เลยอยากจะเรียนรู้ไม่ต้องการที่จะแบ่งแยกดินแดน ก็เลยเข้าไปคุยกับพวกสถานทูตว่าขอเป็นล่ามก็แล้วกัน ประมาณว่า เสาร์ อาทิตย์ ผมจะขึ้นมาช่วยสถานทูต มาช่วย กพ.

นักเรียนนอก : คุณ ปู่ผม และครอบครัวเป็นเจ้าของสถาบัน โดยอยู่ในสถาบันเดียวกันกับคุณพ่อของ เคน โดะมีนา สถาบันที่สงขลา สถาบันที่เขาถักกัน ก็ตกลงกับคุณพ่อของเคน โดะมีนาว่าทางด้านเส้นทางรถไฟสมัยรัชกาลที่ 5 สร้างจากกรุงเทพฯ- นราธิวาส ทางฝั่งตะวันตกคุณปู่ผมสอน ส่วนฝั่งตะวันออก อ่าวไทย เป็นคุณพ่อของคุณเคน สอน ซึ่งสภาพแวดล้อมในปัจจุบันนี้นั้น มุสลิมที่อยู่ใน ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ยังรู้จักเพราะว่ายังอยู่ในอารยธรรมของศรีวิชัยอยู่ ยังมีการหุงข้าว มีการบวงสรวง มันเป็นเรื่องที่หล่อหลอมในการศรัทธาที่ทุกคนก็ทราบกันอยู่ โดยทั้งสองท่านนั้นก็มาพยายามอธิบายว่าทัศนะของอิสลามมันเป็นยังไง ไม่ได้ต้องการที่จะมาแยกอาณาเขต สิ่งเหล่านี้จึงตกลงมาถึงพวกผมว่าเป็นสายไหนบ้าง ซึ่งก็สามารถจบจากอินเดียมาได้ด้วยวีซ่าทัวร์ และเรียนปริญญาโทจิตวิทยา ก็อยากจะรู้ว่ามีมนุษย์โลกคิดกันยังไง และความลับของเขากับเรา จรรยาบรรณของนักจิตวิทยาเป็นยังไง ผมก็ได้ตรงนั้นมา ซึ่งชาวบ้านจริงๆต้องการให้ผมเป็นผู้นำ ผมต้องการเน้นเรื่องการศึกษาเท่านั้นเอง คือถ้าคุณจะติดยาเสพติดก็ไม่เป็นไร แต่คุณต้องอาบน้ำละหมาด คุณต้องละหมาดให้ได้ เรื่องยาเสพติดคุณเป็นโรค คุณเป็นไป แต่เรื่องเคารพพระเป็นเจ้า คุณต้องทำต่อไป ซึ่งผม ปัจจุบันนี้ผมก็ยังไม่เห็นเลยว่าเด็กที่อายุน้อยที่สุดที่ติดยาเสพติดได้มากกว่าแถวปัตตานี ยะลา นราธิวาส จนทุกวันนี้ผมก็เห็นอยู่ น้ำตกก็ไหลอยู่ว่าทำไมเหตุการณ์นี้ ไม่มีใครมานั่งคุยกันเลย แต่พอท่านทักษิณมาปราบ แสดงว่าผมอยู่บ้านไม่ได้ แต่คนที่ผมจ้างมาติดยาเสพติด ผมจ้างให้มาดูแลสวนให้ ในฐานะที่ผมเรียนโก-ลก ก็เป็นมุสลิมล้วนมีทั้งยาเสพติด ที่มันเป็นตะเข็บชายแดนอยู่แต่ทำไมคนภาคเหนือ ภาคอีสาน ชอบอยู่บ้านผมโดยเฉพาะสุภาพสตรี มันทำให้ผมต้อง

ต่อสู้ไป เวลาผมไปมาเลเซีย ข้ามแดนไป เขาก็รู้ว่าผมเป็นลูกใครมาจากไหน เขาก็ต้อนรับผม ที่เราจะคุยกันเรื่องของเอดส์ เรื่องของการผิดประเพณี การค้า มันข้ามแดนกันแล้ว เรื่องต่อสู้ อีกเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางภาคใต้ โดยมีนายทหารที่สลับเปลี่ยนกันไปจำนวน 6-7 เดือนกันไป มันทำให้คิดอีก อดีตสว. ผมก็ปรึกษาเรื่องนี้ด้วยเหมือนกันว่าเราจะยังงี้ดี ในเมื่อนักเรียนของเรา นักเรียนม.1 พยาบาล ยาเสพติดวันละ สิบตัว สิบเม็ด และเอามาแบ่งขายที่โรงเรียนด้วยเหมือนกัน ซึ่งมีเยอะมาก และในเรื่องของลูกศิษย์ผู้หญิงอีก หลังเลิกเรียนตามจุดต่างๆเพราะความเดือนร้อน ในสถานการณ์ก็จะมีด้านแต่ละด้านเข้าไป คือวัยรุ่นบ้านผม มันถูกยาพิษไปแล้ว ซึ่งก็คือแต่ละคนก็คือหนอน โคนยาบ้า โคนกระท่อม โคนยาแก้ไอ ก็คือไม่มีชีวิตชีวา ก็คือในขณะที่เดียวกันคนที่มาจากที่อื่นก็แต่งตัว ดี ผมเกรียน พัดตลอดเวลา ความเป็นมนุษย์ของความเป็นเพศตรงข้าม แต่มันก็สร้างปัญหาอีกก็คือว่าไปโดยไม่บอกพ่อแม่ ปัญหาเหล่านี้ ผมต้องแก้ปัญหากับชาวบ้านอีก สิ่งที่ผ่านมาของท่านผมก็ตั้งใจ ส่วนของผมก็อยากให้พวกท่านรู้ด้วยว่ามันสาหัสเหมือนกันกว่าจะจบมา

นักเรียนนอก : ส่วนผมก็ต้องการแลกเปลี่ยน เดิมทีตัวเองอยากเรียนนอก แต่ก็ไม่ได้รับเลือก พี่ชายเองก็ได้ไปนอก ซึ่งก็มีโอกาสสอบและถูกเชิญไปเรียน สามารถที่จะไปประเทศคูเวตในชั้นมุดะวะลิด ช่วงหนึ่งสุดท้ายก็ไม่ได้ถูกคัดเลือก ตัวเองไม่ได้เรียนอยู่ในสาย คืออุดมการณ์ของเรามันไม่ตรงกับโรงเรียน ก็เลยไม่ได้ถูกคัดเลือก ของอัลอัสฮัร ก็ไม่ได้ได้ไป ผมเองก็มาเรียนที่มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ปัจจุบันผมเองก็มีโอกาสไปอยู่ในองค์กร สภามุสลิม มานานาชาติ หรือว่ามี พ่วงมาจากการทำกิจกรรม วิทยาลัยอิสลามยะลาเปิดโอกาสทำกิจกรรม แสดงความเป็นผู้นำสลิก ช่วงนี้ก็ได้เป็นนายกสว. ผู้อำนวยการก็บอกว่าให้เข้ามาทำงานได้ ก็สามารถขึ้นมาทำงานได้เลยเป็นช่องทาง ในเรื่องของภาษาอาหรับเอง ยังมาอยู่ในองค์กรที่จะต้องทำทุกวันนี้ ก็คลุกคลีอยู่กับภาษาเหมือนกับว่าเรามีโอกาสมากกว่าเพื่อนคนอื่นๆ ถ้าคนที่เขาเรียนที่ประเทศอาหรับเขาก็จะได้ภาษาเยอะกว่า แต่ผมเองก็จะมาได้ทักษะในเรื่องอิเดริยะ ในเรื่องของการจัดการองค์กรโดยเฉพาะภาษา ที่นี่ก็จะมองแบบนี้ โดยผม ส่วนตัวผมมองว่าคนที่เรียนนอกเป็นคนที่เท่มาก มองว่าถ้าคนพวกนี้กลับมาจะมีการเคลื่อนไหว ถ้าเขาเป็นนักกิจกรรมเขาจะเป็นนักกิจกรรมที่สมรรถนะของเขามากเลย จะอยู่ในระดับของราชการ ในเวทีราชการ ถ้าเขาเป็นวิทยากรให้กับองค์กร หน่วยงาน เขาจะเด่นมาก คือแค่ตัวผมเองที่ไม่ได้เรียนนอก แต่โอกาสของผมคือการได้เข้าไปทำงานกับรัฐบาลด้วย กับส่วนอื่นๆด้วยอย่างศูนย์ส่งเสริมเชิงคุณธรรม ก็ในขณะที่ อายุ 28 29 ตอนนี้อยู่จะ 30 คือเขาเชิญให้ไปเป็นผู้แทนของศาสนา ผมถามว่าทำไมไม่ติดต่อไปทางจุฬา ฯ เขาบอกว่าต้องการที่จะได้คนที่ทำกิจกรรมดีและ ไม่มีความซับซ้อนในภาระหน้าที่อะไร จนถึงทุกวันนี้ก็เป็นวิทยากรในเรื่องของการสัมพันธ ทำให้กับองค์กร แม้กระทั่งกระทรวงศึกษาธิการ ของสข.เอง ก็ติดต่อให้ไปนำเสนอเรื่องอิสลามให้กับศาสนาอื่น คือถ้าคนที่เขาไปเรียนนอก คือถ้าไปอยู่ในเวทีราชการที่นำเสนอ ที่มีวัตถุประสงค์ที่จะเป็นการสอนมุสลิมด้วยกันเองที่จะเผยแพร่ให้กับศาสนิกอื่นๆก็เป็นเป้าหมายของศาสนาด้วยเช่นกัน คือในความคิดอุดมการณ์ของผมก็คือว่าถ้าเป็นคุณอาต ก็อยากให้มันเป็นในทุกสถานะไม่ว่าจะเป็นในระบบราชการ ถึงเราจะไม่เป็นราชการก็ให้บางคนเป็นด้วย ถึงเราจะไม่ได้เป็นสส. ก็อยากให้คนที่เรียนศาสนาสูงๆได้เป็นสส. ซึ่งส่วนใหญ่เปอร์เซ็นต์ที่ออกกว่าจะเป็นครูกัน หมายถึงว่าครูที่มีบูรณาการ อย่างเช่น เป็นอบต. ที่มีความต้องการอยู่ในสังคมนี้ ก็อยากจะฝากส่วนนี้ไว้ครับ

นักเรียนนอก : ผมเป็นคนนทพูนีระครับ บางบัวทอง เส้นทางการศึกษาหลังจากจบประถมก็ไปอยู่กับชาวไต้หวัน โดยตลอด เริ่มที่ปอเนาะเลขนะครับผสมกึ่งบูรณาการ โดยที่ตอนนั้นทาง ปัตตานี ยะลา นราธิวาส มีการปรับเปลี่ยนเป็นระบบสะกอละคือเป็นระบบปอเนาะผสมกับระบบสะกอละ คือไม่มีชั้นเรียน คือใครเป็นรุ่นพี่ก็ดูแลรุ่นน้อง และก็ไม่มี การสอบ ไม่รู้ว่าจบเมื่อไร นั่นคือคำว่าปอเนาะ ส่วนคำว่าโรงเรียนนั่นคือเป็นระบบ หนังสือ ตำราเรียนก็ต้องมีการปรับเปลี่ยน ซึ่งทางตอนนั้นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการปรับเปลี่ยนเป็นระบบสะกอละ แต่ที่ปอเนาะบ้านดาลก็ยังมีการอนุรักษ์ ทั้งสองระบบรวมทั้งระบบสะกอละด้วย ผมก็สามารถพูดได้ว่าผมเป็นเด็กปอเนาะเหมือนกับดร.สุรินทร์ พิศ

สุวรรณ ครบก็อยู่ที่ปอเนาะบ้านตาล 5 ปี ผมมีความรู้สึกที่ปอเนาะบ้านตาลมีการสอนศาสนา แต่เนื่องจากว่าเป็นเชิงอนุรักษ รักภาษามาลายู่มากเลย ผมมีความรู้สึกที่ภาษามาลายูเป็นภาษาที่ถ่ายทอดศาสตร์จากอัลกุรอานได้ดี กว่าภาษาไทย ภาษามาลายูเป็นภาษาที่ถ่ายทอดความเข้าใจของอัลกุรอานได้ดีกว่าภาษาไทย ผมเลยมีความคิดว่าถ้าเราจะให้เด็กมีทักษะทางภาษามาลายู คือถ้าเราจะเก่งภาษาไหนเราต้องไปอยู่ในถิ่นๆนั้น จึงมีความคิดว่าต้องไปอยู่ปัตตานี จึงจะได้ภาษามาลายู และพอไปอยู่ปัตตานีก็มีความคิดเดิมอีก คืออยากจะมีภาษาอาหรับ ฟันว่าอยากไปเรียนแถบประเทศอาหรับเพื่อมีความเชี่ยวชาญและสันต์ในภาษานั้นๆ คิดอยู่เหมือนกันว่า อยากได้ภาษาอังกฤษ แล้วโอกาสที่ผมได้ไปเรียนมดึนะฮ์จริงๆที่มดึนะฮ์ในตอนนั้นมีการสอบคัดเลือก ในยุคนั้นเป็นการเดินทางมาโดยมหาวิทยาลัยมดึนะฮ์ ส่งปีละสอง ถึงสามท่าน อาจจะแบ่งเป็นสามโซน คือใต้ กลาง เหนือ ซึ่งในทักษะของคนอาหรับ เขามองว่ามาตรฐานภาษาเขา การเรียนศาสนาของมุสลิมในประเทศไทยแบ่งออกเป็นสามลำดับ คือ 1. ถือว่าเป็นของภาคใต้เขาถือว่ามาตรฐานการเรียนศาสนาถือภาคใต้ 2. ภาคกลางคือกรุงเทพฯ. 3. เชียงใหม่ ถือเวลานัดพบ โรงเรียนต่างๆก็จะส่งนักเรียนมาและสอบกันสดๆ ด้วยปากต่อปาก เขาเรียกว่าการสอบสัมภาษณ์ บังเอิญว่าในปีที่ผมส่งเรื่องไปมันเป็นเหตุการณ์กรือแะะ โดยมีนายตำรวจถูกจับกุมและก็ถูกแบกหามขึ้นไปบนเวทีในคืนนั้น พอวันรุ่งขึ้นหมอดิง ก็ถูกหมายศาล บังเอิญว่าผมส่งเรื่องไปมดึนะฮ์ในเดือนนั้น เขาก็เลยตัด ว่าจากปัตตานี ปีนั้น เขาไม่รับทุนมดึนะฮ์ ปี 2533 ซึ่งในตอนนั้นประกาศนียบัตรของผมเป็นคนปัตตานี แต่จริงๆผมเป็นคนนนทบุรีจึงทำให้มีปัญหาขึ้นซึ่งผมมาทราบในภายหลัง โดย ดร.อับดุลเลาะ ท่านบอกผมว่าท่านเป็นคนชี้แจงกับทางมหาวิทยาลัยมดึนะฮ์ว่าคนนั้นไม่ได้เป็นคนปัตตานี เขาไม่ได้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ปัตตานี เพียงแต่เข้าไปเรียนศาสนาเท่านั้น ผมไปเรียนที่นั่น 5 ปี ความตั้งใจและความใฝ่ฝันก็คงคล้ายกับเพื่อนๆ แต่ผมตั้งอยู่จุดหนึ่งว่า การตั้งใจเรียนศาสนาโดยคุณพ่อจะบอกว่าเราเรียนอะไร ก็น่าจะทำงานกับสายงานนั้น เช่นเราเรียนวิทยาศาสตร์ มาเราก็น่าจะทำงานเกี่ยวกับทางด้านวิทยาศาสตร์ ถ้าอยากระียนศาสนา มาเราก็น่าจะทำงานที่เกี่ยวกับศาสนา ดังนั้นผมจึงตั้งใจว่าอยากทำงานที่เกี่ยวกับศาสนาโดยโอกาสที่จะทำงานศาสนาก็ไม่เพียงแค่ว่าเป็นครูสอนศาสนาเท่านั้น วันนี้ผมไม่ได้เป็นครูแล้ว เป็นเพียงวิทยากรทางศาสนาของโรงเรียนมัธยม ที่นนทบุรี แล้ววันเดียว ซึ่งก็จะบอกว่าอิสลามศึกษาที่สอนนักเรียน ก็แค่สัปดาห์ละ สองชั่วโมงเท่านั้นเอง ครับ ตอนนั้นผมก็อยากทำงานที่เกี่ยวกับศาสนา หนทางใดก็ตามที่ทำงานเกี่ยวกับศาสนา ซึ่งตอนนี้เองก็เป็นเลขของ สภามุสลิมโลก และก็มีส่วนร่วมช่วยกันดูแลสถานเด็กกำพร้าที่กินนอนอยู่ประจำ และทำรายการให้กับรายการวิทยุในเดือนรอมฎอนบ้าง ก็อยากจะฝากกับทุกคนว่าการเคร่งครัดในเรื่องหลักการศาสนา คาดหวังกับพวกที่เรียนต่างประเทศ สังคมคาดหวังกับคนที่เรียนต่างประเทศมาก ซึ่งที่ผ่านมาสังคมอาจจะผิดหวัง ก็คืออย่าให้สังคมต้องผิดหวังกับพวกเรา และก็อย่าให้ประวัติศาสตร์ซ้ำรอยครับ

นักเรียนนอก : ก่อนที่จะอธิบายความรู้สึกในการที่ได้ไปเรียนต่างแดนก็คือในประเทศมาเลเซีย บังเอิญว่าช่วงนั้นมีองค์กรหนึ่งเข้ามาในประเทศไทย ก็ได้รับความสนใจในเรื่องของรูปแบบ รูปแบบของเขา การแต่งกายของเขา ในมารยาทของเขา ในการรวมเข้าอยู่ในสังคมของเขา เพราะทำให้คิดเนื้อต้องใจ เพราะในช่วงนั้นเพิ่งจบรามคำแหงศึกษาศาสตร์ ก็ได้มีโอกาสได้ติดตามและทำกุซซุสของเขา ประเด็นหลักๆที่เขาสอน เขาไม่ได้สอนในวิชาที่เรียนกันภายนอก แต่สิ่งที่ผมได้รับก็คือวิชาที่เขา กำลังจะบอกวิชาที่เป็นเนื้อแท้ของมัน เรื่องแรกที่เขาสอน ยกตัวอย่างถ้าเราจะซื้อผลส้ม แน่แน่นอนถ้าเราจะหยิบส้ม ก็ดูว่าไม่มีจุดดำตรงผิวเราก็จะเลือกย่งนั้น แต่พอเอาเข้าจริงๆเขาก็บอกว่าเราทิ้งเปลือกทานผลส้มเราคายกาก ถามว่าแท้ที่จริงเรากำลังต้องการ ความหวานชื่น เพราะฉะนั้นผมมองดูว่าในการที่เราจะก้าวไปทำงานใดก็ตาม เราต้องค้นคว้าให้รู้ว่สิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ สิ่งที่อยู่ภายในเรานั้น มีอะไรบ้าง เป็นหมอ เป็นช่าง หรือเป็นครู แต่ถ้าเรายังไม่รู้จักรัสิ่งที่อยู่ภายใน มันยากที่จะเราจะวางตัวยังง ในขณะที่เราบอกว่าเราเป็นคนเก่ง แต่มีความหยิ่งยะโสในตัว มีความอยากมากๆ แต่ถ้าเราสามารถจัดสิ่งเหล่านี้ออกไปได้ เราก็จะสามารถเข้าสังคมนั้น หรืออาชีพนั้นๆได้ จากสถาบันที่ผมได้เรียนนั้น เขาได้สอนการปฏิบัติกรใหญ่ ห้าปฏิบัติการด้วยกัน 1. ให้เรานั้นมีเอกภาพในการศรัทธา 2. ให้

เรามีเอกภาพในการปฏิบัติ 3. ให้มีความเข้าใจในเอกภาพของอัลลาก ว่าการอยู่ในสังคมใดๆก็ตามให้เรามีมารยาท
4. ให้เราเป็นเอกภาพมีความเป็นเอกภาพในปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น และประเด็นสุดท้ายให้เรา รู้จักคำว่ามิตร ครอบนั้นคือ
บทสรุปที่ผมได้ศึกษา

นักเรียนนอก : เขาก็บอกว่าขณะนี้อิรักรบกับอิหร่าน ให้รอไปก่อน รอไป 2-3 ปี ก็เลยเกลียดอาหรับเลย ทั้งหมดเลย
ก็ไปเรียนต่อที่ปัตตานี เขาเขียนหนังสือไปที่โต๊ะครูบานา ก็ไปส่งเรียนที่ดอโล ผมก็กลับ พูดยอะไรไม่เป็น จะกินข้าวก็ไม่รู้
จะกินยังงี้ เพราะว่าเขาพูดคนละภาษากับเรา พอเสร็จแล้ว ก็อยู่ที่ดอโล ประมาณ สามสี่ ปี อะไรก็เป็นอาหรับหมด ก็ดี
ที่ได้ภาษาอาหรับ เราก็พูดภาษามลายูไม่ได้ ได้แต่อาหรับ ก็มีเหตุการณ์การเมืองขึ้นทางภาคใต้ ขณะนั้นในกองทัพไทย
มีนโยบายว่าต้องเอาโสเภณีไปไว้ที่ภาคใต้ ในจำนวน หัวหน้าคนเพื่อตั้งดูคนท้องเที่ยว ซึ่งในขณะนั้นปอนะทั้งหมด
ในปัตตานี ทรมานมากคือ ประมาณว่าในปอนะได้รับวีดีโอ หนึ่งปี จำนวนมาก พอหลังจากนั้นก็ถูกจับเฝ้าหมด ซึ่งใน
ตอนนั้น ที่นั่นผมพูดภาษาไทยคนเดียว จะไปไหนก็มีคนตาม ซึ่งผมก็ถูกไล่ให้ไปเรียนที่มาเลเซีย ซึ่งผมก็ไม่อยากไป
เพราะถ้าอยู่ที่นั่นผมต้องถูกฆ่า พอไปเรียนมาเลเซียก็มีเหมือนกัน เขาไม่ให้ผมผ่าน ผมต้องการกลับบ้าน เขาบอกว่าห้าม
คนใส่หมวกไป แล้วเราจะไปเรียนอะไร ภาษาเราก็ไม่ได้ วิชาการก็ได้ ผมต้องการอิหม่าน ต้องการหลักศรัทธา หลังจาก
นั้นพอป่วย ก็เลยกลับบ้านเลย ไม่ไปแล้วมาเลเซีย พอสักพักอาจารย์ก็ให้สอนที่โรงเรียน สักพักก็อยากจะเรียน พอดีมี
เพื่อนกลับมาจากอินเดีย ทำให้ผมไปเรียนต่อที่อินเดีย พอจบก็ไปเรียนต่อที่อียิปต์ คือในการที่จบมานั้นก็คือองค์ความรู้
แต่จริงๆแล้วสิ่งที่สำคัญที่สุดของเราคือตัวเอง สังคมครอบครัวเรา สังคมในกรุงเทพฯ สังคมในภาคใต้ ที่ตอนนี้กำลังถูก
หลอก

นักเรียนนอก : พูดยถึงก่อนที่ผมจะไปไคโรนะครับ ก็มีความผิดหวังอยู่ ช่วงปี 2512 ผม มีความทะเยอ ทะยาน ที่จะ
อยากไปเรียนสายสามัญ แต่พอให้ผมไปเลี้ยงวัวฝูงหนึ่ง พร้อมกับให้หนังสือตำราเล็กๆ ซึ่งพอกลับมาจากเลี้ยงวัว เสร็จ
กินข้าว หลังจากนั้นก็ต้องมีการทดสอบว่าจะเรียนจะต้องท่องสามเล่มนี้ให้จำแล้วจะส่งให้เรียน พอหลังจากนั้นก็ส่งมา
เรียนที่กรุงเทพฯ คือว่ามีความตั้งใจว่าต้องได้เรียนสายสามัญ แต่ส่งมาเรียนปอนะ จน ปี 2515 ผมก็มีความรู้สึกที่
อยากเรียนศาสนาขึ้นมา ก็คือเห็นอะไรดี ที่ครูบาอาจารย์เขาสอน ซึ่งตอนนั้นก็เกิดการศึกษานอกโรงเรียนขึ้นมา ก็คือไป
เรียน กสน. จนจบพร้อมกับการเรียนศาสนา หลังจากนั้นก็ไปเรียนที่ไคโร .

บทที่ 5

การสังเคราะห์สรุป

และ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ความนำ

ประเทศไทยมีศักยภาพสูงในการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรมนุษย์กับประเทศมุสลิม อย่างไรก็ตามการวิจัยพบว่า การใช้ศักยภาพดังกล่าวยังมีน้อยมาก เมื่อเทียบกับโอกาสที่เคยมีมาโดยตลอด ทั้งนี้การดำรงอยู่ระหว่างรัฐบาล อิสลาม ชาวมุสลิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนนอก หรือผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศเองซึ่งเป็นบุคคลชั้นนำของสังคมมุสลิม ยังมีช่องว่าง หรือความแปลกแยก (alienation) ระหว่างกัน เป็นอุปสรรคสำคัญของความเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ซึ่งคณะวิจัยเห็นว่า รัฐบาลควรกำหนดนโยบายในเรื่องนี้บนพื้นฐานความคำนึงถึงศักยภาพและความแปลกแยกดังกล่าว

ศักยภาพ

ประเทศมุสลิมซึ่งมีความหมายในทางภูมิรัฐศาสตร์ เป็นรัฐชาติ(Nation-State) ที่มีถึง 57 ประเทศ ถึงกระนั้นประเทศมุสลิมก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งของโลกมุสลิม ซึ่งเคยเป็นจักรวรรดิที่ทรงอิทธิพลของโลก และปัจจุบันโลกมุสลิมยังรวมถึงชนกลุ่มน้อย ผู้ลี้ภัย ฯลฯ แม้แต่ปัจเจกบุคคลผู้นับถือศาสนาอิสลามซึ่งประกอบกันในเชิงปริมาณ มี 1 ใน 4 ถึง 1 ใน 3 ของพลโลก ทั้งนี้ไม่ว่าจะมองโลกอิสลามในความหมายใด แกนกลางของโลกอิสลาม หรือ โลกมุสลิม มิใช่ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ ชาติพันธุ์ ภาษา เศรษฐกิจ หากเป็นเรื่องทางจิตวิญญาณของมนุษย์ นั่นคือ องค์ความรู้และความเชื่ออย่างเป็นระบบ (thought-cum-value) ที่ครอบคลุมวิถีชีวิตทุกด้าน เรียกว่า “อิสลาม” หากตัด “อิสลาม” ออกจากปรากฏการณ์ในโลกตั้งแต่ 1400 กว่าปี จนถึงปัจจุบันและอนาคต โลกจะไม่มีสิ่งที่เรียกว่า มุสลิม อารยธรรมอิสลาม จักรวรรดิอิสลาม และประเทศมุสลิม แต่ในความเป็นจริง โลกอิสลามในความหมายต่างๆ มีความหลากหลายในองค์ประกอบ ถึงแม้จะมีความขัดแย้งกันหลายครั้งในแทบทุกระดับ แต่ยังคงมีอิสลามเป็นตัวเชื่อมประสานในฐานะเป็นคุณค่าทางความเชื่อร่วมกัน (shared value) เป็นพลังประสานความหลากหลายอย่างไร้พรมแดน อยู่เบื้องหลังความเหมือนกันและความแตกต่างกันในทุกระดับและทุกมิติที่มีนัยสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ ดังการรวมตัวในระดับภูมิภาคของ

ประเทศกลุ่มผู้ค้าน้ำมัน OPEC ระดับสากลของ OIC (Organization of Islamic Conference) ที่มีประเทศมุสลิมเป็นสมาชิกถึง 57 ประเทศ

อนึ่ง ส่วนประกอบของโลกอิสลามตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลถึงระดับสากลนั้น ดำรงอยู่ร่วมกับประชาคมโลกทุกระดับที่มีความหลากหลาย โดยที่มิได้มีความขัดแย้งหรือความรุนแรงเป็นเรื่องเด่น เมื่อเทียบระหว่างขนาดของโลกมุสลิมกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นจริง จาก หรือ ที่เชื่อว่ามาจากมุสลิม ข้อนี้บ่งชี้โดยปรากฏการณ์จริงว่า การเกิดนานาประเทศมุสลิม เกิดจากโลกมุสลิมรองรับความรุนแรง และถึงแม้ว่าอิสลามจะเป็นข้ออ้างสู่ความขัดแย้ง ความรุนแรง ในหลายกรณี แต่การเสริมสร้างเกื้อหนุนการอยู่ร่วมกันโดยสันติระหว่างมุสลิมภายในโลกมุสลิมเอง และระหว่างโลกมุสลิมกับโลกภายนอกโดยรวม เป็นลักษณะพื้นฐานที่โดดเด่นของอิสลาม

โดยภาพรวม ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศมุสลิม มิได้มีความขัดแย้ง แต่มีการร่วมมือเอื้อประโยชน์กันในระดับหนึ่งมาโดยตลอด รอยร้าวที่ประเทศไทยมีกับประเทศซาอุดีอาระเบียจากกรณี โจรกรรมและฆาตกรรม เป็นเรื่องที่ประเทศไทยต้องสูญเสียทางเศรษฐกิจและโอกาสอื่นๆอย่างมหาศาล แต่นั่นเป็นเพียงบางเรื่องของหลายเรื่อง ในประเทศมุสลิมเพียงประเทศเดียวของโลกอิสลาม แม้ในยามที่ความระหองระแหงในเรื่องดังกล่าวที่ก่อความหวั่นไหวสูงในระยะต้นและผ่อนคลายลงตามลำดับ ประเทศนี้ก็มิได้ปิดกั้นชาวมุสลิมในประเทศไทยที่จะคงสายสัมพันธ์ในเชิงวัฒนธรรมโดยการให้โอกาสเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์

ส่วนภายในประเทศเอง แม้มีความรุนแรงในภาคใต้ดังในปัจจุบัน แต่ความร่วมมือและการอยู่ร่วมกันภายในระหว่างผู้นับถืออิสลามในระดับต่างๆกับชาวไทยทั่วไป ได้มีมายาวนานในประวัติศาสตร์ไทยตราบนานนับพันปีเหนือความขัดแย้งรุนแรง แม้ความจริงด้านนี้จะเป็นที่น่าสนใจนักก็ตาม

ปรากฏการณ์เหล่านี้ชี้ชัดความจริงอย่างหนึ่งว่า อิสลามเป็นจุดเชื่อมโยงประเทศไทยกับโลกมุสลิมผ่านทางชาวมุสลิมในประเทศไทย ชาวไทยกลุ่มนี้เป็นสะพานที่มั่นคงในการเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิมมาอย่างยาวนาน ความเชื่อมโยงบนพื้นฐานดังกล่าว ย่อมมีนัยสู่ความเชื่อมโยงในผลประโยชน์ทุกด้านระหว่างประเทศไทยกับโลกมุสลิม ในฐานะที่อิสลามเป็นวิถีชีวิตที่ครอบคลุมทุกเรื่อง หรืออย่างน้อยในฐานะที่โลกมุสลิมมีความหลากหลายบนแกนร่วมทางความเชื่อที่เรียกว่า “อิสลาม”

ความแปลกแยก

ความห่างเหินแปลกแยก อาจหมายถึง ความไม่รู้จักคุ้นเคย หรือ ช่องว่างระหว่างศักยภาพที่ก่อเกิดประโยชน์กับพฤติกรรม หรือ ประโยชน์ที่ได้รับจริง ซึ่งมีหลายประเด็น

1) ความแปลกแยกในความเข้าใจในอิสลาม

การละเลยทำความเข้าใจในอิสลาม โดยเฉพาะจากกลไกของรัฐ และความไม่กระตือรือร้นของสังคมมุสลิมที่จะให้สังคมทั่วไปรับรู้ มีมาอย่างยาวนาน ความกระตือรือร้นในการทำความเข้าใจในอิสลาม อันเป็นรากเหง้าของโลกมุสลิม ซึ่งรวมทั้งมุสลิมในประเทศไทย อาจนับว่าเพิ่งเกิดขึ้นเมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งรวมถึงความรุนแรงระหว่างประเทศร่วมสมัย การขาดความรู้ ความเข้าใจในอิสลาม ความแปลกแยกด้านนี้เกิดขึ้นท่ามกลางความร่วมมือ ความสนับสนุน และการให้สิทธิเสรีภาพแก่มุสลิม

2) ความแปลกแยกในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศระดับรัฐบาล

ความสัมพันธ์ที่ประเทศไทยมี หรือ พยายามมีกับรัฐบาลประเทศมุสลิม ยังมีจำกัดอยู่กับประเทศเพื่อนบ้าน ดังกรณี มาเลเซีย และอินโดนีเซีย และกับประเทศมุสลิมในส่วนอื่นเพียงส่วนน้อยของโลกมุสลิม เช่น ปากีสถาน ซาอุดีอาระเบีย คูเวต อิหร่าน ซึ่งเป็นประมาณร้อยละ 15 ของประชาคมประเทศมุสลิม ทั้งนี้ มีผลกระทบถึงสถานภาพของนักเรียนไทยในต่างประเทศมุสลิมที่มีจำนวนประเทศมากกว่าประเทศที่รัฐบาลไทยมีสายสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด หรือ ค่อนข้างใกล้ชิด ความแปลกแยกส่วนนี้นอกจากรัฐจะเสียโอกาสเสริมสร้างความสัมพันธ์กับโลกมุสลิมในวงกว้าง โดยอาศัยมุสลิมในประเทศและต่างประเทศอีกหลายประเทศเป็นสะพานเชื่อมแล้ว ยังสูญเสียความผูกพันกับโลกมุสลิมรวมถึงความไว้วางใจภายในระหว่างรัฐบาลกับมุสลิมในต่างแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนไทยในประเทศมุสลิม

3) ความแปลกแยกในเชิงนโยบายการเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์

การเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์มีนัยของความร่วมมือกันตั้งแต่ในระดับความคิด การกำหนดนโยบาย การตกลงผลประโยชน์ รวมถึงการมีส่วนร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบต่อผลได้ผลเสียที่เกิดจากการปฏิบัติกิจร่วมกัน ข้อมูลโดยทั่วไปมักบ่งชี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากรมนุษย์ กรณีการศึกษาของนักเรียนไทยในโลกมุสลิม ว่าการลงทุนทางการศึกษาแทบทั้งหมดมาจากประเทศมุสลิม หรือสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศ และจากทุนส่วนตัวหรือจากภาคเอกชนมุสลิม เพราะฉะนั้น การพัฒนาบุคลากรมุสลิมดังกล่าว จึงมิได้มีลักษณะเป็นหุ้นส่วนระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลประเทศมุสลิม ทั้งๆที่การลงทุนดังกล่าวเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศไทยเอง ซึ่งรัฐบาลไทยควรจะเป็นผู้ลงทุนมากกว่า

4) ความแปลกแยกในฐานะความคิดเชิงการกำหนดนโยบาย

ลักษณะการกำหนดนโยบายของแต่ละประเทศ ย่อมตั้งอยู่บนข้อคำนึงถึงผลประโยชน์ในด้านต่างๆของตน เช่น ในเรื่องเศรษฐกิจ ความมั่นคง ซึ่งเป็นธรรมดาที่ประเทศไทยจะกำหนดนโยบายต่างประเทศในลักษณะดังกล่าวด้วยการคิดถึงการใช้ประโยชน์จากประเทศคู่สัมพันธ์ก่อนอื่นใด เพราะฉะนั้นประเทศที่เป็นกลุ่มเป้าหมายความสัมพันธ์ของไทย จึงมักเป็นประเทศที่รัฐบาลเล็งเห็นผลประโยชน์ที่จะได้รับเฉพาะหน้า ซึ่งประเทศเหล่านั้นมักเป็นกลุ่มประเทศที่ร่ำรวย มีอำนาจซื้อสูง หรือมีนัยต่อความมั่นคงของประเทศในระยะสั้น ประเทศในประเภทนี้มีทั้งประเทศในกลุ่มเพื่อนบ้านและประเทศที่ห่างไกลออกไป ซึ่งยังเป็นเพียงองค์ประกอบส่วนน้อยของโลกมุสลิม ข้อมูลทางวิจัยบ่งชี้ว่า โลกมุสลิมส่วนใหญ่ แม้แต่ประเทศเหล่านั้นเองซึ่งมีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย ก็ยังขาดคุณภาพชีวิตที่ดีในแง่มาตรฐานสากล และมุสลิมก็ยอมรับเป็นเครื่องชี้วัดได้ เช่น การศึกษา การสาธารณสุข สถานภาพดังกล่าวเป็นข้อคำนึงว่า ประเทศมุสลิมโดยทั่วไปยังต้องการความช่วยเหลือ คือ เป็นผู้ประสงค์จะเป็น “ผู้รับ” ไม่ใช่ “ผู้ให้” แต่ฝ่ายเดียว เพราะฉะนั้นหากเปรียบเทียบกัน ประเทศไทยมีคุณภาพในหลายด้านที่อาจจะตั้งต้นกำหนดนโยบาย โดยคำนึงว่า ประเทศมุสลิมสามารถได้รับอะไรจากประเทศไทยก่อนที่จะพิจารณาว่า เราจะได้อะไรเป็นการแลกเปลี่ยน การกำหนดนโยบายเช่นนี้อาจตอบสนองความต้องการของประเทศมุสลิมที่จะนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีจนกลายเป็นรากฐานการเป็นหุ้นส่วนที่แท้จริงและเกิดขึ้นกับโลกมุสลิมส่วนใหญ่ได้ ประเทศมุสลิมมีสิ่งที่เราหวังจะเป็นผู้รับนั้น เป็นเป้าหมายของอีกหลายประเทศที่จะเป็นคู่แข่งกัน ซึ่งประเทศที่มีฐานะดี ย่อมอยู่ในวิสัยที่จะเลือกคบหากับประเทศต่างๆ ได้สูงจนอาจจะเลยบางประเทศไป รวมถึงประเทศที่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับชนกลุ่มน้อยมุสลิมดังประเทศไทยเป็นต้น การพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทุกด้านที่ควรได้รับการพิจารณาว่า ประเทศไทยสามารถจะให้อะไรและได้อะไรระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลประเทศมุสลิม เพื่อขยายขอบเขตจำนวนและคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

5) ความแปลกแยกระหว่างรัฐบาลกับมุสลิมในการพัฒนาทรัพยากรระหว่างประเทศ

การขาดการเป็นหุ้นส่วนที่กล่าวมาทั้งหมดอาจเป็นทั้งสาเหตุและข้อบ่งชี้ว่าในการยกระดับทรัพยากรของประเทศในส่วนมุสลิม รัฐบาลมีส่วนร่วมน้อย สิ่งที่รัฐบาลทำเป็นหลัก คือ การไม่ปิดกั้นโอกาสทางการศึกษาต่อในต่างประเทศของมุสลิม โดยที่มิได้มุ่งขยายโอกาสทั้งในแง่การให้ทุนเอง การหาแหล่งทุนจากภายนอกให้ และการขยายสาขาวิชา

เพราะฉะนั้นนักเรียนทุนจึงรู้สึกว่าการรัฐบาลปล่อยปะละเลย ไม่มีส่วนร่วมในการยกฐานะดังกล่าว

อนึ่ง การไปศึกษาที่ต้องพึ่งปัจจัยจากตนเองและต่างประเทศดังกล่าว นักเรียนมุสลิมต้องอาศัยแรงจูงใจ แรงกระตุ้นหลักจากศรัทธาในศาสนา ซึ่งอาจรวมถึงค่านิยมของสังคม หรือความเชื่อถือต่อสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศ ผลักดันให้นักศึกษาขนขวายไปเรียนต่อต่างประเทศในโลกมุสลิม ตามที่ตนเองมีพื้นเพความสามารถในด้านวิชาการ กำลังทรัพย์และโอกาส ในสถานการณ์เช่นนี้ นักเรียนไทยมักมุ่งไปเรียนวิชาทางอิสลามศึกษามากกว่าอย่างอื่น เมื่อกลับมาที่มุ่งประกอบอาชีพครูสอนทางด้านอิสลามด้วยความพอใจ แม้จะมีรายได้ไม่พอเพียงถึงกับต้องทำอาชีพเสริมก็ตาม ไม่มีความสุขกับการประกอบอาชีพอื่นถึงแม้จะมีรายได้มากเกินพอก็ตาม

6) ความแปลกแยกระหว่างมุสลิมกับอิสลาม

อิสลาม ซึ่งหมายถึง การยอมตน หรือยอมจำนนต่อพระเป็นเจ้า คือ อัลลอฮ์ เป็นวิถีชีวิตครอบคลุม อันเป็นเครือข่ายความซับซ้อนของมิติชีวิตที่แต่ละมิติเชื่อมโยงไปสู่อัลลอฮ์ และเป้าหมายสูงสุดของชีวิต เป็นการยอมจำนนทั้งหมด(total submission) ไม่มีมิติใดขาดจากจิตสำนึกเชื่อมโยงตอบสนองต่อพระเป็นเจ้า โดยเหตุนี้เอง วิถีชีวิตอิสลามจึงบูรณาการชีวิตทุกด้าน แม้แต่เรื่องเล็กน้อย ตั้งแต่เรื่องที่ว่าด้วยมารยาทส่วนตัว ไปจนถึงเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองในทุกระดับ

อย่างไรก็ตาม ดูเหมือนว่า นัยความเป็นอิสลามในชีวิตจริงของมุสลิม หรือชีวิตที่มีความหมายมากในแง่อิสลาม คือการมีความรู้สูงในวิชาศาสนา การสั่งสอนวิชาศาสนารวมถึงการประกอบพิธีศาสนาและการไม่ละเมิดบัญญัติศาสนา ส่วนวิชาการอื่นๆและการใช้วิชาชีพเหล่านั้น มีความหมายทางศาสนาน้อยหรือแทบไม่มีความหมาย โดยนัยที่ว่า การเรียนวิชาและการประกอบวิชาชีพเหล่านี้ ไม่ตั้งอยู่บนความรู้สึกว่าเป็นการกระทำเพื่อพระเป็นเจ้า หรือเป้าหมายสูงสุดของชีวิตเท่ากับ การมี การใช้ และการให้องค์ความรู้ทางศาสนา ความรู้สึกเช่นนี้เป็นลักษณะของการแยกศาสนาออกจากชีวิตด้านอื่น (Secularization) ซึ่งมุสลิมปฏิเสธในเชิงทฤษฎีว่า การแยกดังกล่าวขัดแย้งต่อลักษณะอิสลามที่ครอบคลุมชีวิตทุกด้าน

ความขัดแย้งระหว่างทัศนคติแบ่งแยกดังกล่าวในความเป็นจริงกับทัศนคติยอมรับการครอบคลุมของอิสลามในเชิงทฤษฎี เป็นอุปสรรคต่อการให้คำวิชาสามัญ เชิดชูความรู้ทางอิสลาม ขณะเดียวกันก็ผลักดันให้มุสลิมแสวงหาบูรณาการระหว่างวิชา “ศาสนา” กับวิชาสามัญโดยมีปัจจัยความจำเป็นในโลกปัจจุบัน ที่การดำรงชีวิตปัจจุบันต้องอาศัยความรู้ความสามารถวิชาการต่างๆ ที่สูงเกินวิสัยที่สถาบันการเรียนการสอนอิสลามแต่เดิม

จะให้ได้มาเกือบหนุ่น เพราะฉะนั้นสถาบันศาสนาโดยทั่วไปยอมรับ หรืออย่างน้อยก็ไม่ปฏิเสธการเรียนวิชาอิสลามศึกษากับวิชาสามัญ การบูรณาการเช่นนี้อาจเรียกว่าบูรณาการในเชิงโครงสร้างหรือรูปแบบ เมื่อใดก็ตามที่มุสลิมรู้สึกว่าการกระทำที่ดี เพื่อพระเป็นเจ้า เป็นเรื่องศาสนา เมื่อนั้นบูรณาการเป็นไปโดยสมบูรณ์ ความรู้สึกเช่นนี้น่าจะมีพลังให้มุสลิมเกิดการเรียนรู้และใช้ชีวิตด้วยความพอใจ ในสาขาวิชาที่หลากหลายมากขึ้น ไม่เกิดช่องว่างมากเกินไประหว่างการใช้ชีวิตในสิ่งที่เรียกว่า “สายศาสนา” กับในสิ่งที่เรียกว่า “สายสามัญ” หรือ “ทางโลก”

การพิจารณาประเด็นดังกล่าว มีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กลุ่มเป้าหมายมุสลิมในแง่ที่ว่า อิสลามมีพลังในการเปิดกว้างสู่วิชาการและความร่วมมือกันระหว่างมนุษย์อย่างไม่มีที่สิ้นสุดในขณะเดียวกัน เรื่องที่อาจจะไม่ควรทำก็คือ การลดความใส่ใจศึกษาเรียนรู้ และความภูมิใจของมุสลิมที่จะใช้ชีวิตไปกับการศึกษาและสอนวิชาอิสลามศึกษา เนื่องจากความเหนียวแน่นในเรื่องนี้เป็นสิ่งจำเป็นอิสลาม และมุสลิมที่ประเทศไทยมีร่วมกับโลกอิสลาม เป็นสะพานที่เหนียวแน่นเชื่อมต่อกันระหว่างไทยกับโลกมุสลิม ในทางกลับกันรัฐบาลควรส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนกลุ่มนี้ เอื้ออำนวยให้คนกลุ่มนี้ขยายความเป็นระบอบบูรณาการของอิสลาม ทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ เป็นผู้ชี้นำสังคมให้เห็นว่าวิชาความรู้ต่างๆ ทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม สุขภาวะ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ เป็นองค์ความรู้ในมิติหนึ่งของอิสลาม ที่ตนเองและสังคมมุสลิมจำเป็นต้องเรียนรู้ ดังที่นักเรียนนอกจำนวนไม่น้อยยอมรับความสำคัญข้อนี้ และพยายามพัฒนาตนเองไปตามความรู้เหล่านั้นแล้ว การปูพื้นฐานที่กว้างขวางและยืดหยุ่นเช่นนี้ควรจะได้รับ ความสำคัญ ในการกำหนดกระบวนการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศไทยกับโลกมุสลิม

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

จากข้อสังเคราะห์ที่กล่าวมา งานวิจัยนี้เห็นว่ารัฐบาลไทย ควรมีนโยบายเสริมกำลังความเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม ดังนี้

1. ในทางการเมืองรัฐบาลควรขยายขอบเขตประเทศคู่สัมพันธ์ จากเดิม เพียงประเทศมุสลิมส่วนน้อยของโลกมุสลิม ให้กว้างขวางครอบคลุมโลกมุสลิมในความหมายรัฐ หรือรัฐชาติ ในลักษณะต่างๆ เช่น การแลกเปลี่ยนทางการทูต การค้า การศึกษา มนุษยธรรม
2. รัฐบาลควรสร้างฐานความสัมพันธ์จากฐานความสามารถในการสนองความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จากจุดแข็งของประเทศไทยในด้านการศึกษา

จากฝ่ายโลกมุสลิม วิชาการหรือด้านอื่นโดยกำหนดแผนพัฒนาทรัพยากรร่วมกัน ในลักษณะต่างๆ เช่นโครงการวิจัยร่วม โครงการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ โครงการให้และรับทุนการศึกษาในสาขาวิชาต่างๆที่มีความสำคัญต่อตลาดแรงงาน หรือ การพัฒนาประเทศของแต่ละฝ่าย โครงการดูงาน ฝึกอบรม โครงการก่อตั้ง หรือ ขยายสถาบันการศึกษาในประเทศไทย หรือในประเทศคู่สัมพันธ์

3. รัฐบาลควรวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ร่วมกับประเทศมุสลิมในเชิงรุก จากความต้องการกำลังคนในด้านต่างๆของทั้งสองฝ่าย มิใช่การสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างไร้จุดหมายหรือให้เป็นไปตามยถากรรม เช่น จัดสรรทุนพัฒนาบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงาน เพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมหรือวิชาการด้านพลังงานสิ้นเปลือง และพลังงานทดแทนในประเทศไทยและประเทศมุสลิม
4. รัฐบาลควรกำหนดนโยบาย ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ร่วมกับประเทศมุสลิมโดยยึดเอามุสลิม หรือเยาวชนมุสลิมในประเทศเป็นกลุ่มเป้าหมายพิเศษของการพัฒนาในสาขาวิชาความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสามัญ เพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งในประเทศไทยและในโลกมุสลิม ที่ทั้งสองฝ่ายกำหนดแผนไว้รองรับล่วงหน้า
5. รัฐบาลควรเตรียมองค์ความรู้และปัจจัยกำลังคนเพื่อรองรับความร่วมมือพื้นฐานในด้านต่างๆกับโลกมุสลิมโดยการจัดให้มีโครงการ หลักสูตร หรือสถาบันการศึกษาโลกอิสลามระดับสูง ในลักษณะบูรณาการและสหวิทยาการ (Inter disciplinary หรือ multi-disciplinary) และระดับสูงแก่บุคคลทั่วไป เพื่อผลิตนักวิชาการ นักวิจัย หรือผู้เชี่ยวชาญระดับสูงในเรื่องโลกอิสลามที่สามารถตอบสนองความต้องการบุคลากรของภาครัฐ ภาคเอกชนในเรื่องการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงระดับปริญญาเอก ทั้งนี้โดยเอื้ออำนวยให้เยาวชนมุสลิมเป็นกลุ่มเป้าหมายพิเศษเข้ามาศึกษาด้วยกระบวนการสอบคัดเลือกหรือเตรียมคุณภาพอย่างเข้มงวด ตั้งแต่การศึกษาระดับต้น
6. รัฐบาลควรเสริมกำลังให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากโลกมุสลิม เป็นกลุ่มเป้าหมายพิเศษของการพัฒนา เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาชุมชนมุสลิม และความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิมในทุกด้าน โดยให้มีโครงการรณรงค์ขยายความรู้ และการใช้ความรู้เชิงบูรณาการของอิสลาม โครงการยกระดับวิद्यฐานะ คุณภาพชีวิต และการศึกษาต่อเนื่องในด้านวิชาชีพต่างๆ จากฐานความรู้เดิม และจากพื้นฐานอาชีพหลักและอาชีพเสริม รวมทั้งการ

สร้างบุคลากรพิเศษแก่ภาครัฐ และภาคเอกชน โดยการให้ทุน หรือส่งเสริมสนับสนุนแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโลกมุสลิมให้ศึกษาต่อในประเทศไทย และประเทศตะวันตกในสาขาต่างๆ เช่น รัฐศาสตร์การทูต การศึกษา การบริหารธุรกิจ การบริหารรัฐกิจ เพื่อเข้าสู่ราชการ ด้านต่างประเทศ และองค์กรภาคเอกชนต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโลกอิสลาม ที่มีอยู่

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

- . เกื้อ วงศ์บุญสิน และพัชรารัตน์ วงศ์บุญสิน, “การยกระดับความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล ผ่านการปรับฐานแรงงานระดับกลางและระดับล่าง.” นำเสนอในการสัมมนาวิชาการประจำปี , 2545. ลงในวารสารประชากรศาสตร์ ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 มีนาคม 2547
- จรัญ มะลูลีม กิตติมา อมรทัต และพรพิมล ตรีโชติ, ไทยกับโลกมุสลิม ศึกษาเฉพาะกรณีชาวไทยมุสลิม, กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539
- คลยา เทียนทอง, “ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง (หน่วยที่ 13),” เอกสารการสอนชุดวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับต่างประเทศ (หน่วยที่ 11 – 15) สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2549), ความร่วมมือไทย - มาเลเซีย ในการพัฒนาพื้นที่เขตไหล่ทวีป ทับซ้อนในอ่าวไทย (Joint Devopment Area - JDA) , กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545 , “ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน่วยที่ 11 ตอนที่ 11.1),” เอกสารการสอนชุดวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับต่างประเทศ (หน่วยที่ 11 – 15) สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 , กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2549 , “สภาความร่วมมือแห่งอ่าวเปอร์เซีย”, เอเชียรายปี , 2549
- บรรจง บินกาชัน, สารานุกรมอิสลาม: ฉบับเยาวชนและผู้เริ่มสนใจ, กรุงเทพฯ: อัล อะมีน, 2547
- พลาดิศัย สิทธิชัยบุญกิจ, ประวัติศาสตร์ไทย, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตลาดา พับลิชชิง, 2547
- . พัชรารัตน์ วงศ์บุญสิน และคณะ, “โครงการทางเลือกทางเศรษฐกิจในบริบทการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมสิ่งทอ” สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), พุทธจักขณ , 2545 , การวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน , กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา , 2549
- พิเศศ บุรณะสมบัติ, ประวัติศาสตร์การปกครองของไทย (ตั้งแต่สมัยเริ่มแรกถึงเปลี่ยนเป็นประชาธิปไตย พ.ศ. 2475) , กรุงเทพฯ ฯ: บริษัทรวมสาส์น , 1977
- . เพ็ญพร ชีระสวัสดิ์ และคณะ, “การทำงานต่ำระดับของแรงงานไทย” เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยชุดโครงการทักษะแรงงานไทย สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), กรุงเทพฯ : 2545
- มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2512 , (ข้อมูลจากศูนย์สารสนเทศ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี) ศูนย์วัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูต สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน , ความสัมพันธ์อิหร่าน -ไทย ทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม , กรุงเทพฯ : 2003
- มดิชนรายวัน , “สงครามอิรักทำให้ผู้ลี้ภัยโลกพุ่ง”, 20 มิถุนายน 2550
- เสาวนีย์ จิตต์หมวด, กลุ่มชาติพันธุ์: ชาวไทยมุสลิม, กรุงเทพฯ : กองทุนสง่ารัฐจิ๋มพร, 2531
- อัลเบิร์ต สุรานี, ประวัติศาสตร์ของชนชาติอาหรับ, จรัญ มะลูลีม (แปล) , กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550

อิมรอน มะลูลีม, “การศึกษาของไทยมุสลิม : ค่านิยมที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลง,” วารสารการศึกษา
แห่งชาติ ปีที่ 16 ฉบับที่ 3 , กุมภาพันธ์-มีนาคม 2535 , ปรัชญาอิสลาม (Muslim
Philosophy) , กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ทางนำ, 2534

หนังสือภาษาอังกฤษ

- Al- Zuhaily Wahbah, **al-Islam wa ghairi al-muslimin (Islam and non-Muslim)**, (Damascus: Dar al-
Maktabi, 1998), pp.60-61 อ้างไว้ใน สอิลห์ หุสซัยน์ อัลอายัด. **สิทธิของชนต่างศาสนาในประเทศอิสลาม.**
อุษมาน อิดริส (ถอดความและเรียบเรียง) , (วิทยาลัยอิสลามยะลา: เอ็ดิสัน เพรส โปรดักส์, 2005), หน้า 17
Asian Development Bank, **Op.cit.**, p. 202).
- Ayman Al-Yassini, **Islam and Foreign Policy in Saudi Arabia** (Montreal, 1983) p.13
- Ehsan Yarshater, "**Ta'ziyeh and Pre-Islamic Mourning Rites in Iran**," in Peter J. Chelkowski, ed.,
Ta'ziyeh: Ritual and Drama in Iran (New York: New York University Press and Soroush, 1979)
- Hasan Na'afa, **Islah Al-Oman Al-Motthida (United Nations Reform)**, (Cairo : Center for Political
Research and Studies of Cairo University, 1995)
- James P.Piscatori, "**Islamic Values and National Interest : The Foreign Policy of Saudi Arabia**",
ใน Adeed jDawisha, ed., **Islam in Foreign Policy** (London/New York, 1983) p.48
- Jean and Simonne, **Egypt in Transition**, (London: Methuen, 1958), pp.39-82.
- J.P. Sharma, **The Arab Mind : A study of Egypt, Arab Unity and the World**, (Delhi: H.K. Publishers,
1990)
- M. Ali Kettani, **Muslim Minorities in the World Today**, (London and New York: Mansell publishing
Limited, 1986)
- M. S. Agwani, **Contemporary West Asia**, (New Delhi: Har-Anand Publications, 1995), p. 234.
- Peter Drucker, 2002, "The Next Society." **Economist**[Online] in
- Philip K. Hitti, **History of the Arabs** , (London: The Macmillan Press, 1937)
- Richard V. Weekes, **Muslim Peoples**, (UK: Greenwood Press, 1984)
- Robert W. MacDonald, **The League of Arab States : A Study in the dynamics of Regional Organization**,
(Princeton : Princeton University Press, 1965)
- Saleem Kidwai, "Islam and Democracy: Legitimacy Derived from Consent of the People", **The Fragrance
of East**, Vol. V No.3, July to September 2003, p.55.
- Youssef M. Ibrahim, "**Saudi Muslim Weighs Rushdie Trial**", New York Times , 23 Feb. 1989

แหล่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

- <http://odci.gov/cia/publications/factbook/geos/ir.html>
- <http://www.netiran.com/statestructure.html>
- <http://irvl.net/iranReport>
- <http://Icweb2.loc.gov/cgi-bin/query>

<http://www.arabicnews.com/ansub/Daily/Day/010119/2001011908.html>

<http://www.infoplease.com>

Iran foreign trade(1998-2001) http://www.irantpcnet./com/economy_business.../foreigntrade/

Iran foreign trade, http://www. irantpcnet./com/economy_business.../importsattistics.ht

Iran foreign trade, http://www. irantpcnet./com/economy_business.../exportstatistics.ht

ภาคผนวก

แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์

และ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ภาคผนวก 1 แบบสัมภาษณ์กลุ่มนักเรียนนอก

แบบสัมภาษณ์

ข้อมูลส่วนบุคคล

1. ภูมิลำเนาเดิม จังหวัด.....
2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3. อายุ
☐ 1) ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 2) 20 – 25 ปี ☐ 3) 26 – 30 ปี ☐ 4) 31 – 35 ปี
☐ 5) 36 – 40 ปี ☐ 6) 41 – 45 ปี ☐ 7) 46 – 50 ปี ☐ 8) 51 ปี ขึ้นไป
4. อาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ 1. ครู/อาจารย์โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
☐ 2. เจ้าของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
☐ 3. ครู/อาจารย์โรงเรียนสามัญ เอกชน
☐ 4. ครู/อาจารย์โรงเรียนสามัญ ของรัฐ
☐ 5. ครู/อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา
☐ 6. ข้าราชการหน่วยงานที่มีใช้สถาบันการศึกษา
☐ 7. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ 8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ระบุ.....)
☐ 9. อาชีพอื่นๆ (ระบุ.....)
5. สถานภาพสมรส
☐ 1. โสด
☐ 2. แต่งงาน
☐ 3. หม้าย
6. จำนวนบุตร.....คน
7. สถานภาพการศึกษาสายสามัญ
☐ 1. ประถมศึกษา
☐ 2. มัธยมศึกษา

- ☐3. สูงกว่ามัธยมศึกษา – ต่ำกว่าปริญญาตรี วุฒิ.....
- ☐4. ปริญญาตรี คณะ.....สาขาวิชา.....
มหาวิทยาลัย/สถาบัน.....ประเทศ.....จาก
พ.ศ.....ถึง พ.ศ.....
- ☐5. ปริญญาโท คณะ.....สาขาวิชา.....
มหาวิทยาลัย/สถาบัน.....ประเทศ.....จาก
พ.ศ.....ถึง พ.ศ.....
- ☐6. ปริญญาเอก คณะ.....สาขาวิชา.....
มหาวิทยาลัย/สถาบัน.....ประเทศ.....จาก
พ.ศ.....ถึง พ.ศ.....
- ☐7. กำลังศึกษา ระดับ..... คณะ.....
สาขาวิชา.....มหาวิทยาลัย/สถาบัน.....
ประเทศ.....
8. สถานภาพการศึกษาสายศาสนา
- ☐1. อิบติดาอียะฮ์
- ☐2. มุตะวัสตีเตาะฮ์
- ☐3. ชานะวียะฮ์
- ☐4. ปริญญาตรี คณะ.....สาขาวิชา.....
มหาวิทยาลัย/สถาบัน.....ประเทศ.....จาก
พ.ศ.....ถึง พ.ศ.....
- ☐5. ปริญญาโท คณะ.....สาขาวิชา.....
มหาวิทยาลัย/สถาบัน.....ประเทศ.....จาก
พ.ศ.....ถึง พ.ศ.....
- ☐6. ปริญญาเอก คณะ.....สาขาวิชา.....
มหาวิทยาลัย/สถาบัน.....ประเทศ.....
จาก พ.ศ.....ถึง พ.ศ.....
9. ภาษาที่ท่านถนัด (เรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด)
- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....

10. อาชีพหลัก

- ☐ 1. ครู/อาจารย์ โรงเรียน/สถาบันการศึกษาเอกชนมุสลิม
- ☐ 2. ครู/อาจารย์ โรงเรียน/สถาบันการศึกษาสามัญเอกชน
- ☐ 3. ข้าราชการ
- ☐ 4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- ☐ 5. พนักงานบริษัท/สถานประกอบการเอกชน ตำแหน่ง(โปรดระบุ).....
- ☐ 6. ทำการเกษตร
- ☐ 7. ประกอบธุรกิจส่วนตัว (โปรดระบุ).....
- ☐ 8. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

11. ลักษณะรายได้จากอาชีพหลัก เมื่อเทียบกับรายจ่าย

- ☐ 1. มากกว่ารายจ่าย
- ☐ 2. พอๆกับรายจ่าย
- ☐ 3. น้อยกว่ารายจ่าย

12. อาชีพเสริม

- ☐ 1. ครู/อาจารย์ โรงเรียน/สถาบันการศึกษาเอกชนมุสลิม
- ☐ 2. ครู/อาจารย์ โรงเรียน/สถาบันการศึกษาสามัญเอกชน
- ☐ 3. ข้าราชการ
- ☐ 4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- ☐ 5. พนักงานบริษัท/สถานประกอบการเอกชน ตำแหน่ง(โปรดระบุ).....
- ☐ 6. ทำการเกษตร
- ☐ 7. ประกอบธุรกิจส่วนตัว (โปรดระบุ).....
- ☐ 8. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

13. ลักษณะรายได้จากอาชีพเสริม เทียบกับรายได้จากอาชีพหลัก

- ☐ 1. มากกว่ารายได้จากอาชีพหลัก
- ☐ 2. พอๆกับรายได้จากอาชีพหลัก
- ☐ 3. น้อยกว่ารายได้จากอาชีพหลัก

14. แหล่งทุนการศึกษาในต่างประเทศ (โปรดจัดลำดับมาก – น้อย ในกรณีที่มีแหล่งทุนมากกว่า 1

แหล่ง โดยระบุตัวเลขหน้าข้อคำตอบ)

- ☐ 1. ทุนรัฐบาลไทย
- ☐ 2. ทุนรัฐบาลของประเทศที่ไปศึกษา
- ☐ 3. ทุนของสถาบันการศึกษาในประเทศที่ไปศึกษา
- ☐ 4. ทุนขององค์กรสาธารณกุศลของประเทศไทย

โครงการ การเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม

ศูนย์มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

- ☐ 5. ทูขององค์กรสาธารณกุศลในต่างประเทศ
- ☐ 6. ทูของสถาบันการศึกษาเดิมของผู้ศึกษาในประเทศไทย
- ☐ 7. ทูของสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศไทย
- ☐ 8. ทูร่วมระหว่างองค์กรต่างประเทศกับองค์กรในประเทศไทย
- ☐ 9. ทูส่วนตัว หรือทูจากครอบครัว เครือญาติ
- ☐ 10. ทูที่บุคคลผู้มีจิตศรัทธามอบให้
- ☐ 11. รายได้จากการทำงานขณะศึกษาในต่างประเทศ
- ☐ 12. ทูอื่นๆ (ระบุ).....

15. ลักษณะทุน

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องลักษณะทุน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

แหล่งทุน		ลักษณะทุน														
		ให้เป็นตัวเงิน	ให้เรียนฟรี	ลดค่าเล่าเรียน	ให้ที่พักฟรี	ลดค่าที่พัก	ให้อาหารฟรี	ลดค่าอาหาร	ให้ค่าเดินทางไทย-ต่างประเทศ	ให้เรียนเฉพาะสายศาสนา	ให้เรียนเฉพาะสายสามัญ	ให้เรียนศาสนา หรือ สามัญ	มีเงื่อนไขใช้ทุน	ไม่มีเงื่อนไขใช้ทุน	เพียงพอกับความจำเป็น	ไม่เพียงพอกับความจำเป็น
1	ทุนรัฐบาลไทย															
2	ทุนรัฐบาลที่ไปศึกษา															
3	ทุนของสถาบันที่ไปศึกษา															
4	ทุนขององค์กรสาธารณกุศลของประเทศไทย															
5	ทุนขององค์กรสาธารณกุศลในต่างประเทศ															
6	ทุนของสถาบันการศึกษาเดิมของผู้ศึกษาในประเทศไทย															
7	ทุนของสถาบันการศึกษาอื่นใน															

	ประเทศไทย															
8	ทุนร่วมระหว่างองค์กร ต่างประเทศกับองค์กร ในประเทศไทย															
9	ทุนที่บุคคลผู้มีจิต ศรัทธามอบให้															
10	ทุนอื่นๆ(ระบุ).....															

16. วิธีการได้ทุน

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องวิธีการได้ทุน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

แหล่งทุน		วิธีการได้ทุน					
		มีการ สอบแข่งขัน	ไม่มีการ สอบแข่งขัน	เจ้าของทุน เจาะจงมอบ ให้โดยตรง	เจ้าของทุน ให้องค์กรใน ประเทศไทย เป็นผู้ คัดเลือก	เจ้าของทุน กับองค์กรใน ประเทศไทย ร่วมกัน คัดเลือก	อื่นๆ (ระบุ)
		1	2	3	4	5	6
1	ทุนรัฐบาลไทย						
2	ทุนรัฐบาลที่ไปศึกษา						
3	ทุนของสถาบันที่ไปศึกษา						
4	ทุนขององค์กรสาธารณกุศลของประเทศไทย						
5	ทุนขององค์กรสาธารณกุศลในต่างประเทศ						
6	ทุนของสถาบันการศึกษาเดิมของผู้ศึกษาใน ประเทศไทย						
7	ทุนของสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศไทย						
8	ทุนร่วมระหว่างองค์กรต่างประเทศกับองค์กรใน ประเทศ						
9	ทุนที่บุคคลผู้มีจิตศรัทธามอบให้						
10	ทุนอื่นๆ(ระบุ).....						

17. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อปีโดยประมาณ

(โปรดระบุตัวเลขเงินของประเทศที่ไปศึกษา เทียบกับเงินไทย ในช่วงเวลาที่รับทุน)

ประเภทค่าใช้จ่าย		จำนวนเงิน
1	ค่าเล่าเรียน (.....บาท)
2	ค่าที่พัก (.....บาท)
3	ค่าอาหาร (.....บาท)
4	ค่าตำรา เอกสาร และอุปกรณ์การเรียน (.....บาท)
5	ค่าเดินทางภายในประเทศที่ไปศึกษา (.....บาท)
6	ค่าเดินทางระหว่างประเทศที่ไปศึกษากับประเทศไทย (.....บาท)
7	ค่ารักษาพยาบาล (.....บาท)
8	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (.....บาท)
รวม	 (.....บาท)

18. ประสบการณ์และทรศนะต่อการศึษาและอาชีพของท่านเอง

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” หรือ “ไม่แน่ใจ”

ประสบการณั/ทรศนะ		ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	หมายเหตุ
1	ทุนต่างประเทศยังจำกัดแต่ในการศึษาศาสนา				
2	รัฐบาลไทยยังร่วมมือกันน้อยกับรัฐบาล/องค์กรมุสลิมในต่างประเทศเพื่อสนับสนุนการศึษาของมุสลิมในประเทศไทย				
3	รัฐบาลดีค่าวุฒิการศึษาของสถาบันการศึษามุสลิมในต่างประเทศต่ำไป				
4	งานที่ท่านทำในปัจจุบันตรงกับสาขาวิชาที่ท่านเรียนมา				
5	งานที่ท่านทำในปัจจุบันไม่ค่อยตรงกับสาขาวิชาที่ท่านเรียนมา				
6	ท่านอยากเรียนต่อระดับที่สูงขึ้นไปในบางสาขาวิชา (ระบุสาขาวิชาในช่องหมายเหตุ)				
7	งานที่ท่านชอบมากที่สุดคือ สอนศาสนา				
8	ท่านมีรายได้ที่เพียงพอจากอาชีพหลักในปัจจุบัน				
9	ท่านประกอบอาชีพเสริม เนื่องจากรายได้จากอาชีพหลักไม่พอเพียง				
10	ท่านประกอบอาชีพเสริม เพื่อใช้วิชาความรู้ที่เรียนมา				
11	ท่านประกอบอาชีพเสริม เพราะอาชีพเสริมให้รายได้ที่ดี				
12	คาดว่า ความสามารถในการทำงานของท่านจะเพิ่มขึ้น หากได้เรียนรู้ หรือ ฝึกอบรมในบางด้าน/บางสาขาวิชา (ระบุด้าน/สาขาวิชาในช่องหมายเหตุ)				
13	เมื่อเทียบกับเพื่อนร่วมงาน หรือ บุคคลทั่วไป ท่านมีความรู้ความสามารถบางอย่างที่เด่นชัด (โปรดระบุในช่องหมายเหตุ)				
14	องค์กรหรือหน่วยงานที่ท่านสังกัด เคยจัดฝึกอบรม หรือส่งท่านไปฝึกอบรม หรือ ศึษาเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะ ในบางเรื่องในความรู้ความสามารถบางอย่าง (โปรดระบุในช่องหมายเหตุ)				
15	ลักษณะเด่น ในการทำงานของผู้สำเร็จการศึษาจากสถาบันมุสลิมในต่างประเทศ โดยรวมเมื่อเทียบกับคนทั่วไป คือความมีคุณธรรมต่างๆ (โปรดระบุคุณธรรมในช่องหมายเหตุ)				

19. ข้อเสนอแนะของท่านต่อรัฐบาลในการส่งเสริมการศึกษาต่อในประเทศมุสลิม และ
สถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศของนักเรียนไทย

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

ภาคผนวก 2 แบบสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าของ/ผู้บริหารองค์กร

ข้อมูลองค์กร

1. ชื่อองค์กร / สถานประกอบการ.....
ที่อยู่.....อำเภอ.....จังหวัด.....
2. ชนิดองค์กร
☐ 1.ภาครัฐ
☐ 2.รัฐวิสาหกิจ
☐ 3.โรงเรียน/สถาบันการศึกษาเอกชนมุสลิม
☐ 4.องค์กรทางศาสนา
☐ 5.ธุรกิจ
☐ 6.องค์กรพัฒนาเอกชนมุสลิม
3. เวลาดำเนินการตั้งแต่ก่อตั้งถึงปัจจุบัน
☐ 1) 1-5 ปี ☐ 2) 6-10 ปี ☐ 3) 11-15 ปี
☐ 4) 16-20 ปี ☐ 5) 21-25 ปี ☐ 6) 26-30 ปี
☐ 7) มากกว่า 30 ปี (ระบุเวลา.....)
4. จำนวนบุคลากรในองค์กรของท่านในปัจจุบัน
☐ 1) 1-10 คน ☐ 2) 11-20 คน ☐ 3) 21-30 คน
☐ 4) 31-40 คน ☐ 5) 41-50 คน ☐ 6) 51-60 คน
☐ 7) 61-70 คน ☐ 8) 71-80 คน ☐ 9) 81-90 คน
☐ 10) 91-100 คน ☐ 11) มากกว่า 100 คน (ระบุจำนวน.....)
5. จำนวนบุคลากรขององค์กรที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศ
จำแนกตามประเทศ(โปรดระบุ)

ประเทศ	จำนวน (คน)	ประเทศ	จำนวน (คน)	ประเทศ	จำนวน (คน)
1.มาเลเซีย		9.คูเวต		17.เยเมน	
2.อินโดนีเซีย		10.อิหร่าน		18.อัลจีเรีย	
3.บรูไน		11.ซีเรีย		19.มอริออคโค	
4.อินเดีย		12.กาตาร์		20.ลิเบีย	
5.ปากีสถาน		13.โอมาน		21.ซูดาน	
6.อิหร่าน		14.บาห์เรน		22.ตูนิเซีย	
7.อิรัก		15.สหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรต		23.อาฟริกาใต้	
8.จอร์แดน		16.คูเวต		24.อื่นๆ(ระบุ).....	

6. การรับบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศ

- ☐ 1. รับโดยการเปิดสอบแข่งขันเป็นการทั่วไป
- ☐ 2. รับโดยการสรรหา
- ☐ 3. บุคคลติดต่อสมัครเอง
- ☐ 4. รับตามเงื่อนไขการใช้ทุนการศึกษา
- ☐ 5. รับโดยการสืบทอดตำแหน่ง
- ☐ 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

7. คุณลักษณะที่ท่านคาดหวังจากบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศ

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคาดหวัง

คุณสมบัติที่คาดหวัง	ระดับความคาดหวัง					
	สูงสุด	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำสุด	หมายเหตุ
1. ความรู้/ความเชี่ยวชาญในวิชาอิสลาม						
2. ความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เรียนมา						
3. ความสามารถใช้ภาษาอาหรับเพื่อการติดต่อสื่อสาร						
4. ความสามารถใช้ภาษาของประเทศมุสลิมหรือสังคมมุสลิมในต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอาหรับ (โปรดระบุภาษาในช่องหมายเหตุ)						

5. การมีความรู้ที่หลากหลายนอกเหนือจากวิชาอิสลามโดยตรง						
6. ความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง						
7. ความเคร่งครัดในการประกอบศาสนกิจ						
8. ความมีมนุษยสัมพันธ์						
9. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น						
10. ความรู้ความเข้าใจ สังคม วัฒนธรรมต่าง ๆ ในประเทศไทย						
11. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย						
12. ความสามารถติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ						
13. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่						
14. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่						
15. ความเสียสละเพื่อส่วนรวม						
16. ความรับผิดชอบต่อน้ำที่การทำงาน						
17. ความมีระเบียบวินัย						
18. ความสามารถควบคุมตนเอง						
19. ความขยันหมั่นเพียร						
20. ความซื่อสัตย์สุจริต						
21. ความอดทน						
22. ความประหยัดมัธยัสถ์						
23. ความคิดริเริ่ม						
24. ความกล้าตัดสินใจ						
25. ความกล้าแสดงออก						
26. ความสามารถในการบริหารจัดการ						
27. ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ						
28. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่						
29. ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาตนเอง						
30. ความนอบน้อมถ่อมตน						
31. ความเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่น						

8. ความเห็นจากประสบการณ์ของท่านเกี่ยวกับคุณลักษณะบุคคลากรที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศ

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความเห็น

คุณสมบัติที่ท่านพบเห็น	ความเห็น					
	สูงมาก	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำมาก	หมายเหตุ
1. ความรู้/ความเชี่ยวชาญในวิชาอิสลาม						
2. ความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เรียนมา						
3. ความสามารถใช้ภาษาอาหรับเพื่อการติดต่อสื่อสาร						
4. ความสามารถใช้ภาษาของประเทศมุสลิม หรือ สังคมมุสลิมในต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอาหรับ(โปรดระบุภาษาในช่องหมายเหตุ)						
5. การมีความรู้ที่หลากหลายนอกเหนือจากวิชาอิสลามโดยตรง						
6. ความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง						
7. ความเคร่งครัดในการประกอบศาสนกิจ						
8. ความมีมนุษยสัมพันธ์						
9. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น						
10. ความรู้ความเข้าใจ สังคม วัฒนธรรมต่าง ๆ ในประเทศไทย						
11. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย						
12. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ						
13. ความสามารถติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ						
14. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่						
15. ความเสียสละเพื่อส่วนรวม						
16. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน						
17. ความมีระเบียบวินัย						
18. ความสามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง						

โครงการ การเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม

ศูนย์มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

19. ความขยันหมั่นเพียร						
20. ความซื่อสัตย์สุจริต						
21. ความอดทน						
22. ความประหยัดมัธยัสถ์						
23. ความกตริเริ่ม						
24. ความกล้าตัดสินใจ						
25. ความกล้าแสดงออก						
26. ความสามารถในการบริหารจัดการ						
27. ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ						
28. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่						
29. ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาตนเอง						
30. ความนอบน้อมถ่อมตน						
31. ความเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่น						

9. ความพอใจของท่านในคุณลักษณะบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศมุสลิม จำแนกตามประเทศ
โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพอใจ

ประเทศ	ระดับความพอใจ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	หมายเหตุ
- ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้						
1. มาเลเซีย						
2. อินโดนีเซีย						
3. บรูไน						
- ภูมิภาคเอเชียใต้						
1. อินเดีย						
2. ปากีสถาน						
- ภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกา						
1. อิหร่าน						
2. อิรัก						
3. จอร์แดน						

4. ตุรกี						
5. อียิปต์						
6. ซีเรีย						
7. กาตาร์						
8. กาตาร์						
9. โอมาน						
10. บาห์เรน						
11. สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์						
12. คูเวต						
13. เยเมน						
14. อี						
15. แอลจีเรีย						
16. โมร็อกโก						
17. ลิเบีย						
18. ซูดาน						
19. ตูนิเซีย						
20. แอฟริกาใต้						
21. อื่นๆ						

10. องค์กรหรือหน่วยงานของท่านดำเนินการพัฒนาบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศมุสลิม หรือจากสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. จัดฝึกอบรมในโครงการที่จัดขึ้นสำหรับบุคลากร โดยทั่วไปขององค์กรหรือหน่วยงาน
- ☐ 2. จัดฝึกอบรมให้เป็นการเฉพาะในบางเรื่อง (ระบุ.....)
- ☐ 3. ให้ทุนไปฝึกอบรมและดูงานในบางเรื่อง (ระบุ.....)
- ☐ 4. ให้ทุนไปศึกษาในบางสาขาวิชา (ระบุ.....)
- ☐ 5. หาแหล่งทุนสนับสนุนเพื่อการศึกษาต่อ
- ☐ 6. อนุญาตให้ไปศึกษาต่อ
- ☐ 7. อื่นๆ (ระบุ.....)

11. ข้อเสนอแนะของท่านในการพัฒนาบุคคลของประเทศไทยร่วมกันระหว่างรัฐบาลไทยกับประเทศมุสลิมและประเทศที่มีสถาบันการศึกษามุสลิม

- 1.
- 2.....

3.....

ภาคผนวก 3 แบบสัมภาษณ์หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับทุนการศึกษา

แบบสัมภาษณ์

ประเด็นสัมภาษณ์

1. แหล่งทุนในความดูแลของราชการ ที่จัดสรรให้แก่ผู้ไปศึกษาในสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศ
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการ
3. ระเบียบ กฎเกณฑ์ในการจัดสรรทุน
4. วิธีการกำกับดูแลสนับสนุนนักเรียนทุน
5. ปริมาณและคุณลักษณะของผู้รับทุนที่ผ่านมา
6. การบรรลุเป้าหมายของทุน
7. จุดเด่นของผู้รับทุนที่เป็นมุสลิมเมื่อเทียบกับนักเรียนทุนทั่วไป
8. จุดด้อยของผู้รับทุนที่เป็นมุสลิมเมื่อเทียบกับนักเรียนทุนทั่วไป
9. ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการจัดสรรทุน สำหรับการศึกษาในประเทศมุสลิม
10. การเทียบมาตรฐานวุฒิการศึกษาของสถาบันการศึกษามุสลิมในต่างประเทศกับมาตรฐานของไทยและประเทศอื่น
11. วิธีแก้ไขและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น
12. ความสำคัญของการส่งเสริมความร่วมมือพัฒนาทรัพยากรบุคคลระหว่างประเทศไทย กับ รัฐบาล / องค์กรมุสลิมในต่างประเทศ
13. นโยบายที่ท่านเห็นว่า รัฐบาลไทยควรมี เพื่อส่งเสริมความร่วมมือพัฒนาทรัพยากรบุคคล ร่วมกับรัฐบาล/องค์กรมุสลิมในต่างประเทศ

ภาคผนวก 4 หนังสือขอความร่วมมือโครงการวิจัย

ที่ ศธ. 0512.37/

วันที่ กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขอความร่วมมือโครงการวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม

เรียน

ด้วยศูนย์มุสลิมศึกษา ในฐานะหน่วยปฏิบัติการวิจัยของสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิม” เพื่อหาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้แก่รัฐบาลในการส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิมและประเทศที่มีสถาบันการศึกษามุสลิม

ในการนี้ทางสถาบันเอเชียศึกษา จึงใคร่ขอความรู้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากท่าน ในเรื่องดังกล่าว เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยที่จะนำเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ

สถาบันเอเชียศึกษาหวังว่าความร่วมมือจากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวม และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา